Herkese "OCEAN'S 13" ve "DEATH PROOF" filmlerinin afişi

sinema

SAYI: 2007-06 5 YTL KKTC Fiyatı: 6.5 YTL

MERKEZ

G.KORE'NİN GİŞE CANAVARI
"YARATIK"

DEHŞET PROJESİNDE
İLK PERDE TARANTINO'DAN
"DEATH PROOF"

ŞREK ÜÇ

RÜYA TAKIM YENİDEN TOPLANDI
OCEAN'S 13

Amerikan Sineması'nın Babası
FRANCIS FORD COPPOLA

90'lardan Bu Yana
SOYGUN FİLMLERİ

15 Unutulmaz Performansıyla
AL PACINO

ŞİFRENİZİ ALDINIZ MI?

ÇİPLİ KREDİ KARTIYLA ŞİFRESİZ ALIŞVERİŞTE

30 HAZİRAN

SON GÜN

ŞİFRENİZİ HÂLÂ BİLMİYORSANIZ BANKANIZI ARAYIN

www.chipandpin.com.tr

BKM

sinema
MERKEZ
Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.
Medya Grup Başkanı ve Tüzel Kişi Temsilcisi
İsmail Yavuz Onursal
Genel Müdür
Mehmet E. Demirel
Yayın Direktörü
Özge Sarıkadılar
Genel Yayın Yönetmeni
Senem Işmen
Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu
Görsel Yönetmen
Uğur Güç
Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ
Murat Emir Eren
Yönetim
Genel Müdür Yardımcısı
Yonca Ertürk
Üretim Planlama Müdürü
Gamze Cin Demir
Kreatif Direktör: Naci Yavuz
Fotoğraf Editörü: Mehmet Tel
Tanıtım Müdürü: Engin Erdem
Teknik: Engin Altuntaş
Ofset Hazırlık: Ercan Karaaslan

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Genel Müdür
Rana Karlıdağ
Grup Başkan Yardımcısı (Operasyon)
Erhan Özdemir
Genel Müdür Yardımcısı
Hakan Yonsul
Reklam Koordinatörü
Gülcan Avuka
Reklam Müdürü
Elif Kulaoğlu
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Merkez Dergi Tel: (0212) 411 20 00
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: Mayıs 2007
Dağıtım
Merkez Dağıtım
Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Basımcı: Apa Uniprint Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
Adres: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Basıldığı Yer:
Ömerli Köyü Mevkii
34555 Hadımköy/İstanbul
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

MERKEZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@merkezdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arası hizmet verilmektedir)
www.merkezabone.com

serdinc@merkezdergi.com.tr

Bu filmleri kaçırmayın!

Bugünlerde herkes aynı dertten mustarip: Bu yıl vizyonda, şöyle insanı koltuğuna mıhlayan, şaşırtan, heyecanlandıran pek fazla iyi filme rastlamadık. Bu ayki Seyir Defteri'nde Uygar Şirin de aynı şeyden yakınıyor.

Geçtiğimiz ay, en azından geniş kitleleri heyecanlandıran büyük Hollywood yapımları açısından zengin bir ay sayılırdı aslında. Ancak örneğin "Örümcek-Adam 3", her ne kadar usta işi aksiyon sahneleriyle göz kamaştırsa da, serinin ikinci bölümünün başarısıyla iyice yükselen beklentileri karşılamaktan uzak bir devam filmi olarak hayalkırıklığı yarattı. Aynı ayın büyük merakla beklenen bir diğer filmi "Zodiac" ise, yurtdışında olduğu gibi burada da tipik bir David Fincher filmi görmeyi bekleyenlerde küçük çaplı bir hayalkırıklığı yarattı ama filmi çok beğenenler de oldu. Bana sorarsanız çölde karşılaşılan bir vahaydı adeta. Yaklaşık 40 yıl önce, San Francisco'ya dehşet saçan ve bugün hala aydınlatılamamış olan gerçek bir seri cinayet davasını konu alan filmde Fincher, artık bildiğiniz üzere, ünlü seri katilin değil katilin peşine düşerek davanın sırrını çözmeye çalışanların hikayesini anlatıyor. Önceki filmlerindeki tarzına hiç benzemeyen, çok daha ağır tempolu, sade ve düz bir anlatımı tercih etmiş yönetmen. Süresi 160 dakikaya yaklaşan film, katilin peşindekilerin içine düştükleri açmazları bir bir sergilerken giderek bir yere varacağından umudu kesmeye başladığınız bir yığın ayrıntıya gömülüyor, davayla ilgili kanıtlar, bilgiler ve belgelerden oluşan bir denizde kaybolacağını hissettiriyor insana. Zodiac'ın sırrını çözmeyi takıntı haline getiren herkesin yaşamı birer birer dağılıyor, bu takıntının yarattığı etkinin boyutları ve niteliğiyse katilin peşindeki insanların kişiliğine, yaşamdaki tercihlerine ve önceliklerine göre değişiyor. Filmin sırrı çözülememiş gerçek bir cinayet davasından uyarlandığını biliyorduk. Fincher bu davayı olabildiğince gerçeklere bağlı kalarak anlattığını söyleyerek bizi finalini aşağı yukarı bildiğimiz bir filme davet etmiş; böylece bir polisiyenin vazgeçilmez unsurlarından olan esrarın çözülmesiyle yaşayacağımız rahatlama duygusundan mahrum kalacağımızı baştan ilan etmişti. Dolayısıyla klasik bir polisiye izlemeyeceğimizi zaten biliyorduk. Filmin, dönemin atmosferini ve cinayetlerle beraber San Francisco'yu saran endişe ve dehşet duygusunu yansıtmakta çok başarılı olduğunu; sadece iyi bir polisiye olarak da izlenebileceğini söylemek lazım bu noktada, ama daha önemlisi şu ki, ilerleyen sayfalardaki "Zodiac" eleştirisinde Engin Ertan'ın da söylediği gibi, pek çok farklı okumaya açık, zengin bir metin sunuyor bu filminde Fincher bize. Dolayısıyla film, gerçeği ya da hayatın anlamını arayan insanın hikayesi olarak da yorumlanabilir örneğin. Bir röportajında Fincher şöyle diyor: "Ben buna bir gazetecilik filmi olarak baktım. 'All The President's Men'i model aldım. Oradan biraz buradan biraz bilgiyle bir sonuca ulaşmaya çalışırsınız ama bu süreçte hatalar yaparsınız ve belki de sonunda ancak zamanına, yerine ve nasıl olduğuna ilişkin kanıtlanabilir bir sonuca ulaşırsınız... Ve kimbilir, belki de Zodiac gibi biri, kendisi bile size cevabı veremez. Bazen, kafanızdaki sorular sizi çıldırtsa da hikayenin sona erdiğini kabul etmek zorundasınız. Hikaye budur, elimizdeki budur. Her soru cevaplandırılamaz." Uzun ve sonu belirsiz bir yolculuk "Zodiac"; bazen tanıdık, bazen yabancı gelen, bir an ışığı gösteren ama sonra birden bilinmezlerle dolu bir karanlığa sürükleyen, korkuyu, heyecanı, tutkuyu, umudu ve umutsuzluğu içinde taşıyan bir yolculuk; tıpkı hayat gibi... Belki de Fincher'ın en iyi filmlerinden. Hala izlemediyseniz kaçırmayın derim.

Derginin sayfalarını çevirmeye başladığınızda da göreceğiniz gibi bu ayın gösterim programı da bir hayli zengin ve iştah açıcı. David Fincher gibi 90'lı yıllarda çıkış yapan ve her seferinde bizi heyecanlandıran yeni projelerle sinemaya devam eden iki yönetmeni daha ağırlayacağız sinema salonlarımızda. Birisi, "Ocean's" serisinin üçüncü filmiyle Steven Soderbergh. Serinin ikinci filmi "Ocean's 12" ilki kadar beğenilmemişti hatırlarsanız. Hikayenin karmaşıklığı ve inandırıcılıkla ilgili sorunları göze batmıştı en fazla. İlk filmde, isterse türün gereklerini eksiksiz uygulayarak, inandırıcı, sürükleyici, eğlenceli, iyi bir soygun filmi çekebileceğini gösteren yönetmen, ikinci filmde klasik bir soygun filmi çekmeye değil de soygun filmi klişelerini kullandığı bir tür doğaçlamaya girişince -ünlü eleştirmen Roger Ebert bir tür 'caz' yaptığını ileri sürmüştü hatta- ortak zevke hitap eden bir film çıkmamıştı ortaya. Bu sefer nasıl bir yol izleyecek bakalım.

Yeni filmini merakla beklediğimiz bir diğer yönetmense, yakın dostu Robert Rodriguez'le beraber şimdi de 70'lerin iki film birden gösteren sinemalarıyla özdeşleşen istismar filmlerini sandıktan çıkarmaya girişen Quentin Tarantino. Bu sayımızda her iki filme de geniş yer ayırdık.

Temmuz'da görüşmek üzere iyi seyirler.

Senem Işmen

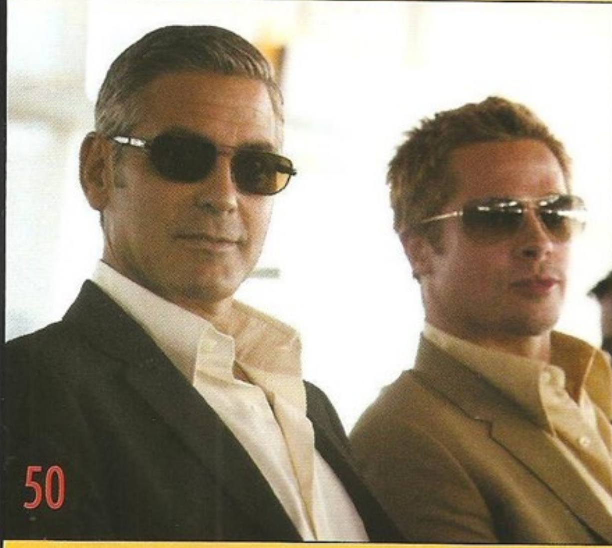

İÇİNDEKİLER

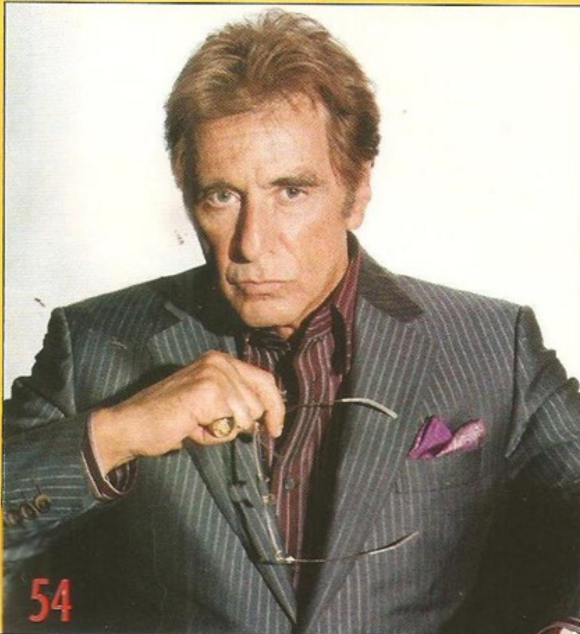
sinema@merkezdergi.com.tr

GÜNDEM

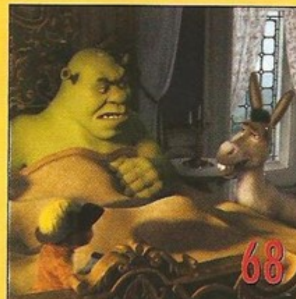

44

50

60

54

64

68

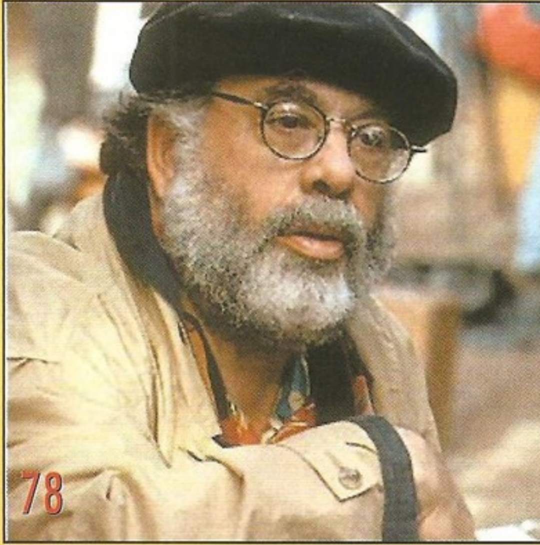
İÇİNDEKİLER

sinema@merkezdergi.com.tr

DOSYA

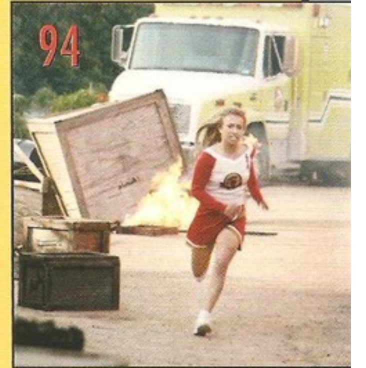

72

78

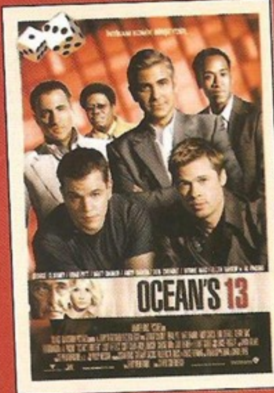
HER AY

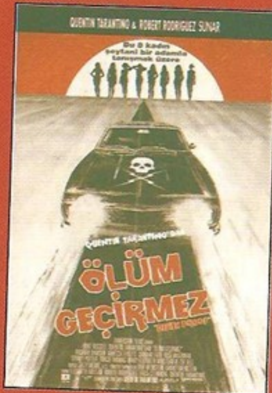

94

ARMAĞANLAR

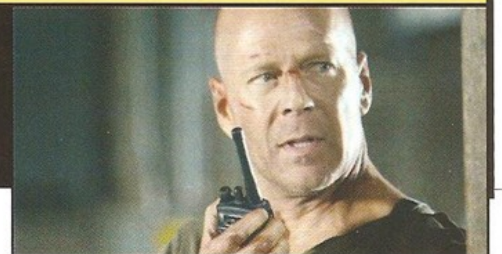
Koleksiyon kartı: "Hang 'Em High"
Afişetler: "Kaynak", "Cinayet Gecesi", "Taxi 4", "Gün Işığı"
Büyük boy afiş: "Ocean's 13", "Grindhouse: Death Proof"

ayın filmleri

Beni Suçlu Bulun, Sihirli Kutu, Mr. Brooks, Taxi 4, Beyaz Gezegen, Kan ve Çikolata, Böcek, Avanaklar Mangası, Sınır Ötesi, Ocean's Thirteen, Sahtekâr, Kırılgan, Yaratık, Boş Oda, Aşk Manzaraları, Şrek Üç, Zor Ölüm 4.0, Suç İmparatorluğu, Ölüm Geçirmez.

Hazırlayan: Müjde Işıl
mujdeisil@merkezdergi.com.tr

BENİ SUÇLU BULUN

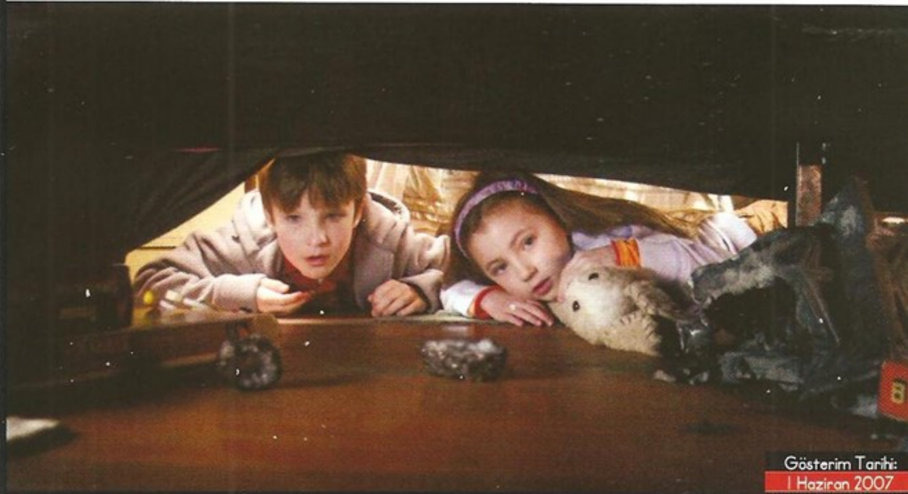
FIND ME GUILTY

Yönetmen: Sidney Lumet. Oyuncular: Vin Diesel, Alex Rocco, Frank Pietrangolare, Richard DeDomenico, Jerry Grayson, Peter Dinklage, Tony Ray Rossi, Vinny Vella, Paul Borghese, Frank Adonis. Senaryo: Sidney Lumet, T.J. Mancini, Robert J. McCrea. Görüntü Yönetmeni: Ron Fortunato. Kurgu: Tom Swartwout. Müzik: Jonathan Tunick. Yapım Tasarımcısı: Christopher Nowak. Yapımcı: Bob DeBrino, Robert Greenhut, T.J. Mancini, Bob Yari. Süre: 125 dk. Yapım: ABD, Almanya (2006). Dağıtımcı: Avşar Film - TMC.

Gösterim Tarihi: 25 Mayıs 2007

İtalyan mafyasına karşı yıllarca sürdürülen federal araştırmalardan sonra, Lucchese suç örgütünün yirmi üyesi, 76 farklı suçtan mahkemeye çıkartılır. Ama davalılardan biri olan Giacomo "Jackie Dee" DiNorscio (Vin Diesel) akla gelmeyen bir şey yapar ve kendi savunmasını üstlenmeye karar verir. 30 yıla mahkûm olan Jackie'ye aralarında en yakınlarının da olduğu örgüt üyelerine karşı tanıklık etmesi için karşılığında ceza indirimi teklifi getirilir. Fakat "ailesine" ihanet etmeyi reddeden Jackie hem davalı hem avukat olarak mahkemeye çıkar.

NOTLAR: Sidney Lumet, sinemaya adım attığı yapım olan "12 Angry Men"de Amerikan adalet sistemini ve jüri olgusunu sorgulamış, ortaya "mahkeme filmi" denince akla ilk gelen eserlerden biri çıkmıştı. "Gloria"yı yönettiği 1999 senesinden beri sinemadan uzak kalan yönetmen, yeniden mahkeme salonunu mesken tuttuğu "Find Me Guilty"yi yönettiğinde 82 yaşındaydı. 21 ay boyunca devam eden ve Amerikan tarihinin en uzun süreli ceza davası olarak kayıtlara geçmiş olaylan konu olan filmde gerçek mahkeme tutanakları kullanıldı. Filmin başkahramanı olan Giacomo DiNorscio, "Find Me Guilty"nin yapım sürecinde hayata veda etti. Filmin asıl sürprizi ise dazlak aksiyon yıldızı Vin Diesel'in saçlı ve takım elbiseli haliyle izleyici karşısına çıkması. Rolü için 13 kilo alan ve çekimler süresince her gün 2 saat makyaj masasında oturan Diesel, hayranlarını oldukça şaşırttı. "The Station Agent"da sempatimizi kazanan Peter Dinklage de filmin oyuncu kadrosunda. 13 milyon dolar bütçeli filmin dünya çapında sadece 2.6 milyon dolar hasılat yaptığını da not düşelim.

Gösterim Tarihi: 1 Haziran 2007

Yönetmen: Robert Shaye. Oyuncular: Chris O'Neil, Rhiannon Leigh Wryn, Joely Richardson, Timothy Hutton, Rainn Wilson, Kathryn Hahn, Michael Clarke Duncan, Kirsten Williamson, Irene Snow, Marc Musso. Senaryo: Bruce Joel Rubin, Toby Emmerich (Henry Kuttner ve C. L. Moore'un Mimsy were the Borogoves adlı kısa öyküsünden). Görüntü Yönetmeni: J. Michael Muro. Kurgu: Alan Heim. Müzik: Howard Shore. Yapım Tasarımcısı: Barry Chusid. Yapımcı: Michael Phillips. Süre: 90 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: Medyavizyon.

SİHİRLİ KUTU

THE LAST MIMZY

Noah (Chris O'Neil) ve küçük kızkardeşi Emma (Rhiannon Leigh Wryn), ailecek çıktıkları bir tatil sırasında deniz kenarında esrarengiz bir kutu bulurlar. Kutuyu açan Emma ve Noah, içinde merak uyandıran birçok değişik şey olduğunu görür: Büyük bir kredi kartına benzeyen bir kristal, beyin mercanına benzeyen peltemsi bir nesne, dokuz parçaya bölünecek olan, girintili çıkıntılı meteor benzeri bir taş, bir deniz kabuğu ve Emma'nın kulağına bir şeyler fısıldayan eski bir oyuncak tavşan, yani Mimzy. Gizemli oyuncak tavşan Mimzy, Emma ile telepatik olarak iletişim kurdukça küçük kız akıl almaz yetenekler geliştirmeye başlar. Emma gibi Noah da bu oyuncaklarla oynadıkça görünürde imkânsız olan garip yeteneklere sahip olur.

NOTLAR: Henry Kuttner ve eşi C. L. Moore'un Lewis Padgett takma adıyla yazdıkları ünlü bilimkurgu öykülerinden biri olan ve 1943'de yayımlanan Mimsy were the Borogoves'dan uyarlanan fantastik bir aile filmi "The Last Mimzy". Temelleri 10 sene öncesine dayanan filmin senaryosu için ilk adım 1993'te atılmış, zaman içinde beş farklı yazarın elinden tam on dokuz tane farklı senaryo yazılmış. "The Last Mimzy"nin yönetmeni, New Line Film Şirketi'nin patronu, ünlü yapımcı Bob Shaye. Onu 17 yıl sonra yönetmenliğe geri döndüren "The Last Mimzy"nin müzikleri Oscar ödüllü bestecisi Howard Shore'a ait. Pink Floyd'un efsanevi müzisyeni Roger Waters da bu film için Hello (I Love You) adlı parçayı bestelemiş. Filmin 7 yaşındaki oyuncusu Rhiannon Leigh Wryn da bu parçanın nakaratlarında Waters'a eşlik etmiş.

[illegible] Danışman

[illegible] Üniversitesi

[illegible] Raj Isar,
[illegible] Üniversitesi ve
[illegible] Sanat Avrupa Forumu

[illegible] Simons,
[illegible] Sorumlu Belediye
[illegible] Londra Belediyesi

[illegible] Wiesand,
[illegible] Avrupa Karşılaştırmalı
[illegible] Enstitüsü

[illegible] Mortan,
[illegible] Üniversitesi ve Dünya Gazetesi

[illegible]
[illegible] Endüstisi Geliştirme
[illegible] Manchester Belediyesi

[illegible] Hul,
[illegible] Kültürel Politika
[illegible] Direktörü

[illegible] O'Connor,
[illegible] Leeds

[illegible]

[illegible] Modeli

[illegible] Mentis Vakfı

CCI 2007

İSTANBUL
14-15 Haziran

Mesut Pektaş,
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri

Dr. **Soli Özel,**
Bilgi Üniversitesi

Sylvain Pasqua,
Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü,
Avrupa Komisyonu

Geoffrey Brown,
Yönetim Kurulu Başkanı, EUCLID, İngiltere

Mr **Özlap Birol,**
Genel Müdür, Suna ve İnan Kıraç Vakfı

Dr. **Sedat Aybar,**
Kadir Has Üniversitesi

Prof **Işıl Akbaygil,**
Kurucu, İznik Vakfı

Dr. **John Gordon,**
OECD

Edna dos Santos,
Kıdemli Ekonomik İşler Yöneticisi,
Yaratıcı Etkinlikler Endüstrisi, UNCTAD

Beate Becker,
Mt Auburn Associates, ABD

Ali Cem İlhan,
Genel Müdür, Tribeca İletişim ve Danışmanlık

Dr. **Asu Aksoy,**
Bilgi Üniversitesi, İstanbul

Mr. **Enis Batur,**
Yazar

Mr. **John Holden,**
Kültür Bölümü Başkanı, DEMOS

21. Yüzyılda Şehir ve Kültür Endüstrileri Sempozyumu

Cities and Cultural Industries in the 21st Century

İstanbul Büyükşehir Belediyesi,
21. yüzyılda kültür etkinliklerinin kendi başına bir endüstri boyutuna ulaşması ve hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülke şehirlerinin ekonomik ve kültürel dokularını dönüştürmesi konularının, uluslararası örneklerle tartışıldığı bir sempozyum düzenliyor.

Türkiye'de ilk kez düzenlenen bu sempozyumla
yaratıcı endüstrileri, 21. yüzyıl şehirlerinin kaçınılmaz ekonomik kalkınma modeli olarak gören ve başarıyla uygulayan temsilciler İstanbul da buluşuyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi,
21. Yüzyılda Şehir ve Kültür Endüstrileri sempozyumu ile İstanbul ve Türkiye'nin bu alanda politika oluşturma çabalarına ve konunun her boyutuyla tartışılmasına öncülük etmeyi hedefliyor.

Asya ve Avrupa'nın arasında bir köprü görevi gören canlı, güzel ve tarihi şehrimizdeki bu sempozyuma hem kültür hem de ekonomi alanında çalışan herkesi davet ediyoruz.

Saygılarımızla,
CCI2007 Organizasyon Komitesi
www.cci2007.com

YER: HILTON CONVENTION & EXHIBITION CENTER

Sempozyuma katılım için **www.cci2007.com** web adresinden kayıt yaptırmanız gerekmektedir.
Sempozyuma katılım ücretsizdir.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

MR. BROOKS

Yönetmen: Bruce A. Evans. Oyuncular: Kevin Costner, Demi Moore, Dane Cook, William Hurt, Marg Helgenberger, Ruben Santiago-Hudson, Danielle Panabaker, Aisha Hinds, Lindsay Crouse, Jason Lewis. Senaryo: Bruce A. Evans, Raynold Gideon. Görüntü Yönetmeni: John Lindley. Kurgu: Miklos Wright. Müzik: Ramin Djawadi. Yapım Tasarımcısı: Jeffrey Beecroft. Yapımcı: Kevin Costner, Raynold Gideon, Jim Wilson. Süre: 120 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: UNP Filmcilik.

Gösterim Tarihi: 1 Haziran 2007

Earl Brooks (Kevin Costner) seven bir eşe ve kendisine düşkün bir kız evlada yani görünürde normal bir yaşama sahiptir. Oysa Bay Brooks başkalarınca bilinmeyen farklı bir hayat sürmektedir. O aynı zamanda Parmak İzi Katili namıyla ün salmış bir seri katildir. Yakın zamana kadar etkin olmamasına rağmen Bay Brooks'un öldürme dürtüsü, ikinci benliği tarafından yeniden harekete geçirilmiştir. Masum bir çifti öldürmek için bir kez daha sadist dürtülerine yenik düşen Bay Brooks ilk hatasını yapar ve bir fotoğrafçı onu görür. Bu son cinayeti, kişisel bunalımı yüzünden hırslı bir şekilde Parmak İzi Katili'nin kimliğini çözmeye çalışan dedektif Atwood'un da (Demi Moore) Bay Brooks'un peşine düşmesine neden olur.

NOTLAR: Biraz "Dr. Jekyll and Mr. Hyde", biraz Karındeşen Jack, biraz da "Monsieur Verdoux"... "Mr. Brooks", iyi ile kötünün iç içe geçtiği; aile babası olmanın sıradanlığı ile seri katil olmanın vahşiliğini birleştiren ilginç bir karakter çıkarıyor karşımıza. Filme adını veren Mr. Brooks'un çetrefilli kişiliği kadar bu rolü Kevin Costner'ın canlandırması da yapımın dikkat çeken unsurlarından. Romantik aşık, ilkeli adam ya da doğru bildiği yolda giden maceraperest gibi temiz ve standart rollerde görmeye alıştığımız Costner, "Mr. Brooks"da imajının dışına çıkıyor ve tehlikeli bir kişiliğe bürünüyor. Mr. Brooks'un alter egosu Marshall'ı ise William Hurt canlandırıyor.

TAXI 4

Yönetmen: Gérard Krawczyk. Oyuncular: Samy Naceri, Frédéric Diefenthal, Bernard Farcy, Emma Sjöberg, Edouard Montoute, Jean-Christophe Bouvet, Jean-Luc Couchard, François Damiens, Mourade Zeguendi, Djibril Cissé. Senaryo: Luc Besson. Görüntü Yönetmeni: Pierre Morel. Kurgu: Frederick Thoraval. Müzik: Masta, Tefa, Wealstarr - DA. Octopusss. Yapım Tasarımcısı: Hugues Tissandier. Yapımcı: Luc Besson, Michele Petin, Laurent Petin. Süre: 91 dk. Yapım: Fransa (2007). Dağıtımcı: Chantier Films.

Gösterim Tarihi: 1 Haziran 2007

İşlediği suçlardan dolayı tüm Avrupa'da aranan ve 24 saat boyunca Marsilya polisinin nezaretinde tutulan Belçikalı bir suçlu, yargılanmak üzere Afrika'da gönderilecektir. Bu transfer işinde ne yazık ki Emilien (Frédéric Diefenthal) de görevlidir. Tutuklu, kendisinin masum olduğuna Emilien'i ikna eder. Oyuna gelen Emilien, suçlunun gitmesine izin verir. Bu sırada Emilien'in güzel karısı (Emma Sjoberg) Belçikalı suç örgütünde casusluk yapmakla görevlidir. Fakat bu olay o kadar gizlidir ki, kendi kocası bile olaydan habersizdir. Kandırıldığını anlayan Emilien, suçluyu yakalayıp hapse geri göndermek için taksi şoförü eski dostu Daniel'den (Samy Naceri) yardım ister.

NOTLAR: Fransız sinemasının Hollywoodvari film üreticisi Luc Besson'un fikir babası olduğu, senaryosunu yazıp yapımcılığını üstlendiği "Taxi" serisi 1998'de başlamış, 2000 ve 2003'teki filmlerle devam etmiş, 2004 yılında New York'a transfer olup Amerikan uyarlaması da yapılmıştı. Tüm dünyada 200 milyon doların üstünde hasılat elde eden serinin dördüncü filmi var sırada. "Taxi 4", Fransa'da vizyona girdiği ilk gün 450 bin kişi tarafından izlendi. İkinci ve üçüncü filmlerin yönetmeni Gérard Krawczyk'in kotardığı "Taxi 4"ün başrollerini yine Samy Naceri ve Frédéric Diefenthal paylaşıyor; Komiser Gilbert rolünde Bernard Farcy onlara eşlik ediyor. Filmde ünlü Fransız futbolcu Djibril Cissé de konuk oyuncu olarak yer alıyor. Peugeot 406 yerine 407'nin kullanıldığı bu film, yönetmenin deyişiyle serinin önceki filmlerine göre hem mantık hem de karakterler bazında değişim geçirip olgunlaşmış bir yapım.

BEYAZ GEZEGEN

LA PLANETE BLANCHE

Yönetmen: Thierry Ragobert, Thierry Piantanida. **Anlatan:** Jean-Louis Etienne. **Senaryo:** Thierry Piantanida, Stéphane Milliere. **Görüntü Yönetmeni:** Thierry Machado, Martin Lederc, David Reichert, Jérôme Bouvier, François de Riberolles. **Kurgu:** Catherine Mabilat, Thierry Ragobert, Nadine Verdier. **Müzik:** Bruno Coulais. **Yapımcı:** Stéphane Milliere, Jean Labadie, Jean Lemire. **Süre:** 86 dk. **Yapım:** Fransa, Kanada (2006). **İthalatçı:** Pi Film. **Dağıtımcı:** Bir Film.

Gösterim Tarihi: 1 Haziran 2007

Kuzey Kutbu, soğuğun hüküm sürdüğü, buzun ve rüzgârın şekillendirdiği bambaşka bir dünyadır. Benzersiz çeşitlilikte bir hayvan nüfusuna sahip donmuş denizlerden, devasa ova, tundra, dağ ve buzullardan oluşmuş bir dünya... Ayılar, kuzey ışıkları, ayıbalıkları, dans eden planktonlar, balinalar ve kuşlar... Yükselen sıcaklık yüzünden yok olmadan önce keşfedilmeyi bekleyen bakir bir krallık...

NOTLAR: Al Gore'un En İyi Belgesel Oscar'ı kazanan "An Inconvenient Truth"unda kutup ayılarının üzerine tırmanabilecek bir buz parçası bile bulamayıp telef oldukları animasyon görüntüleri hâlâ hafızalarımızda. Bu sene İstanbul Film Festivali'nde gösterildikten sonra Dünya Çevre Haftası'nın hemen öncesinde vizyona girecek olan "La Planete Blanche" adlı belgeselde ise kutup ayılarının mekânına konuk oluyor ve Kuzey Kutbu'nun tehdit altındaki kırılgan dünyasını keşfe çıkıyoruz. Belgesel, bir yandan küresel ısınmanın etkisiyle doğal dengesi bozulan kutup bölgesinden ve yaşam mücadelesi veren kutup ayılarından "imdat" mesajları yolluyor bir yandan da National Geographic tarzı muhteşem güzellikte manzaralar sunuyor seyirciye.

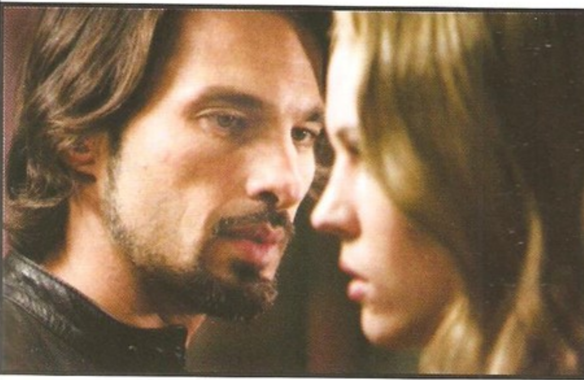
KAN VE ÇİKOLATA

BLOOD AND CHOCOLATE

Yönetmen: Katja von Garnier. **Oyuncular:** Agnes Bruckner, Hugh Dancy, Olivier Martinez, Katja Riemann, Bryan Dick, Chris Geere, Tom Harper, John Kerr, Jack Wilson, Vitalie Ursu. **Senaryo:** Ehren Kruger, Christopher Landon (Annette Curtis Klause'un aynı adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Brendan Galvin. **Kurgu:** David Gamble, Emma E. Hickox. **Müzik:** Reinhold Heil, Johnny Klimek. **Yapım Tasarımcısı:** Kevin Phipps. **Yapımcı:** Daniel Bobker, Wolfgang Esenwein, Hawk Koch, Gary Lucchesi, Tom Rosenberg, Richard S. Wright, Richard Wright. **Süre:** 98 dk. **Yapım:** ABD (2007). **Dağıtımcı:** Özen Film - Umut Sanat.

Gösterim Tarihi: 8 Haziran 2007

Vivian'ın (Agnes Bruckner) ailesi, kanlarında taşıdıkları bir özellik yüzünden vahşi avcılar tarafından öldürülmüştür. Avcılardan kaçan genç kız, bir kurda dönüşür. Bu olayın üzerinden uzun zaman geçer. Bükreş'i mekân tutan Vivian, günlerini bir çikolata dükkânında çalışarak, gecelerini ise kuzeni Ralf'in (Bryan Dick) ve suçlular çetesinin saçmalıklarını örtbas etmekle geçirmektedir. Aiden (Hugh Dancy) bir zamanlar insanlar arasında kutsal kabul edilmiş kurt adamlar hakkında yazdığı yeni kitabı için araştırma yapan bir yazardır; tesadüfen Vivian ile tanışır. Kendi türünün son örneği olan Vivian, yeryüzündeki son kurt adam gruplarından birinin gizemli başkanı Gabriel'in (Olivier Martinez) koruması ve kontrolü altında yaşadığını Aiden'dan saklar.

NOTLAR: "Underworld"ün kanlı evreninden sonra yeniden kurt adamlar dünyasına dönüyoruz. Annette Curtis Klause'un 1997'de yayımlanmış aynı adlı fantastik romanından uyarlanan "Blood and Chocolate", sadık bir uyarlama olma gayesi gütmeyen bir yapım. Zira filmde, aslına göre birçok değişikliğe gidilmiş. Annette Curtis Klause filme neredeyse hiç müdahale edememiş; film hakkındaki gelişmeleri ancak internetten takip etmiş. Çekimleri Romanya'da yapılan "Blood and Chocolate", gişede büyük hayal kırıklığı yarattı. Eleştirmenlerin sert yergileriyle karşılaşan yapım, ABD'de sadece 3,5 milyon dolar hasılat yapabildi.

BÖCEK

BUG

Filmle ilgili yazı 60. sayfada.

Yönetmen: William Friedkin. **Oyuncular:** Ashley Judd, Harry Connick, Jr., Lynn Collins, Brian O'Byrne, Luca Foggiano, Michael Shannon. **Senaryo:** Tracy Letts (Kendisinin aynı adlı oyunundan). **Görüntü Yönetmeni:** Michael Grady. **Kurgu:** Darrin Navarro. **Müzik:** Brian Tyler. **Yapım Tasarımcısı:** Franco-Giacomo Carbone. **Yapımcı:** Kimberly C. Anderson, Michael Burns, Gary Huckabay, Malcolm Petal, Andreas Schardt, Holly Wiersma. **Süre:** 102 dk. **Yapım:** ABD (2006). **İthalatçı:** Fida Film. **Dağıtımcı:** WB.

Gösterim Tarihi: 1 Haziran 2007

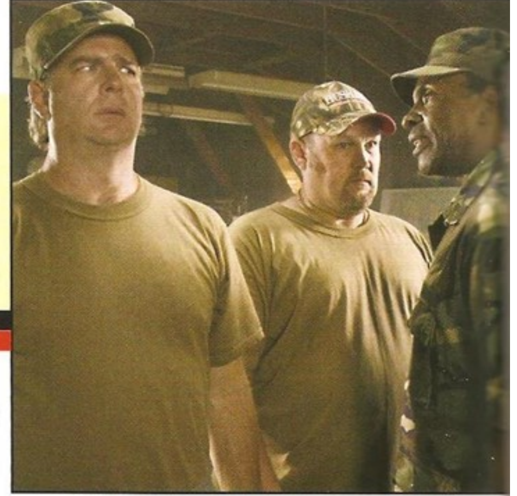
AYIN FİLMLERİ

AVANAKLAR MANGASI

DELTA FARCE

Yönetmen: C.B. Harding. Oyuncular: Larry the Cable Guy, Bill Engvall, DJ Qualls, Marisol Nichols, Danny Trejo, Keith David, Glenn Morshower, Christina Moore, Sean Whalen, Johnny Kastl. Senaryo: Bear Aderhold, Tom Sullivan. Görüntü Yönetmeni: Tom Priestley Jr. Kurgu: Mark Conte. Müzik: James S. Levine. Yapım Tasarımcısı: Cabot McMullen. Yapımcı: Alan C. Blomquist, J.P. Williams. Süre: 90 dk. Yapım: ABD (2007). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 15 Haziran 2007

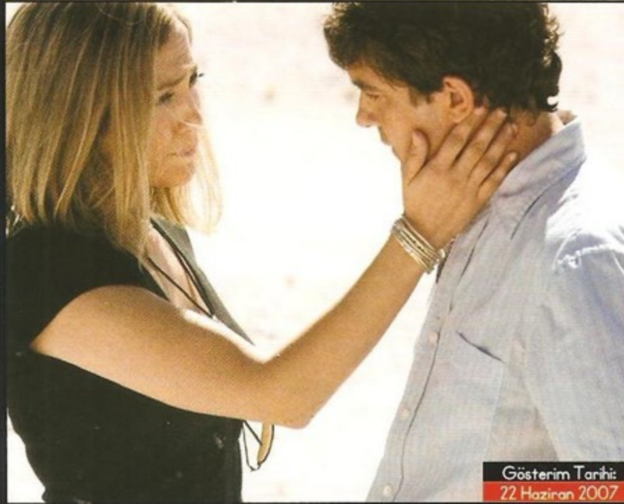
Aynı gün sevgilisini ve işini kaybeden Larry (Larry the Cable Guy), hafta sonu rahatlamak için komşularıyla Everest'e gitmeye karar verir. Fakat yolculuk yapmak için katılacakları turda başkalarıyla karıştırılan üçlü, Irak'a savaşmaya giden orduyla aynı uçağa bindirilir. Kendilerini Orta Doğu'da zanneden ve uçaktan indikten sonra çatışmaya girerek bölgede kahraman ilan edilen grup aslında Meksika'da olduğunu ve bir çete savaşına karıştığını sonradan anlayacaktır.

NOTLAR: "Delta Farce", ZAZ ekibinin elinden çıkmış, popüler filmlere göndermelerle süslü absürt komedileri anımsatan bir askerlik parodisi. Delta Force'u (delta gücü) ti'ye alıp adını "Delta Farce"a (saçmalık gücü olarak tercüme edilebilir) çeviren yapımın hedefindeki belli başlı film "Full Metal Jacket". "Delta Farce"ın poster çalışmalarından biri "Full Metal Jacket"ın orijinal posteriyle dalgasını geçiyor; o meşhur miğferin üzerinde 'born to kill' (öldürmek için doğdu) yerine 'born to snooze' (uyuklamak için doğdu) yazıyor. Ülkesindeki eleştirmenlerin görüşü ise "Delta Farce"ın ucuz esprilerle donatılmış, güldüremeyen bir yapım olduğu yönünde.

SINIR ÖTESİ

BORDERTOWN

Yönetmen: Gregory Nava. Oyuncular: Jennifer Lopez, Antonio Banderas, Martin Sheen, Kate del Castillo, John Norman, Irineo Alvarez, Richard Barela, Randall Batinkoff, Juan Diego Botto, Sonia Braga. Senaryo: Gregory Nava. Görüntü Yönetmeni: Reynaldo Villalobos. Kurgu: Padraic McKinley. Müzik: Graeme Revell. Yapım Tasarımcısı: Miguel Angel Alvarez. Yapımcı: Gregory Nava, Jennifer Lopez, Simon Fields. Süre: 115 dk. Yapım: ABD, İngiltere (2006). Dağıtımcı: UMP Filmcilik.

Gösterim Tarihi: 22 Haziran 2007

Lauren Adrian (Jennifer Lopez) hırslı bir gazetecidir. Editörü George Morgan (Martin Sheen) tarafından Meksika sınırında tecavüze uğrayan ve katledilen yerel kadınların trajedisini araştırmakla görevlendirilir. Sınırdaki Ciudad Juarez adlı kasabaya giden genç kadın, tecavüze uğrayıp öldürülen yüzlerce kadına rağmen yetkililerin yaşananları dikkate bile almadıklarını görür. Lauren, Juarez'deki yerel gazetede çalışan eski sevgilisi Alfonso Diaz'dan (Antonio Banderas) yardım ister. İkilinin elindeki tek tanık, tecavüze uğrayan ancak bu olay hakkında konuşmaktan kaçan genç bir kadındır.

NOTLAR: Bu sene Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı için yarışan "Bordertown", gerçek olaylardan yola çıkan bir yapım. ABD-Meksika sınırındaki Juarez ve Chihuahua'da 1990'ların başından beri yaklaşık yüzlerce kadının öldürüldüğü ya da kaybolduğu, ancak resmi makamlar tarafından olayların üzerine gidilmediği biliniyor. On sene önce "Selena"da Jennifer Lopez ile çalışan Gregory Nava, "Bordertown"u yapmaya aynı dönemlerde karar vermiş. Hatta 1998'de projesini Lopez'e anlatmış ve onun da onayını almış. Nava-Lopez ikilisi bu insanlık dramını beyazperdeye getirmek için filmin yapımcılığını da üstlenmiş.

OCEAN'S 13

Yönetmen: Steven Soderbergh. Oyuncular: George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon, Andy Garcia, Don Cheadle, Bernie Mac, Ellen Barkin, Al Pacino, Casey Affleck, Scott Caan. Senaryo: Brian Koppelman, David Levien. Görüntü Yönetmeni: Steven Soderbergh. Kurgu: Stephen Mirrione. Müzik: David Holmes. Yapım Tasarımcısı: Philip Messina. Yapımcı: Jerry Weintraub. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 8 Haziran 2007

Filmle ilgili yazı 50. sayfada.

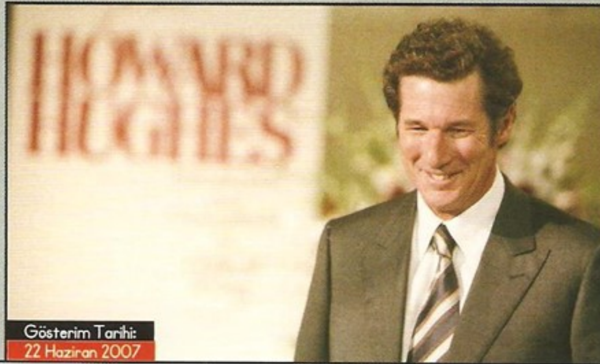
SAHTEKÂR

THE HOAX

Yönetmen: Lasse Hallström. **Oyuncular:** Richard Gere, Alfred Molina, Hope Davis, Marcia Gay Harden, Stanley Tucci, Julie Delpy, Eli Wallach, John Carter, Christopher Evan Welch, Zeljko Ivanek. **Senaryo:** William Wheeler (Clifford Irving'in aynı adlı kitabından). **Görüntü Yönetmeni:** Oliver Stapleton. **Kurgu:** Andrew Mondshein. **Müzik:** Carter Burwell. **Yapım Tasarımcısı:** Mark Ricker. **Yapımcı:** Betsy Beers, Mark Gordon, Leslie Holleran, Joshua D. Maurer, Bob Yari. **Süre:** 115 dk. **Yapım:** ABD (2006). **İthalatçı:** Fida Film. **Dağıtımcı:** UIP.

Clifford Irving (Richard Gere) uzun zamandan beri iyi bir malzeme aradığı halde bir türlü bunu bulamayan tutkulu bir yazardır. Sonunda kendi öyküsünü kendisi yaratmaya, bir söyleşiler dizisi uydurmaya karar verir. Dolar milyarderi Howard Hughes'un kendisiyle bağlantı kurduğunu, biyografisini kaleme alması için teklif getirdiğini söyler. Ancak Hughes, Irving ile hiç karşılaşmamıştır. Irving sahte öyküsünü yazarken Hughes'un gözden uzak yaşıyor olması ve halkın önüne çıkmaktan çekinmesi nedeniyle planının başarıya ulaşacağına güvenmektedir. Howard Hughes'un beklenmedik şekilde ortaya çıkıp gerçekleri söylemesine kadar bu durum böyle devam eder.

NOTLAR: Atlatma haber olarak ünlenip sonra aldatma macerasına dönüşen, basın ve yayımcılık tarihinin unutulmaz sahtekârlık vakalarından biri ve bu olayın yaratıcısının hikâyesi... 1971 yılında Clifford Irving, biraz hayal gücü biraz da gerçek verilerden derleyerek yazdığı ancak aslında ("The Aviator"a da konu olan ve Leonardo DiCaprio'nun canlandırdığı) Howard Hughes ile tek kelime konuşmadan kaleme aldığı sahte anı kitabı nedeniyle bir anda ünlenmiş hatta Time dergisi tarafından Yılın Sahtekârı seçilmişti. Mahkeme tarafından suçlu bulunan ve iki yıl hapis yatan Irving, hapishaneden çıktıktan sonra anılarını kaleme aldı. Sahte Hughes biyografisini nasıl yarattığını The Hoax adlı kitabında anlattı. Bu kitaptan uyarlanan "The Hoax"ta Clifford Irving'i Richard Gere canlandırıyor. Kırlaşmış saçlarına alıştığımız aktörü bu filmde boyalı saçları ile gençleşmiş olarak izleyeceğiz. Aktör, yaratıcılığını olumsuz etkileyeceğini düşünerek gerçek Clifford Irving ile tanışmamış ve kendi hayal gücünü kullanarak bu karakteri canlandırmayı hedeflemiş.

Gösterim Tarihi: 22 Haziran 2007

KIRILGAN

FRAGILES

Yönetmen: Jaume Balaguero. **Oyuncular:** Calista Flockhart, Richard Roxburgh, Elena Anaya, Gemma Jones, Yasmin Murphy, Colin McFarlane, Michael Pennington, Daniel Ortiz, Susie Trayling, Lloyd F. Booth Shankley. **Senaryo:** Jaume Balaguero, Jordi Galceran. **Görüntü Yönetmeni:** Xavi Gimenez. **Kurgu:** Jaume Marti. **Müzik:** Roque Banos. **Yapımcı:** Julio Fernandez, Joan Ginard. **Süre:** 93 dk. **Yapım:** İspanya (2005). **Dağıtımcı:** Özen Film - Umut Sanat.

Gösterim Tarihi: 22 Haziran 2007

Uzun zamandır hizmet vermekte olan Mercy Falls Çocuk Hastanesi kapatılmak üzeredir. Fakat bir tren kazası nedeniyle çevredeki hastanelerde yer kalmadığı için tahliye işlemi bir süre ertelenmiştir. Hastanedeki koşullar iyice zorlaşmış, personelin çoğu gitmiş, birçok bölüm kapatılmış ve cihazlar yerlerinden sökülmüştür. Hastanedeki çocuklar tedirgindir. Görünmeyen, dokunulamayan bir şeyden korkmaktadırlar. Bazıları ona "Mekanik Kız" demekte, ikinci katta yaşadığını iddia etmektedir. Hastanedeki durumu düzeltmek için gönderilen genç hemşire Amy'nin (Calista Flockhart) buradaki gariplikleri fark etmesi uzun sürmez. Amy'nin hastanedeki çocukları koruması için bu korkunç sırrı çözmesi gerekmektedir.

NOTLAR: İspanyol korku sinemasının son dönemdeki başarılı örneklerinden biri olan "Darkness"ın yönetmeninden koltuklarında rahat oturmayı sevmeyenleri memnun edebilecek bir yapım daha. Balaguero'nun bir önceki filminde mekân olarak taşra evi kullanılırken bu sefer yolumuz eski bir hastaneye düşüyor. "Darkness"ın başrolünü Anna Paquin'e veren Jaume Balaguero, "Fragiles"da ise hem televizyondaki Ally McBeal rolü hem de Harrison Ford'un sevgilisi olarak ünlenen Calista Flockhart'ı tercih etmiş. "Fragiles" geçtiğimiz sene En İyi Özel Efekt dalında Goya ödülü kazanmıştı. Ülkesinde 2005 Ekim'inde vizyona giren film, 2006 yazında DVD'si Avrupa'da satışa çıktıktan sonra ülkemizde beyazperdeye geliyor.

YARATIK

GWOEMUL

Filmle ilgili yazı 64. sayfada.

Yönetmen: Bong Joon-ho. **Oyuncular:** Song Kang-ho, Byeon Hie-bong, Park Hae-il, Bae Du-na, Ko Ah-sung, David Joseph Anselmo, Paul Lazar, Park No-shik, Brian Rhee, Scott Wilson. **Senaryo:** Bong Joon-ho, Baek Chul-hyun, Ha Won-jun. **Görüntü Yönetmeni:** Kim Hyung-ku. **Kurgu:** Kim Seon Min. **Müzik:** Lee Byung-woo. **Yapım Tasarımcısı:** Ryu Seong-hie. **Yapımcı:** Choi Yong-bae. **Süre:** 119 dk. **Yapım:** Güney Kore (2006). **Dağıtımcı:** Bir Film.

Gösterim Tarihi: 8 Haziran 2007

AYIN FİLMLERİ

BOŞ ODA

VACANCY

Yönetmen: Nimrod Antal. **Oyuncular:** Kate Beckinsale, Luke Wilson, Frank Whaley, Ethan Embry, Scott G. Anderson, Mark Casella, David Doty, Norm Compton, Caryn Mower, Meegan Godfrey. **Senaryo:** Mark L. Smith. **Görüntü Yönetmeni:** Andrzej Sekula. **Kurgu:** Armen Minasian. **Müzik:** Paul Haslinger. **Yapım Tasarımcısı:** Jon Gary Steele. **Yapımcı:** Hal Lieberman. **Süre:** 80 dk. **Yapım:** ABD (2007). **Dağıtımcı:** WB.

Gösterim Tarihi:
22 Haziran 2007

Oğullarının bir kaza sonucu ölmesinin ardından, David (Luke Wilson) ile Amy Fox'ın (Kate Beckinsale) evliliği sallanmaya başlamıştır. Boşanma işlemlerinin bitmesinden önce, birlikte geçirdikleri son tatilden dönerken arabaları bozulunca yakındaki bir motelde konaklamak zorunda kalırlar. Mason (Frank Whaley) adlı tuhaf bir adamın işlettiği otelin kirli ve her yeri dökülen odasında sürekli didişen çift, gizli bir bölmede, rahatsız edici derecede gerçekçi görünen işkence filmleri bulur. Bu kanlı video filmlerinin içinde bulundukları odada çekildiğini anlayan David ve Amy'nin birbirlerine güvenmekten başka seçenekleri yoktur.

NOTLAR: Alfred Hitchcock'un "Psycho"su ile Alejandro Amenábar'ın "Tesis"inin karışımı... Kate Beckinsale'in romantik aşıktan azılı bir vampir savaşçısına dönüşmesine ne kadar şaşırdıysak benzer bir durum Luke Wilson için de geçerli. Komedilerde görmeye alıştığımız aktörü bu sefer korku türündeki "Vacancy"de izleyeceğiz. Baştan beri oyuncu kadrosunda olan Wilson'a Sarah Jessica Parker'ın eşlik edeceği açıklanmış, ancak daha sonra rol Beckinsale'e gitmişti. Filmin neredeyse başrol oyuncuları kadar önemli bir unsuru da, öykünün geçtiği Pinewood Motel. Çekim için uygun mekân arayan yapım ekibi, düşündükleri gibi bir bina bulamayınca plato üzerinde söz konusu moteli inşa etmiş. "Vacancy"nin görüntü yönetmeni Andrzej Sekula ("Reservoir Dogs" ve "Pulp Fiction") yapıma konu olan video filmlerini de tasarlamış.

AŞK MANZARALARI

SCENES OF A SEXUAL NATURE

Seks ve aşk... Bazıları bir türlü yaşayamaz, bazıları için ihtiyaçtır, bazıları umursamaz, bazıları da satın alır. Ama bir şekilde, herkesin hayatında ikisine de yer vardır. Londra'da güneşli bir günde geçen filmde, aralarında şimdiye kadar nasıl beraber olduklarını tartışan boşanmış bir çift, evlat edinme izni alan ve bu konuda karar vermeye çalışan gay bir çift, kırk yıl önce aşık olduklarının farkına varan yaşlı bir çiftin de bulunduğu 7 çiftin seks ve aşk hayatlarından manzaralar yer alıyor.

NOTLAR: Farklı hayatlara sahip ve farklı problemler yaşayan çiftlerin gündelik yaşamından kesitler sunan bu İngiliz yapımı bağımsız film, Ed Blum'un ilk uzun metrajı. BBC ve Channel 4 için çeşitli belgeseller çeken Blum 1995'te yönettiği "The Last Post" adlı kısa metraj ile En İyi Kısa Film dalında BAFTA'ya aday gösterilmişti. "Scenes Of A Sexual Nature"ın senaryosu, Blum'un eski dostu Aschlin Ditta tarafından yazılmış. Doğrudan bir bağlantısı olmasa da senaryo yazılırken Jim Jarmusch'un "Night on Earth"ü ve Richard Linklater'ın "Before Sunset"i, ikilinin akıllarına ilk gelen filmler olmuş. 2006'da Raindance Film Festivali'nin (Londra'da düzenlenen İngiliz bağımsız film festivali) kapanış filmi olan "Scenes Of A Sexual Nature"ın en büyük kozu ise bir gay'i canlandıran Ewan McGregor.

Yönetmen: Ed Blum. **Oyuncular:** Ewan McGregor, Holly Aird, Eileen Atkins, Hugh Bonneville, Tom Hardy, Douglas Hodge, Adrian Lester, Andrew Lincoln, Gina McKee, Elle Mckenzie. **Senaryo:** Aschlin Ditta. **Görüntü Yönetmeni:** David Meadows. **Kurgu:** Joe McNally. **Müzik:** Dominik Scherrer. **Yapımcı:** Ed Blum. **Süre:** 91 dk. **Yapım:** İngiltere (2006). **Dağıtımcı:** Bir Film.

Gösterim Tarihi:
29 Haziran 2007

ŞREK ÜÇ

SHREK THE THIRD

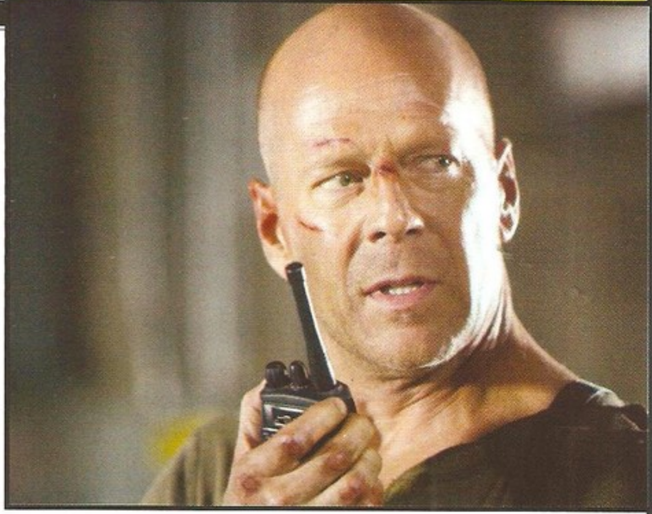
Yönetmen: Chris Miller, Raman Hui. **Seslendirenler:** Mike Myers, Eddie Murphy, Cameron Diaz, Antonio Banderas, Rupert Everett, Justin Timberlake, Julie Andrews, John Cleese, Eric Idle, Cheri Oteri. **Senaryo:** Peter Seaman, Jeffrey Price. **Kurgu:** Michael Andrews. **Müzik:** Harry Gregson-Williams. **Yapım Tasarımcısı:** Guillaume Aretos. **Yapımcı:** Aron Warner. **Süre:** 92 dk. **Yapım:** ABD (2007). **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi:
15 Haziran 2007

Filmle ilgili yazı 68. sayfada.

ZOR ÖLÜM 4.0

DIE HARD 4.0

ABD'nin bilgisayar sistemi saldırıya uğrar. Bu saldırı, günlük haberleşmeden ulusal güvenlik sistemine kadar ülkenin bütün dijital altyapısını mahvedecek kadar büyük bir tehdittir. Başını Greg Pope'ın (Timothy Olyphant) çektiği terörist grubun gerçekleştirdiği bu saldırıyı durduracak tek bir kişi vardır: John McClane (Bruce Willis). Karısından boşanan ve alkol tedavisi gören McClane, Matt Foster (Justin Long) adlı genç hacker'ın yardımıyla teröristleri durdurmak üzere harekete geçer.

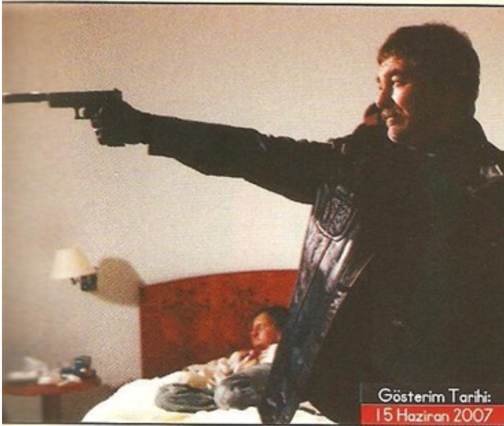
NOTLAR: "Mavi Ay" adlı televizyon dizisinde canlandırdığı muzip bakışlı, hayatı ciddiye almayan ama bir şekilde zorlukların üstesinden gelen özel dedektif David Addison karakteri ile tanınan Bruce Willis, bu dizinin son dönemine denk düşen "Die Hard" ile sinemanın aranan yüzü hali haline geldi. Willis, "Die Hard"da canlandırdığı (David Addison benzeri) "karizmatik serseri polis" John McClane ile öylesine bütünleşti ki, bu yapımın iki devam filmi çekildi. "Die Hard: With a Vengeance"dan tam 12 sene sonra, 50'sini deviren aktörü serinin 4. filminde izleyeceğiz. McClane, bu sefer yardımcı olarak genç bir hacker'dan faydalanıp yaşadığımız çağa uygun olarak dijital bir saldırıyla mücadele ediyor; tabii kendi özel yöntemlerini kullanarak... "Die Hard 4.0"ın yönetmenliğini, serinin hayranlarının beklentileri doğrultusunda John McTiernan değil, Len Wiseman (Underworld, Underworld: Evolution) üstlendi. Mary Elizabeth Winstead'i McClane'in kızı rolünde izleyeceğimiz filmin senaryosu Mark Bomback'a (Godsend) ait. Filmin adı, bir süre "Live Free or Die Hard" olarak telaffuz edildi. New Hampshire'ın eyalet sloganı Live free or die'dan (özgür yaşa ya da öl) ilham alan bu ismin uluslararası dağıtımda etkili olmayacağını düşünen yapımcılar "Die Hard 4.0"da karar kıldı. Filmle ilgili daha ayrıntılı bilgiyi Temmuz sayımızda bulabilirsiniz.

Yönetmen: Len Wiseman. **Oyuncular:** Bruce Willis, Justin Long, Maggie Q, Timothy Olyphant, Mary Elizabeth Winstead, Jonathan Sadowski, Jeffrey Wright, Tim Russ, Yancey Arias, Cyril Raffaelli. **Senaryo:** Mark Bomback. **Görüntü Yönetmeni:** Simon Duggan. **Kurgu:** Nicolas De Toth. **Müzik:** Marco Beltrami. **Yapım Tasarımcısı:** Patrick Tatopoulos. **Yapımcı:** Bruce Willis, John McTiernan, Michael Fottrell, Arnold Rifkin. **Yapım:** ABD (2007). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 29 Haziran 2007

SUÇ İMPARATORLUĞU

TRUANDS

Gösterim Tarihi: 15 Haziran 2007

Paris'in acımasız suç dünyasında, artık yaşlanmakta olan mafya patronu Claude Corti (Philippe Caubère) güce susamış adamlarını kontrol altında tutabilmek için olabildiğince sert davranmak zorundadır. Hızlı arabalar, ağır uyuşturucular ve pahalı kadınlardan oluşan bu krallıkta, asıl patron paradır ve Corti kendisine sadık olanları cömertçe ödüllendirmekten çekinmez. Corti'nin en güvendiği adamı ise 30 yaşındaki Franck'tır (Benoît Magimel). Corti birkaç aylığına hapse girince işlerini Franck'a emanet eder. Ancak bu birkaç ay tüm imparatorluğunun çökmesi için yeterli bir süredir.

NOTLAR: Oldukça gerçekçi bir suç filmi olarak tanımlanan "Truands", yoğun şiddet içeren ve görsel açıdan etkileyiciliği yüksek sahneleri ile Paris'in acımasız mafya dünyasını gözler önüne seriyor. Filmin başrolünde Haneke'nin "Piyanist"inden hatırlayacağımız Benoît Magimel var.

Yönetmen: Frédéric Schoendoerffer. **Oyuncular:** Benoît Magimel, Philippe Caubère, Béatrice Dalle, Olivier Marchal, Mehdi Nebbou, Tomer Sisley, Ludovic Schoendoerffer, Anne Marivin, Dominique Bettenfeld, Alain Figlarz. **Senaryo:** Frédéric Schoendoerffer, Yann Brion. **Görüntü Yönetmeni:** Jean-Pierre Sauvaire. **Kurgu:** Irene Blecua. **Müzik:** Bruno Coulais. **Yapımcı:** Frédéric Schoendoerffer, Eric Névé. **Süre:** 107 dk. **Yapım:** Fransa (2007). **İthalatçı:** D Productions. **Dağıtımcı:** 35 Milim.

ÖLÜM GEÇİRMEZ

GRINDHOUSE: DEATH PROOF

Filmle ilgili yazı 44. sayfada.

Yönetmen: Quentin Tarantino. **Oyuncular:** Kurt Russell, Zoe Bell, Rosario Dawson, Vanessa Ferlito, Mary Elizabeth Winstead, Eli Roth, Jordan Ladd, Rose McGowan, Sydney Tamiia Poitier, Marley Shelton. **Senaryo:** Quentin Tarantino. **Görüntü Yönetmeni:** Quentin Tarantino. **Kurgu:** Sally Menke. **Yapımcı:** Quentin Tarantino, Robert Rodriguez, Erica Steinberg, Elizabeth Avellan. **Süre:** 80 dk. **Yapım:** ABD (2007). **İthalatçı:** Film Pop. **Dağıtımcı:** WB.

Gösterim Tarihi: 15 Haziran 2007

31 AĞUSTOS'A KADAR

SİNEMA'YA ABONELİKTE

YAZ FIRSATI!

HEM KREDİ KARTINA **12 TAKSİTLE ÖDEYİN.**
HEM DE İLK 6 AY **%50 İNDİRİM KAZANIN!**

~~5YTL~~ **2.5YTL**

MERKEZ DERGİ

marie claire
BAZAAR
Parlayın!
House Beautiful
HOME
marie claire
Sofra
EMPIRE
ÖRÜMCEK-ADAM 3
Rolling Stone
PINK FLOYD
GAMING
ARENA
Forbes
2000
auto motor sport
BMW SALDIRIYA GEÇTİ
PC MAGAZINE
KUSURSUZ GÜVENLİK
transport
HAVACILIK SANAYİİNDE neredeyiz?
GEO
İYİMSERLİK

BOX OFFICE

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@merkezdergi.com.tr

TÜRKİYE box office — 11 - 13 Mayıs 2007

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. Örümcek-Adam 3	Warner Bros.	277	2	114.536	461.817
2. Pars: Kiraz Operasyonu	UIP	173	4	14.254	335.160
3. Next	Chantier	81	3	12.812	123.178
4. Tetikçi	UIP	55	1	12.169	12.169
5. Hasat Zamanı	Warner Bros.	71	3	11.727	104.618
6. Kusursuz Yabancı	Warner Bros.	59	4	6.064	134.214
7. Sözün Bittiği Yer	Best Line	81	2	5.291	24.069
8. Asterix Vikingler'e Karşı	Özen Film	80	4	4.527	84.196
9. İhanet	UNP	36	1	4.008	4.008
10. Mutluluk	KenDa	64	9	3.809	526.432

1 yıl önce — 2006

14 Nisan - 11 Mayıs
1. Buz Devri 2
2. Görevimiz Tehlike 3
3. Vahşi Doğa
4. Gen
5. İçerideki Adam

2 yıl önce — 2005

15 Nisan - 12 Mayıs
1. Cennetin Krallığı
2. O Şimdi Mahkum
3. Çevirmen
4. Minik Fil Heffalump
5. Saklambaç

3 yıl önce — 2004

09 Nisan - 06 Mayıs
1. Tutku: Hz. İsa'nın Çilesi
2. Kelebek Etkisi
3. Scooby Doo 2: Canavarlar Kaçtı
4. Vizontele Tuuba
5. Katil Komşum Geri Döndü

2007'nin ilk yirmisi

2007 yılının 20 haftası geride kaldı. Geçen yılın aynı dönemindeki zirve ile bu yılın zirvesi arasında ciddi farklar var. Henüz hiçbir film 1,3 milyon seyirci sayısına ulaşamadı. Geçen yıl aynı dönemde ilk beş sırada beş Türk filmi varken bu yıl ilk beş içinde bir yabancı film yer alıyor. Bu sene Kültür Bakanlığı'na destek amaçlı başvuran film sayısı 72. Bu arada eğer 1 Eylül'ü sezon başlangıcı olarak alırsak, o tarihten bu yana gösterime giren Türk filmleri sayısının da 43 olduğunu hemen hatırlatalım.

Film Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Hafta	Toplam Seyirci
1. Maskeli B: Irak	Özen Film	12.01.07	15	1.231.325
2. Son Osmanlı: Y.A.	Özen Film	19.01.07	16	1.054.399
3. 300 Spartalı	Warner Bros.	16.03.07	9	806.108
4. Çılgın Dersane	Warner Bros.	26.01.07	16	782.608
5. Mutluluk	KenDa	16.03.07	9	530.066
6. Örümcek-Adam 3	Warner Bros.	04.05.07	2	527.442
7. Neşeli Ayaklar	Warner Bros.	26.01.07	16	451.395
8. Beynelmilel	KenDa	29.12.06	17	409.914
9. Amerikalılar K. 2	KenDa	26.01.07	13	378.619
10. Kanlı Elmas	Warner Bros.	02.02.07	12	374.556
11. Pars: Kiraz Op.	UIP	20.04.07	4	347.799
12. Deja Vu	UIP	19.01.07	12	345.479
13. Hayalet Sürücü	Warner Bros.	16.02.07	10	310.483
14. Mavi Gözlü Dev	KenDa	15.03.07	10	270.624
15. 23 Numara	Warner Bros.	02.03.07	11	252.957
16. Barda	KenDa	02.02.07	14	236.489
17. Tatil	UIP	29.12.06	15	232.387
18. Polis	Medyavizyon	16.02.07	12	206.263
19. Çılgın Dostlar	Warner Bros.	29.12.06	17	204.971
20. Cesur Balık	UIP	16.02.07	12	198.306

Not: Filmler ve seyirci rakamları 29 Aralık 2006 - 17 Mayıs 2007 tarihleri arasını kapsamaktadır.

ABD box office — 11 - 13 Mayıs 20[illegible]

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Örümcek-Adam 3	Sony	4252	2	58.1	240.[illegible]
2. 28 Weeks Later	Fox	2303	1	9.8	9.[illegible]
3. Georgia Rule	Universal	2523	1	6.7	6.[illegible]
4. Disturbia	Paramount	3106	5	4.7	66.[illegible]
5. Delta Farce	Lions Gate	1931	1	3.4	3.[illegible]
6. Fracture	New Line	2202	4	2.9	31.[illegible]
7. The Invisible	Buena Vista	1943	3	2.3	15.[illegible]
8. Robinson Ailesi	Buena Vista	164	7	1.8	94.[illegible]
9. Next	Paramount	2017	3	1.7	14.[illegible]
10. Hot Fuzz	Rogue	1236	4	1.7	18.[illegible]

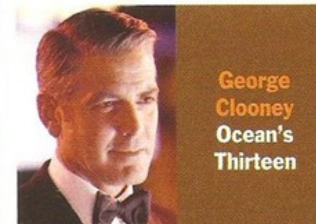
Rakamlar milyon do[illegible]

İNGİLTERE box office — 11 - 13 Mayıs 2007

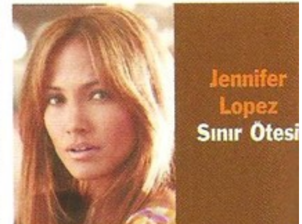
Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Örümcek-Adam 3	Sony	522	2	5.5	24.[illegible]
2. 28 Weeks Later	Fox	401	1	1.5	1.[illegible]
3. Terabitha Köprüsü	Icon	411	2	0.8	2.[illegible]
4. Çılgın Motorcular	BVI	323	5	0.3	5.[illegible]
5. Mr. Bean Tatilde	Universal	372	7	0.2	21.[illegible]
6. Next	Entertainment	306	3	0.2	2.[illegible]
7. Fracture	Entertainment	231	4	0.2	2.[illegible]
8. This is England	Optimum	128	3	0.2	0.[illegible]
9. Blades of Glory	Paramount	213	6	0.1	5.[illegible]
10. Rehine	Icon	180	4	0.1	1.[illegible]

Rakamlar milyon po[illegible]

George Clooney
Ocean's Thirteen

2006	Syriana	93.206
2006	İyi Geceler, İyi Şanslar	13.486
2005	Ocean's Twelve	454.382
2003	Dayanılmaz Zulüm	217.057
2003	Tehlikeli Aklın İtirafları	77.059

Jennifer Lopez
Sınır Ötesi

2005	Vay Kaynanam Vay	179.2[illegible]
2004	Aşka Davet	150.3[illegible]
2004	Babasının Kızı	11.1[illegible]
2003	Aşk Masalı	151.5[illegible]
2002	Yeter	118.5[illegible]

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcıoğlu	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Engin Ertan	Ömür Gedik	Burak Göral	Senem İşmen	Nihal B. Karaca	Çiğdem Kömürcüoğlu	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Cem Altınsaray	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Adaş		3	3.5			3.5				2				3.5								3.5	3			3.14
Apokalipto		2	4	3	1.5	4	3	3	5		4	3.5	2	4	3	4	3		2			5	4	3.5		3.34
Beethoven'ı Anlamak		3	3	3		3	2	3	3		3	2	3	3.5	4		2	3.5		3		3.5			3	2.97
Benim Adım Elisabeth		2.5			3	3.5	3.5	2.5	3.5					3.5			3	2.5	3			4	3	2.5		3.07
Cevapsız Arama 3		1				1			0.5			1		2.5							1	1		1		1.12
Cinayet Gecesi		3		3.5		2.5	2.5	3.5	3.5		3.5	2.5		3			2.5	2.5	2			3.5	2.5	2	2.5	2.81
Çılgın Motorcular		1.5				3		3			3.5			2								2.5				2.58
Gün Işığı		2.5	3.5		2	2		2.5	3.5	2.5	3.5	4		3	2	4	2	3.5	1.5			3.5	3	2.5	4.5	2.92
Hasat Zamanı	2	1.5		2		2		2	2			2.5		2.5			1.5	1.5	3		1.5	3.5	2.5			2.14
İhanet		3		3.5		3	4	2.5	4			3		4	3			3			3	4	3		2.5	3.25
Kaynak		5		2.5	4	1.5	2.5	1	2	1.5	3	1.5		4			3	4	1.5	2		2.5	1	4	4	2.65
Kusursuz Yabancı		2.5		2		3		3.5	2			2		2.5					2		2	4		2		2.50
Küçük Gün Işığım	3.5	2.5	3.5		3	4	3	4	5	4	4	4		4.5	4	4.5	3.5	3.5	3.5	4	4	4.5	3	4.5	4	3.82
Mr. Bean Tatilde		3					3	3	3.5					2								3.5		2		2.85
Örümcek-Adam 3		3.5	3	3.5	3	4		3	4	3	3.5	3.5	3	2.5	3	3.5	3	3	1.5	3	3.5	4.5	2.5	3	2.5	3.15
Pars: Kiraz Operasyonu		1.5	2			2	1.5	3	2.5	0.5	4	2.5		3	2	2		2	1	2		4	2.5	2.5		2.25
Sevimli Dinozor								2.5						3								3.5		1.5		2.62
Sözün Bittiği Yer		1				2	2							3						1	1.5					1.75
Taxi 4		2.5										1.5										2.5				2.16
Temel Parçacıklar	3	3	2.5	2.5	3	2.5	2	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	3	3.5	2		3		2.5	2		2.5	2.5			2.60
Tepenin Gözleri 2		1							2		3	1						1.5				3	2.5			2.00
Tetikçi		2.5		2.5		3		3.5	3.5		3.5	2.5		3.5			2.5	2.5	2.5			3.5				2.95
Zodiac	4	3				4	3.5	2.5	3	4	3.5	4	4	4			3	4		3.5		2.5	3	3.5		3.47

...renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@merkezdergi.com.tr

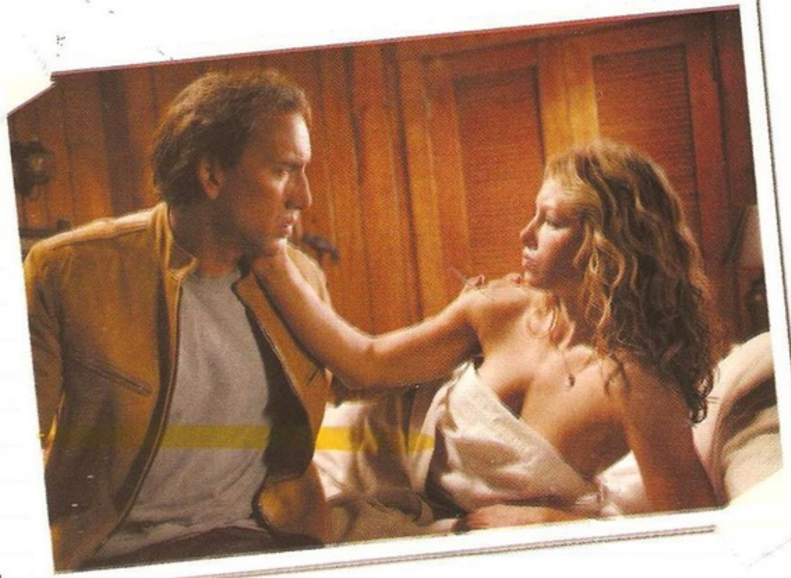
* Örümcek bir sıçrar, iki sıçrar, üçüncüde... artık yeter. Örümcek adamlığın genç bir adamın aşk ve iş hayatına metafor olması beni nasıl sıktı, anlatamam. Genç adam güçleniyor=Örümcek Adam oldu. Genç Adam büyüyor=Güçlerini kullanmasını öğrendi. Şimdi de genç adam kibirleniyor=Kostümü karardı. Kötü adamlar kiloyla, efektler daha az inandırıcı, Tobey Maguire toplam 5 mimikle oynamaya başladı... "Örümcek Adam, Jason'a Karşı" noktasına gelmeden şu işi bitirebilirler mi lütfen?

* Vay be! Bir film bu kadar mı kadın gösterip erkek vurur... "Perfect Stranger-Kusursuz Yabancı" 90 dakika boyunca "Hiçbir erkek masum değildir" diye getirdiği mevzuyu, son 5 dakikada "Her erkek bir kurbandır" diye bağlıyor. Sonunda bir de zeki ve psikopat "femme fatale"ini bir erkeğe sobeletmesin mi? Bak sen şu Hollywood'un işine.

* "The Reaping-Hasat Zamanı", usta olmasına gerek yok, sağlam bir yönetmenin, sıradan bir gerilim senaryosunu nerelere getirebileceğinin kanıtı gibi. Oturun, sırf Stephen Hopkins'in yaptıklarını izleyin, sıkılmazsınız.

* İnsan "Ya, bu aralar hiç güzel film yok" dediğini unutabiliyor ama Mayıs ayı gelip Sinema Yazarları Derneği'nin "sezonun en iyi 20 filmi" seçimi kapıya dayanınca tablo tüm netliğiyle ortaya çıkıyor. Bugünlerde kendi "en iyi 10"umu belirlemeye çalışırken 10 tane adam gibi film bulmakta zorlanıyorum, "Vasattan hallice" diye düşündüğüm filmler 6., 7. sıradan listeye giriyor. Halbuki 90'larda "Şu güzelim filmlerin hangi birini listeye alacağım" diye dertlenirdim.

* Danny Boyle'un 7. filminde dibe vuracağı kimin aklına gelirdi? "Sunshine-Günışığı" yılın en "Olduğundan Büyük Göstermeye Çalışan" filmi ödülünün adayı. Bir eda bir çalım, sanırsın yönetmen Tarkovski, konu hayatın anlamı. Oysa iki ayrı tür filmin kötü özellikleri itinayla bir araya getirilmiş: Duygusuz, imgesiz ve "iyi yönetmenlik"siz bir atmosfer filmi ile karakteri, heyecanı ve iniş çıkışı olmayan bir aksiyon filmi.

* "Next" eksiksiz bir Hollywood yemeği. İçinde bütün klişeler var. Kötü adamlar Fransız. (Fransa'da Bush'cu Sarkozy seçildi ya, kötü adamlar tekrar Arap ya da Doğu Avrupalı olmaya başlar şimdi.) "Devletin güvenliği bireysel özgürlüklerden önemlidir" şeklinde bir mesaj da araya sıkıştırılmış. Afiyet olsun.
Eskiden Hollywood'un güzel kızları aynı zamanda iyi oyuncu da olurlardı. Şimdi mesela "Next"e bakıyorsun, televizyon muhabirini oynayan bir kız var, üç dakika filan görünüyor, Jessica Biel'den on gömlek daha iyi.

* Philip K. Dick'in talihsizliği nedir Allah aşkına? Öykü ve romanlarından yapılan uyarlamalara baksanıza: "Impostor-İki Yüzlü", "Paycheck-Hesaplaşma", "Next"... Yazık yahu. Ridley Scott ("Blade Runner-Bıçak Sırtı") ve Steven Spielberg'den ("Minority Report-Azınlık Raporu") başkasının, Dick'ten uyarlama yapması yasaklansın bari.

* Bu aralar İstanbul Film Festivali'nde pişip vizyona düşen filmler bolluğu var. "The Fountain-Kaynak"ın zorlama âlemi ya da "The History Boys-Tarih Öğrencileri"nin teatral pozlarından ziyade, "Cashback-Zamana Güzellik Kat"ın zeki ve mütevazi dünyasının sürprizlere daha açık olduğunu hatırlatalım.

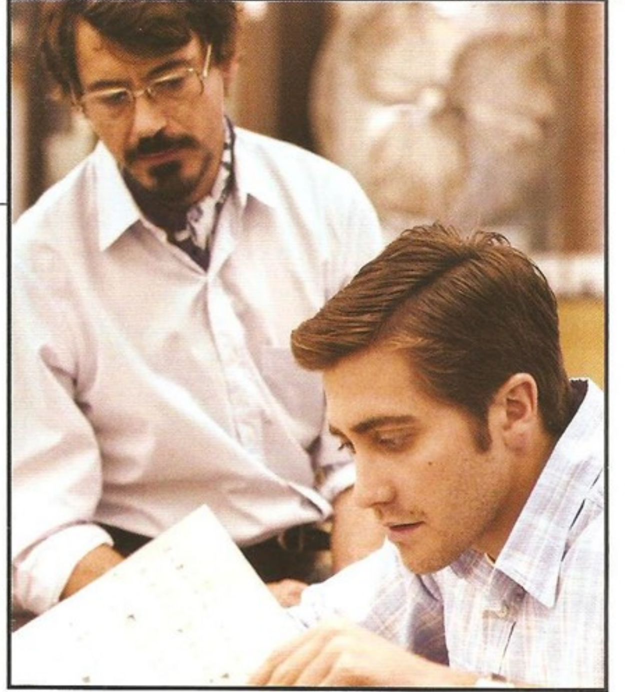

* "Pars: Kiraz Operasyonu" son derece önemli bir film. Özellikle Türkiye'deki zenci meselesine değinmesi beni çok mutlu etti, çünkü daha önce bu konuya el atılmamıştı. Bu filmde Mehmet Kurtuluş konuya kelimenin tam anlamıyla el atıyor ve sokaktan geçen bir zenciyi bir temiz dövüyor.
"Pars: Kiraz Operasyonu"nun 15-20. dakikalarında kendi kendime, hani sırf iyi vakit geçirmek için (film beceremiyorsa başının çaresine bakacaksın), "Bu filmde kötü adam çıkacak etnik gruplar" başlıklı bir liste yaptım. Listem Türkiye Cumhuriyeti'nin olağan şüpheliler listesi gibiydi: Amerikalılar, Avrupalılar, Kürtler, Rumlar, Ermeniler filan... Sağ olsun Pars yüzümü kara çıkarmadı, hepsini sırayla "kaçakçı, komplocu, üçkağıtçı" ilan etti. Yanımdaki gence döndüm, "Bu film çok fena ya" dedim, "Ya sev ya terk et" dedi.

ZODIAC ENGİN ERTAN engin_ertan@yahoo.com

Sıkıysa yakala!

Fincher, hem göstergebilime nanik çekiyor, hem de sayısız şekilde okunabilecek, içindeki "şifre"leri farklı anlamlara yorabileceğimiz bir "metin" koyuyor önümüze.

David Fincher'ın "Zodiac"ı seyirciye alışılmamış şekilde tedirgin edici bir "polisiye" deneyimi sunuyor. Herhangi bir seri katil filmiyle karşı karşıya değiliz. Filmi izlemeden önce, gerçek bir olaydan yola çıkıldığını ve söz konusu seri katilin yakalanamadığını biliyoruz. Dolayısıyla filme başlarken bir soru kafamızı kurcalamakta. Acaba filmin finalinde klasik anlatıya mı meyledilecek, yani gerçek hayattaki versiyonun aksine Zodiac yakalanacak mı? Yoksa 2,5 saat boyunca izlediğimiz tüm o araştırmalar boşuna mı? Filmi henüz izlememiş olanlar yazının buradan sonrasını okumasınlar lütfen.

David Fincher uzun ve neredeyse epik filminin sonunda seyirciye bir katharsis armağan etmiyor. Başka bir deyişle, hayır, Zodiac yakalanamıyor. Fakat Fincher ve senarist James Vanderbilt'in kurdukları yapı da bunu gerekli kılmıyor zaten. "Zodiac" bildik bir polisiye gibi ilerlerken, esasında başka meselelerle ilgileniyor. Bu sefer kahraman bir polis ve onun enseleyeceği seri katilin hikâyesini, bildik bir iyi-kötü çatışmasını izlemiyoruz. "Zodiac" bu tarz öykülerde kıyıda köşede kalan insanları veya esas kahramanların hayatlarında kıyıda köşede kalan detayları perdeye taşıyor. 60'ların sonlarında başlayıp, yeni yüzyılın başlarına kadar devam eden bir zaman dilimine yayılan film, Zodiac'ın bir grup sıradan Amerikalı'nın hayatında yarattığı değişikliği konu alıyor esasen. Kimisi öldürülüyor, kimisi saldırıdan kurtulup yıllar boyunca ağır bir travmanın izlerini taşıyor, kimisi Zodiac'ı takıntı hâline getirip hayatını harcıyor, kimisi işinden oluyor, vs. Özetle bir nevi "kaybedenler kulübü" de diyebiliriz. Söz konusu süre boyunca bu insanların hayatları ister istemez kesişiyor. Aynı saplantı onları bir şekilde yaşamın farklı noktalarında buluşturuyor. Belki de Kurosawa'nın "Rashomon"u gibi, her ağızdan farklı bir Zodiac hikâyesi dökülüyor.

Zamanla biz seyirciler de ayırdına varıyoruz ki, seri katilin yakalanması bir önem teşkil etmiyor. Bilakis, yakalanamaması filmin esas olarak ilgilendiği mesele. Bu modern Amerikan mitinin ulaşılamazlığı, yaklaştıkça daha da uzaklaşması, onu efsaneye dönüştüren başlıca unsur. Zodiac'ın günlük gazetelere gönderdiği şifreli mesajlar, bu mesajları çözerek Zodiac'ı yakalama çabasının boşa çıkması da son derece anlamlı. Fincher'ın "Zodiac"ı bir bakıma "hayat bir metin midir, kodlar kullanarak onu çözebilir miyiz?", gibi bir sorunun cevabını arıyor. Filmin açık sonlu finaliyse önerdiği cevap konusunda yeterli fikir veriyor olsa gerek. "Zodiac"ın bizzat bir "açık metin" olmasıysa bu cevap bağlamında ziyadesiyle ironik. Fincher, hem göstergebilime nanik çekiyor, hem de sayısız şekilde okunabilecek, içindeki "şifre"leri farklı anlamlara yorabileceğimiz bir "metin" koyuyor önümüze. Şöyle de diyebiliriz ki, "Zodiac" zamanla post-modern sinema içerisinde köşe taşına dönüşebilecek filmlerden birisi.

Yukarıda andığımız farklı anlamlardan birisine yoğunlaşacak olursak... "Zodiac" bir 4 Temmuz gününde başlıyor. Araştırmanın hemen her aşamasında tanıklık ettiğimiz detaylarsa Amerikan kültürünün bir parçasına denk düşüyorlar. "Bullitt", "Dirty Harry" veya başka pek çok Amerikan filmi, arabası, diner'lar, günlük gazeteler, kıyafetler ve müzikler eşliğinde, son 40 yılın Amerikası'nın bir izdüşümünü seyrediyoruz. David Fincher 10 yıllık dilimlere bölünmüş şekilde eksiksiz bir "dönem filmi" çekiyor, Amerikan yakın tarihini perdede yeniden yaratıyor. İster istemez Zodiac'ı çözme çabası, bir bakıma Amerika'yı anlamaya çalışmakla örtüşüyor. Uzun lafın kısası, "Zodiac" Amerikan yakın tarihini bir seri katil üzerinden kodluyor desek yanlış olmaz. Zodiac'ın varla yok arası hâli ve ulaşılamazlığıysa, "Amerikan efsanesi"ne şaşırtıcı şekilde benziyor. Tıpkı Amerika'nın işlediği sayısız suçun ortada ama failinin göz önünde olmaması gibi.

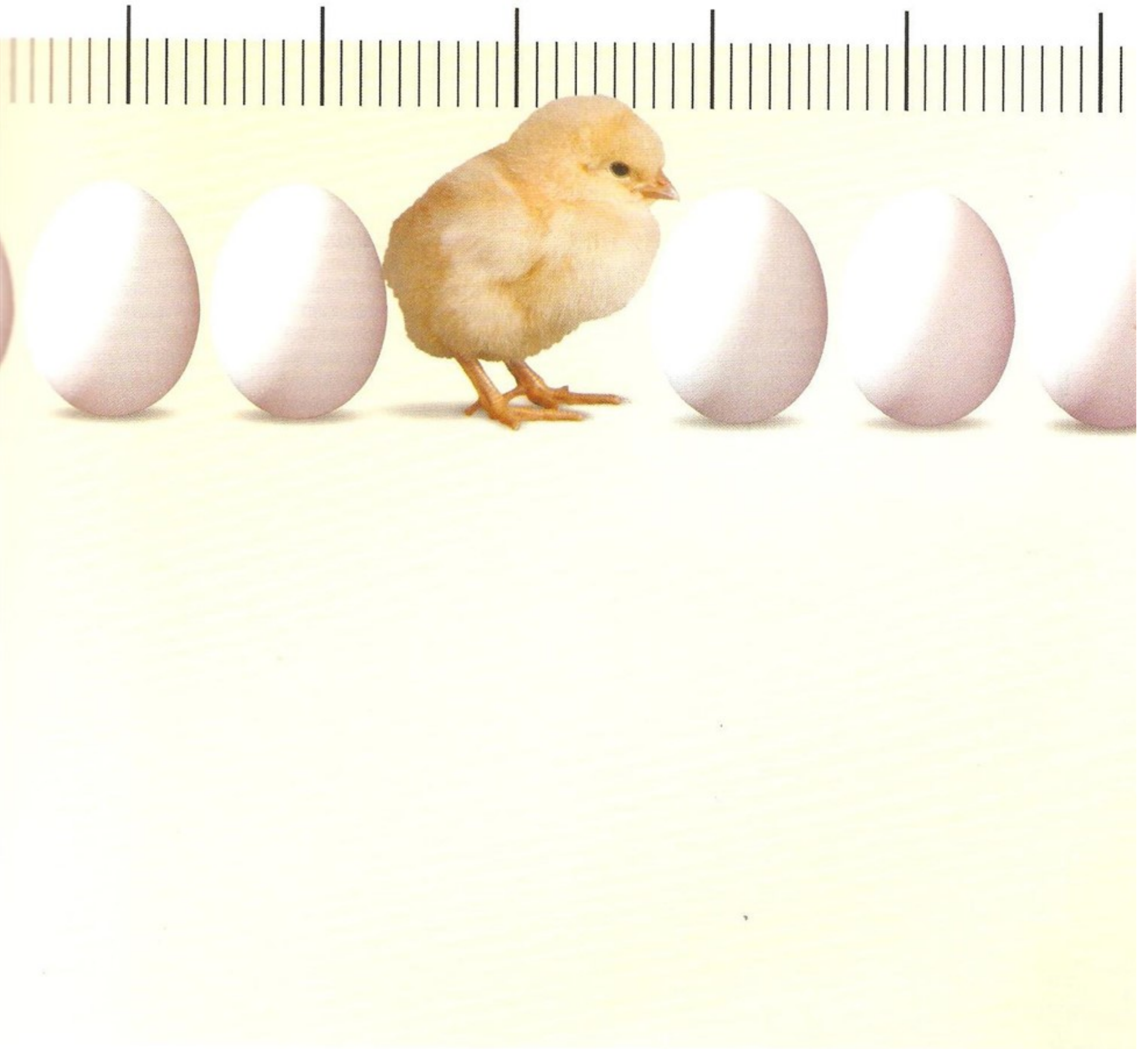
Fakat hemen sevinmeyin. "Zodiac", iki paragraf önce andığımız, son noktada söyledikleriyle oyunun kurallarını yeniden koyuyor. Seyirciye, "ulaştığın anlam belki de doğru değil, yeniden dene", diyor. Bu belirsizlik "Zodiac"ın hem artısı, hem de eksisi. Hem filmi yeniden anlamlandırmak için bir istek doğuruyor, hem de seyircisini eli boş bırakıyor. Kaldı ki, ideolojik belirsizlik Fincher'ın sinemasına uzak bir kavram değil; en basitinden "Dövüş Kulübü"nü hatırlayın. Dolayısıyla tanıdık topraklardayız. "Oyun"u Fincher'ın kurallarıyla oynamayı kabul etmek ve bundan keyif almaksa sizlere kalmış. En nihayetinde, 90'ların en önemli genç yönetmenlerinden birisinin, formda geri dönüşü "Zodiac". Sonunda herkesi eşdeğerde tatmin etmese bile, kurcalaması hayli keyifli bir oyuncak.

Zodiac ●●●●

Yönetmen: David Fincher. **Oyuncular:** Jake Gyllenhaal, Mark Ruffalo, Robert Downey Jr., Anthony Edwards, Brian Cox, Elias Koteas, Donal Logue, John Carroll Lynch, Dermot Mulroney, Chloe Sevigny. **Senaryo:** James Vanderbilt (Robert Graysmith'in Zodiac ve Zodiac Unmasked: The Identity of America's Most Elusive Serial Killer Revealed adlı kitaplarından). **Görüntü Yönetmeni:** Harris Savides. **Kurgu:** Angus Wall. **Müzik:** David Shire. **Yapım Tasarımcısı:** Donald Graham Burt. **Yapımcı:** Ceán Chaffin, Brad Fischer, Mike Medavoy, Arnold Messer, James Vanderbilt.

Yapım: ABD (2007). **Dağıtımcı:** WB. **Süre:** 158 dk.

Gösterim Tarihi: 18 Mayıs

ÖRÜMCEK-ADAM 3 KUTLUKHAN KUTLU kutlukhan@gmail.com

Peter Parker'ı kaybediyoruz

Sam Raimi'nin seriden ayrıldığı, üçüncü bölümün başka bir yönetmenin elinden çıktığı hissine kapılmamak zor.

Sam Raimi "Spider-Man 2" ile Örümcek Adam'ı yıllar boyu çizgi roman okurları için çok cazip bir karakter hâline getiren özü bulup çıkarmayı, dahası o özü sürükleyici aksiyon ve insanın zihnine kazınan imgelerle dengelemeyi başarmıştı. "Spider-Man 3" ise ikinci filmi harika bir süper kahraman filmi hâline getiren her şeyden öylesine uzaklaşıyor ki, Sam Raimi'nin seriden ayrıldığı, bu üçüncü bölümün başka bir yönetmenin elinden çıktığı hissine kapılmamak zor.

Öncelikle bu hikâyenin en büyük talihsizliği, hakiki anlamda Peter Parker'ı içermemesi. Burada Peter Parker'ın kendi öz niteliklerini araştırmak yerine, "sapmış" bir versiyonuyla karşı karşıyayız: Uzaydan gelen siyah bir "ortakyaşar" akışkan madde Peter Parker'ın üstünü kaplayıp yeni ve kara bir Örümcek Adam kostümüne dönüşünce, kahramanımız daha "kara" bir kahramana dönüşüyor.

Evet, gerçi Lev Tolstoy "Bütün mutlu aileler birbirine benzer, her mutsuz ailenin ise kendine özgü bir mutsuzluğu vardır" der... Ancak süper kahramanlar dünyasında bu düsturun çarpık bir yansıması var sanki - her süper kahraman kendi farklı karmaşasına sahip, ama hepsinin karanlık tarafı birbirine benziyor: Karanlık tarafa kayan kahraman bencilleşiyor, temel dürtülerine daha çok kulak vermeye başlıyor, acımasızlaşıyor.

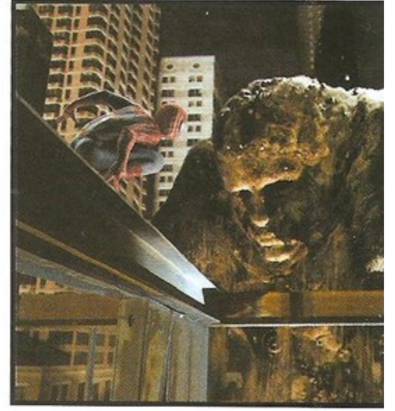
Belki bu sapma çok "düz" ve kahramanlıktan başka işi olmayan bir karakter için ilginç bir değişiklik olabilir, ama Örümcek Adam'a cazibesini veren şey, Peter Parker'ın zaten baştan beri içinde çeşitli çatışmaları ve çelişkileri barındırması. Yani böyle "ayna yansımaları"na ihtiyacı yok... Çünkü ortaya çıkan yansıma, asıl karakterden daha çok katmanlı değil, daha kariktürize ve sığ bir görüntü oluşturuyor. Siyah ortakyaşar dünyaya inip Parker'ın motorunun arkasına yapıştığı andan üzerini kapladığı ânâ kadar, Mary Jane'e evlenme teklif etme telaşındaki Peter'ı zaten "daha iyi tanıyabildiğimiz söylenemez... Bu karanlık yeni kostümü tarafından "ele geçirilmesi"ni takiben ise, kendisini hepten kaybediyoruz.

Kimi çizgi romanlarda kahramanın yeterince derinliği ve hareket alanı olmadığından, asıl "yıldızlar" kötü adamlar, yani kahramanın düşmanlarıdır. Ama bu durum Örümcek Adam çizgi romanları için geçerli değil; evet, Örümcek Adam çizgi romanları da her zaman parlak kötüler içermiştir ama "genç çizgi roman okuyucusu ile standart süper kahraman arasındaki köprü" diye niteleyebileceğimiz Peter Parker'ın kendisi sayesinde odak noktamızı nadiren kaybederiz. Bu filmde ise en ilgi çekici karakter, Peter Parker'ın kendisi değil, "düşmanı", yani Kum Adam.

Sam Raimi ikinci filmde Dr. Ahtapot'un suretinde bize karmaşık, gri tonları bol ve ilgi çekici bir "kötü adam" vermeyi başarmıştı, burada da aynı şeyi başarıyor. Thomas Haden Church'ün oynadığı Kum Adam, yeni "azap çeken kötü adam"ımız olarak tüm dikkati üzerine topluyor... Bu arada Peter Parker ise 2007 yapımı "pek kötü ve de özgürüm" damgalı yeni kılık kıyafeti ve tavırlarıyla kulüplerde dans şovları yapmak gibi artık alışılageldik "zıvanadan çıkmış ve gizli kimliğini ele vermesine ramak kalmış süper kahraman" meşgalelerine dalıyor.

Ayrıca "Spider-Man 3"te belki de biraz fazla "düşman" var. Film boyunca merceğin altında 3 ayrı "kötü adam" görüyoruz - evet, çizgi romanlarda kimi zaman mükemmelen işleyen bir yaklaşım bu, ama unutmmak gerekir ki çizgi roman akışı tamamen okura bırakan bir mecra... Tek karelerin sonsuzluğu içinde birkaç sayfaya sıkışmış destanlar yaratmak mümkün. Tempoyu kendi belirleyen sinemada, hele ki böylesine yüksek tempolu bir filmde ise, hele "hakiki Peter Parker" da ortalarda görünmezken, odağımızı iyice dağıtıyor bu durum.

Öte yandan, bir de bu hasım etrafına kurulu aksiyon bölümlerine gelmek lazım tabii... Yani dövüş

sahnelerine. "Spider-Man 3" bu alanda tam anlamıyla ışıldıyor: Muhtemelen süper kahraman filmlerindeki en çarpıcı bazı aksiyon bölümlerine ve anlarına sahip bu sahneler. Daha filmin başında, Yeni Cin ile Örümcek Adam arasında birdenbire başlayan dövüş sahnesi, tam bir gövde gösterisi niteliğinde. Neler olup bittiğini takip edememenin kıyısından dönüp durmamıza neden olan soluk kesici temposuyla, bir şekilde çizgi romanlardakine benzer bir mizahla örülü koreografisiyle, insanın - iyi anlamda - başını döndürüyor. Muhteşem bir özel efekt zaferi bu sahne. Aynı zamanda, üzerine kurulu olduğu iki karaktere de seri boyunca epey yatırım yapıldığı için, salt kinetik enerjisiyle değil, insani içeriğiyle de ilgiyi ayakta tutuyor - yani basitçe, kimin başına ne geleceğini umursatıyor izleyicisine.

Belki tam olarak aynı dozda olmasa bile, "Spider-Man 3"ün geneline de hakim olan bir durum bu. Dövüş sahneleri hem temposuyla, hem genel görselliğiyle, hem de içerdiği karakterler arası dinamiklerle hayli ilgi çekici. Eh, bu da ortaya epey ilginç bir durum çıkarıyor: Normalde bu tür filmlerde, "harcanan parayı gösterme" amaçlı aksiyon sahnelerinin genel akışı böldüğünden şikayet edilir. Bu filmin kalbini ise söz konusu aksiyon sahneleri oluşturuyor zaten - hiç şüphesiz "Spider-Man 3"ün medarı iftiharı onlar... Akışı bölen ise, pek bir özgünlüğe ya da derinliğe sahip olmayan, yorgun karikatürlerle beslenen ana öykünün kendisi.

Spider-Man 3 ✪✪◖

Yönetmen: Sam Raimi. Oyuncular: Tobey Maguire, Kirsten Dunst, James Franco, Thomas Haden Church, Topher Grace, Bryce Dallas Howard, James Cromwell, Rosemary Harris, J.K. Simmons, Dylan Baker. Senaryo: Alvin Sargent (Stan Lee ve Steve Ditko'nun çizgi romanından). Görüntü Yönetmeni: Bill Pope. Kurgu: Bob Murawski. Müzik: Christopher Young. Yapım Tasarımcısı: J. Michael Riva, Neil Spisak. Yapımcı: Avi Arad, Grant Curtis, Laura Ziskin. Dağıtımcı: WB.

Yapım: ABD (2007). Süre: 140 dk.

Gösterim Tarihi: 4 Mayıs

Keskin nişancının Amerika karşısındaki endişesi

Amerika'ya ilişkin karışık duyguları, "Shooter"ı ilginç kılıyor...

Hollywood aksiyonlarının düşünsel çerçevesi ve atmosferi üç aşağı beş yukarı bellidir. Amerika'yı temsil ettiği iddia edilen değerlere (en başta "özgürlük") vurgu ve bundan gelen Amerikan hayranlığı... Kadınların yalnızca sevgili, anne, hemşire ve rehine gibi roller üstlendikleri, sapına kadar erkek bir dünya... Onur, adalet, sadakat gibi değerlere "görev" ya da "vatan" çerçevesinde anlam ve değer yükleme... Bunların yanında bonus olarak silah fetişizmi, yabancı düşmanlığı, vs... Ve hepsini sarmalayan muhafazakar, (yeni) sağcı bir hava.

"Shooter"ın ilginç ve onu aksiyon filmleri kalabalığından hafifçe ayıran tarafı, büyük ölçüde bu çerçevenin içinde kalmasına karşın, Amerika'ya, Amerikan devletine ve onun temsil ettiği değerlere başka bir yerden bakması. O yer neresi derseniz, biraz karışık.

"Shooter"ın kahramanı Bob Lee Swagger, Amerikan devleti için çalışan bir keskin nişancı. Afrika'daki bir görev sırasında önce en yakın arkadaşı öldürülüyor, sonra da canını siper ettiği devleti onu yalnız bırakıyor. Swagger bu olayın ardından Amerika'ya küsüyor, mesleği bırakıyor, dağlara çıkıp münzevi hayatı sürmeye başlıyor. Amerika'ya duyduğu küskünlük zamanla şüpheciliğe, güvensizliğe ve nefrete dönüşüyor.

Swagger'ı dağdaki evinde internetin başına otururken gördüğümüzde (yani daha filmin 5. dakikasında) ağzından "Bakalım bugün bize ne yalan söylemişler" sözleri dökülüyor. Yanında ise geçtiğimiz aylarda yayımlanan ve Irak Savaşı'nı fiyasko olarak niteleyip, suçu tümüyle Bush idaresine yükleyen "11 Eylül Komisyon Raporu" duruyor.

Hemen ardından, Swagger kapana kısıldığını anladığında, FBI'dan yerel polise kadar devletin en önemli mekanizmalarının nasıl çürüdüğüne şahit oluyor. Böylece bir "derin devlet komplosu"nun ana hatları ortaya çıkarken, bu tablo önce dolaylı, sonra da doğrudan Kennedy suikastiyle karşılaştırılıyor.

Bitmedi. Bir süre sonra Swagger, olan biten her şeyin, Amerika'nın Afrika'daki petrol kaynaklı çıkarlarıyla alakalı olduğunu ve bu çıkarlar doğrultusunda bütün bir köy halkının öldürüldüğünü öğreniyor. Dahası, üç yıl önce Afrika'da üstlendiği görevin de "özgürlüğü" değil petrolü korumak olduğunu anlıyor.

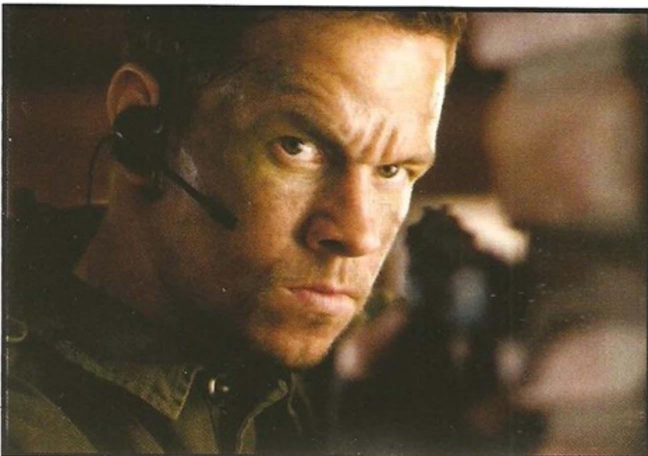
Son bir anektod: Bir sahnede filmin "kötü adam çekirdek kadrosu"nu bir arada gördüğümüzde, odanın duvarlarında sadece (ya da ezici çoğunlukla) Cumhuriyetçi başkanların resimleri asılı.

Bu tabloya bakınca, Amerikan iç politikasının terimleriyle konuşalım, "Demokrat (liberal) bir aksiyon filmi"yle karşı karşıya olduğunuzu düşünebilirsiniz. Ama "Shooter"ın yaratıcıları önlemlerini almışlar. Swagger bir noktada "Bu başkanı sevmiyorum" diyor ve ekliyor: "Bundan öncekini de sevmezdim." Cümlenin ikinci kısmı adeta sırf "bu film Demokrat" düşüncesini bertaraf etmek için konmuş.

Tabii daha önemli mesele şu: Swagger sorunun "hukuksal" yöntemlerle çözülemeyeceğini anladığında eline silahı alıp sorumluları öldürüyor. Bunun pek liberal bir tutum olmadığı ortada. O zaman "Shooter" "anti-muhafazakar", "anti-Cumhuriyetçi" gibi sıfatlardan "anti-modern demokrasi" gibi mecralara yöneliyor. Hani utanmasam "libertarian" filan diyeceğim. Neyse, sonuçta bütün bu kafa karışıklığı, filmin basitlik ve sıradanlık dozunu azaltıyor ya, ona da şükür. Öte yandan, "Shooter"ı kalabalıktan hafifçe ayıran iki etken daha var: Yönetmen Antoine Fuqua ve başroldeki Mark Wahlberg.

Fuqua, 6 yıl ve 2 uzun metrajlı film aradan sonra tekrar "Training Day-İlk Gün"deki formuna yaklaşmış görünüyor. Başroldeki starın, fonda batmakta olan güneşin kızıllığının ya da özel efektlerin değil, hikayesinin nasıl göründüğüne daha çok kafa yormuş gibi. Birtakım sözümona "cool" ağır çekimlerden ya da öne kaydırmalardan kendini alamamış yine ama olsun, o kadar kusur bu devirde Ridley Scott'da bile oluyor.

Mark Wahlberg'e gelince... Amerikan seyircisinin bir türlü star olarak kabul etmediği (bkz. "Shooter"ın gişe rakamları) bu adam, Bruce Willis'in çatlaklığıyla Matt Damon'ın sahiciliğini bir araya getirip, üstüne "Âlem tozutmuş be abi, ben nasıl güleyim" diyen hüzünlü bir duruşu ekliyor ve bu filanca milyon dolarlık filmin neredeyse her karesinde boy göstermenin ağırlığını kolayca sırtlıyor.

Shooter

Yönetmen: Antoine Fuqua. Oyuncular: Mark Wahlberg, Michael Pena, Danny Glover, Kate Mara, Elias Koteas, Rhona Mitra, Jonathan Walker, Justin Louis, Tate Donovan, Rade Serbedzija. Senaryo: Jonathan Lemkin (Stephen Hunter'ın Point of Impact adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Peter Menzies Jr. Kurgu: Conrad Buff, Eric A. Sears. Müzik: Mark Mancina. Yapım Tasarımcısı: Vance Lorenzini, J. Dennis Washington. Yapımcı: Lorenzo di Bonaventura. Dağıtımcı: UIP.

Yapım: ABD (2007). Süre: 124 dk.

Gösterim Tarihi: 11 Mayıs

KARAYİP KORSANLARI: DÜNYANIN SONU

MURAT EMİR EREN meren@merkezdergi.com.tr

Önce parçala, sonra toparla!

Hikayedeki çılgın korsanların yaşamındaki kaos, filmin genel yapısına da yansıyor.

"**Karayip** Korsanları" serisinin başlangıcından bu yana yapılan birçok yorum, bu filmlerin korsan filmlerini geri getireceğine dair tahminlerle dolup taşıyordu. Yakın zamanda böyle bir şey olmadı. Bit pazarına nur yağdırmayı seven stüdyoların bu yönde bir eğilimi de şimdilik söz konusu değil. Bunun en önemli sebebi "Karayip Korsanları" serisinin alışılageldik korsan filmlerinden çok farklı bir yapı içermesi ve üç filmden hiçbirinin klasik anlamda "korsan filmi" olmaması. Bu durum, ikinci filmle belirginleşip, şu anda ortalığı kavuran üçüncü filmle zirve noktasına ulaşmış durumda. "Karayip Korsanları: Dünyanın Sonu", dağınık, ne olacağını kestiremediğiniz, belirsiz bir şekilde ilerleyen bir dramatik yapıya sahip. Ancak bu yapı, finalde tüm dağınıklığı toparlayıp, kendini ifade etmekte de sorun yaşamayan bir yapı aynı zamanda. Filmin bu özelliklerinin, serinin ana karakteri Kaptan Jack Sparrow'un kendisiyle birçok açıdan kesiştiğini görmek zor değil. En nihayetinde kendisi de bir korsan olduğundan, Sparrow hikayenin en başından beri ne zaman ne yapacağını bilemediğimiz ama tuhaf biçimde sonunda kendisini ve işleri toparlayacağını düşündüğümüz bir karakter. Filmin kurduğu korsan dünyasının, kaosun hükmettiği bir alem olmasından ötürü, filmdeki ardı arkası kesilmeyen dağılıp-toparlanma halinin tamamen korsan yaşamından ödünç alındığını iddia etmemiz pekala mümkün. Bu haliyle serinin son filmi "Dünyanın Sonu", hem büyük filmlerin ortak özelliklerini ve izleyiciye vaat ettiklerini perdede sergiliyor, hem de kendi kafasına göre takılma hakkını sonuna kadar kullanıp, bu "büyük film" yapısı içinden korsan yayın yapmayı başarıyor.

Korsanlarla bir önceki randevumuz "Karayip Korsanları: Ölü Adamın Sandığı"nda yeni karakterler, yeni açılımlar kazanan ana hikaye, üçüncü filmde bir finale erişmekle kalmıyor, ikinci filmde saklı kalan alt metinler de hem daha net ifade ediliyor, hem de geniş bir çerçevede inceleniyor. İkinci filmde tanıştığımız Davy Jones, Tia Dalma gibi karakterler, Doğu Hindistan Ticaret Şirketi ve ilk filmlerden miras kalan birçok yan karakter, bu filmde belli bir rotaya oturuyor, hatta bazısının yaşamı son buluyor. Elbette bu karakter güruhunun, ana karakterlerle birleşip nasıl geniş bir hikaye yarattığını tahmin etmek zor değil. Ancak film tüm bu yan öykülerin hakkından iyi-kötü geliyor. Aklımıza takılan fazla bir şey kalmadan - ancak ne yazık ki çok da derinleşemeden- karşılaştığımız her karakterin akıbetini izliyoruz. İkinci filmden bu yana en çok üzerinde durulan konulardan biriyse, "Dünyanın Sonu"nda müthiş, hatta nerdeyse provokatif bir finale erip, izleyenleri mest ediyor. Tahmin edilebileceği üzere bu konu Doğu Hindistan Ticaret Şirketi'yle korsanlar arasındaki mücadele. Bu mücadelenin başlangıcına şahitlik ettiğimiz ikinci filmde şirket, korsanları birer birer kölesi haline getirmeye çalışıyor ve denizlere hükmetmeye, başka ülkeleri sömürmeye doğru giden bir eylem planı hazırlıyordu. Bu durumda korsanlar, denizlerin sahipleri olarak adeta kapitalizm karşısında direnen özgürlükçü bir kesimi simgeliyor, ne Davy Jones ne de İngiliz Donanması değil, bu kez şirket hikayenin en büyük "kötü adamı" haline geliyordu. Bu filmde de durum değişmiyor. Ancak tüm korsanların şirkete karşı birleşmesi ve bu birlik içinde tüm karakterlerin kendi amaçlarının peşinden koşmasıyla ortalık fena karışıyor. Bu karışıklık, filmin tuhaf bir tempoyla ilerlemesine, gergin anlarda güldürmesine, güldüreceği anlarda perdeye tuhaf tuhaf bakmamıza, uykumuzun gelmesine, sonra yaptığı ani bir manevrayla silkelenip kendimize gelmemize yol açıyor. Tıpkı ciddi bir meselenin ortasında neden Rom şişesinin kaybolduğunu sorgulayan Kaptan Jack Sparrow gibi, film de anlattığı hikayenin ne kadar önemli bir noktası olursa olsun muziplik etmeyi, ya da muzip bir anda ciddileşmeyi hatta hüzünlenmeyi elden

bırakmayarak, izleyici için alışması uzun süren bir düzende ilerliyor. Bunun en iyi örneğiyse tamamen bir balo gibi hazırlanmış olan Will Turner ve Elizabeth Swann arasındaki evlilik töreni sahnesi (fragmanda da yer aldığı için yazmakta sakınca görmüyorum). Bu sahnede ortalık karmakarışık, insanlar birbirini kesiyor, Kaptan Barbossa hem dövüşüyor, hem de nikahı kıyıyor, Turner ve Swann bir yandan dövüşüp bir yandan yemin ediyor, iki korsan gemisi Siyah İnci ve Uçan Hollandalı ise denizin ortasındaki girdapta karşılıklı olarak dönerek adeta dans ediyorlar. Kesin olarak antolojilere girecek bu sahne bile filmin ruh halinin korsanlarınkinden farksız olduğunu kanıtlıyor. Bu ruh hali, Doğu Hindistan Ticaret Şirketi karşısında açık açık korsanlardan yana tavır alınmasından da zaten kendisini belli ediyor. Hatta bu noktada, şirketin ve temsil ettiği değerlerin yaptıklarının kabul edilebilir bir yanını dahi göstermeyerek neredeyse güçlü bir propaganda filmi olup çıkıyor "Dünyanın Sonu". "Parçala ve mümkünse bir ara toparla" taktiğiyle ilerleyen bu korsan dramatik yapıyı, bizlere hem sağlam bir anlatımla, hem de görselliği elden bırakmadan aktarmayı başardığı için yönetmen Gore Verbinski'yi de tebrik etmek gerekiyor elbette.

Final filminden sonra, ikinci film "Ölü Adamın Sandığı"nı izlemenin bu "korsan film" yapısını görmek için de faydalı olacağı kesin. Zira filmin finaline bakılırsa bu korsanlarla son karşılaşmamız olmayacak gibi...

Pirates of the Caribbean: At World's End ✪✪✪

Yönetmen: Gore Verbinski. Oyuncular: Johnny Depp, Orlando Bloom, Keira Knightley, Geoffrey Rush, Jonathan Pryce, Bill Nighy, Yun-Fat Chow, Tom Hollander, Stellan Skarsgard, Kevin McNally. Senaryo: Ted Elliott, Terry Rossio. Görüntü Yönetmeni: Dariusz Wolski. Kurgu: Stephen E. Rivkin, Craig Wood. Müzik: Hans Zimmer. Yapım Tasarımcısı: Rick Heinrichs. Yapımcı: Jerry Bruckheimer. Dağıtımcı: UIP.

Yapım: ABD (2007). Süre: 168 dk.

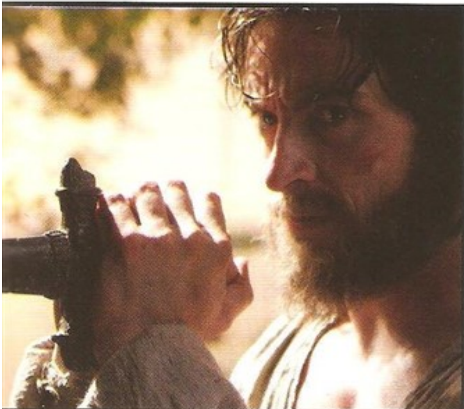
Gösterim Tarihi: 25 Mayıs

alkanavcioglu@yahoo.com ALKAN AVCIOĞLU

Sinemasal bir blöf

Van Gogh "Sanat dünyasına ilişkin ne söylenirse söylensin, yozlaşmış olduğu söylenemez" diye yazmıştı. Üzücü de olsa bu cümlenin özellikle 1970'lerden bu yana geçerliliğinin kaldığını söylemek pek akıl karı olmaz. Zira "Sanatın Sonu" adlı kitabında Van Gogh'un bu cümlesine atıfta bulunan Donald Kuspit de "bugün, sanat dünyasının en azından kısmen yozlaştığını görmeyecek kadar naif biri var mıdır?" diye belirtiyor. Kuspit'in de savunduğu gibi sanatın sonsuzluk adı verilen o nihai maddenin dünya üzerindeki temsilcisi olma rolü unutturulmuş, zamanın ötesinde bir gaye sahibi olan yapısı devşirilmiş ve nihayetinde kaçınılmaz bir estetik ve değer kaybı meydana gelmiştir. İçinde bulunduğumuz postmodern zamanlarda sanatın ölümsüzlüğe olan ilgisinin ve ruhani değerlere inanan sanatçı tipinin silinmesiyle, piyasanın talepleri sanatın direksiyonunu eline almış ve sanat sadece içinde bulunduğu zamanı yansıtır hale gelmiş; zaman geçirmenin bir başka yolu olmuştur diyebiliriz. Çektiği iki filmle 2000'ler başında en fazla gelecek vaat eden yönetmenlerden sayılan Darren Aronofsky'nin bunca zaman boyunca ortadan kayboluşunun ardından "Kaynak" ile geri dönüşünün bu anlatılanlarla yakından ilgisi var. Yönetmen, en yüksek amaçlı projesi olarak lanse ettiği "Kaynak"ı bundan tam 7 sene önce fikirleştirmiş ve taviz vermeden bu hikayeyi filme çekmeye çalışmış; tabiri caizse yönetmenin gözü başka bir şeyi görmemiş. "Requiem for a Dream"in başarısının ardından önüne onlarca fırsat ve proje koyulan (bunların arasında Batman serisi de var) bir yönetmenin 6 sene boyunca ortalıklardan kaybolması pek rastlanılır bir şey değil. Kuşkusuz Aronofsky'nin yukarıda da bahsedilen günümüzdeki sanat koşullarına tam olarak kafa tutmak gibi bir amacı olmayabilir. Ama bu eksende "Kaynak"ın Aronofsky'nin, benzer kurgu marifetlerini sergilediği ilk iki filminden sonra tinsel düşüncelere odaklandığı, ölümsüzlük temasını merkeze oturttuğu ve amaçladıkları ile büyük şirketleri korkutan hikayesini beyaz perdeye aktarmak için yıllarını verdiği bir film olduğunu unutmamak gerek.

"Kaynak"ın sorunları da tam bu noktada baş gösteriyor. Çünkü yönetmen bilimkurguda yapılabilecek çok fazla şeyin kalmadığını, "2001 A Space Oddyssey" gibi yeni topraklar keşfeden, insanlığa dair ehemmiyetli meselelerle ilgilenen bir film yaptığını söylüyor. Halbuki "Kaynak"ın iflas ettiği nokta tam olarak, iddialı temasına iddiasını kaldırabilecek bir anlatı ve anlatım yaratamaması. Girizgaha dönersek aslında Aronofsky, sanatın tinsel arayış kısmına değil de sanatın vakit geçirme şıklarından biri haline geldiği zamana not düşülebilecek bir yönetmen. Keza "Requiem For A Dream" de tam da böylesi bir zamana ait bir kuşağın yaşamına odaklanmış ve eşdeğer stilde eklektik bir anlatımla hikayesini başarıyla bütünleyebilmişti. "Kaynak" şüphesiz saniye başına düşen plan sayısı ve dolayısıyla ritmi ile yönetmenin MTV stili kurguya sahip ikinci filminden farklı bir yere ait. Ama yine de kurgu açısından geleneksel diyebileceğimiz bir film değil. Aralarında muazzam farklar olan 3 ayrı zaman diliminden oluşturduğu episodları lineer olmayan bir kurguyla iç içe geçiriyor. Tematik bütünlük adına paralel kurgudan veya çapraz kurgudan filmin iskeletini kurmak, zaman zaman fazlasıyla yüksek gayeli bir atmosfer oluşturan, beyhude bir çabaya dönüşüyor. Elbette "Kaynak" birbiriyle alakasız gözüken hayatları kesiştiren tarzda bir kurgu üslubu taşımıyor ama yine de kurguya dair tercihlerinin altını dolduracak sağlam bir hikayeden söz etmek mümkün değil. Bilhassa filmin kurgu ve görsel tasarım konusundaki özeni ve marifetleri hikayeye dair beklentileri otomatik olarak fazlalaştırıyor. Haddizatında, her şeye rağmen "Kaynak"a net olarak kötü bir film demenin zorluğu da yine kurgu ve görüntü yönetiminden kaynaklanıyor. Ne eski usul taktiklerin ne de CGI efektlerinin yüksek çözünürlüklü grafikleriyle oluşturulmamış; suya kumaş boyası, maya, bebek yağı ve Peter Parks'ın gizlediği daha birçok şey karıştırarak oluşturdukları boyanın yarattığı akışkan ve benzersiz görüntü filmin en büyük artılarından.

Hitchcock, Truffaut'ya verdiği ünlü röportajında yönetmenlik sanatının temeline dair çok fazla şey anlatabilen, artık klasikleşmiş olan bir örnekten bahsederdi: İki karakter yemek yemektedir ve masanın altında fark etmedikleri bir saatli bomba vardır. Eğer bir genel plan ile izleyiciye bombayı gösterirseniz yemek sahnesi boyunca seyirciler sahneyi gerilerek izleyecek ve bir şey olsun da karakterler bombayı fark etsin diye kendini sıkacaktır. Eğer bombayı izleyiciye de göstermezseniz, yakın planlarla yemek sahnesini oluşturursanız bomba birden patlayacak ve seyircide bir şok etkisi yaratacaktır. Aronofsky "Kaynak"ta bu tercihten sonrasını oldukça özenle bir şekilde oluşturmuş olabilir. Ancak birilerinin Aronofsky'ye bu hikayede bir "bomba" bile olmadığını söylemesi gerek. Şüphesiz hikayenin böyle bir dramatik öğeye, "bomba"ya ihtiyacı olmayabilir. Ancak o zaman böyle bir hikayeyi filme çekecek bir yönetmen iseniz, dua edin de adınız Andrei Tarkovsky olsun. Yoksa sadece bir önceki filmde tavladığınız izleyicilere blöf yapabilirsiniz. Tutarsa, filmdeki her sinemasal blöfünüze fazlasıyla anlam ve değer teberru edebilir.

Birilerinin Aronofsky'ye bu hikayede bir "bomba" bile olmadığını söylemesi gerek

The Fountain

Yönetmen: Darren Aronofsky. **Oyuncular:** Hugh Jackman, Rachel Weisz, Ellen Burstyn, Mark Margolis, Stephen McHattie, Fernando Hernandez, Cliff Curtis, Sean Patrick Thomas, Donna Murphy, Ethan Suplee. **Senaryo:** Darren Aronofsky. **Görüntü Yönetmeni:** Matthew Libatique. **Kurgu:** Jay Rabinowitz. **Müzik:** Clint Mansell. **Yapım Tasarımcısı:** James Chinlund. **Yapımcı:** Arnon Milchan, Iain Smith. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Yapım: ABD (2006). **Süre:** 96 dk.

Gösterim Tarihi: 11 Mayıs

*** : ... İki saat sonra kalabalığın içinde, sinemadan bir dar sokağa çıkan sanki başka birisiydi. Düşünüyordu: Çağımızda geçmiş yüzyılların bilmediği, kısa ömürlü bir yaratık yaşıyor. "Sinemadan çıkmış insan". Gördüğü film ona bir şeyler yapmış. Salt çıkarını düşünen kişi değil. İnsanlarla barışık. Onun büyük işler yapacağı umulur. Ama beş-on dakikada ölüyor. Sokak sinemadan çıkmayanlarla dolu; asık yüzleri, kayıtsızlıkları, sinsi yürüyüşleriyle onu aralarına alıyorlar, eritiyorlar. Bunları kurtarmanın yolunu biliyorum. Kocaman sinemalar yapmalı... Bir gün, dünyada yaşayanların tümünü sokmalı bunlara. İyi bir film görsünler. Sokağa hep birden çıksınlar. Yusuf ATILGAN -Aylak Adam-**

ÖRÜMCEK-ADAM 3

Herkesin bir kahramanı var!

Marvel'in süper kahramanlarından Örümcek Adam'ın yine Sam Raimi yönetiminde beyazperdeye yansıyan üçüncü macerası, üçlemenin en iyi halkası olarak pırıl pırıl parlıyor. Bu kez Örümcek Adam, en büyük düşmanıyla, içindeki karanlık tarafla mücadele ediyor. İlk filmdeki ana tema olan sorumluluk, ikinci filmde fedakârlık, kader ve seçime dönüşüyordu. Bu kez ortada bir savaş var. Hem de en çetin savaş. Doğruyu seçmeyi sağlayan o en zor sınav. 'Her savaş, önceki bütün savaşları içerir' der Elias Canetti, 'İnsanın Sılası' adlı kitabında. "Örümcek Adam 3", tarihe düşen bu önemli nota 'cuk oturan' bir film. Peter Parker, bu kez yeni düşmanlarla da karşılaşıyor. Venom'la, Kum Adam'la ve yeni Goblin olan eski dostu Harry Osborn ile... En zorlu savaşı da Mary Jane'e olan aşkını sınamak yolunda güzel Gwen Stacy ile veriyor. İşin aslı, filmin bütün kahramanları aynı savaşın içinde. İlk andan finale dek düşmeyen bir tempo içinde, egolar, intikam duygusu ve aşk sınanıyor. Karanlık bir macera, bilimkurgu ve gerilimin önemli örneklerinden birine dönüşüyor. Acılar, öfkeler, sevgiler ve vicdanın o yüksek sesi. Peter Parker'ın May Halası, üçüncü filmde önemli bir yere sahip. Öykünün içinde ara sıra belirmesinin sebebi var. May Hala, Peter'ın vicdanının sesi çünkü. Doğru olanı seçmesi yolunda içsel bir dürtü o. Filmin hemen her anına yedirilen romantizm, koyu karanlığa bir tan saati ışıltısı sağlıyor. Tanıdık karakterler yanında, büyük pişmanlık ve acılarla yaşayan Flint Marko, yani 'Kum Adam' rolünde Thomas Haden Church çok iyi. Güç peşinde koşan ölesiye hırslı Eddie Brock, Venom'a dönüşürken, Topher Grace'e hayran olmamak mümkün değil. Bryce Dallas Howard, Peter'a aşk testi yapan güzeller güzeli Gwen Stacy rolüne çok yakışmış. Örümcek Adam, 'insan yanı' öne çıkarılmış süper bir kahraman. Onu ve Marvel'in diğer süperlerini sevsem de, benim gerçek süper kahramanlarım Mike Leigh'nin filmlerinde yaşayanlar. Örneğin Vera Drake. Yahutta "Çıplak / Naked" filminin 'Johnny'si David Thewlis. "All or Nothing /Ya Hep Ya Hiç"in kahraman taksi şoförü Phil'i (Timothy Spall) unutmamak lazım tabii... Aslında gerçek kahramanlar tutunamamış olup da yenilen, yenileceğini bile bile tekrar deneyen, sevgi, dostluk ve özgürlükle dolu sokaktaki sıradan insanlar.

BENİM ADIM ELISABETH

Bazıları erken büyür.

Sezer Özlü, "Çocukluğun Soğuk Geceleri" adlı eserinde şöyle yazar: 'Pazar günleri... Şimdilerde... Sokak aralarından geçerken... Gözüme pijamalı aile babaları ilişirse, kışın, yağmurlu gri günlerde tüten soba bacalarına ilişirse gözlerim... Evlerin pencere camları buharlaşmışsa... Odaların içine asılmış çamaşır görürsem... Bulutlar ıslak kiremitlere yakınsa, yağmur çiseliyorsa, radyolardan naklen futbol maçları yayımlanıyorsa, tartışan insanların sesleri sokaklara dek yansıyorsa, gitmek, gitmek, gitmek, gitmek.....isterim hep'. Jean-Pierre Améris'in, Anne Wiazemsky'nin romanından uyarladığı duygu dolu dram, bir büyüme, olgunlaşma ve özgürlük öyküsü. İkinci Dünya Savaşı sonrası Fransa kırsalında geçen bu zarif öykü, başından sonuna Tezer Özlü'nün nefis satırlarını ve romanını düşündürdü bana. Herkesin, ailesinin bile Betty diye seslendiği 10 yaşındaki kızın, 'benim adım Elisabeth' haykırışını duyduk filmin sonunda. Acılarla örselenmiş ruhların ve bedenlerin dünyasında yaşayan on yaşındaki kız, henüz sona ermiş çok acı bir dönemin etkileriyle başa çıkmaya çalışırken, kimliğini buluyordu. Babasının yönettiği akıl hastanesinden kaçıp, ona sığınan başka bir yalnız ruhla el ele, özgürlüğe kavuşuyordu küçük kız. Onun adı Elisabeth'ti artık. Masalsı atmosferin beslediği buz gibi gerçekliği ve güçlü sinemasıyla "Pan'ın Labirenti" ve "Teneke Trampet"i hatırlatan film, her şeyiyle o denli insana aitti ki... Zaman, mekân, kişi farkı gözetmeden Tezer Özlü geldi aklıma. Onun, yaşadığımız dünyayı algılayışı. Sonra Elisabeth'in... Bazıları erken büyür.

Murat Erşahin
muratersahin@merkezdergi.com.tr

Sevimli bir yalnızlık.

MR. BEAN TATİLDE

Ünlü İngiliz Mr. Bean, on yıl aradan sonra yeniden beyazperdede. Bu sefer tatile çıkıyor Mr. Bean. Katıldığı çekilişi kazanıyor ve Londra'nın kasvetli havasını geride bırakarak, güney Fransa sahillerine, Cannes plajlarına uzanan yolculuğuna başlıyor. Gerisi, tanıdık Mr. Bean durumları. Aksilikler, sakarlıklar, hatalar, yanlış anlamalar, felaketler ve mucizeler... Olabildiğine insanca ama. Mr Bean, her haliyle gerçek bir insan. Koskocaman, sevgi dolu kalbi, bazı anlar içine girdiği berbat durumlardan hınzırlık yaparak kurtulmasına mani değil tabii. Olay yerini aniden terk edip tehlikeyi bertaraf edişi yok mu... Usta Fransız sinemacı Jacques Tati'nin 'Monsieur Hulot'sundan ilham almış bir karakter Mr. Bean. Hulot'nun adalı hali. Bu film de, 1953 yapımı "Les Vacances de Monsieur Hulot"nun ikiz kardeşi. (Hulot ve Jacques Tati ile tanışmamış sinemaseverler bir şekilde bu gecikmiş yakınlığı kurmalılar). Film, Charlie Chaplin'e de saygılarını sunmayı ihmal etmiyor tabii. 1921 tarihli Chaplin filmi "The Kid" Mr. Bean'in bu macerasını çok desteklemiş. Mr. Bean'in yaratıcılarından İngiliz aktör Rowan Atkinson, çok özel bir oyuncu. İngiliz tiyatrosu ve BBC geleneğinden gelen gerçek bir sahne sanatçısı. 'Mr. Bean', şu çılgın, küstah dünyanın ne kadar da dışında. Ne kadar uzak oluşlardan. Kendi küçük dünyasında alışkanlıklarıyla yaşayan özel bir adam. Sevgi ve umut dolu. Her zaman iyimser. Film, küçük ve mütevazı olmasına rağmen çok şey söylüyor. Artık dev bir market, pazar havasına girmiş Cannes Film Festivali'ne ve art-house sinemaya iğneler saplamaktan geri kalmıyor. Yürek ve yeteneği yüceltiyor. Elindeki küçük kamerasıyla, en içten, en sıcak filmi çekiyor çünkü Mr. Bean. Jean Rochefort, Karel Roden, Willem Defoe gibi uluslararası ustalar, minik rollerini çok sevmişler. Güzel oyuncu Emma de Caunes filmi daha da ısıtıyor. Ama en önemli performans, 96 doğumlu Max Baldry'nin. Kamera karşısında bu kadar rahat ve iyi olmak... Mr. Bean, Charles Trenet'nin benzersiz şarkısı "La Mer" eşliğinde veda ederken, tarifsiz hüzünleniyor insan, elde değil. Bütün gayesi denizi görmek isteyen biri o. Ayaklarını denize sokup neşe ile sallayan. Kalbi sevgiyle dolu, nevi şahsına münhasır yalnız bir adam. En hüzünlü nokta bu zaten. Onun o sevimli yalnızlığı.

İHANET

İhanet üzerine...

İhanet nedir? En ağır ihanet hangisidir? "Shattered Glass / Asılsız Haber" adlı şık filmiyle tanıdığımız senarist-yönetmen Billy Ray'in ikinci uzun metrajı, bu önemli soruları, gerçek bir olayı beyazperdeye yansıtırken soruyor. Aynı ilk filmi gibi, yine yaşanmış bir olayı senaryolaştıran yetenekli sinemacı, bu kez ABD tarihinin en büyük casusluk öyküsüne değiniyor. 20 yıl boyunca istihbarat bilgilerini Sovyetler ve ardından Ruslara sızdıran Robert Hanssen'in öyküsü, olabildiğine insancıl bir dram. Güçlü inançları, zaafları, sapkınlıkları, şüpheciliği ve alışkanlıklarıyla yaşayan kıdemli FBI ajanı Robert Hanssen'i "Adaptation / TersYüz"ün Oscar'lı aktörü Chris Cooper canlandırıyor. Hanssen'in ülkesine ihanetini, ona ihanet ederek ortaya çıkarmaya çalışan genç ajan adayı rolünde ise her rolde oynayabilecek yetenek ve fiziğe sahip Ryan Phillippe var. Hanssen, 30'lardan 50'lerin sonuna dek ortalığı sarsan "The Andrew Sisters" grubunun hayranı. Onların müziğini seviyor. O yılların Amerika'sını da... Belki de özlediği, o özel saflık. Ülkesinin ona ihanet ettiğini düşünüyor; değişimlerin, geçip giden zamanın. Ve o da ihanet ediyor. Genç ajana, 'sen Andrew Sisters'ı bilmezsin' diyor. Onu sürekli sınıyor ve aslında bir şekilde haklı çıkıyor. Hanssen'i yakalattıktan sonra ajanlığa veda edip avukatlık yapmaya karar veren genç ajan Eric, güven duygusunu yitirmeye, hep yalnız yaşamaya ve bir kedi beslemeye mahkûm etmiyor kendini. Hanssen'i son kez gördüğü asansörde, böylesine yalnız, ürkmüş ve bir yanı eksik bir adamın sığınabileceği tek şey olan inancı yüzünden, kendisi için dua etmesi isteğini, 'ederim' diye cevaplıyor genç ajan. Ve asansör kapkara kapanıyor. Buz gibi ihanetlerin soğuk rengi, Tak Fujimoto'nun kamerasıyla, seyirciyle arasına hesaplı bir mesafe de koyuyor. Yüzüyle oynayan Laura Linney, 'pişman ajan' rolünde yine çok iyi. Billy Ray, neyi nasıl anlatmak istediğini iyi biliyor. İzleyiciye ihanet etmiyor.

Her şey dört dörtlük

"Fantastic Four"un ikinci filmi, kadroya eklenen yeni süper güç Silver Surfer'ın macerasıyla yoluna devam ediyor.

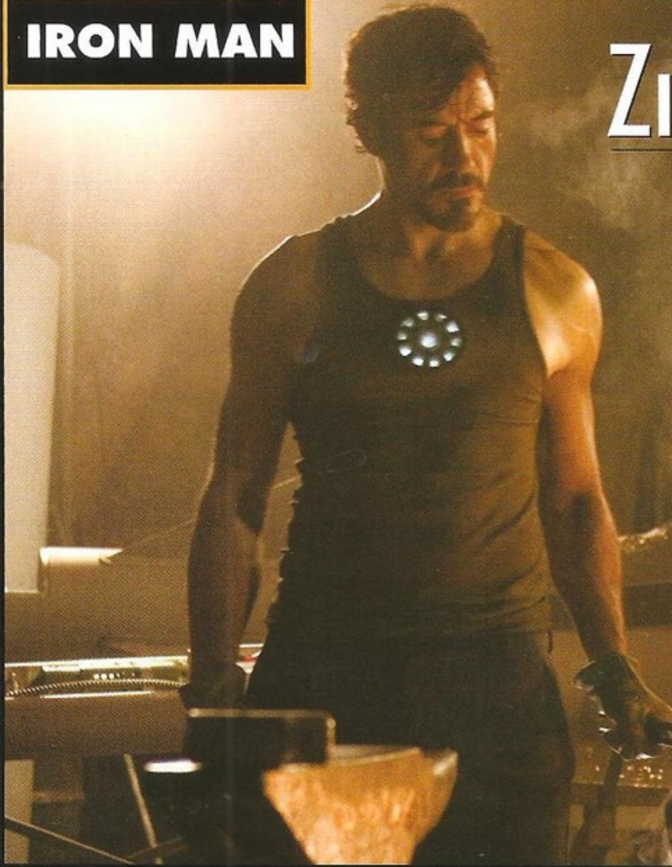
"**Ghost Rider**", "Spider-Man 3" derken bu sene sıra geldi bir başka Marvel Comics uyarlamasına. 2005 senesinde gösterime giren 100 milyon dolar bütçeli ilk "Fantastic Four" dünya çapında 330 milyon dolar hasılat yapmıştı. Bütçesinin 130 milyon doları aştığı söylenen ikinci film "Fantastic Four: Rise of the Silver Surfer"da ise eski kadroda bir değişiklik görünmüyor. İlk filmdeki gibi Tim Story yönetiyor, Ioan Gruffudd, Jessica Alba, Chris Evans ve Michael Chiklis'ten müteşekkil ekip ile onların ezeli düşmanı Dr. Doom yani Julian McMahon yine başrolde. Senaryoda ise bu sefer, "My Super Ex-Girlfriend"den tanıdığımız Don Payne'ın imzasını görüyoruz.

"Fantastic Four: Rise of the Silver Surfer", adından da anlaşılacağı üzere Silver Surfer (Gümüş Sörfçü) üzerine kurulu bir macera sunuyor seyirciye. Silver Surfer, Mart 1966'da Fantastic Four'un 48. sayısında ilk kez okuyucuyla buluşan, 49. ve 50. sayılarda da devam eden The Coming of Galactus adlı bölümün gözde kahramanı. En dikkat çeken özelliği ise olağanüstü bir hızla uçması... Dünyayı yok etmek isteyen Galactus'un habercisi olan Silver Surfer, hikâyenin başında Fantastik Dörtlü'nün düşmanı olsa da tipik bir kötü kahraman olarak devam etmiyor macerasına. "Hellboy"da Abe Sapien'i, "El Laberinto del fauno - Pan'ın Labirenti"nde hem Pan'ı hem de Pale Man'i canlandıran Doug Jones, Silver Surfer'a hayat veriyor. "Yüzüklerin Efendisi" serisinde Andy Serkis'in Gollum performansı benzeri bir gösteri sunuyor Doug Jones. Silver Surfer'ın sesi ise Laurence Fishburne'e ait. "Fantastic Four: Rise of the Silver Surfer" ülkemizde 17 Ağustos'ta gösterime girecek.

PEK YAKINDA

IRON MAN

Zırhı da demirden yüreği de...

Marvel Comics evrenine 1963'te katılan Iron Man namı diğer Demir Adam, 2008 ilkbaharında beyazperdede hayranlarıyla buluşuyor. Uzun süredir gündemde olan proje, hem yönetmen hem de başrol oyuncusunun bir türlü netleşememesi nedeniyle beklemedeydi. Nick Cassavetes'in yöneteceği söylenen film, Jon Favreau'ya (Elf, Zathura: A Space Adventure) teslim edildi. Yönetmenin başrol için tercihi, popülerliği nispeten az bir isimden yanaydı. Kendi geliştirdiği teknoloji harikası zırhı ve silahlarıyla suçlulara karşı savaşan zengin işadamı Tony Stark / Iron Man'i canlandırması için Robert Downey Jr. ile anlaşıldı. Bütçesi 180 milyon doları aştığı söylenen filmin kadrosuna Gwyneth Paltrow, Jeff Bridges ve Terrence Howard eklendi. Yönetmen Favreau'nun açıklamalarına bakılırsa süper kahramanın fanatikleri filmde Demir Adam zırhının gelişimini adım adım izleyebilecek.

Maaile beyazperdeye

PEK YAKINDA

Dile kolay... 18 sezondur devam eden ve 400. bölümüyle hayranlarını selamlayan "The Simpsons", sadece ABD'de 10 milyon kişiyi televizyon başına topluyor; 60 ülkede, 20 farklı dilde izleyiciyle buluşuyor. Beyazperdeyi de renklendirmeye hazırlanan meşhur ailemiz Temmuz'da sinemaseverlerle buluşacak. Orijinal seslendirme kadrosunun görev aldığı filmde Homer büyük oynuyor ve dünyayı kurtarma görevine soyunuyor. Senaryosunda, dizinin de yaratıcısı olan Matt Groening'in imzası bulunan "The Simpsons Movie"nin yönetmeni David Silverman. Dizinin 23 bölümünü yöneten Silverman, "Monsters, Inc."de de yardımcı yönetmen olarak görev almıştı. Film ekibi, "The Simpsons Movie"de diziye sadık kalındığı ve orijinal Simpsons tasarımının aynen korunduğunu belirtiyor.

THE SIMPSONS MOVIE

MERKEZ DERGİ

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

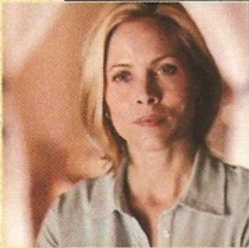
THE INCREDIBLE HULK

Ang Lee'nin 2003'te yönettiği "Hulk", fazlasıyla bilinçaltına dalmış, ağır bir uyarlama olarak nitelendirilip çizgi kahramanın hayranlarınca epeyce eleştirilmişti. Aradan geçen yıllar içinde yeşil devi yeniden beyazperdeye getirmeyi düşünen yapımcılar, işe sıfırdan kadro kurmakla başladı. Filmin adı, orijinal ismine yani "The Incredible Hulk"a dönüştürüldü. Ne kadar çok aksiyon, o kadar çok seyirci fikrinden hareketle "The Incredible Hulk"un başına "Transporter" serisinin yönetmeni Louis Leterrier getirildi. Bruce Banner rolü Eric Bana'dan Edward Norton'a; Betty Ross da Jennifer Connelly'den Liv Tyler'a geçti. Tim Roth da Hulk'un düşmanı Emil Blonsky rolünü kaptı. Devam filminden çok ilk filmin eksiklerini kapatma amacı gütmüş izlenimi veren "The Incredible Hulk"u 2008 yazında izleyeceğiz.

TINTIN

Ülkemizde Tenten ismiyle tanınan, Belçikalı çizer Georges Remi'nin (Hergé) yarattığı ünlü çizgi kahraman "Tintin", Steven Spielberg ve Peter Jackson işbirliğinde beyazperdeye gelecek. Bu proje Spielberg'ün yıllar öncesine dayanan bir hayali aslında. Kendisi yaklaşık 25 yıl önce "Tintin"in film haklarını satın almıştı. Üçleme olarak planlanan yapımda Spielberg ve Jackson seriden birer bölüm yönetecek, üçüncü filmi kimin yöneteceği belli değil. Konular, 1929 ve 1976 yılları arasında basılmış 23 kitapta yer alan maceralar arasından seçilecek. DreamWorks çatısı altında gerçekleşecek filmin efektleri WETA Digital'da hazırlanacak. Peter Jackson "The Lovely Bones"u, Spielberg de "Indiana Jones 4"ü tamamladıktan sonra "Tintin" üzerine çalışmalar başlayacak ve yapım 2009'da sinemaseverlerle buluşacak.

THE MUMMY 3

2008 yazında seyirci karşısına çıkmaya hazırlanan "Mumya" serisinin 3. filmi hakkında bilgiler netleşmeye başladı. Stephen Sommers yerine Rob Cohen'in (Daylight, The Fast and the Furious,xXx) yöneteceği açıklanan filmin senaryosunu "Smallville"in yaratıcıları Miles Millar ve Alfred Gough yazacak. Rachel Weisz'ın yerini Maria Bello'nun aldığı "The Mummy 3"de Brendan Fraser'ın canlandırdığı Rick O'Connell ve ailesi, büyücü tarafından lanetlenmiş eski bir Çin imparatorunun mumyası ile karşılaşacak. Söz konusu Çin imparatoruna ise Jet Li hayat verecek.

NEED

Sinema dünyasının iki kankisi, Nicole Kidman ve Naomi Watts "Flirting"ten 16 sene sonra aynı filmde rol alacak. "Need" adlı dramda Watts, New York'lu başarılı bir terapisti, Kidman da onun kocasıyla ilişki yaşayan hastasını canlandıracak. Lawrence David'in aynı adlı romanından uyarlanan filmi "Nip/Tuck" dizisinin yaratıcısı Ryan Murphy yönetecek. Bu seneki İstanbul Film Festivali'nde izleme şansı bulduğumuz "Running with Scissors"dan sonra "Need", Murphy'nin ikinci sinema filmi olacak.

Bütün kızlar toplandık

HOSTEL 2

Quentin Tarantino'nun desteğini alan Eli Roth'un yazıp yönettiği 2005 yapımı "Hostel", sadece ülkesi ABD'de bütçesinin 10 katı (yaklaşık 47,5 milyon dolar) kazanç elde etmişti. İki Amerikalı öğrencinin macera için gittiği Slovakya'daki bir otelde başlarına gelen korkunç olayları ve (Saw tarzı) işkenceleri anlatan ilk filmin başrollerinde erkekler vardı. "Hostel 2"de ise Slovakya'daki otele gelen kurbanlar üç kız öğrenci. Yine Eli Roth'un yazıp yönettiği yapımda, ilk filmden tanıdık bir isim var: Jay Hernandez. İlk filmi beğenenleri ikinci filmde çok daha kanlı sahneler görecekleri konusunda şimdiden uyaralım.

Yemeğin üzerine romantizm sosu iyi gider

NO RESERVATIONS

Catherine Zeta-Jones'u "No Reservations"da bir yandan 9 yaşındaki yeğenine bakmak zorunda kalan bir yandan da yardımcısıyla gönül ilişkisi yaşayan şef aşçı rolünde izleyeceğiz. "Little Miss Sunshine"ın Oscar adayı küçük oyuncusu Abigail Breslin, Zeta-Jones'un yeğenini, Aaron Eckhart da sevgilisini canlandırıyor. "No Reservations", Sandra Nettelbeck'in yazıp yönettiği, 2001 yapımı "Mostly Martha" adlı Alman filminin yeniden çevrimi. Bu mutfak mekânlı romantik komedinin Hollywood versiyonunun yönetmeni ise 1997'de "Shine" ile En İyi Yönetmen Oscar'ına aday olan Scott Hicks.

Haziran Bodrum'a festivalle geldi

Uluslararası Bodrum Film Festivali bu sene Nuri Bilge Ceylan sinemasını mercek altına alıyor.

Bir turizm kentinde uluslararası platformda bölgesel bir film festivali olmayı hedefleyen Bodrum Film Festivali'nin 4.sü 15-21 Haziran tarihleri arasında düzenlenecek. Bu sene Nuri Bilge Ceylan sinemasını programının merkezine oturtan festivalin Retrospektif bölümünde Ceylan'ın "Koza", "Kasaba", "Mayıs Sıkıntısı", "Uzak" ve "İklimler" adlı filmleri gösterilirken, ayrıca yönetmenin sineması üzerine bir panel düzenlenecek. Bodrum Belediyesi ve Avrasya Sanat Kolektifi tarafından organize edilen festivalde son dönem Türk sinemasının önemli örnekleri Mamma Li Turchi (Anneciğim Türkler Geliyor) başlığıyla sunulacak. Bu deyim, eski dönemlerde İtalyanlar'ın günlük dillerinde kullandığı ve batı medeniyetinin "ötekisi" olan Türkler'in korkutucu yanına atıf yapan bir deyim.

Geçen yıllarda Ahmet Uluçay, Reha Erdem gibi retrospektiflerle ulusal sinema kavramına farklı yaklaşımları gündeme getiren Bodrum Film Festivali, bu yıl Metin Erksan'a Sinemada Ölümsüzlük onur ödülü verecek. Festivalin konukları arasında Bullshitt filminin önemli çevre aktivisti Vandana Shiva ve yönetmeni Suzanne Khardalian ile önemli yönetmenlerden Tony Gatlif'in kızı Elsa Dahmani bulunuyor.

Belgesel Panorama bölümünde uluslararası festivallerde boy gösteren "Chicken Elections", "Radiophobia", "Source", "Kabul Transit", "Ears-Open-Eyeballs-Click" gibi yabancı belgeseller ile yerli belgeselleri programına alan Bodrum Film Festivali programının yüzde 70'ini belgesele ayırıyor. Lübnan, Filistin, Suriye, Mısır ve Cezayir'den Arap belgeselleriyle, Tired Snow başlığı altında Rusya'dan Avangard kısa filmleri programına alan Bodrum, küresel felaketlerin devam ettiği çağımızda belgeselin sahici yüzünü seyircisine çeviriyor.

Kısa'cılar kaçırmasın

Akbank 4.Kısa Film Festivali'ne başvurular başladı. Son katılım tarihi 15 Eylül.

Öğrenci ya da amatör kurmaca ve belgesel kısa filmleri tanıtmayı, bu yolla sinema dünyasında yeni, yaratıcı fikirlerin oluşumunu desteklemeyi, genç sinemacılara yaratıcılıklarını sergileyebilme olanağı vermeyi amaçlayan Akbank Kısa Film Festivali'nin bu yılki yarışma başvuruları başladı. En İyi Kurmaca Film ve En İyi Belgesel Film yarışmasının birincilerine Akbank Sanat tarafından 5 bin YTL ödül verilecek.

Geçtiğimiz yıl programında Festival Kısaları, Kısadan Uzuna, Uluslararası Bölüm, Belgesel Sinema, Canlandırma Kısalar, Özel Gösterim, Yarışma Dışı Gösterim, Söyleşiler ve Atölyeler olmak üzere 8 bölüm bulunan festival bu yıl da aynı çizgide kısa filmciler ve festival takipçileri için seçkin bir festival ortamı oluşturmayı hedefliyor.

Başvuru için: www.akbankkisafilm.com / iletisim@akbankkisafilm.com
Adres: Akbank Sanat İstiklal Caddesi Zambak Sok. No:5 34435 Beyoğlu / İST.
Tel: (0 212) 252 35 00 - 01
Faks: (0 212) 245 12 28

"İncir Ağacı"

Uçan Süpürge sona erdi

Bu sene 10. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde 34 ülkeden 149 film gösterildi. Başlığı "Evlilik mi, evcilik mi?" olarak belirlenen ve 237 eserin katıldığı Kısa Film Öyküsü Yarışması'nın bu sene üç birincisi oldu: Tek Sahnelik Hayat adlı öyküsüyle Burcu Taşcı; Ve Bir Tüy Düştü adlı öyküsüyle Merlin Yılmaz; Oyuncak adlı öyküleriyle Esra Günel ve Erhan Yavuz. Festivalin FIPRESCI Ödülü'nü ise Japon aktris Karoi Momoi'nin ilk yönetmenlik denemesi olan "Ichijiku no kao - İncir Ağacı" aldı.

Çevreci festival başlıyor

Her yıl çevre ile ilgili bir temayı ön plana çıkaran İstanbul Çevre Kısa Film Festivali, bu sene küresel ısınmaya dikkat çekiyor.

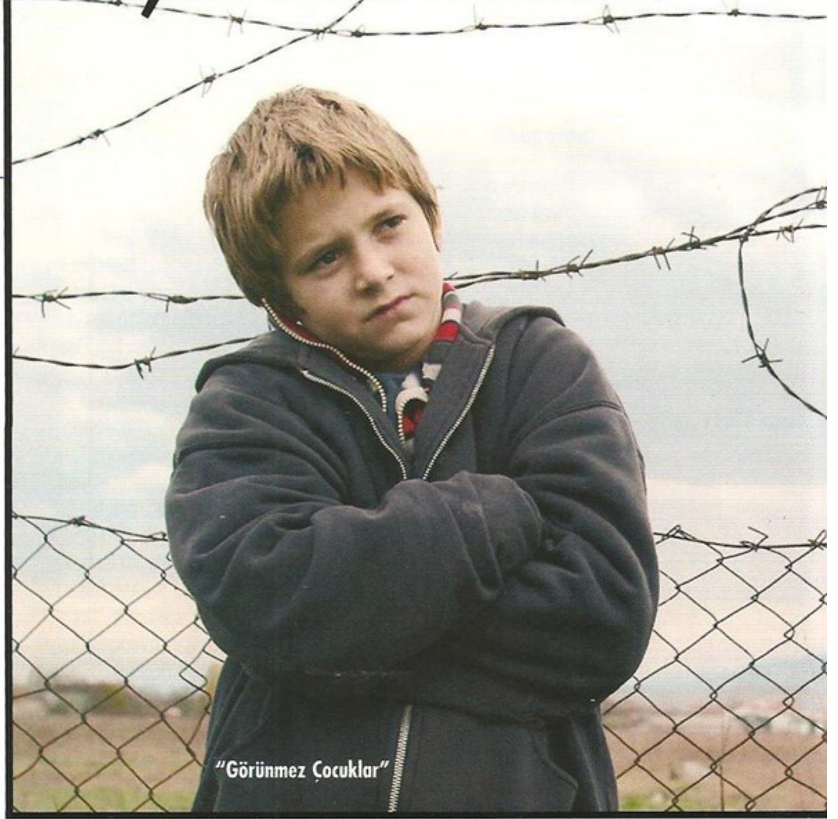

5-10 Haziran tarihleri arasında 5.si gerçekleşecek olan İstanbul Çevre Kısa Film Festivali, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle, Bakırköy Belediyesi, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Bakırköy Sanatçılar Derneği işbirliği ile düzenleniyor. Bu yıl küresel ısınmayı mercek altına alıyor. Festival kapsamında çevre temalı film gösterileri, ulusal kısa film yarışması, uygulamalı film yapım atölyesi, bilim adamı ve sanatçıların katıldığı söyleşi ve açıkoturumlar, konserler, sergiler ve müzik dinletileri gerçekleştiriliyor. Ücretsiz olarak gerçekleştirilecek film gösterileri ve etkinlikler Bakırköy Özgürlük Meydanı, Ataköy Yunus Emre Kültür Merkezi, Basad (Bakırköylü Sanatçılar Derneği) ve İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Cep Sineması'nda yapılacak. Önümüzdeki yıldan başlayarak festival uluslararası boyut kazanacak.

Geçtiğimiz yıl Yılın Çevre Film Projesi ödülü kazanan 4-14 yaş arası çocuklara yönelik eğlendirici ve eğitici özellikler taşıyan, yönetmenliğini Vural Çavuşoğlu ve Murat Şener'in yaptığı Fırtına Çocuklar-Limbo adlı dizinin Yaşam Bağı-Sigarasız Bir Dünya adlı 5. bölümünün ilk gösterimi Özel Gala başlığı altında gerçekleştirilecek.

Koza'sından çıkan filmler Adana'da

4-11 Haziran tarihleri arasında düzenlenecek olan 14. Altın Koza Film Festivali, Adanalı sinemaseverlere 14 bölümde toplam 170 film sunacak.

"Görünmez Çocuklar"

Adanalı sinemaseverlerin dört gözle beklediği Altın Koza Film Festivali, genişletilmiş bölümleri ve dopdolu programıyla yaza merhaba diyor. Bu sene festivalin ana teması "çocuk hakları". Her yıl düzenlenen çocuklara yönelik film gösterimleri, bu yıl festival temasıyla paralel olarak yoğunluk kazanacak. Yönetmenliğini Mehdi Charef, Emir Kusturica, Spike Lee, Kátia Lund, Jordan Scott, Ridley Scott, Stefano Veneruso ve John Woo'nun yaptığı kısa filmlerden oluşan, 2005 Fransa ve İtalya ortak yapımı "All The Invisible Children - Görünmez Çocuklar" adlı yapım, festivalin açılış filmi olarak gösterilecek. Festival teması olan çocuk haklarına uygun olarak belirlenen film, UNICEF ve Dünya Gıda Programı tarafından desteklenen, gelirinin bu kuruluşlara bağışlanacağı, istismar ve savaşlarla hakları gasp edilen milyonlarca çocuğa adanan ve eziyet gören dünya çocuklarına dikkat çeken bir sinema projesi olarak yaratıldı. Film, Brezilya, İtalya, İngiltere, Sırbistan, Burkina Faso, Çin ve ABD'de yoksulluk, açlık ve şiddet gibi sıkıntılarla yaşamak zorunda kalan çocukların portresini çiziyor. Yönetmenliğini Ümit Cin Güven ve Aydın Sayman'ın yaptığı "Sır Çocukları", Tunç Başaran'ın yönettiği "Uçurtmayı Vurmasınlar" ve Ahmet Uluçay'ın yönettiği "Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak" da festival boyunca gösterilecek çocuk temalı filmler arasında yer alıyor.

Altın Koza Film Festivali tarafından her yıl geleneksel olarak verilen Yaşam Boyu Onur Ödülleri bu yıl, oyuncu Selma Güneri, yönetmen Erden Kıral ve oyuncu Bülent Kayabaş'a sunulacak. Festivalde Erden Kıral'ın yönettiği "Hakkâri'de Bir Mevsim", Selma Güneri'nin oynadığı "Son Kuşlar" ve Bülent Kayabaş'ın oynadığı "Filler ve Çimen" adlı filmler gösterilecek. Altın Koza'da gelenekselleşen Türk Sinemasında Bir Usta Oyuncu bölümü bu yıl, Türk sinema tarihinin en önemli oyuncularından biri olan Hülya Koçyiğit'e atfedildi. Yılmaz Güney anısına Altın Koza Film Festivali'nde geleneksel olarak her yıl verilen Büyük Jüri Yılmaz Güney Ödülü'nün yanı sıra bu yıl sanatçının filmografisinde önemli bir yer tutan "Ağıt" ve "Sürü" filmleri gösterilecek

Ulusal Uzun Film Yarışması

Toplam 23 filmin başvurduğu bu bölümde, ön jürinin değerlendirmesi sonucunda yarışmaya 12 film kabul edildi. Festivalde Murat Şeker'in "2 Süper Film Birden", Serdar Akar'ın "Barda", Sırrı Süreyya Önder'in "Beynelmilel", Derviş Zaim'in "Cenneti Beklerken", Cem Yılmaz ve Ali Taner Baltacı'nın "Hokkabaz", Nihat Durak'ın "İlk Aşk", Zeki Demirkubuz'un "Kader", Yağmur ve Durul Taylan'ın "Küçük Kıyamet", Biket İlhan'ın "Mavi Gözlü Dev", Onur Ünlü'nün "Polis", Turgut Yasalar'ın "Sis ve Gece", Özer Kızıltan'ın "Takva" isimli filmleri büyük ödül için yarışacak. Festival, Büyük Jüri tarafından seçilecek En İyi Film'e 200,000.YTL ve Büyük Jüri Yılmaz Güney Ödülü 'ne 75.000 YTL, Halk Jürisi tarafından seçilecek En İyi Film 'e 75.000 YTL, En İyi Yönetmen' e ise 50.000 YTL ödül dağıtacak.

Eğitim döneminde olan genç sinemacıları teşvik etmek ve başarıyı ödüllendirmek amacıyla düzenlenen Öğrenci Filmleri Yarışması'nda bu yıl, En İyi Kurmaca, En İyi Canlandırma, En İyi Deneysel ve En İyi Belgesel Film Ödülleri verilecek. Bu bölümde yarışmaya son bir yıl içinde yapılmış filmler katıldı. Başvuran 118 film arasından, ön değerlendirme sonucunda 30 film yarışmaya hak kazandı.

Öğrencilik yıllarında Altın Koza Festivali'nde ödül almış sinemacıların son dönem çalışmalarının örneklerinin yer aldığı 6 filmlik seçki, Altın Koza'dan Dünya'ya bölümünde yer alıyor. Bu yılki seçki Yüksel Aksu'un yönettiği "Dondurmam Gaymak", Serdar Akar'ın yönettiği "Gemide", Togan Gökbakar'ın yönettiği "Gen", Tayfun Pirselimoğlu'nun yönettiği "Hiçbir Yerde", Kudret Sabancı'nın yönettiği 'Laleli'de Bir Azize', yönetmenliğini Semih Kaplanoğlu'nun yaptığı 'Meleğin Düşüşü' filmlerinden oluşuyor.

Dünya Sineması

Yönetmenliğini Mani Haghighi'nin yaptığı "Men At Work-Erkekler İş Başında", İran'dan bir kara mizah örneği olarak bu bölümde yer alıyor. Abbas Kiarostami'nin bir öykücünden esinlenen

"Diğerleri"

"Factory Girl"

film, dört adamın yolda giderken dik duran dev bir kaya görüp onu devirmeye karar vermesi üzerine kurularak, hayatları ile ilgili diyaloglarla gelişiyor. Moğolistan'ın dünya sinemasına armağan ettiği genç sinemacı Byambasuren Davaa'nın ikinci filmi olan "Die Höhle Des Gelben Hundes - Sarı Köpeğin Yuvası" bu bölüm kapsamında Adana'da izleyici ile buluşacak. "Ağlayan Devenin Öyküsü"nün yönetmeni Davaa, Moğolistan'da modern hayattan uzak geleneksel bir yaşam sürdüren göçmen bir aileyi anlattığı filmde belgesel ve kurguyu biraraya getiriyor. Bu sene İstanbul Film Festivali'nde görücüye çıkan "San Xia Haoren-Durgun Yaşam" ve Hei Yan Quan - Yalnız Yatmak İstemiyorum" bu sefer Adana'da seyirciyle buluşacak. Türkiye galasını 14. Altın Koza Film Festivali'nde yapacak olan "Ang Daan Patungong Kalimugtong-Kalimugtong Yolu", Filipinler sinemasından başarılı bir örnek. Film, iki yetim kardeşin her gün, dağları, nehirleri aşarak okula gidiş geliş serüvenlerini konu alıyor. 30 yıl aradan sonra Paraguay'da çekilen ilk film olma özelliğini taşıyan "Hamaca Paraguaya - Paraguay Hamağı", Güney Kore sinemasından başarılı bir korku sineması örneği olan, Bong Joon-ho'un yönettiği "Gwoemul-Yaratık", Andy Warhol'un ilham perilerinden Edie Sedgwick'in gerçek hikâyesini anlatan "Factory Girl" bu bölümde gösterilecek filmlerden. Uluslararası festivallerden ödüllerle dönen Meksika yapımı "El Violin-Keman" ufak bir taşra kasabasında yaşayan bir kemancının sanatını ve başkaldırısını anlatmakta. Bu sene Berlin Film Festivali'nde En İyi Aktör (Julio Chávez) ve Jüri Büyük Ödülü'nü kazanan, yönetmenliğini Ariel Rotter'in yaptığı Arjantim yapımı "El Otro-Diğerleri", Türkiye prömiyerini Adana'da yapacak.

Festivalin Vizyon Dışı bölümünde Türkiye'de vizyona girmiş ama Adana'da gösterilmemiş filmler yer alacak. "Grbavica-Esma'nın Sırrı", "Death of a President-Bir Başkanın Ölümü", "Renaissance-Rönesans" ve Kim Ki Duk'tan "Time-Zaman" bu bölümde gösterilecek.

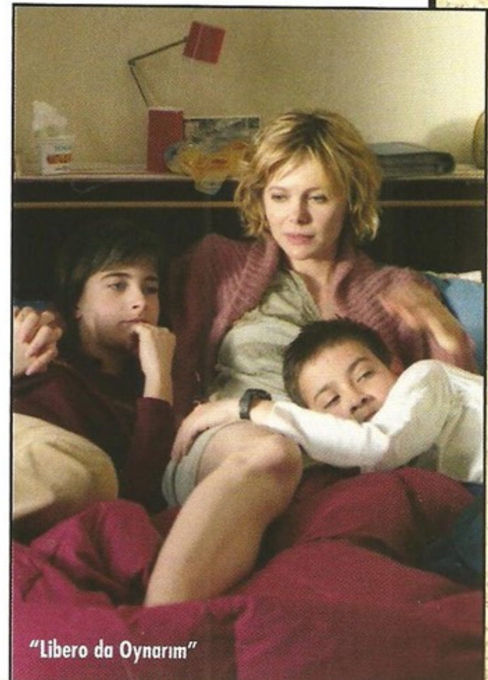
Ödüllü Akdeniz Filmleri Seçkisi'nde Akdeniz çevresindeki ülkelerden gelen ödüllü yapımlar sinemaseverlerle buluşacak. Akdeniz Filmleri Festivali'nde En İyi Film Ödülü-Antigone Ödülü'nün yanı sıra En İyi Müzik Ödülü'nü de kazanan "Put Lubenica-Kavun Yolu", yönetmenliğini David Marqués'in yaptığı "Aislados-İnziva", 2006 Cannes Film Festivali C.I.C.A.E. ödüllü "Anche Libero Va Bene-Libero Da Oynarım" Türkiye prömiyerini Adana'da yapacak. Geçtiğimiz ay ülkemizde vizyona giren, Jean-Pierre Améris'in yönettiği "Je m'appelle Elisabeth-Benim Adım Elisabeth", Gérard Depardieu'nun bir balo şarkıcısını canlandırdığı "Quand J'étais Chanteur-Şantör" ve yönetmenliğini Grigoris Karantinakis'in yaptığı "Chariton's Choir-Hariton'un Korosu" adlı komedi de bu bölümde gösterilecek.

Diğer bölümler ve etkinlikler

Belgesel Sinemacılar Birliği ile ortaklaşa düzenlenen Ulusal Belgesel Film Gösterimleri bölümünde, yurt içi ve yurt dışında son yıllarda yapılmış 15 belgesel film Adanalı sinemaseverlerle buluşacak. Dünya Kısa Filmler Bölümü'nde dünyanın farklı ülkelerinden canlandırma ve konulu filmlerden oluşacak 20 film, festivalde kısa film meraklılarına sunulacak. Altın Koza Kısa Film Seçkisi Bölümü'nde, ülkemizde son üç yıl içinde yapılmış kısa filmlerden oluşan 20 filmlik seçki yer alacak. Artun Yeres Filmleri Bölümü'nde Türk sinemasında senarist, yönetmen ve sinema yazarı kimliği ile tanınan Yeres'in 7 filmi, KısacAdana Bölümü'nde de Adana'da üretilen 10 kısa film, sinemaseverlerle buluşacak.

Festival kapsamında, Kısa Film Yapımında Etik adlı oturum Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Aydın Ziya Özgür'ün katılımıyla; Kısa Filmde Müziğin İşlevleri ve Stok Müzik Kullanımı adlı söyleşi Anadolu Üniversitesi Öğretim Görevlileri Prof. Dr. Aydın Ziya Özgür ve Yrd. Doç. Selçuk Kıray'ın katılımıyla; Öğrencilerin Gözünden Türkiye'de Sinema Eğitimi adlı oturum festivale konuk olarak gelen sinema televizyon bölümü öğrencilerinin katılımıyla gerçekleşecek. 5 ve 6 Haziran tarihlerinde Işıl Özgentürk'ün yönetiminde Kısa Film Atölyesi gerçekleştirilecek. Gülse Tuncer'in yönetiminde Oyunculuk Atölyesi de festival programındaki etkinlikler arasında yer almakta.

Festival boyunca, Vadullah Taş'ın Sinema Afişleri Sergisi, Doç. Dr. Mehmet Koştumoğlu'nun Türk Sinemasından Portreler adlı fotoğraf sergisi ve 40 Fotoğrafçı, 40 Fotoğraf adlı karma sergi sinemaseverlerin beğenisine sunulacak.

"Libero da Oynarım"

Ateşle yaklaşmayın!

Quentin Tarantino'nun son marifeti "Death Proof/Ölüm Geçirmez"de karşımıza çıkacak genç oyuncunun ismini ileride çok daha sık duyabiliriz.

elevizyon dizilerinde, reklamlarda ya da filmlerde kısa bir süre görünüp, ömür boyu akılda kalan yüzlerden biri onunki de. Hani aniden karşımıza çıkan ve jenerikleri bekleyip ismini öğrenmeye çabaladığımız, yetmezse hakkındaki araştırmamıza internet üzerinde devam edip hayranlıkla izini sürdüğümüz tiplerden. Uzunca bir süredir televizyon dizilerinde rol alan ve Amerika'da olduğu kadar denizaşırı ülkelerde de kendisine hayranlar edinen Ferlito'nun, özellikle "Death Proof" sonrasında daha sık karşımıza çıkacağıysa kesin. İtalyan asıllı bir ailenin kızı olarak New York, Brooklyn'de dünyaya gelen Vanessa Ferlito, televizyon dünyasında başlayan oyunculuk kariyerinde şimdiden epey yol aldı. 1980 doğumlu aktris, 2002 yılında rol aldığı "On_Line" adlı sinema filmiyle başladığı kariyerine, "Third Watch" dizisinin bir bölümündeki kısa rolüyle, ardından da Spike Lee imzasını taşıyan "25th Hour"daki birkaç dakikalık rolüyle devam etti. Ancak sinemada başlayan kariyerinde esas olarak televizyon sayesinde yol aldı. Zira Ferlito 2003 yılında, önce "Law and Order" dizisinde daha sonra da efsane dizi "24"ün oyuncu kadrosunda yer aldı. Özellikle "24"teki rolü epey önemliydi ve bu rol sayesinde ülke çapında (ve diziyi eş zamanlı yayınlayan birçok ülkede) tanınma şansı yakaladı. Belki de bu rol sayesinde talihi yine bir başka polisiye maceradan yana gitti ve Ferlito kendisini ünlü "CSI" serisinde buldu. İlk olarak "CSI: Miami"de kısa bir rol alan aktris, asıl çıkışını "CSI: New York" ile yaparak, hem 2004-2006 yılları arasında tam 27 bölüm boyunca bu çok izlenen dizide Gary Sinise ve Melina Kanakaredes gibi oyuncularla birlikte çalışma fırsatı buldu hem de şöhret kazandı. Ferlito, dizinin üçüncü sezonunda yer almasa da, ismi diziyle birlikte anılan bir oyuncu olarak akıllarda yer etti. Quentin Tarantino imzalı "Death Proof"taki rolüne de bu sayede eriştiğini ve yönetmenin kendisini televizyon projelerinden tanıdığını söyleyebiliriz. Yakın zamanda "Death Proof"taki rol arkadaşı Rosario Dawson'la birlikte "Descent" adlı bir filmde yer alan aktris sıkı bir vejetaryen ve hayvan hakları savunucusu. Aktrisin ailesinin yıllardır New York'ta bir kuaför dükkanı işlettiğini ve kızlarının mevcut konumu nedeniyle bu aile mesleğini bırakmaya niyetleri olmadığını da belirtelim...

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

Aşk filmi nedir derken çıkan tartışma

Duygusallık ancak aklın denetiminden geçtiği zaman bir değer kazanır ve sanat eserine dönüşebilir. Ham, işlenmemiş, kaba duygusallık ancak Yeşilçam melodramı, Brezilya dizisi veya şimdilerde bunların yerini almışa benzeyen özel kanal TV dizisi yaratabilir. Ya da Darren Aronofsky melodramı!...

"Kaynak"

Sinema tartışmaları bitmiyor. Cumhurbaşkanı eksenli siyasal tartışmaların yanında, aslında bunlar ne kadar soylu, dinlendirici ve huzur verici... Sonuç olarak, adına sanat denen ve bence insanı mutlu etmek ve dünyadaki ikametini en azından kabul edilebilir, en çoğundan ise keyifli ve zevkli hale getirmek işlevini taşıyan alana değin tartışmalar bunlar... Kimi zaman kırıcı da olsa, iki taraftan birini, hatta iki yanı birden üzen şeyler de olsa, yine de bunları siyasal soslu tartışmalardan birkaç gömlek üstte tutmama izin verilsin...

Aslında pek büyük tartışmalar da yok ortada... Nerde o geçmişte, diyelim ki Fransızların Yeni-Dalgacı eleştirmenlerinin eski ustalara karşı açtıkları büyük savaş... Ya da bizde 1960 sonları-70 başlarının bir yanda Sinematekçiler, öte yanda Ulusal Sinema eyleminin yandaşları, insanların birbirine girmesi olayı... Sanat artık belki bu kadar yoğun bir tartışma yaratamıyor. Şimdi var mı yok mu magazin: kim kimi niye sevdi veya dövdü, aldattı veya bıraktı, hangi jüriler daha iyi birbirine girdi, yeni-yetme yağız yazar bozuntuları emekli sanatçılara nasıl giydirdi... Bu tür şeyler.

Darren Aronofsky'nin son filmi "Kaynak" belki bu tür tartışmalara ortam hazırlayabilirdi. Öyle ya, özellikle gençlerin sevdiği bir yönetmen ve yine gençlerin sevebileceği tarzdaki son filmi. Öte yandan, Venedik 2006'dan beri, filmi izledikten sonra adeta sinir krizleri geçiren durmuş-oturmuş sinema eleştirmenleri. Kendi adıma, genelde ağır biçimde eleştirilen filmlere özel bir sempati duyar ve mümkünse onları savunurum. Ama bu kez öyle olmadı, film tüm cinlerimi başıma topladı. Basında da hemen kimse savunmadı, beğenme mekanizmaları çok gelişmiş sevgili Ali Ulvi Uyanık bana filmi "buz gibi bulduğunu" söyledi. Elbette Sevin Okyay hariç: o her filme sevgiyle yaklaşan Sinema Anamız konumunda, bu filme de kol-kanat germeden edemedi.

Ama bu arada ben bir e-mail aldım. Oldukça hakaret içeriyordu, onun için böyle şeylere hep yaptığım gibi hemen çöpe attım. Şimdi düşünüyorum da, keşke belge olarak saklasaymışım... Beni aşk filmlerinden artık ve yaşım nedeniyle anlamamakla suçlayan o genç sinemasever, eğer gerçekten sadık bir izleyicim olsa, son birkaç yılda çok sevdiğim, hatta yılın filmleri listelerimin başına aldığım o gerçek aşk filmlerini hatırlamaz mıydı: "Gilles'in Karısı" ya da "Closer- Daha Yaklaş" örneğin? Çünkü, kusura bakmayın ama, biz de aşkı tattık, aşk filmlerinin de hasını izledik. Bunca aşk filminden sonra, Aronofsky'nin Uyanık'ın tabiriyle "buz gibi", içinden en küçük bir duygu bile geçmeyen filmi mi bana aşkı anlatacak? Haydi oradan sen de...

Aşk filmi demişken, bir düşüncemi tekrar edeyim. Daha önce de bir yerlerde yazmış olmalıyım: Duygusallık ancak aklın denetiminden geçtiği zaman bir değer kazanır ve sanat eserine dönüşebilir. Ham, işlenmemiş, kaba duygusallık ancak Yeşilçam melodramı, Brezilya dizisi veya şimdilerde bunların yerini almışa benzeyen özel kanal TV dizisi yaratabilir. Ya da Darren Aronofsky melodramı!... Kimi filmler fazla entelektüeldir, akla fazla yaslanırlar, duygusuzluğu bir erdem gibi sunarlar. Onları sevmem. Duygu bizi biz yapan, bizi insan yapan bir şeydir ve tümüyle duygusuzluğu seçip akla sığınan filmler, soğuk, kuru ve itici birer mekanizmaya dönüşebilirler.

Kimileriyse tümüyle duygusallığa sığınır, en insancıl duyguları sömürerek, gözyaşlarımızı harekete geçirerek ve insanları etkileyerek başarı kazanmaya savaşırlar. Bu tür filmler bizden de gelebilir, melodrama yatkın olan diyelim ki Akdeniz veya Latin ülkelerinden de... Ama hiç beklenmedik yerlerden de çıkagelebilirler: örneğin son İstanbul festivalindeki o dayanılmaz

"Rüzgar Gibi Geçti"

"Kazablanka"

Danimarka filmi "Düğünden Sonra" gibi... Bu tür filmleri de sevmem ve ilk gruptakiler kadar itici bulurum. Dediğim gibi, akılla duygunun buluşması en güzel şeydir. İnsanın kendi kişiliğinde olduğu gibi, sanat eserinde de... Son yıllarda, insan zekasını ölçen ünlü IQ sayısının yerine "emotional intelligence- duygusal zeka" kavramının ve onun baş harflerinden oluşan EQ kodunun geçmesini neye borçluyuz sanıyorsunuz? Benim çok eskiden beri, elbette bilimsel olarak değil, ama içgüdüsel olarak sezdiğim bu duruma...

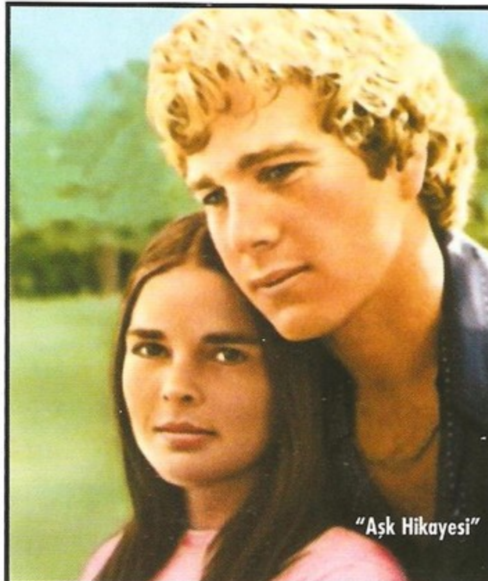
Sorulacaktır, sorulmalıdır: peki ama, eğer sizin dediğiniz doğruysa biz bu oranı iyi tutturan, yani hem zekaya, hem duyguya yaslanma özelliğini gerçekleştiren filmleri nasıl ayırt edeceğiz? Önümüzde yıllardır izleyegeldiğimiz ve şimdi küçük ekranı istila eden bunca melodram ve de son dönemin modası, hemen sırf zeka oyunlarına ve entelektüel jimnastiğe (ki ben ona mastürbasyon diyorum!) dayalı bunca film varken? Bunun tek ve kolay bir yanıtı yok elbette... "Akil adamlara" (yani bizim gibi yaşı kemale ermiş eleştirmenlere) kulak verin, onların yargılarını izleyin diyecek halim de yok!...Gençken bana da böyle bir şey önerseler, çok kızardım. Herkes, her birey, başka yargıları okuyup izlese de sonuç olarak kendi kişisel beğenisini ve kendi bakışını oluşturmak durumundadır.

Ama bunun elbette çaresi var. Kolay olmayan, tersine hayli meşakkatli bir çare. O da sinema tarihini bilmek, iyi filmleri izlemek ve de bunca yıldır iyi film, kült filmi, klasik vb. sözlerle anılmalarının ve hala ortalarda olmalarının sırrını araştırmaktır. Örneğin "Kazablanka" gibi aslında tümüyle stüdyo dekorunda çekilmiş, sayısız klişeden oluşan ve yer yer yapay bir film nasıl oluyor da tüm zamanların en iyi aşk filmi kabul ediliyor? "Rüzgar Gibi Geçti"nin ölümsüzlüğü nerden geliyor? Şu günlerde DVD'si çıkmak üzere olan "Love Story-Aşk Hikayesi" (Tiglon) nasıl oldu da tam 1970 yılında, onca büyük yeteneğin cirit attığı Amerikan sinemasını öylesine kasıp kavurdu, onca hasılat yaptı, onca insana gözyaşı döktürdü? Ve de bir minör klasik oldu? Kan kanserinin ayırdığı genç aşıklar örneğin bizim sinemamızda da yıllardır anlatılmışken, kimi küçük ulusal sinemalar hep bu tür olaylara dayanmışken, "verem edebiyatı" başlıbaşına bir tür oluşturmuşken? Çünkü, eski konu yoktur, klişe yoktur, modası geçmiş hikaye yoktur. Yeter ki, temel öğeler korunsa da hikaye/olay/temalar çağdaşlaştırılabilsin, zamana uydurulabilsin, yaşayan bir drama gücü kazanabilsin. Elbette aşk filmi türünün daha modern ustaları, Antonioni, Truffaut, Kieslowski, Nichols, Angelopoulos, Jordan, Kar-Wai, Ming-Liang, vs. gibi isimler ve yapıtları da bilinmek kaydıyla...

Ne var ki kimi genç sinema meraklıları her şeyi bildiklerini sanıyor ve olmadık filmlere vurulabiliyorlar. Ama oturup klasikleri izlemeye pek yanaşmıyorlar. Ülkemizde klasik filmlerin DVD olarak en büyük kaynağı olan Tiglon şirketinin sorumlusu Sultan Akgül, bize klasik filmleri çıkarmak istediklerini, ama satış sayılarının son derece düşük olması nedeniyle duraksadıklarını söylüyor. Örneğin o unutulmaz kara-film, gangster veya aşk filmlerinin, çoğu elbette siyah-beyaz olan bu güzelim klasiklerin piyasaya veriliş sayısı 200'ü aşmıyor. 100 kadarı sinema yazarları ve küçük bir meraklı gurubu tarafından kapışılıyor, ama ikinci 100 DVD depolarda uzun süre bekliyor. Klasiklerin 200 adet bile zor sattığı 70 milyonluk bir toplumda, gerçek sinema sevgisinden söz edilebilir mi? Edilse de, bunu kimse ciddiye alır mı? O filmler görülecek ki, kıyaslama yapılacak, ahkam kesilecek ve sağlıklı bir değerlendirmeye ulaşılabilecek...

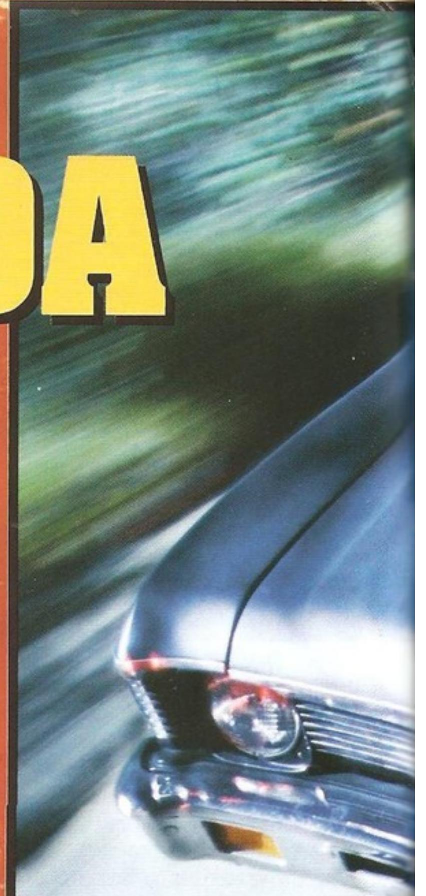
Oysa DVD Batı'da özellikle klasik sinema kültürünün yeniden yayılmasına vesile oldu. Sinematekler bir ölçüde işlevlerini tamamlamıştı (gerçi Paris ve Londra'da değil!), TV kanallarındaki klasik film programları kimi özel film kanalları dışında görülmez olmuştu: CineClassics, Turner Classics, Arte gibi kanallar. Bizde gelişen ve sayıları mantar gibi çoğalan kanallarla zenginleşen televizyonculuk, ne yazık ki bu klasik film kanallarına yer vermedi, vermiyor.

Ama DVD'nin yaygınlaşması, insanlara büyük bir kolaylık getirdi. Gerçek birer arşiv sahibi tüm büyük yapımevleri, depolarına daldılar ve yıllardır görülemeyenleri dahil tüm eski filmleri onarıp dijital ortama aktardıktan sonra, DVD üretmeye koyuldular. Artık meraklıları dış ülkelerde ya birer ikişer, ya da daha avantajlı box'lar halinde çıkan filmleri alıp klasikleri izleyebilir. Bunların uzantıları ülkemize de geliyor ve bizler size duyurmaya çabalıyoruz. Demek ki, biraz daha gayret, biraz daha sevgi ve merak lütfen... Yoksa ilk gelen filmi görüp başyapıt ilan etmenin ve bunu marifet saymanın hiçbir mazereti yok, olmamalı.

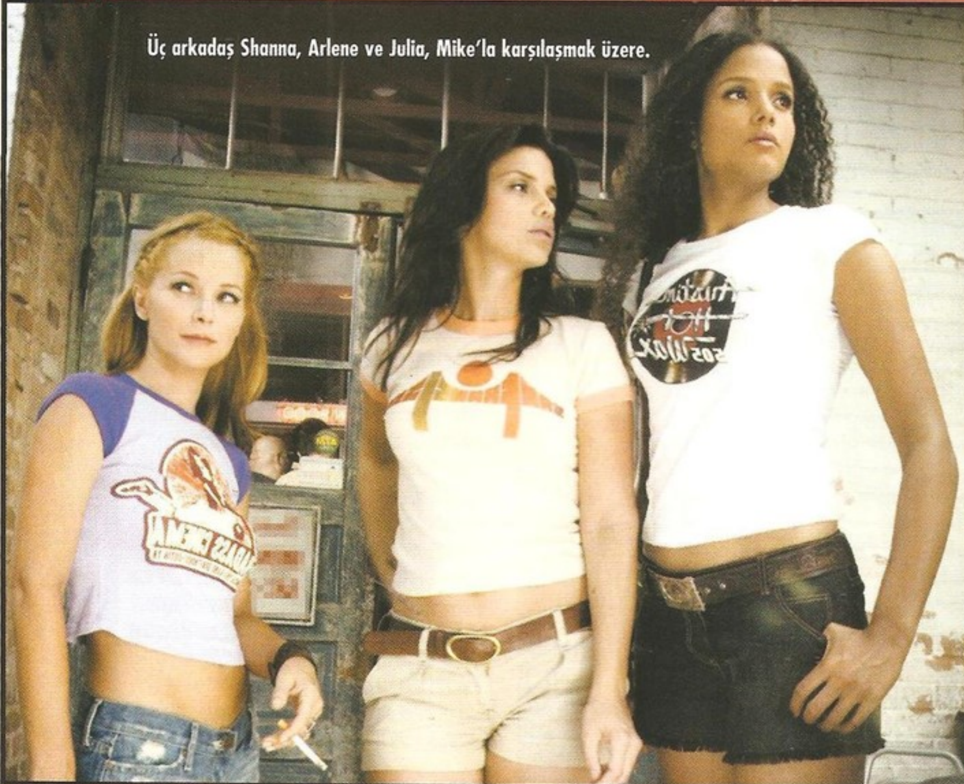

"Aşk Hikayesi"

OTOBANDA DEHŞET!

Şimdiye kadar 70'lerin suç filmlerinin, yeni dalga akımının, dövüş filmlerinin, yitip gitmiş büyük oyuncuların ve yitip gidecek küçük oyuncuların tozunu alıp orijinal bir ambalajla yeniden gündeme getirdi. Şimdi de 30 yıl öncesinin rezilliği marifet, gülünçlüğü asalet sayan istismar filmlerine, namı diğer "İki süper film birden" kuşağına gözünü dikti... QUENTIN TARANTINO, kardeşi Robert Rodriguez'le çıktığı "GRINDHOUSE" yolculuğunun kendisine ait meyvesi "ÖLÜM GEÇİRMEZ"le (Grindhouse: Death Proof) huzurlarımızda.

Filmin ana karakterlerinden biri, otobanda kadınlara dehşet saçan bir katil olan Mike. Mike rolündeyse Kurt Russel'ı izleyeceğiz.

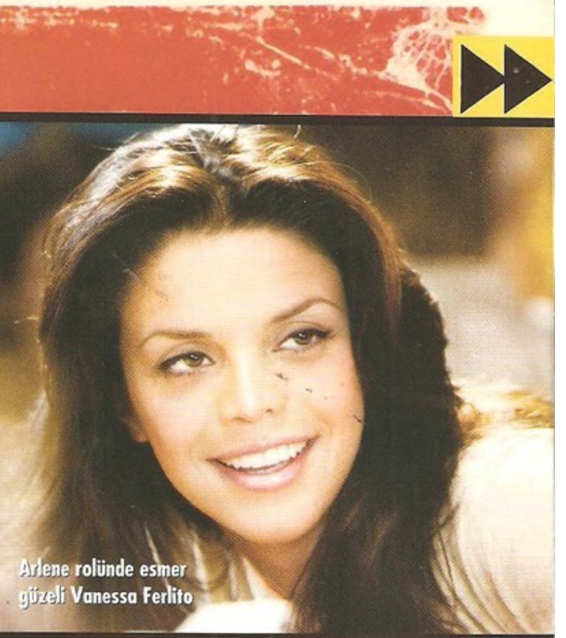

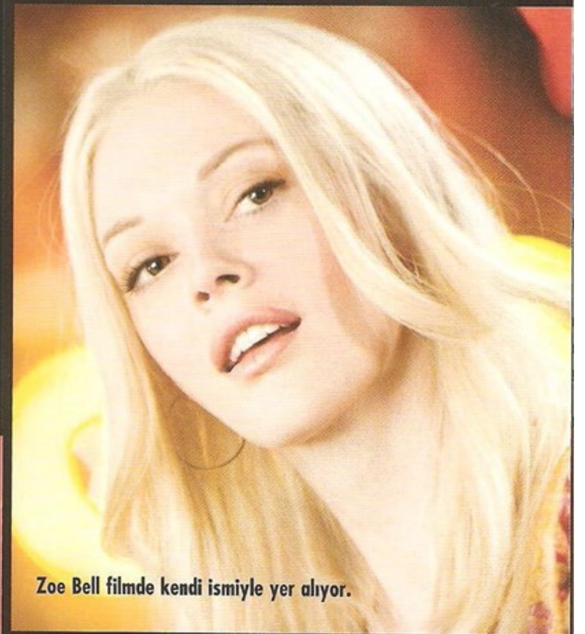
Üç arkadaş Shanna, Arlene ve Julia, Mike'la karşılaşmak üzere.

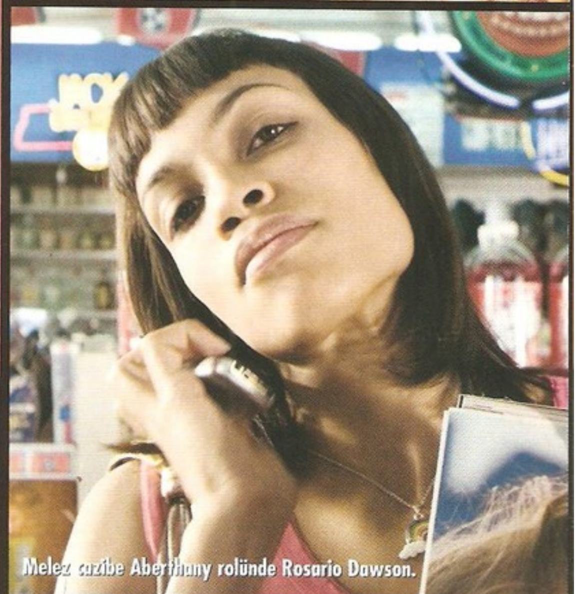
MURAT EMİR EREN

İleride biraz daha detaylı biçimde bahsedeceğimiz istismar filmleri, çoğu akademik çevrede yüz ekşitilen, alaya alınan ya da aşağılanan filmler olmakla birlikte, filmleri sahiplenip, incelemeye değer bulan şahsiyetler de mevcut. Benzer negatif tepkileri, Tarantino imzasını taşıyan neredeyse her filme veren bir kesim de var zaten. O yüzden bu filmlerle Tarantino'nun kaderinin kesiştiğini söylememiz mümkün. Bu tartışmalar bir yana, şimdiye kadar "Reservoir Dogs", "Pulp Fiction", "Jackie Brown" ve "Kill Bill Vol.1, 2" gibi filmleriyle neredeyse boş atış yapmadan kariyerini sürdüren, kaybolup gidecek türleri yeniden popüler hale getiren Tarantino'nun sinemaya olan derin sevgisi ve bu sevgiye sahip diğer izleyicilerle kurduğu bağ ortada. Bu nedenle, önyargılı olmanın, yönetmenin filmlerini ve sevenlerini yargılamanın, surat asmanın alemi yok. Söz konusu,

Arlene rolünde esmer güzeli Vanessa Ferlito

Zoe Bell filmde kendi ismiyle yer alıyor.

Melez cazibe Aberthany rolünde Rosario Dawson.

iki önemli yönetmene ait iki ayrı filmi tek bir çatıda birleştiren "Grindhouse"sa ve niyetiniz açık yüreklilikle bu filmlerden keyif almaksa, bu iki yetenekli yönetmeni ve filmlerini istediğiniz kadar istismar edebilirsiniz...

İki film birden uygulamasına "pek de uzak olmayan" ülkemiz izleyicisi, her ikisi de "Grindhouse" adı altında toplanıp birlikte gösterilen Quentin Tarantino'ya ait "Death Proof" ve Robert Rodriguez'e ait "Planet Terror" filmlerini bir ay aralıkla, ayrı ayrı izleyebilecek ne yazık ki. Yine de duruma üzülmemek gerek, zira iki filmin kesişen yönleri olsa da, birbirlerinden tamamıyla ayrı yapımlar olarak değerlendirilebilir, ayrı ayrı izlenebilirler. Bu nedenle de, toplamda 190 dakika süren bir "Grindhouse" deneyimini bizlere çok gören dağıtımcıların ticari endişelerinden kaynaklanan bu durumu (uzun süre nedeniyle seans sayısının azalması gibi sakıncaları nedeniyle) anlıyoruz ama tasvip etmiyoruz diyelim...

Kader birliğinden, film birliğine

90'lı yıllarda sadece bağımsız sinema alemini değil, ana akım sinema endüstrisini de etkileyen Quentin Tarantino, ortaya çıktığından beri sinemasal yeteneği ve filmleri kadar, sinema sevgisiyle de konuşulan bir isimdi. Yönetmen, unutulup giden ve sinefiller arasında gizli bir bağ olarak kalan kült figürlere olan ilgisini her zaman belli edip, gençken zihninde yer eden filmlere olan saygısını fazlasıyla özgün bir yorumla filmlerine yansıtıyordu (Bu nedenle kimi zaman hırsızlıkla suçlandığı da oluyordu, hala oluyor). Robert Rodriguez'le aralarındaki kader ortaklığıysa, her ikisinin benzer hislerle film yapıyor olmasından ve biraz da ilk filmlerini benzer güçlüklerle yapmış olmalarından kaynaklanıyordu diyebiliriz (Rodriguez ilk filmine para bulmak için bir deneyde kobay olmuş, Tarantino ise iğrenç oyunculuk deneyimleri yaşamış, senaryolarını üç

Film gücünü büyük ölçüde kadın karakterlerden alıyor.

otuza satmıştı).

Son olarak iki hit filmi, "Kill Bill" ve "Sin City"yi bizlere armağan eden bu ikilinin yeni projeleri merakla bekleniyordu. İşte tam bu noktada yıllardır dolaylı yollardan gerçekleşen kader ortaklığı, bu kez aynı projede resmen bir ortak üretime dönüştü ve "Grindhouse" ortaya çıktı. Projenin fikir babası ise Robert Rodriguez...

Stüdyodan sızan rivayete göre; Quentin Tarantino'nun evinde gerçekleşen bir buluşmada, her ikisinin de hayranı olduğu B-filmlerden birinin afişini gören Rodriguez, yönetmen "kardeşine" iki süper film birden izledikleri günlerden dem vurmuş. Bu sohbet sırasında da, uzun zamandır onunla, ardı ardına gösterilecek iki B-film yapmak istediğinden, bunun çok iyi bir proje olabileceğinden bahsetmiş. Tarantino ise, bunun şahane bir fikir olduğunu ve projenin isminin de kesinlikle "Grindhouse" olması gerektiğini söylemiş. Bu noktadan hareketle, her ikisi de senaryolar için düşünmeye başlamışlar ve sonuçta "Death Proof" ile "Planet Terror" ortaya çıkmış. Bu iki filmden "Planet Terror", Robert Rodriguez'in aklında yıllardır yer eden ancak bir türlü gerçekleştiremediği bir zombi hikayesi. Ancak "Death Proof" Tarantino'nun bu projeye has bir çalışması...

Şimdiye kadar tür filmleri üzerine kafa yoran ve filmlerini adeta bu konuda birer laboratuar çalışması olarak hazırlayan Tarantino, dövüş sanatları filmlerine ("Kill Bill"), soygun filmlerine ("Reservoir Dogs") ve mafya filmlerine ("Pulp Fiction", "Jackie Brown") olan hürmetini yeteri kadar göstermişti. Ancak yönetmenin aklını kurcalayan ve epey eğlenceli bulduğu bir diğer janr ise, gençlerin ardı ardına katledildiği gerilim filmlerinden oluşan "teen-slasher"lardı. Bu tarz yapımlardan yola çıkarak "Death Proof"un senaryosunu yazdığını söyleyen Tarantino, bu filmleri fazla "formüle filmler" olarak gördüğü için, kendi özgün yaratısını da senaryoya ekleyip, ana yapısını teen slasher filmlerinden ödünç alan ancak ilerleyişini ve çatışmasını farklı kuran bir film ortaya çıkarmış. Filmdeki karakterlerin yine kadın ağırlıklı olmasıysa, Tarantino'nun uzun uzadıya açıkladığı bir başka mesele. Zira, bir ana ve teyze kuzusu olarak yetişen, haliyle erkeklerden ziyade hayatı boyunca kadınlarla birlikte olan yönetmen, biraz istismar filmlerinin ruhuna uygun o şuh havayı

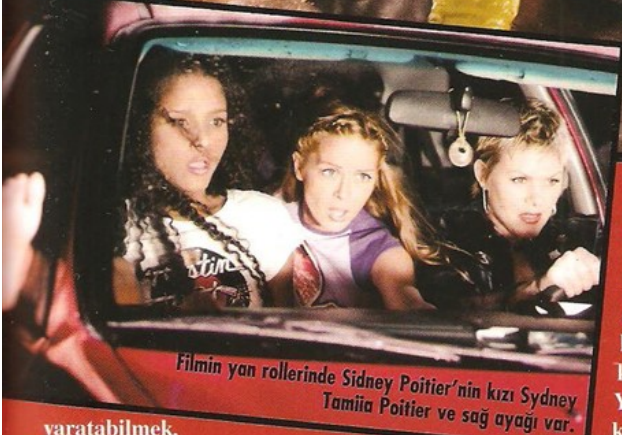
İlham kaynağı 70'lerden: "Vanishing Point"

Yönetmenliğini Richard C. Sarafian'ın üstlendiği ve Tarantino'ya "Death Proof"un senaryosunu yazarken esin kaynağı olan bu kült yol filmi, otomobil teslimat elemanı olarak çalışan Kowalski'nin yaşadığı müthiş macerayı konu alıyordu. Bir adet 71 model Dodge Challenger otomobili, Colorado'dan California'ya 15 saatte getirebileceğine dair iddiaya giren eski yarış sürücüsü Kowalksi, otobanda hiç durmadan büyük bir hızla ilerlerken elbette başını türlü derde sokar. Motosikletli çıplak bir kadından, gay otostopçulara ve inatçı polislere kadar birçok kişilikle karşılaşacağı yolculuğu aynı zamanda sinemanın en iyi otomobil ile kaçma-kovalama sahnelerini sergileyecektir perdede. "Vanishing Point"te Kowalski rolünü 1938 doğumlu aktör Barry Newman canlandırmış, 1997'de yeniden çevrilen filmin bu yeni versiyonunda Kowalksi rolünde Viggo Mortensen'i izlemiştik.

Dublör Mike, otoban kenarlarındaki barlarda tanıştığı ya da yollarda rastladığı kadınları jöleli saçları ve çapkın bakışlarıyla tavlayıp, sonra da katleden bir manyak hüviyetinde.

Filmin yan rollerinde Sidney Poitier'nin kızı Sydney Tamiia Poitier ve sağ ayağı var.

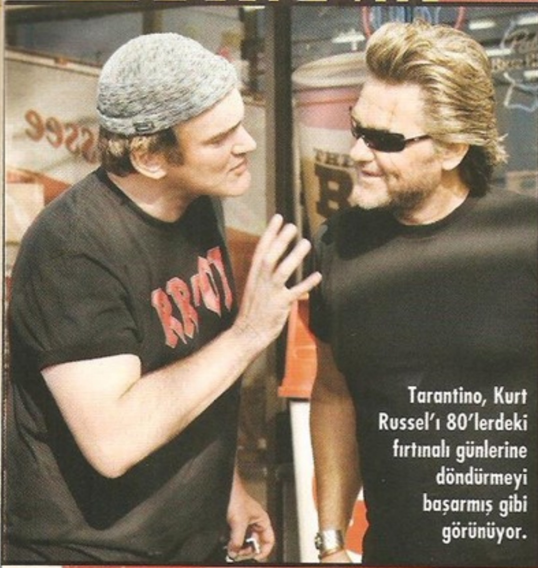
yaratabilmek, biraz da kendisini o dünyada daha rahat hissetmek için karakterlerinin çoğunu kadınlardan oluşturmuş. Filmin ana hikaye yapısıysa, filmlerde dublörlük yapan ancak bir yandan da arabasıyla kadınları öldüren bir adam ve onun yoluna çıkan sekiz ayrı kadın üzerine kurulu. Tarantino'nun, "hafif" tabir ettiği filminde dahi, kadınların dünyasına dair müthiş bir karakter çatışması yaratmayı başardığıysa, "Death Proof"la ilgili olarak çıkan eleştirilerde dikkat çeken bir unsur şimdilik...

Trafikte Mike dehşeti

Ülkemizde "Ölüm Geçirmez" ismiyle gösterilecek olan "Death Proof", ismini filmin psikopat katili Mike'ın otomobilindeki ölümü simgeleyen kurukafa işaretinden alıyor. Mike, Hollywood filmlerinde dublörlük yapan ve tehlikeli sahnelerde ana oyuncunun yerine geçen, işinde gücünde bir insan görünümündedir. Ancak aynı Mike, geceleri arabasıyla güzel kadınları öldüren bir katildir aynı zamanda. Yoluna çıkan birçok kadın otomobilinin altında feci şekilde can vermiştir ve Mike bundan büyük bir zevk almaktadır. Bu sırada üç arkadaş Arlene, Julia ve Shanna, Julia'nın doğum günü nedeniyle etrafta dolanmakta, kendilerine eğlence aramaktadırlar. Fakat kızlar, dublör Mike tarafından takip edildiklerinin farkında değillerdir. Doğum günü partisi tam ısınmışken ve her şey yolunda giderken Julia, barda çocukluktan beri kendisine garezi olan Pam'e rastlar (Ki Pam'i "Planet Terror"de de rol alan Rose McGowan oynuyor). Bardan hemen ayrılmak isteyen Julia'yı eve bırakmayı teklif eden Mike, hem kızların hem de kendisinin hayatını sonuna kadar değiştirecektir. Zira Mike'ın işleyeceği cinayetler, bu üç kız haricinde Lanna, Lee, Aberthany, Kim ve tıpkı Mike gibi dublör olan güzel Zoe'nun da hayatını etkileyecek, söz konusu sekiz kadınla hikaye inanılmaz bir gerilime dönüşecektir.

Filmin aslında son derece basit bir sistemde ilerleyen senaryosuyla ilgili olarak en çok konuşulan konu, Tarantino'nun senaryo yazarı olarak müthiş bir başarı gösterdiği ve hikayedeki kadınların arasında geçen diyaloglarda kalemini konuşturduğu... Zira Tarantino da filmle ilgili kendisini en çok heyecanlandıran şeşlerden birinin, kızların yer aldığı sahneler olduğunu belirtiyor. Yönetmeni heyecanlandıran bir diğer husus da, müthiş bir araba takip sahnesi çekme fırsatı yakalamakmış. Tarantino'ya bu filmdeki psikopat katil Mike ve araba takip sahneleri için ilham veren filmse 1971 yapımı "Vanishing Point" olmuş... Yönetmen filmdeki bu sahnelerle ilgili olarak o kadar inançlı ki, "Death Proof"un sinema dergilerinin "En iyi takip sahnesi" dosyalarına kafadan gireceğine inanıyor.

Her iki senaryo da yapım safhasına geldiğinde, Tarantino özellikle Mike rolü için birçok isim düşündüğünü belirtiyor. Kal Penn ve Sylvester Stallone gibi isimlerle görüşen yönetmen, en nihayetinde Kurt Russel'ın bu rol için en uygun isim olduğuna karar vermiş. Bu konuyla

Tarantino, Kurt Russel'ı 80'lerdeki fırtınalı günlerine döndürmeyi başarmış gibi görünüyor.

ilgili açıklamasıysa oldukça ilginç. Tarantino bu konuda "Yeni nesil Kurt Russel'ın neler yapabileceğini ve ana kahraman olduğu filmlerde nasıl göründüğünü bilmiyor. Gazeteleri açtığım zaman onu "Dreamer" ya da "Miracle" gibi aile dramlarında görmek istemiyorum. Bu film sayesinde herkes Kurt'ün nasıl bir kötü çocuk olduğunu yeniden anımsasın istiyorum!" diyor. Filmin asıl renkli tarafını oluşturan "kız gücü"ndeyse ekip pek tanınmamış isimlerden oluşuyor. Filmin hemen başlangıcında karşımıza çıkan üç kız arkadaş grubundaki Arlene rolünde "CSI: New York" dizisiyle ünlenen Vanessa Ferlito, Shanna rolünde Jordan Ladd ve Julia rolündeyse usta aktör Sidney Poitier'nin kızı Sydney Tamiia Poitier yer alıyor. Filmin bu üçlünün ardından gelen kız grubundaysa, Rosario Dawson, Mary Elizabeth Winstead, Tracie Thoms ve filmde bizzat kendisini canlandıran Zoe Bell yer alıyor. Zoe Bell'in filmdeki yeri biraz özel. Tarantino'nun bir önceki filmi "Kill Bill Vol 1, 2"de Uma Thurman'ın dublörlüğünü üstlenen Bell, filmde de bir dublörü canlandırıyor ve yine tehlikeli sahnelerde yer alıyor. 1978 doğumlu güzel oyuncu normalde de yaşamını oyuncu olarak değil dublör olarak kazanıyor.

"Death Proof"la ilgili olarak bir diğer önemli noktaysa, bu filmde Quentin Tarantino'nun ilk kez kendi filminin görüntü yönetmenliğini üstlenmesi. Daha önceki filmlerinde sabit bir görüntü yönetmeniyle çalışmayan yönetmen, "Grindhouse" projesindeki diğer yönetmen arkadaşı Robert Rodriguez gibi bu kez kamerayı da kendisi sırtlayıp nasıl bir iş çıkaracağını görmek istemiş. Yönetmenin kendi kamerasıyla nasıl bir çalışma ortaya koyduğu elbette ekstra merak yaratan bir durum... Tarantino, bir yandan görsel olarak son derece sakin görünen bir filme imza atmış olsa da, özellikle araba takip sahnelerinde ve kaza sahnelerinde ekibin teknik açıdan epey çaba sarf ettiğini söylememiz mümkün. Ancak "Grindhouse"un görsel yönden en çok çaba harcanan, hatta eskitilerek retro bir görünüme kavuşturulan bölümü "Planet Terror" tabii ki. Bu nedenle "Death Proof", iki film arasında nispeten daha az cilalı görüneni olarak dikkat çekiyor...

Grindhouse nedir?

Quentin Tarantino ve Robert Rodriguez'in projesine ismini veren Grindhouse, B-filmlerin gösterildiği sinema salonlarına verilen isim oluyor. Mazisiyse epey eski...

Grindhouse, ABD sınırlarında yer alan ve B-filmler gösteren, kült filmlerin, istismar filmlerinin ve "iki film birden" kuşağının müdavimlerinin uğradığı izbe sinemalara verilen bir isimdi sadece (Aynı zamanda bu tür filmlere verilen isim haline de gelmişti bir ara). Ta ki kısa bir süre öncesine kadar... Zira Rodriguez ve Tarantino'nun projesi, bu terimi canlandırmakla kalmadı, Grindhouse'un bir film olarak da sinema tarihindeki yerini almasını sağladı... DVD teknolojisinden, internetten indirilen DivX filmlerden, hatta VHS'den ya da Betamax'den, kısacası evde film izleme keyfinden çok uzak bir dönemde yaşadığınızı düşünün. Yaygın dağıtıma çıkan filmlerin dışında, "farklı şeyler" görmek istediğinizi, sinemanın suçlu zevklerini keşfetmek isteyen bir sinefil olduğunuzu farz edin. ABD'de yer alan Grindhouse sinemaları bu gibi durumlarda imdada yetişip, sinemaseverlere, kimsenin yüzüne bakmadığı filmleri, kırk yıl düşünsek aklımıza gelmeyecek acayiplikleri, garip yaratıkları, dövüşen çekik gözlüleri, sevişen çiftleri, parçalanan adamları, yarı çıplak doğranan kadınları, zombileri, uzaydan gelen tuhaf yaratıkları ve daha nice akla hayale gelmeyecek ucubelikleri perdede sergilemekten çekinmiyordu. Birçok Amerikan filminde gördüğümüz kenar mahalle sinemalarını bu gruba dahil etmemiz mümkün. Bununla birlikte, eski film isimlerinin yazılı olduğu ışıklı neonlarla süslü, döküntü bir giriş ve fi tarihinden kalma koltuklarla müdavimlerini bekleyen getto sinemalarını da kolaylıkla dahil edilebileceğimiz bu kategorideki salonların adı bir yerden sonra istismar filmleriyle birlikte anılmaya başladığından, "Grindhouse" da bir yerden sonra geniş alana yayılan bu tuhaf janrın resmi olmayan ismi haline gelmişti.

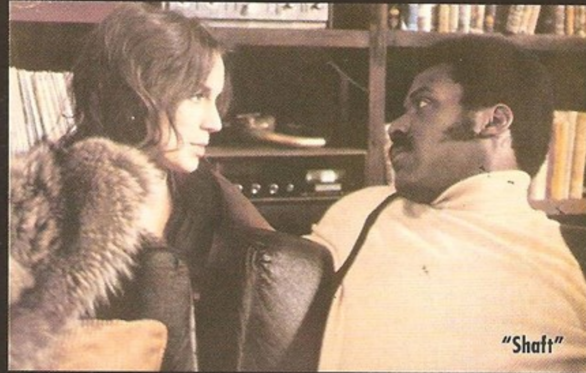

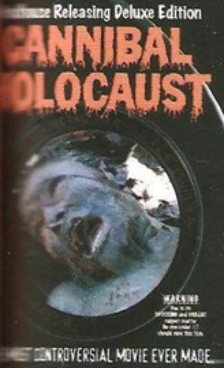
Bizdeki karşılığı, birkaç yıllık filmleri, aksiyon, dövüş, vurdu kırdı filmlerini gösteren açık hava sinemaları ve kasaba sinemaları olabilecek bu salonların çoğu, 90'lı yıllarda VHS'ye, dijital devrime ve dağıtım şirketlerinin ABD'deki salonların en ufağından en büyüğüne kadar her birini zaptetmesine değin yaşamıştı. Halen daha irili ufaklı salonların art-house film salonları olarak hizmet verip, beri yandan da bağımsız filmler göstererek bu tür bir işlev gördüğünü söyleyebiliriz. Quentin Tarantino, nispeten video dönemi genci olsa da, çocukluğunda bu sinemaların varlığını sürdürdüğü yıllara yetişmiş ve zamanının önemli bir kısmını buralarda film izleyerek geçirmiş bir isim tahmin edileceği üzere. Bu salonların genellikle şehrin orta halli mahallelerinde konumlandığını, her hafta yeni bir kungu-fu, aksiyon, gerilim ve korku filmi gösterildiğini, bu filmlerde genellikle fazla ünlü olmayan simaların yer aldığını belirtelim. Bir "tür sineması aşığı" olduğunu her fırsatta dile getiren Quentin Tarantino için elbette bu sinema salonları bir maden, bir nimet niteliğinde. Yine mevzu bahis salonlarda, altyazılı filmlerden haz etmeyen ABD izleyicisinin iyiden iyiye sırt döneceği türden İtalyan komedileri, Alman yapımı korku filmleri gösterim olanağı buluyordu. Böylece Avrupa sinemasıyla da birçok ABD'li sinemasever bu yolla tanışıyordu. Ülkemizde ise, iki film birden mantığıyla işleyen salonların halen ayakta kalanları erotik filmlere ya da porno filmlere mahkum olmuş, çoğuysa kapanmış durumda.

İstismar filmlerine giriş

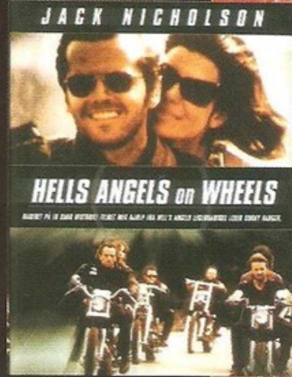
İstismar sineması denince ilk başta insanda negatif bir etki oluşması normal, ancak durum aslında epey karışık. "Grindhouse" vesilesiyle bu filmlerle ilgili küçük bir özet geçelim.

Şimdilerde "Grindhouse"la gündeme gelen istismar sineması, aslında Amerikan film endüstrisinin son yıllarda çaktırmadan meylettiği ve ne yalan söyleyelim epey medet umduğu bir tür. Ucuza mal ettikleri gerilim filmlerinde seks, şiddet ve kan satıp, her daim 18 yaş sınırı alan filmleriyle "daha fazlasını" görmek isteyenleri salonlara çekmeye çalışan stüdyoların (Lions Gate gibi) şimdilerde yaptıkları, geçmişte yüz çevirdikleri bu janra bir dönüş niteliğinde. İşin kötüsü, 60'lardan başlayarak şartların yarattığı bir tür haline gelip, istismar sineması ismini alan filmlerdeki samimiyetin ve yaratıcılığın, bu yeni istismar filmlerinde zerre kadar yer almaması. Genellikle B-filmlerle yan yana yürüyen ancak, B-filmler içerisinde kendilerine ayrı bir yer edinen istismar sineması ürünleri başlı başına bir dosya konusu olabileceğinden bu noktada mevzu bahis filmlerden kısaca bahsedelim.... İstismar filmleri, izleyicinin görmekten gizli bir haz alacağı ya da tiksineceği ama her halükarda merak edeceği sahnelerin ardı ardına sıralanmasından oluşan ve birkaç alt türü aynı potada birleştiren bir yapı içeriyor. Bir nevi, izleyene bel altından vurarak salona, ekran karşısına çekmeyi hedefliyor. Bununla birlikte istismar filmleri bir kültür ve sinema geleneği yaratalı epey oluyor. Doğal olarak, bu filmleri salt izleyicilerin merak duygusunu ve saklı arzularını kötüye kullanan bir sinema geleneğinin ürünleri olarak görmek biraz haksızlık. Bu tür filmler üzerine kafa yoran, ucuza film yapmayı, yüksek bütçeli filmlerin alamadığı riskleri almayı, kendisine gülüneceğini bilse de radikal kelamlar etmeyi başarabilen ama yine de istismar sineması kapsamında yer alan filmler de elbette mevcut. İstismar filmlerinin çeşitliliğiyse gerçekten görülmeye değer. Temeli, 40'lı yıllarda ABD film endüstrisine uygulanan Production Code ambargosuna kadar uzanan bu filmlerin çıkış noktası, toplumun genelinin ahlak, görgü anlayışını yerle bir eden filmler üretebilmek, bir alt kültür olarak varlığını sürdürebilmekti... Production Code, filmlere henüz çekilmeden uygulanan bir sansür yığını içeriyordu ve uyuşturucu, seks, şiddet, kan içeren sahneleri göstermeyi yasaklayan bir yapıydı. Yönetmenlerin bu sansürden kurtulmaları için film içinde türlü takla atmaları gerekiyordu. Production Code etkisini yitirdiğinde bile ana akım sinema bu ahlaki ve politik sınırlandırmalardan pek kurtulamadı. Ancak yeraltında ilerleyen istismar sineması bu sayede 70'lerde zirve noktasına ulaştı ve yığınla alt tür edindi. Elbette Tarantino'nun söylediği gibi "Bu filmler, Barbra Streisand veya Paul Newman gibi yıldızlara verecek paraya sahip olmayan kişiler tarafından yapıldığı için, kendilerini izleyiciye satacak başka şeyler buluyorlardı". İstismar filmleri, daha önce de bahsettiğimiz "Grindhouse" sinemalarında gösteriliyor, genellikle aynı türde iki filmin peş peşe gösterilmesinden oluşan iki film birden (Double Feature) uygulamasına tabi tutuluyorlardı. İstismar filmlerinin oluşturduğu alt türler çeşitliydi; siyahi yönetmenlerin çektiği, siyahi oyuncuların oynadığı ve siyahlar için yapılan "Afro-Amerikan istismar filmleri" ki bu filmlerde uyuşturucu ve seks içeriği had safhadaydı ("Foxy Brown", "Blacula", "Shaft"), soft porno havasındaki "konulu" seks filmleri ("Emannuelle"), izleyicinin zihnindeki bir tabuyu yıkmakla mükellef, ensest ilişki, tecavüz ya da hayvanlarla seks sahneleri içeren "Şok edici istismar filmleri" ("Last House On The Left"), motosiklet çetelerini anlatan filmler ("Hells Angels On Wheels"), yamyamlıkla ilgili, kanlı yapımlar ("Cannibal Holocaust"), Hıristiyanlık karşıtı kıyamet sonrası filmleri ("The Rapture"), Amerikan yapımı ya da Japon yapımı yeni akım ninja ve samuray filmleri ("The Lone Wolf and Cub"), et yiyen, mide parçalayan zombi filmleri ("Dawn Of The Dead"), mondo filmleri adı verilen şok edici gerçek belgeseller (bir nevi sinemasal Jakcass'ler), bol bol kan sıçratan gerilim filmleri ("Blood Feast", 1963), lezbiyen ilişki çağrışımlı kadın hapishanesi filmleri ve İtalyan Giallo'larına kadar uzanıyordu (Giallo, İtalyan cinayet romanlarına ve aynı zamanda bu tür filmlere verilen isim).

"Shaft"

"Dawn Of The Dead"

Bu kez dostluk için

Hollywood'un parlak oyuncu kadrosu ve en özgün yönetmenlerinden Steven Soderbergh, üçüncü kez buluştu: "OCEAN'S THIRTEEN". İlk film "Ocean's Eleven"a adeta dönüş yapan serinin üçüncü filmi Las Vegas'ta geçiyor ve Al Pacino ile Ellen Barkin'in de kadroya eklenmesi filme duyulan heyecanı artırıyor. Kahramanlarımız bu kez dostlarına atılan kazığın hesabını sormak için yeni bir imkansızın peşine düşüyorlar.

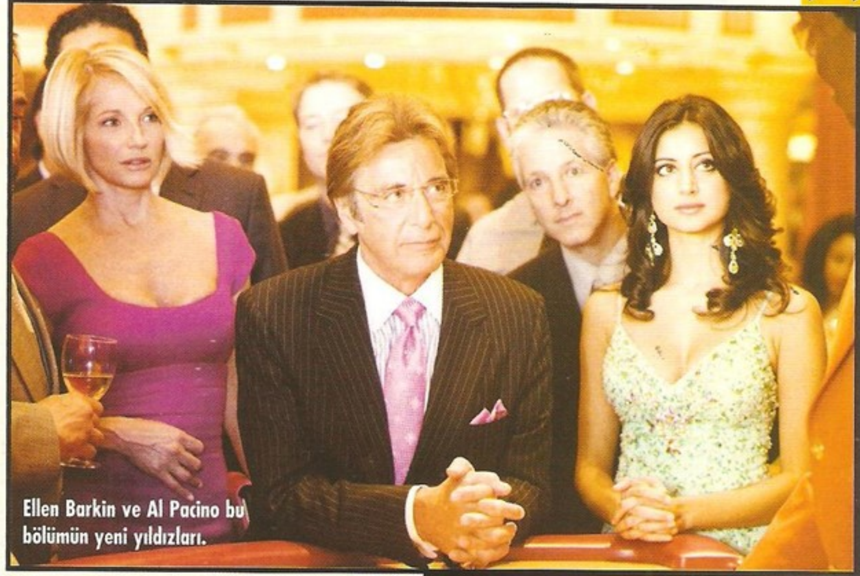
EBRU ÇELİKTUĞ

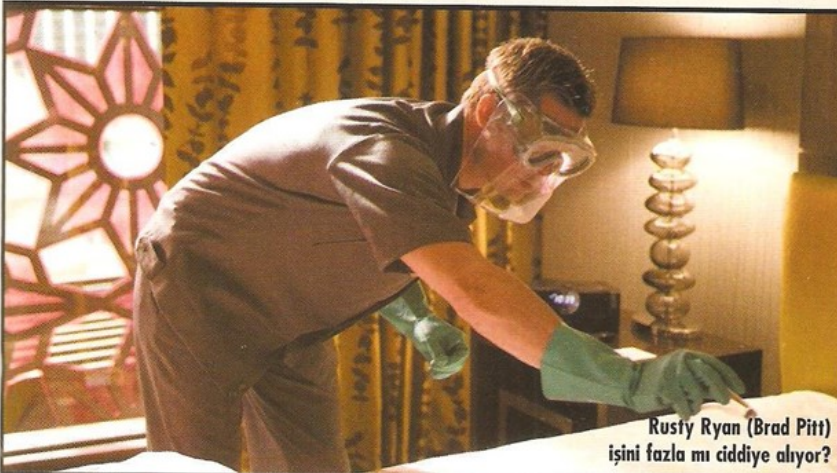
Henüz 26 yaşındayken yazıp yönettiği ilk filmi "Sex, Lies and Videotapes" ile Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye kazanan ve sonra bağımsız filmlerle stüdyo filmleri arasında adeta mekik dokuduğu bir kariyer oluşturan Steven Soderbergh, George Clooney ile ortaklaşa kurdukları ve 2006 Ağustosu'nda kapatma kararı *aldıkları Section Eight'te* yönetmenliğin yanı sıra yapımcılık da yapıyordu bir süredir. Ama artık sadece film çekmek istediğini söylüyor. Çektiği her filmde şartlar el verdiğince yapmaya çalıştığı deneysel bir takım form arayışlarına geri dönmek ve bir süredir yapımcılık nedeniyle ara verdiği yönetmenliğini ön plana almak niyetinde çünkü. Tabii bunda, önceki filmi "Good German"ın pek parlak eleştiriler almamasının da etkisi büyük.

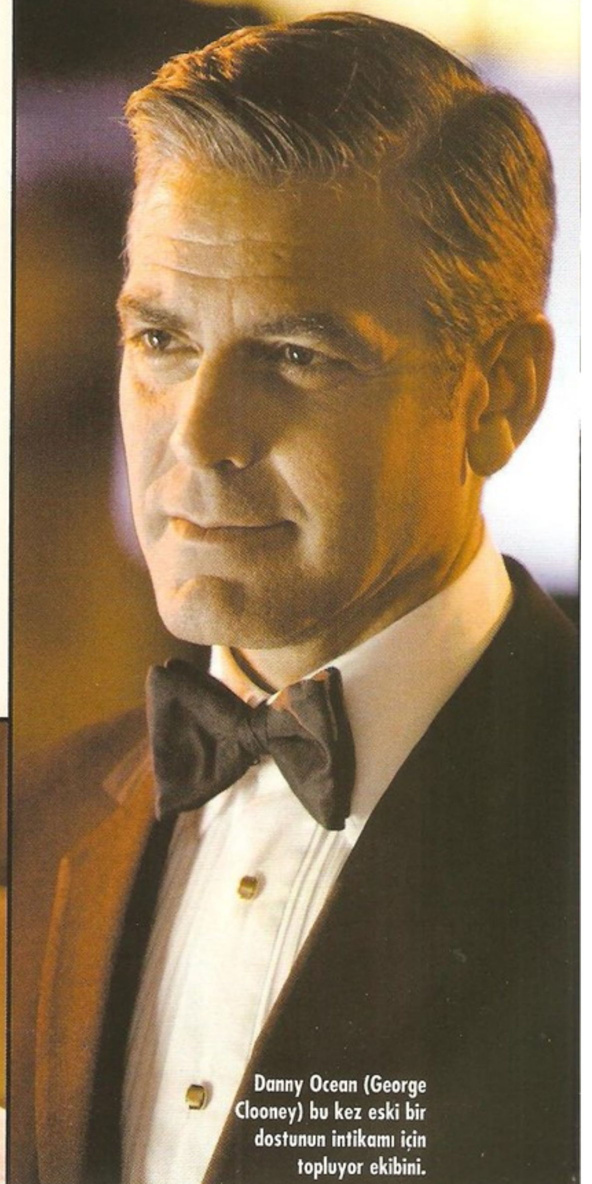

Soderbergh ne tam olarak Hollywood'un içinde ne de dışında yer almış bir yönetmen olarak parlak bir kariyere sahip. Kesinlikle çok zeki bir sinemacı olduğu üzerinde herkes birleşiyor. 1960'ın sabun köpüğü *"Ocean's Eleven"ını* yeniden çekti ve ilkinden çok daha eğlenceli, farklı ve zengin bir film ortaya çıkardı. Frank Sinatra, Dean Martin ve Sammy Davis Jr.'ın sürdürdükleri tatlı hayatın, naif bir dışa vurumu sayılabilecek ilk filmden türetilen "Ocean's Eleven", öyle bir başarı

kazandı ki, aslında devam filmi çekmeme kararında olan Soderbergh, ünlü yapımcı Jerry Weintraub'un ısrarına karşı çıkamadı. Sinatra, Davis ve Martin'in yerini alan Brad Pitt, George Clooney ve Matt Damon tekrar bir araya geldiler. Julia Roberts'ın varlığını dengeleyebilmek için Catherine Zeta-Jones da kadroya dahil oldu. Hepsi Hollywood'un ağır toplarından oluşan oyuncu kadrosunu bir araya getirmek zor olsa da, ilk filmin rövanşı denebilecek konusuyla "Ocean's Twelve" 2004 yılında iddialı bir biçimde vizyona girdi. "Ocean's Eleven"ı kısaca hatırlayacak olursak; Danny Ocean (George Clooney), ilk filmde hapisten çıkıp ekibini topluyor ve Las Vegas'ın en büyük üç kumarhanesini aynı gece soyuyor, üstelik bu kumarhanelerin sahibi Terry Benedict'in (Andy Garcia) elinden eski karısı Tess'i (Julia Roberts) geri alıyordu. 160 milyon doları bir gecede "kaldıran" usta şebeke, kendilerine yeni bir hayat kurmak üzere ayrılıyorlardı. "Ocean's Twelve", dediğimiz gibi bir anlamda ilk filmin rövanşıydı: Terry Benedict, Danny ve çetesinin kendisinden çaldığı parayı sigortadan tahsil etmiş olmasına rağmen, hem sevgilisini ve hem de muazzam bir teknolojiyle koruduğu kumarhanesindeki paraları Danny'ya kaptırmanın acısını çıkarmaya kararlıydı. Böylece çetenin peşine düşüyor ve her birini ölümle tehdit ederek, çalınan parayı üç yıllık faiziyle birlikte geri ödemelerini talep ediyordu. Birbirlerini kaybetmek istemeyen bu kaliteli hırsız şebekesi - kaliteli diyoruz çünkü belli başlı prensiplere sahiptiler, kimseyi incitmemek, çaldıkları kişi-kurumun bunu hak ediyor olması gibi- bir kez daha örgütlenerek bu kez Avrupa'da büyük bir soyguna girişiyorlardı. Çaldıkları parayı faziyle ödeyebilmek, -hikaye bu ya- ABD gibi koca bir kıtaya yayılmış bir ülkede, çok kısa sürede soyulacak kişi, kurum ve kuruluş bulunamamasından ötürü Avrupa'nın kumarhanelerine yönelmeyi gerektirmişti çünkü. Filmin sürprizleri arasında efsanevi bir soyguncuyu oynayan Fransız oyuncu Vincent Cassel ve Bruce Willis de vardı. Cassel, aslında çok zengindi, Gece Tilkisi lakabıyla biliniyor ve sırf egosunu tatmin etmek için imkansız soygunlara imza atıyordu. İşte tam da bu yüzden Danny Ocean ve adamlarıyla amansız bir mücadeleye giriyor, her fırsatta onları ters köşeye yatırmaya çalışıyordu. Ama kazanan gene Ocean ve 12 adamı oluyordu tabii. Catherine Zeta-Jones ise, Rusty'nin (Brad Pitt) eski sevgilisi, Europol ajanı Isabel Lahiri rolündeydi. Zamanında Rusty'nin kendisini aniden terk etmiş olmasının kuyruk acısıyla ve tabii keskin zekasıyla ekibe soğuk terler döktürse de; sonunda o da çeteye katılmaktan kendini alamıyordu. Bu kez Avrupa'nın en güzide mekanlarında geçen ve (Como Gölü, Amsterdam, Monte Carlo, Sicilya, Roma ve Paris gibi) tıpkı 1960 ve 70'lerin dönem

Ellen Barkin ve Al Pacino bu bölümün yeni yıldızları.

Rusty Ryan (Brad Pitt) işini fazla mı ciddiye alıyor?

Danny Ocean (George Clooney) bu kez eski bir dostunun intikamı için topluyor ekibini.

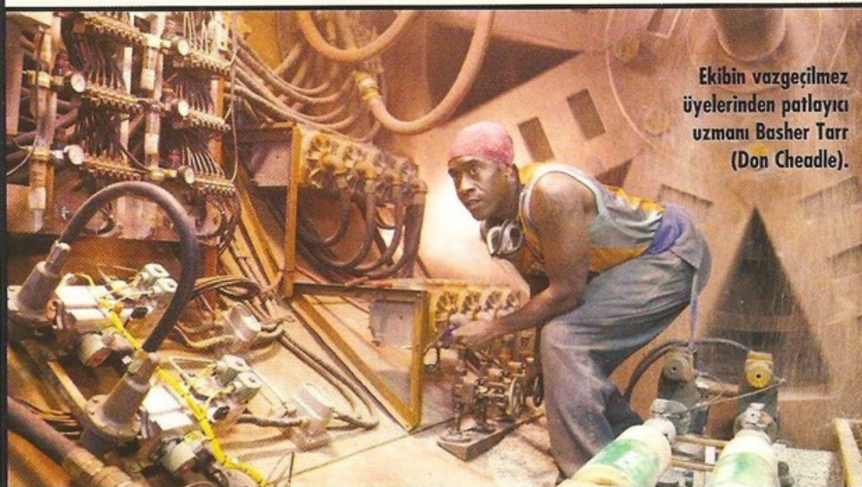

Danny ve Linus, eski dostları Reuben Tishkoff'u zor gününde yalnız bırakmıyorlar.

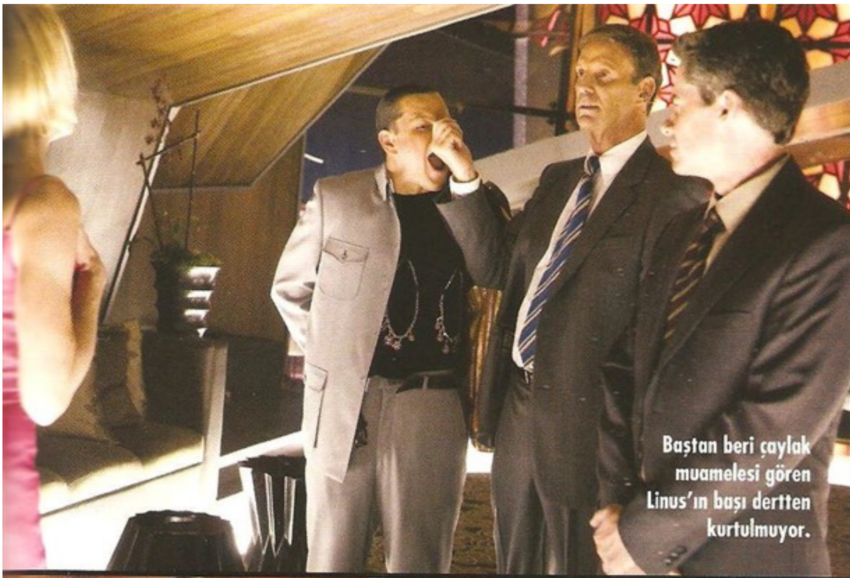
filmlerinin havasını taşıyan film, ilki kadar başarılı olamadı ne yazık ki ve aleyhte pek çok eleştiri aldı: konu zayıftı, gösterişli mekanlar vardı ama seyirciyi ilki kadar sürükleyecek oyuncaklı bir senaryodan bahsetmek güçtü, üstelik hikayede inandırıcılığı zedeleyen pek çok unsur dikkat çekiyordu. Julia Roberts'ın film başına 20 milyon dolar kaşesi olduğu halde, film boyunca saçı başı dağınık ve kılıksız bir şekilde salınmasından tutun, Zeta-Jones'un akne izlerinin görülmesine dek, filmin baştan sona döküldüğü yazılıp söylendi! İkinci film, ilk film kadar yaygın bir beğeni görmese de meseleye başka bir açıdan bakarak Soderbergh'in hedefine ulaştığını düşünen ve onu takdir eden eleştirmenler de oldu. Sonuçta "Ocean's Twelve" seyirciye biraz tuhaf ve karışık gelse de filmin 1960 ve 2001 versiyonlarına duyulan sempatinin ve tabii yıldızlarla dolu kadronun da etkisiyle yapımcılar gişede büyük bir düş kırıklığı yaşamadılar.

Ve şimdi üçüncü film gösterimde. "Ocean's Thirteen"de Las Vegas'a geri dönülüyor. Bu kez kahramanlarımızdan Reuben Tishkoff (Elliott Gould), Las Vegas'ın en kötü adamlarından biri olan Willy Banks (Al Pacino) ile yaptığı iş ortaklığından kötü bir kazık yer ve sağlığından olur. Ağır bir kalp krizi geçirir ve hastaneye yatar. Tabii bunu duyan Danny Ocean, soluğu eski dostu ve akıl hocası Reuben'in yanında alır. Banks'e uzlaşma önerileri sunsa da, hırslı iş adamı bunlara yüz vermez. O zaman devreye Terry Benedict'in de (Andy Garcia) dahil olduğu yeni bir plan girecektir: Banks'i iflas ettirecek bir intikam planı. Banks'in sahip olduğu yeni bir kumarhanenin açılış gecesinde, Danny Ocean ve arkadaşları, Benedict'in de desteğiyle, Banks'i batıracak projelerini uygulayacaklardır. Bu da, kumarhanedeki tüm şans makinelerinin ve rulet masalarının ayarının bozularak, her müşterinin devamlı kazanacağı duruma getirilmesidir. Benedict, can düşmanı Danny Ocean'ın tarafına geçer geçmesine ama daha büyük planları vardır: kendisine rakip gördüğü Banks'in, her başarılı yatırımının ardından kendisine verilen prestijli Beş Elmas Ödülü'nün peşindedir. Bu masif elmaslar karısı için bir gerdanlık şeklini almıştır ve değeri 250 milyon dolardır!

Steven Soderbergh henüz ikinci film "Ocean's Twelve" bitmeden, Las Vegas'ta çekilecek bir üçüncü filmle ilgili düşünmeye başlamış bile. Tabii ikinci filmi çekmeye başlarken ortaya çıkan, programları tıka basa dolu oyuncu kadrosunu bir araya getirebilecek doğru programı belirleme sorumluluğunu yapımcı Jerry Weintraub üstlenmiş gene. Bu arada ikinci filmin göreli başarısızlığı, aslında hatanın nerede olduğunu yapımcılara öğretmiş denebilir. İlk filmdeki gibi Las Vegas'ta geçen ve karakter odaklı bir üçüncü film yapmak hem oyuncuları hem de yönetmen Soderbergh'i heyecanlandırmış. Karakterlerin üçkağıtçı hırsızlar olduğu biliniyor ama bu sadece onların bir yönü. Her biri kendi dünyalarını kurup başka yerlere savrulmuşken, dostlarına atılan kazığın ve bunun intikamının peşine düşecek kadar da birbirlerine bağlı bir çete olarak tanımlıyor onları yönetmen Soderbergh: "Sadece

Ekibin vazgeçilmez üyelerinden patlayıcı uzmanı Basher Tarr (Don Cheadle).

Baştan beri çaylak muamelesi gören Linus'ın başı dertten kurtulmuyor.

Bilgisayar ve elektronik uzmanı Livingston Dell (Eddie Jemison) iş başında.

parayla yönlendirilen tipler değiller. Bu kez kesinlikle dostluk ve intikam duygusuyla yola çıkıyorlar. 'Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için' diye".

Her filmde olduğu gibi bu filmde de senaryo yazarları farklı. Üçüncü filmi, baş rollerini Matt Damon ile Edward Norton'ın paylaştıkları 1998 yapımı "Rounders"ın senaristleri Brian Koppelman ve David Levien kaleme aldılar. Bunun oldukça isabetli bir seçim olduğunu düşünen Soderbergh ve Weintraub, poker ve dostluk konulu "Rounders"ı zamanında çok beğendiklerini ve daha ilk buluşmada, Koppelman ve Levien ile "Ocean's Thirteen"in senaryosunun ana hatlarını oluşturmaya başladıklarını belirtiyorlar. Koppelman: "Aslında bir anlamda David ve ben, hayatımızın büyük bir bölümünü bu filmi yazmak için yaşamışız. Las Vegas'ın kumar kültürünü ve kumarbazların yaşamını gözleyerek yıllarımızı geçirdik. Kumarbazlar ve üçkağıtçılarla ilgili elimize geçen her şeyi okuduk. Steven ile tanıştığımızda, onunla büyük soygun filmlerinden, soygunların doğasından ve -David ile çok sevdiğimiz- filmin karakterlerinin ilk filmden beri nasıl geliştiğinden bahsettik. Hepimiz aynı dilden konuşuyorduk!" derken, Levien şunları ekliyor: "İlk filmde Danny, karısını Terry Benedict'ten geri almak ve Benedict'i alaşağı etmek istiyordu. Ekip bu amaçla olağanüstü üç soygun gerçekleştirdi. İkinci filmde, ilk filmdeki soygun yüzünden içine düştükleri durumdan canlarını kurtarmak amacıyla nasıl tekrar bir araya geldikleri anlatılıyordu. Üçüncü filmdeyse ana tema dostluk. Bu karakterleri seviyoruz, birbirleri için ne anlam ifade ettiklerini biliyoruz. Reuben'in başına gelenler nedeniyle birlikteler. Yani bu kez motivasyonları para ya da soygun değil dostluk."

Filmin yeni karakterlerinden Willy Banks, (Al Pacino) tam bir megalomanyak, otelleri sayesinde var olan ve onların sayesinde kazandığı elmas ödüllerini gözü gibi saklayan, hem biraz çılgın hem de fazlasıyla soğukkanlı bir kötülük timsali. Sağ kolu Abigail Sponder (Ellen Barkin) ise, hem onun emirlerini yerine getiren hem de kendisi başlı başına tuttuğunu koparan, güçlü ve en az Banks kadar etkili bir canavar. Bu arada utangaç ve kendine güveni pek de fazla olmayan Linus Caldwell (Matt Damon) ile gönül ilişkisi kuracağını da ekleyelim. Çünkü Las Vegas gibi hareketli bir yerde yedi gün yirmi dört saat çalışan bir kadın olarak Linus'ın kendisine Lenny Pepperidge takma adıyla yaklaşıp baştan çıkarması karşısında tüm kalkanlarını indirecek! Barkin, özellikle Matt Damon gibi spontane esprileri ve yaratıcılığıyla ortalığı kırıp geçiren bir profesyonelle bu eğlenceli baştan çıkma sahnelerinde rol almaktan ayrıca büyük keyif aldığını belirtiyor. Pacino ve Barkin, daha önce 1989'da "Aşk Denizi" adlı gerilimde bir araya gelmiş ve tutkulu bir ilişki yaşayan bir çifti canlandırmışlardı.

Al Pacino ve sağ kolu Ellen Barkin'in kadroya katılışı kesinleşmeden önce, (Ellen Barkin ve 1960 yapımı "Ocean's Eleven"da yer alan Angie Dickinson birbirlerini andırmıyor mu?) Jennifer Lopez ve Angelina Jolie'nin de filmde rol alacakları dedikodusu yayılmıştı ama bu gerçekleşmedi. Bir diğer söylentiyse, George Clooney'nin Sacha Baron Cohen (Borat) etkisinde özel ve "garip" bir karakter ekleyeceği yolundaki söylentiydi. Ama bundan da vazgeçilmişe benziyor. Celine Dion'un ise kendisi olarak şöyle bir görüneceği kesin gibi görünüyor.

"Ocean's Thirteen"le ilgili beklentilere ve tahminlere gelince; her ne kadar Danny Ocean ve ekibinin sempatikliği, "cool"luğu ve ilk filmin genel havası, izleyenleri fazlasıyla büyülemişse de, ikinci filmin etkisi bu ilgiyi biraz eksiltmiş olduğundan yeni filmin gişede nasıl bir başarı elde edeceği merak konusu. İlk filmde Soderbergh bir soygun komedisinde olması gereken her şeyi, müthiş bir dinamizmle filme yerleştirmiş ve hem eleştirmenlerin hem de seyircilerin övgüsüyle karşılaşmıştı. 85 milyon dolarlık bütçesinin karşılığını, ABD'de 185 milyon dolar, dünya çapındaysa 450 milyon dolar gibi bir kazançla alan filmin devamı, yüzde 30 kadar artmış bir bütçeyle çekilmesine rağmen, bu derece büyük bir kar getirmedi. Bunun nedenlerinden biri olarak, ikinci filmde eğlenceli bir film ortaya çıkarmaktan çok oyuncuların egolarını şişirmeye hizmet eden bir çalışma yapılmış olması gösteriliyor. Soderbergh bu tür eleştirileri ne kadar ciddiye alıyordur bilemiyoruz tabii ama ilk filme daha yakın bir film çekmek üzere yola çıkmış olmasında gişeyi önemsemesinin rolü olabilir elbette. Her koşulda, ilk iki filmdeki performansıyla soygun filmi hayranlarını hayalkırıklığına uğratmayacağını kanıtlayan Soderbergh'in imzası ve tabii bir arada görmekten büyük zevk duyduğumuz yıldız oyuncularla dolu kadrosu, "Ocean's Thirteen"i bu ayın en cazip filmlerinden biri yapıyor.

Sessizlikten deliliğe...

MURAT EMİR EREN

Sinema tarihinin en büyük oyuncularından biri şüphesiz. Peki bunca yetenekli oyuncu arasından sivrilip hemen herkesin gelmiş geçmiş en iyi aktörler listesine ilk sıralardan girmesini sağlayan ne? Üçüncü filmde "Ocean's" serisinin yıldızlar kadrosuna katılan ve böylece bu ay yeniden perdede izleme fırsatı bulacağımız aktörün tarihe geçen unutulmaz performanslarını bir kez daha gözden geçirirken bunun cevabını aradık.

Sakince otururken, aniden ayaklanıp yüksek sesle konuşmaya başladığında taş olsa önünde eğilesi gelir. Sokaklarda geçen hayatını, cinsel tercihi yüzünden düştüğü açmazları, aşk hayatını anlatmaya başladığında sanki kalbimizi bir kerpeten sıkıştırır... 1940 doğumlu Al Pacino, İtalyan göçmeni bir ailenin oğlu olarak New York'ta Bronx mahallesinde doğmuş, 20'li yaşlardan itibaren tiyatroya merak salmış, 60'ların sonundaysa mesleğinde büyük bir çıkış yapmıştı. Bu başlangıç bir yana, onu özel kılan en önemli unsur belki de şahsi aurası. Pacino, yüzünü, ellerini ve bedenini rolün içine fazlasıyla katan, oynadığı herhangi bir rolü hayatının bir parçası haline getiren, rolü için değişim gösterdiği kadar, karakteri de kendisine göre değiştiren bir oyuncu. İster kariyerinin zirvesindeki bir mafya babasını, ister sokaklardan bir serseriyi canlandırıyor olsun, Pacino perdede yaptıklarına izleyiciyi ikna etmekte hiçbir zorluk çekmiyor. Tüm bunlar, metot oyunculuğunun ve eğitim aldığı (şu anda ise zaman zaman eğitmenlik yaptığı) Actors Studio'nun kendisine hediye ettiği oyunculuk geleneğinin nimetleri gibi görünse de, canlandırdığı hemen her karaktere yakıştırmayı çok iyi bildiği kendine has konuşmasının, beden hareketlerinin ve tavırlarının da bu başarıda çom önemli rolü var mutlaka. Onu büyük oyuncu yapan yer aldığı filmlermiş gibi görünse de, şimdi geriye dönüp bakıldığında, yer aldığı filmlerin büyük filmler olabilmesini sağlayan en önemli unsurlardan birisinin bizzat kendisi olduğu apaçık görülüyor. Al Pacino neden büyük? Çünkü Al Pacino, sosyal statü, yıldız kaprisi, stüdyo baskısı dinlemeden, tabu deviren olmayı göze alarak hareket etmekten çekinmemiş, imajını tehlikeye attığını düşünmeden, kariyerinde her daim çeşitliliği ön planda tutmuş bir aktördür. Uçlardaki duyguları yaşayıp yansıtmakta üstüne yoktur. Hayatın kıyısında kalmış karakterlerle, bir mafya liderinin, bir serserinin, bir katilin ya da yolsuz kalmış bir gemicinin isyanını tamamen o karaktere özgü ve farklı yansıtmayı başarmış ve her birinin altına "Al Pacino" imzasını ustalıkla iliştirmiştir. Yarım asra yaklaşan kariyerinde "Sea Of Love", "Gigli" ya da "Recruit" gibi hayranlarını hayalkırıklığına uğratan filmler de oldu elbette, ama hala yeteneğinden, ustalığından ya da sinema tarihindeki yerinden şüphesi olan varsa, unutulmaz performanslarından oluşan aşağıdaki seçkiye bakarak bir kez daha düşünmesini hararetle tavsiye ederiz.

PACINO'DAN UNUTULMAZ 15 PERFORMANS

"Angels in America" / Roy Cohn

3 yıl öncesinin olay projesi "Angels In America", Pacino'nun kariyerinde de önemli duraklardan biri. ABD'nin son yıllarda öne çıkan oyun yazarlarından Tony Kushner'in senaryosunu yazdığı ve usta yönetmen Mike Nichols'ün ("The Graduate", "Silkwood", "Closer") yönettiği proje, Pacino'nun kariyeri boyunca yer aldığı ilk televizyon projesi oluyor. Hayatı boyunca sadece tiyatro ve sinema projelerini kabul eden aktör, Mike Nichols imzalı bu altı bölümlük (toplamda 352 dakika) dramada yer almakta sakınca görmemişti. Elbette bunda projenin başında Nichols'ün olması ve kadroda Meryl Streep, Emma Thompson gibi isimlerin yer alması etkiliydi. Pacino, dizide Roy Cohn adlı bir avukatı canlandırıyordu. Cohn, komünist avı dönemindeki etkin rolü sonrasında eşcinsel ilişkileriyle de gündeme gelmiş bir isimdi. 80'lerde Aids'e yakalanan, dizide de tam bu zamanlarda tanıştığımız bu gerçekten iğrenç ama kendi içinde tutarlı karakter, Pacino'ya Altın Küre ve Emmy ödülü getirdi.

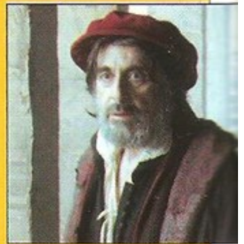

Favori replik

Roy Cohn: Halk benim iyi bir insan olmadığımı mı söylüyor? Halkı boş ver gitsin! İyi biri mi olmak istiyorsun, yoksa etkili biri mi? Mesele bu...

The Merchant Of Venice / Shylock

William Shakespeare'in yazdığı en sert metinlerden biri olan "Venedik Taciri"nin Michael Radford imzasıyla sinemaya uyarlanacak olması yeter düzeyde heyecan yaratan bir durumdu, lakin oyunun en keskin karakteri Shylock'u Al Pacino'nun canlandıracağı açıklandığında, Pacino Radford'dan büyük ölçüde rol çalıp bambaşka bir heyecan yaratmayı başardı. Üstelik bu rol aktörün sahnede de en çok oynamayı istediği rollerden biriydi. Yahudiler'in dışlandığı bir Hıristiyan toplumunda yaşayan tüccar Shylock rolünde Pacino, filmin genel oyunculuk düzeyinin içerisinde parıldamakla kalmıyor, diğer oyuncuları da ezip geçiyordu (Özellikle Joseph Fiennes'ın berbat performansı düşünüldüğünde). Aktör, bir yandan klasik bir yorum sergilerken, bir yandan da yaşayan bir karakter ortaya koymayı başarmıştı...

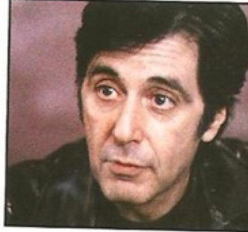
Favori replik

Shylock: (Antonio'ya) Seninle alışveriş edeceğim, seninle ticaret yapacağım, konuşacağım, yürüyeceğim, fakat seninle yemek yemeyecek, içmeyecek ve dua etmeyeceğim...

67 yaşındaki usta oyuncuyu bu ay "Ocean's 13"de Williy Bank rolünde izleyeceğiz.

Donnie Brasco/Lefty

İngiliz yönetmen Mike Newell'ın kariyerindeki en iyi filmlerden biri olan "Donnie Brasco", Pacino'nun da en anlamlı fakat en az takdir görmüş performanslarından birini barındırıyordu. Gerçek olaylardan uyarlanan film, 70'lerin mafya dünyasına götürüyordu bizleri, ancak Lefty, aktörün daha önce canlandırdığı türden bir mafya üyesi değildi. Mafya hiyerarşisinin en altlarında bulunan, organizasyonun ufak, pis işlerini yapan, yer aldığı grubun büyüklüğü altında ezilen ancak başka türlü de kendisini hayatta var edemeyen bir adamdı. Filme ismini veren Donnie'yse, bir FBI operasyonu nedeniyle mafyanın sınırları içine girebilmek için Lefty'yi kullanan bir ajan, bir köstebekti. Film, bu operasyonu layıkıyla gösterirken, aynı zamanda Lefty ve Donnie arasındaki ilişkiyi de derinlemesine işlemeyi başarıyordu. Lefty'nin, Donnie'yi de üzüntüye boğan yaşamını sergilerken filmin en önemli dayanağı elbette Pacino'nun inanılmaz performansıydı. Önemsenmek, hayatta önemli bir şeyler yapabileceğini göstermek ve tek ailesi olarak gördüğü mafya üyeleri tarafından takdir görmek için yanıp tutuşan Lefty, filmin finalinde izleyenleri kahrediyordu.

Favori replik

Lefty 'çağırılmıştır', mafya kurallarına göre içeri çağırılan dışarı canlı çıkamaz ve onu en iyi arkadaşı öldürür. Bunun üzerine...
Lefty: Dinle beni. Eğer Donnie ararsa, ona de ki... Eğer bunu biri yapacaksa, bu kişinin o olmasından gurur duyarım. Tamam mı?

The Insider/Lowell Bergman

Al Pacino'nun performansının yanı sıra, Russel Crowe'un kendisine Oscar adaylığı getiren oyunuyla ve Michael Mann'in müthiş yönetmenliğiyle hatırlanan "The Insider", yakın dönemin önemli filmlerinden biriydi. Mann'in soğukkanlı anlatımı, sigara ve medya endüstrisine getirdiği ağır eleştiriler ve gerçek bir olaydan uyarlanan senaryo birleşip, filmi oldukça etkileyici bir yapım haline getiriyordu. Pacino ise filmde, gerçek yaşamdan bir karakteri, haberci Lowell Bergman'ı canlandırıyordu. Silah sanayisiyle birlikte ABD yönetimi üzerinde belki de en çok baskıyı oluşturan unsurlardan biri olan sigara endüstrisi kadar, medyayı da eleştiri yağmuruna tutan filmde Pacino incelikli bir performans sergiliyor, karakterindeki gelgitleri yansıtırken izleyeni mest ediyordu. Aktör, yıllardır çalıştığı arkadaşlarının kendisiyle aynı meslek etiğine sahip olmadığını anladığı anlarda ya da dünyanın geri kalanı kendisine sırt çevirdiğinde Bergman'ın yaşadığı hisleri izleyene de yaşatmayı beceriyordu... Akademi aday gösterdiği Russel Crowe'a ödül vermediği gibi, Pacino'yu da bu rolüyle aday gösterme zahmetinde bulunmadı.

Favori replik

Lowell Bergman: "Adım Lowell Bergman, 60 Dakika programından arıyorum"... Bu cümleden "60 Dakika"yı çıkardığında, kimse telefonlarına çıkmaz ya da çağrılarına geri dönmez!

Heat/Vincent Hana

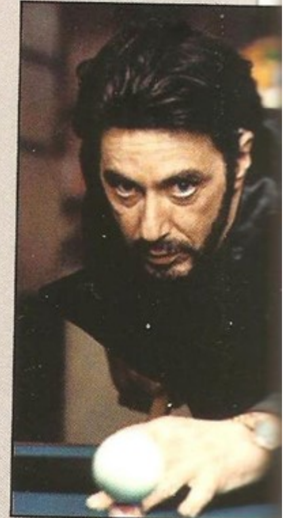
Hemen yanıtlayalım "Evet, Al Pacino ve Robert De Niro'nun karşı karşıya geldiği film bu" ve "Aslında karşı karşıya gelmemişlerdi, çekimler ayrı ayrı yapılmıştı" gibi iddiaların aslı yok. Michael Mann'in suç epiği "Heat", iki büyük oyuncuya (De Niro-Pacino) birbirleriyle ilk kez karşılıklı oynama fırsatı vermişti. Filmde, şehirdeki soygun vakalarının ardındaki çetenin izini süren Los Angeles Polis Departmanı'nın gözü pek üyesi Teğmen Vincent Hannah'ı canlandıran Pacino, bu "sivri" karakterin enerjisini, agresifliğini, hayal kırıklıklarını ve zekasını yansıtırken usta işi bir oyun sergiliyordu. De Niro'nun canlandırdığı Neil McCauley ile karşılıklı kahve içtikleri efsanevi sekans ise, iki oyuncunun birbirlerine saygı gösterisi gibiydi...

Favori replik

Vincent Hanna: (Neil McCauley'e) Malum, sen ve ben sanki her zaman buraya takılan iki ahbap gibi karşılıklı oturup konuştuk. Sen yapacağını yap, ben de yapmak zorunda olduğumu... Ama şunu bilmeni isterim ki, şimdi yüz yüze oturmuş bile olsak, eğer yediğin halt sırasında orada olursam, seni yolumdan çekmek zorunda kalırım. Bu çok hoşuma gitmez. Ancak işte söylüyorum; eğer sen ve eşini dul bir kadın haline getireceğin bir gariban arasında seçim yapmam gerekirse, işte o an mezarı boylarsın kardeşim!

Carlito's Way/Carlito 'Charlie' Brigante

Daha önce bahsettiğimiz "Donnie Brasco"da da benzer ama çok daha dokunaklı bir karakterle karşımıza çıkmış olan Pacino'nun yine mafya alemine girdiği bu film, Brian De Palma imzası taşıyor. Hapisten çıktıktan sonra uyuşturucudan, silahtan ve çete işlerinden uzak durmak isteyen Carlito'nun öyküsünü anlatan filmde aktör, yaşadığı çevreden kaçmaya, uzaklaşmaya çalışan bu karakteri unutulmazlar arasına sokmayı başarıyordu. Aktör daha önce defalarca benzer türden karakterleri canlandırmış olmasına rağmen, klişelere hiçbir zaman yüz vermiyor, işin kolayına hiçbir zaman kaçmıyor, sadece kendine has jest ve mimiklerde görebileceğiniz imzasıyla, yine benzersiz bir karakter sunuyordu bizlere. Pacino, oynadığı rolle havalı bir sokak adamı yaratmaktan ziyade, Carlito'nun çıkışsızlığının altını çiziyor, suça elveda demiş olmasına rağmen, etrafındaki olayların onu yeniden karanlığa çekmesine odaklanıyordu. Carlito'nun çaresizliğini, aktörün yüzünden okumak mümkündü...

Favori replik

Carlito: İyilik insanı öldürür, hem de bir kurşundan daha çabuk!

Scent of a Woman/Frank Slade

Bir metot oyuncusu olarak Al Pacino'yu oldukça itinalı bir çalışmaya iten Frank Slade karakteri, yer aldığı filmin de ötesine geçen, izlemesi zevkli bir kişilikti. Eski bir ordu mensubu olan Slade, yalnız, yaşlı, huysuz, biraz kadınlara düşkün ve ne yazık ki görme özürlüydü. Aktör, karakterinin bu özelliği nedeniyle görme özürlüler için açılmış özel bir okulda bolca zaman geçirmiş, buradaki çalışmaları nedeniyle gözleri gerçekten zarar görmüştü. Pacino, Slade'i canlandırırken, karakterin görme problemini yansıtabilmek için gözlerini hiçbir şeye odaklamamaya dikkat etmiş ve bu yöntemle hayli inandırıcı bir oyun ortaya koymuştu. Filmin en tuhaf sonucu, elbette usta aktöre getirdiği Oscar ödülüydü. Daha önce "The Godfather" serisindeki Michael Corleone rolüyle ya da "Serpico", "Dog Day Afternoon" ve "Glengarry Glen Ross" gibi filmlerdeki performanslarıyla bu ödüle aday gösterilip, her seferinde eli boş dönen aktöre "Scent Of A Woman" gibi sıradan bir filmle verilen En İyi Erkek Oyuncu ödülü herkesi şaşırtmış, aktör de ödül töreni sırasında "İstikrarımı bozdunuz" diyerek yıllar süren bu durumla ilgili bir espri yapmıştı.

Favori replik

Frank Slade: **Benle aynı fikirde olmamak gibi bir lükse sahip değilsin evlat, benim dolu bir 45'liğim var, seninse sivilcelerin.**

Glengarry Glen Ross/Ricky Roma

David Mamet imzalı senaryosuyla dikkat çeken "Glengarry Glen Ross", ünlü yazarın tiyatro oyunundan sinemaya uyarlanan bir filmdi ve yapımın en önemli özelliklerinden biri de kuşkusuz prestijli oyuncu kadrosuydu. Pacino haricinde, Jack Lemmon, Alan Arkin, Ed Harris, Kevin Spacey ve Jonathan Pryce gibi isimlerin de boy gösterdiği yapımda, emlak pazarlamacılarından oluşan bir grup adamın hırsla ve kaybetmekle örülü yaşamlarına şahit oluyorduk. Pacino'nun canlandırdığı Ricky Roma da bu dünyanın bir parçasıydı. İşinin ehli görünen, bir şekilde yırtmak, yakasını kokuşmuş pazarlama ve ticaret dünyasından koparmak için çabalayan, ama bir yandan da kendisini ancak bu düzen içersinde var edebilen bir adamdı Roma. Pacino'nun oynamayı çok sevdiği türden, agresif, çok konuşan, küfürbaz, zeki biriydi ve kaybedenliği kendisine asla yakıştıramamasına rağmen sapına kadar bir kaybedendi. Son olarak bu rolün de, aktöre Oscar adaylığı getirmiş olduğunu belirtelim...

Favori replik

Ricky Roma: Kek nasıldı? Ev yapımı mı?
Shelley Levene: Hmm.. Hayır, dükkandan alınmıştı.
Ricky Roma: O zaman s..tir et...

Frankie and Johnny/Johnny

Aktörün canlandırdığı hayatın kıyısındaki karakterlerden biri de, hapisten yeni çıkmış bir tövbekar olarak karşımıza çıkan Johnny'ydi. Johnny ve bir aşçı olarak çalışmaya başladığı yeni işyerindeki güzel garson Frankie arasındaki ilişkiye odaklanan yapımda Pacino'nun rol arkadaşıysa Michelle Pfeiffer'dı. Erkeklerle yaşadığı kötü deneyimlerden ötürü, bir ilişkiden uzak duran Frankie'ye, düzgün bir ilişki yaşayabilmesi ve mutlu olabilmesi için hala fırsatı olduğunu ispat etmek için elinden geleni ardına koymayan Johnny rolünde aktör sevimli bir oyun sergiliyor, kariyerindeki en eğlenceli ve en romantik performanslarından birini ortaya koyuyordu.

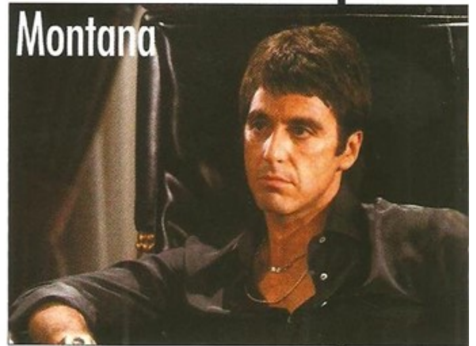
Favori replik

Frankie: **(Johnny, oyarak bir patatesten küçük bir gül yapar) "Bu" da ne?**
Johnny: **Mutfakta yetişen bir gül.**

Scarface/Tony Montana

Gösterime girdiği dönem filmin memleketimizdeki afişlerinde "Sicilyalı" olarak ilan edilse de Tony Montana Kübalı bir delikanlıdır. Ülkesindeki devrim sonrası göçten nasibini alıp, ABD topraklarına gelmiş, burada kız kardeşi ve annesiyle birlikte yaşamaya başlamış hırs küpü bir serseridir kendisi. Ancak hayat onu mafya aleminin, kumarhanelerin, haracın, rantın göbeğine iter. Amerikan rüyasını en kirli biçimde gerçekleştirir. Sosyalizme küfürler yağdırdığı anlar mevcut olduğu gibi, kendisine arzu ettiği kirli parayı ve gücü sağlayan kapitalizm de zaman zaman küfürlerinden, öfkesinden nasibini alır... Tony Montana, şimdilerde mafya romantizmi taşıyan birçok gencin, Pacino'yu ilah bellemesine sebep olan popüler figürlerden biri olsa da, aslında görünenden çok daha fazlasını sunan bir karakter. Brian De Palma'nın orta karar filmlerinden olmasına rağmen, bir efsane haline gelmesinin yegane sebebi de Pacino'nun çizdiği inanılmaz Montana portresi... Aktör, Tony Montana'yı canlandırırken sınırları zorlayan, hatta onları yok eden tehlikeli bir oyunculuk tarzını tercih etmiş. Her an gülünç olabilecekken, mükemmel bir denge yakalamış, gerçek bir sahne hayvanı gibi, uçlarda yaşattığı karakterine olan inancımızı bir dakika bile yitirmemize izin vermemişti. Bu ancak onun kadar büyük bir aktörün başarabileceği bir şeydi.

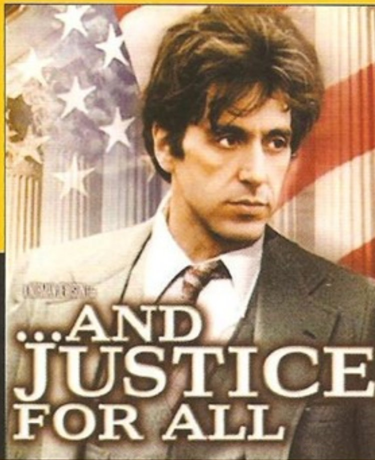

Favori replik

Tony Montana: **Kapitalizm nedir biliyor musun? DÜZÜLMEK!**

...And Justice for All./Arthur Kirkland

"Bu adamın şehrin en iyi avukatına ihtiyacı var, sorun şu ki, şehrin en iyi avukatı kendisi!". Norman Jewison imzasını taşıyan "And Justice For All"un tanıtım cümlesi, filmin ana karakteri Arthur Kirkland'ın içine düştüğü açmazı da çok iyi anlatıyor. Kirkland, New York'un en iyi avukatlarından biri ve en önemli özelliği de işini dürüst yapan bir avukat olarak tanınması. Tam da bu nedenle Kirkland, filmde kötü ünüyle tanınan yargıç Fleming'i savunması istendiğinde mesleğinde zor anlar yaşıyordu. Üstelik Fleming, zamanında Kirkland'ın bir müvekkilini işlemediği bir suçtan ötürü içeri göndermişti ve şimdi de tecavüzle suçlanıyordu... Bu çatışmayla yola çıkan filmde Pacino, karakterinin yaşadıklarını bir avukatın yaşadıkları olarak değil, bir iç hesaplaşma yaşayan herhangi bir insanın yaşamından bir kesit gibi sunmayı başarıyordu. Yönetmen Jewison'ın usta işi yönetimiyle taçlanan performansı, aynı zamanda eğlenceli anlar da barındırıyordu ve aktörün çok az izleme fırsatı bulduğumuz mizahi yönünü de gözler önüne seriyordu.

Favori replik

Arthur Kirkland: (Dedesi için) Keşke bir avukat olduğumu anımsayabilseydi...
İhtiyar Adam: Bazen hatırlıyor, bazense unutuyor. Ama ne fark eder ki? Sonuçta seninle gurur duyuyor.

Dog Day Afternoon/Sonny

Al Pacino ve Sidney "adliye muhabiri" Lumet ortaklığının muhteşem meyvesi "Dog Day Afternoon", gerçek bir olaydan yola çıkılarak çekilen, bir yanıyla son derece eğlenceli, bir yanıyla da çarpıcı ve hüzünlü bir soygun filmi. Filmi çekici ve eğlenceli kılan en önemli unsur da, elbette Al Pacino'nun canlandırdığı nevrotik ve romantik soyguncu Sonny. Transeksüel sevgilisiyle yaşadığı sorunlara, yoksulluğa, parasızlığa ve adaletsizliğe kendi yöntemleriyle son vermeye çalışan Sonny, psikolojik sorunları olan en iyi arkadaşı Sal'ı da peşine takarak uzun süre incelediği bankayı soymaya karar vermişti, ancak 10 dakikada bitmesi gereken soygun saatler sürünce tüm televizyon kanalları mekana hücum etmiş, bu iki ahbap çavuşun akıbetinin ne olacağı tüm ülkenin ilgisini çekmişti. Pacino, neredeyse bir sahne performansındaki kadar akıcı bir oyun sergilediği bu filmin çekimleri sırasında öylesine büyük bir enerji harcamıştı ki yorgunluktan bitap düşmüş, hastaneye kaldırılmıştı. Hatta bu film sonrasında uzunca bir süre filmlerde rol almaya ara verme kararı almıştı. Sonny'nin transeksüel sevgilisi Leon'la yaptığı telefon konuşmasında Pacino ve Leon'u oynayan Chris Sarandon doğaçlama yaparak efsanevi bir diyaloga imza atmışlardı.

Favori replik

Sonny: Bankayı neden mi soyuyorum? ÇÜNKÜ BURADA PARA VAR!

Scarecrow/Francis Lionel 'Lion' Delbuchi

Jerry Schatzberg'in imzasını taşıyan filmde usta yönetmen piste Al Pacino'nun yanı sıra Gene Hackman'ı da davet etmiş, böylelikle Pacino, kariyerinde bir daha uzun süre karşılaşmayacağı bir fırsat yakalayarak kendi kuşağının en iyi aktörlerinden biriyle karşılıklı döktürmüştü. Filmde, yeni tanışan ve başlarda birbirlerinden pek hoşlanmayan, sonradansa can ciğer kuzu sarması oluveren iki arkadaşın hikayesi yer alıyordu. Bu iki arkadaştan Pacino'nun canlandırdığı Francis ya da namı diğer Lion ise, gemilerde çalışan ama serseriliğin kitabını yazmış, gerçek bir "sokak çocuğu" portresiydi. Aktör, kendisi gemide görevliyken doğmuş çocuğunu görmeye gelen ve güçlü görünmeye çalışan ancak son derece acıklı bir geçmişi olan bu karaktere müthiş bir enerji vermiş, Hackman'la da iyi bir ikili oluşturmuştu. Özellikle kapanış sekansında iki aktörün uyumu gerçekten görülmeye değerdi. Özetle, "Scarerow"un Lion'u, Pacino'yu yeniden keşfetmek isteyenler için iyi bir başlangıç noktası olarak görülebilir...

Favori replik

Francis: Bir karga korkuluktan asla korkmaz dostum, sadece ona güler!

Serpico/Frank Serpico

Gerçek yaşamdan sinemaya uyarlanan karakterlerden yana zengin bir kariyere sahip olan Pacino'nun en çok bilinen performanslarından biri de "Serpico"dur. Aktör, "The Godfather Part 1" ve "The Godfather Part 2"nin çekimleri arasında Lumet'nin bu filminde yer almış, bir önceki filmdeki Michael Corleone rolünün aksine, saç sakal birbirine karışmış, dağınık bir görünümle izleyicinin karşısına çıkmıştı. Çocukluğundan beri çalışmayı hayal ettiği New York Polis Departmanı'nda görev alan ama dürüstlüğü nedeniyle tüm görev arkadaşları tarafından dışlanan Frank Serpico, o dönem ABD'de çok konuşulan, önemli bir figürdü. Serpico, kokuşmuş bir teşkilatta ayakta kalmaya çalışan, buradaki pislikleri gözler önüne sermek isteyen bir polisti. Pacino, bu ünlü karakterin hikayesini, oyunuyla daha da etkileyici hale getirmiş, özelikle gösterdiği fiziksel değişim izleyenleri mest etmişti. Bu rol kendisine En İyi Erkek Oyuncu dalında Oscar adaylığı getirse de, aktör bir kez daha sonuna kadar hak ettiği bu ödüle kavuşamamıştı...

Favori replik

Tom Keough: Senin güvenilir olmadığını düşünüyorlar. Biliyor muydun?
Frank Serpico: Kimseden avanta almadığım için mi güvenilmez oldum?
Tom Keough: Frank, şunu kabul et. Kim avanta almayan bir polise güvenir ki?

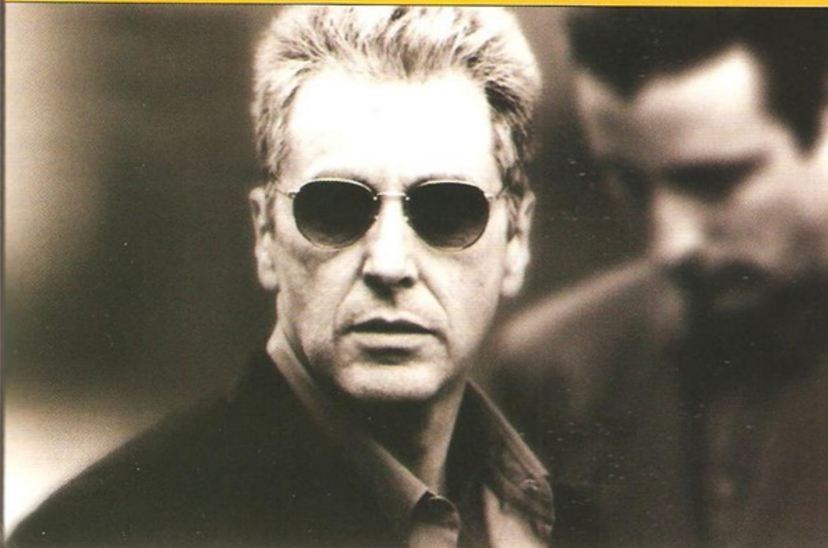

The Godfather serisi/Michael Corleone

1972 yapımı "The Godfather", çoğu kaynağa göre sinema tarihinin en iyi filmi; hatta peşinden gelen devam filmleri de, sinema tarihinin en iyi devam filmleri... Bu filmlerde imzası bulunan (ve bu ay özel bir dosyayla dergimize misafir olan) Francis Ford Coppola'nın, yeteneği, başarısı ve vizyonu elbette su götürmez. Ancak "The Godfather" serisini unutulmaz kılan unsurların en başında gelen isim şüphesiz Al Pacino...

Marlon Brando, Robert De Niro, Robert Duwall ve James Caan gibi oyuncuları ağırlayan seride rol aldığında, Pacino fazla ünlenmemiş bir tiyatro ve sinema oyuncusuydu. 60'lı yılların sonunda sahne prodüksiyonlarında yer almış, kariyerindeki ilk ve "Angels In America"ya kadar tek televizyon projesi "N.Y.P.D"de kısa bir rol almış ve 1971 yapımı "The Panic In Neddle Park" adlı filmde ilk kez başrol oynamıştı. Bununla birlikte 1969 yılında rol aldığı bir oyunla en prestijli tiyatro ödüllerinden birini, Tony ödülünü evine götürmüştü... "The Godfather"ın çekimleri öncesinde Coppola, Vito Corleone rolünde Marlon Brando'yu oynatmak için yoğun çaba harcamış, yapımcıları ikna etmek için epey bir zahmete girmişti (Zira o dönem Brando kaprisleriyle herkesi bezdirmişti). Buna rağmen, filmde daha ünlü bir simayı görmek isteyen stüdyonun yine zıddına giderek, Michael Corleone rolünü Al Pacino'ya emanet etmekte sakınca görmedi. Sebebiyse, bu rolde İtalyan asıllı tanınmamış bir oyuncuyu görmek istemesiydi. Rol için ismi anılmaya başladığında Pacino, işi alabileceğini hiç düşünmüyordu. Zira rakipleri arasında Warren Beatty, Robert Redford, Jack Nicholson ve Robert De Niro vardı (Ayrıca seçmelere Sylvester Stallone'nin katıldığını da belirtelim), üstelik stüdyo da bu rolde daha ünlü bir ismi görmek istiyordu. Film gösterime girene kadar, stüdyonun ve ekibin bu konudaki çekincesi devam etti, ancak Pacino, Michael Corleone olarak, üzerindeki onca baskıya rağmen inanılmaz bir oyun sergilemişti (Aktör çekimler sırasında her an sete birinin gelip kendisini kovacağını düşünüyormuş).

Kendisine Oscar adaylığı ve şöhret getiren bu rolden sonra, gelen büyük film tekliflerini reddeden ve nitelikli karakter filmlerini tercih eden ("Serpico", "Dog Day Afternoon") aktör için Michael Corleone rolünün bir kırılma noktası olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Ancak bu, aktörün kariyerinde bambaşka olaylara da neden olacaktı. Büyük bir mafya ailesinin kirli işlerden uzak durmaya çalışan oğluyken, aniden tüm organizasyonun varisi olan Michael'ın gelişimini müthiş bir biçimde sergileyen Pacino için, bu rol hem bir şans hem de bir lanetti... Çünkü rolü elde ettiği süreçte tanınmamış bir oyuncu olarak yaşadığı zorluklar, film sonrasında da yakasını bırakmamış, sonuna kadar hak etse de, Akademi kendisine Oscar vermemişti. Brando ve De Niro, Vito Corleone rolüyle ayrı ayrı ödüllendirilmiş, Pacino ikinci film sonrasında da ödüle ulaşamamıştı... Bu korkunç hatanın Amerika'da en çok konuşulduğu dönemse, "The Godfather" serisinin üç filminin de birleştirilerek televizyonda seri olarak yayınlanmasına denk düşüyordu. Çünkü ard arda izlendiğinde Pacino, 500 küsur dakikalık seri boyunca hem hikayeyi hem de seriyi sırtlayan isim olarak görünüyordu. Üstelik aktör karakterini ince detaylarla süslemiş, tutarlılığını seri boyunca sürdürmüş ve serinin en zayıf filmi olmasına rağmen üçüncü filmde bile devleşmişti. Bu performansın Akademi tarafından ödülsüz bırakılması, Oscar tarihinin en büyük günahlarından biri....

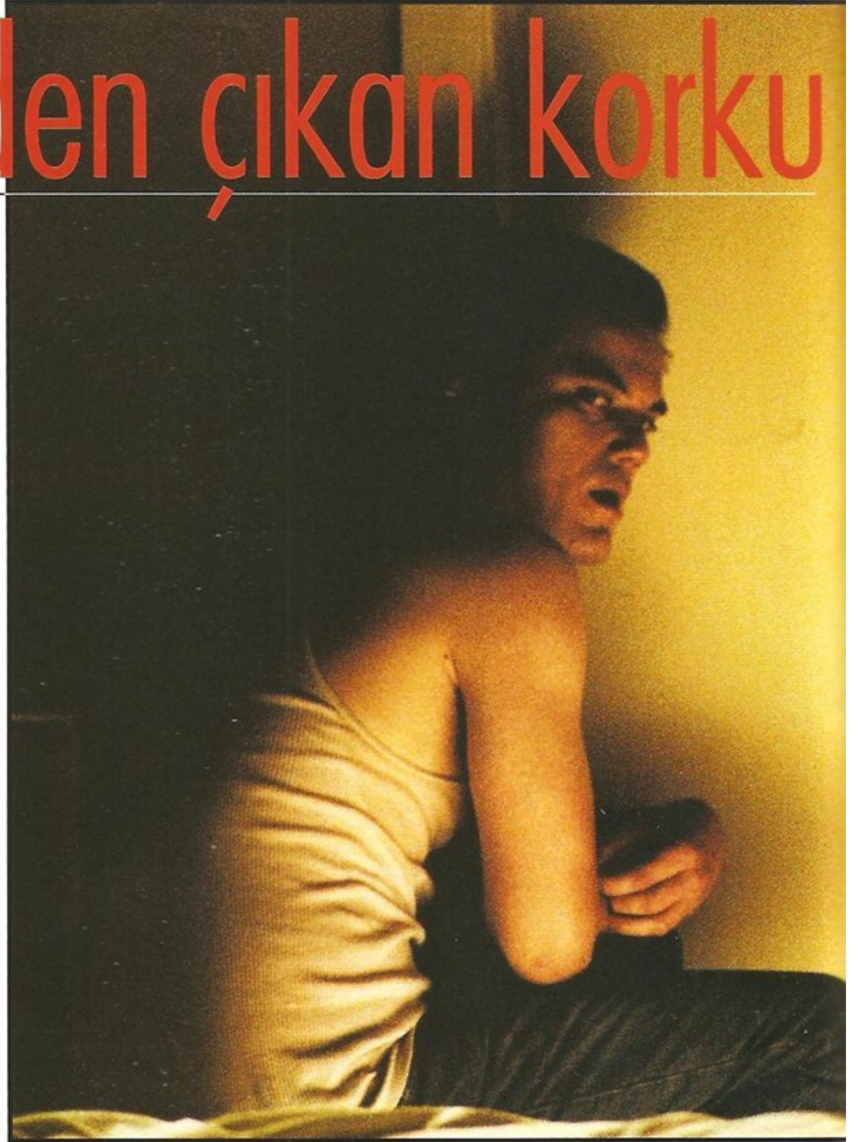

Favori replik:

Michael: Babam, güç sahibi herhangi bir adamdan farksızdır Kay. Bir başkandan ya da senatörden farkı yoktur.
Kay Adams: Michael, sence de biraz fazla saf düşünmüyor musun? Başkanlar ya da senatörler insan öldürmezler...
Michael: Oh... Asıl bu söylediğin saflık değil mi, Kay?

"The Godfather"

Kontrolden çıkan korku

Usta yönetmen William Friedkin, üç yıl aradan sonra, en başarılı olduğu türle, bir gerilimle karşımızda. Tracy Letts'in kendi oyunundan senaryoya uyarladığı "BÖCEK" (Bug), bir motel odasında dört kişi arasında geçen çarpıcı bir psikolojik gerilim filmi. 11 Eylül saldırısı sonrasında ABD'nin yaşadığı derin paranoya fonunda geçen, aşk, acı ve korkuyla bezeli bu çarpıcı uyarlama, bazı eleştirmenlere göre Friedkin'in "The Exorcist"ten beri çektiği en iyi film.

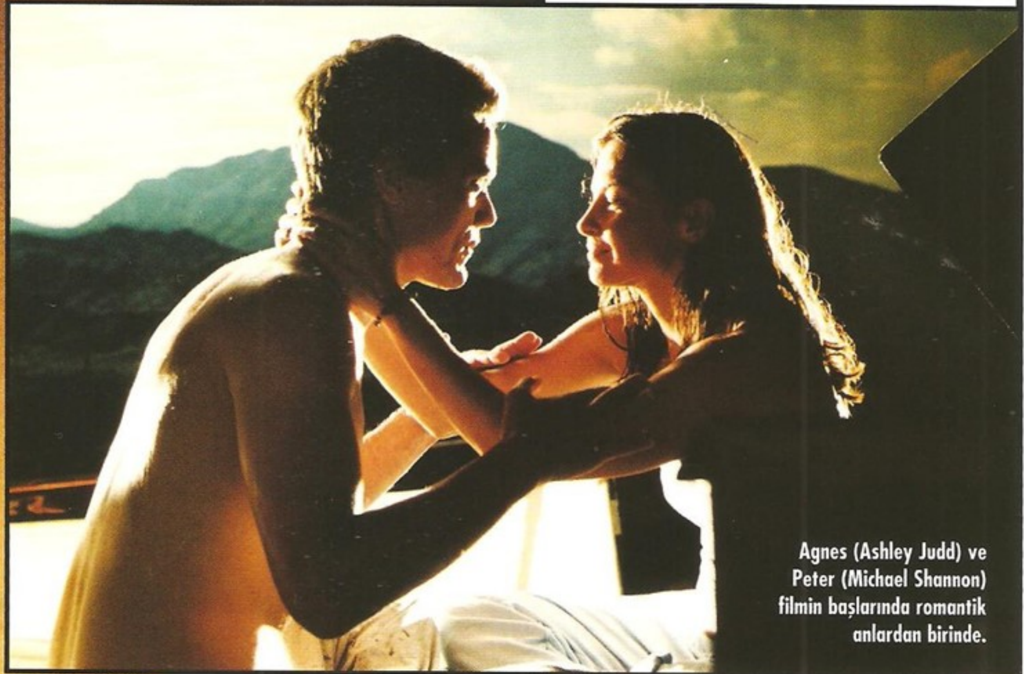
EBRU ÇELİKTUĞ

Ülkemizde 2006-2007 sezonunda alternatif tiyatro DOT tarafından sahnelenen "Böcek", ABD'li oyun yazarı Tracy Letts'in eseri. 1960'larda İngiltere'de temelleri atılan ve özellikle 1990'larda yeniden gündeme gelen "In-yer(your)-face" akımının seçkin örneklerinden biri olan oyun, Friedkin'in rejisiyle sinemaya taşındı ve Cannes Film Festivali'nde, yönetmenine Fipresci Ödülü kazandırdı. Oyunun yazarı Tracy Letts'i böyle bıçak sırtı bir hikayeyi ele almaya iten en önemli etken, doğduğu yer olan Oklahoma'daki bir bombalama olayı. 1995'te eski bir Körfez Savaşı gazisinin Oklahoma'da bir binaya patlayıcı yüklü bir kamyonla yaptığı saldırı, çoğu çocuk 168 kişinin ölümüne yol açmıştı. 11 Eylül öncesinde ülkenin başına gelen en büyük terör saldırısı buydu ve tesadüfen bir trafik suçu nedeniyle tutuklanan saldırgan 2001'de idam edilmişti. Daha sonra - özellikle 11 Eylül saldırısından sonra- olayla ilgili pek çok komplo teorisi üretilmişti ki bunlardan birine göre saldırgan Körfez Savaşı esnasında İslam köktendincileriyle yakınlaşmış ve 11 Eylül saldırısının öncü hareketini gerçekleştirmişti. Bu olay Letts'i derinden etkilemiş ve "Böcek" ortaya çıkmış denebilir: "Böyle bir şeyin Amerikalılar tarafından yapılmış olması beni şoke etmişti. İçinde olduğunuz matrisin ne kadar dışına kaçabilirsiniz? Bu olayın üstüne, paranoyayı daha fazla sorguladım, paranoyayla beslenen ilişkilerin birbirlerini nasıl etkilediğini ve kontrol dışı hale gelişlerini gördüm. Bu filmde olup bitenler, Agnes'ın Peter'ın paranoyalarına yetişebilmek için nasıl çırpındığının, kendisini olup bitene nasıl kaptırıp sürüklendiğinin öyküsüdür".

Tiyatronun zaman içinde sinemaya yenik düşer hale gelmesini engellemek tek amaç olmasa da, sahne-oyuncu-izleyen arasındaki büyünün yeni bir kan verilerek canlandırılması, bin yıllardır süregelen tiyatro geleneğinin tazelenmesi için zaman zaman yeni akımlar devreye giriyor. "In-yer-face"in amacı, akımın uygulayıcıları tarafından şöyle tarif ediliyor: seyirciyi boğazından tutup, oyunun mesajını alana dek sarsmak! Gerçekçiliğin sınırlarını zorlayarak seyirciyi deyim yerindeyse silkelemek, rahatsız etmek ve bunun için de seks, çıplaklık, argo başta olmak üzere pek çok yasak(!) alanı sahneye taşımak...

"Böcek" aslında 10 yıl önce Londra'da sahnelenmiş, 11 Eylül saldırısı esnasında Chicago'da oynanmış, ama Friedkin oyundan 2004 yılında haberdar olmuş. İzlediği anda da filme çekmeyi kafasına koymuş: büyük stüdyolardan uzak, yıldız oyuncu kullanmadan, olabildiğince oyunun ruhuna sadık kalarak. Peki oyunu seyrettikten sonra onu çarpan ve filme çekmesine neden olan şey ne olmuş? William Friedkin aslında hep aynı filmi çektiğini söyleyen, iyi bir gerilim ve

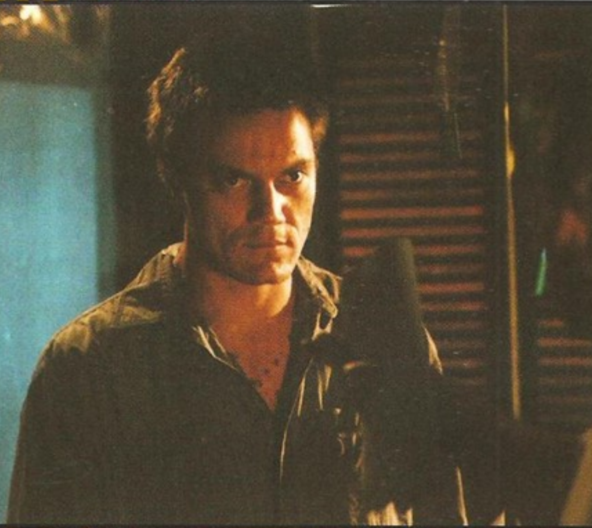

Agnes (Ashley Judd) ve Peter (Michael Shannon) filmin başlarında romantik anlardan birinde.

aksiyon anlatıcısı. Çoğu filminde iyi ile kötü arasındaki ince çizgiye odaklanıyor; bu çizgi bazen iyi polis ile kötü adam arasında; bazen de insan ve onu kötülüğe çağıran şeytan arasında çizilmiş oluyor. Aslında "Böcek" ile Friedkin, kariyerinin başlangıcına, 1970'lerin Yeni Hollywood sinemacılarının yanına dönüyor. 1968'te Harold Pinter'ın oyunundan uyarladığı "The Birthday Party" ve Mart Crowley adlı bir başka oyun yazarından uyarlanan 1970 tarihli "The Boys in the Band" de, kısıtlı mekanlarda geçen tiyatro oyunlarından uyarlanmıştı. Friedkin 72 yaşında ama hala pek çok konuda ABD'nin muhalif kanadından sesleniyor. Vietnam, Körfez Savaşı, Afganistan ve Irak müdahaleleri, 11 Eylül saldırısı gibi majör olayların yarattığı travmaların her zaman ilgisini çektiğini ve "Böcek"i izlerken en fazla etkilendiği noktanın, Peter ve sonra da Agnes'ın kişiliğinde portrelenen derin paranoya olduğunu söylüyor yönetmen. Friedkin, oyunun içerisindeki şüphe, şiddet ve kara mizahın, son derece sinematografik bir potansiyele sahip olduğunu düşünüyor. Karakterleriyse, merak uyandırıcı ve daha önce perdede görmediği tipte oldukları için çok çekici bulmuş. Mesela Peter'ı bir deli değil, aşırı biri olarak gördüğünü söylüyor: "Muhtemelen sokaktaki binlerce veya milyonlarca kişi Peter'ın korkularını paylaşıyor, onun gibi dışa vurmasalar da. Oyunun temel fikri, yani paranoyanın gerçek veya hayali bir tehdit hisseden insanlar arasında nasıl kolayca yayıldığı fikri o kadar güçlü ki. Ve bugün insanların çoğu bu tehdidi yaşıyor. Bir tren istasyonu, otobüs terminali, ya da bir uçağın nasıl bir tehlike arz edeceğini gördük".

Bir odanın içinde yaşanan paranoyanın hikayesi

"Böcek", ıssız çölün ortasındaki ucuz bir motel odasında geçiyor. Garsonluk yaparak geçinen Agnes (Ashley Judd), şiddet eğilimli eski kocası Jerry'nin (Harry Connick Jr) hapisten çıktığını öğreniyor. Geçmişindeki acı olayların etkisiyle zaten depresif ve kıyıda bir hayat yaşayan Agnes, lezbiyen arkadaşı R.C.'nin (Lynn Collins) tanıştırdığı eski bir Körfez Savaşı gazisi Peter ile (Michael Shannon) tanışıyor. Peter'ı kocasına karşı bir kalkan gibi gören Agnes, onunla sevgili oluyor - her ne kadar Peter, kendisinden cinsellik talep etmeyeceğini ve o taraklarda bezi olmadığını söylese de. Ama bir süre sonra Peter'ın, derisinin hemen altında ve odanın her yerinde görmeye başladığı böcekler ve yaşadığı hezeyan, o küçük motel odasını adeta cehenneme çeviriyor. Agnes, bu korkuları yaşayan Peter'a uyum göstermekte gecikmiyor ve her ikisinin paranoyaklığı birbirini besler hale gelip gerçeklikten kopuşları başlıyor. Böcekler gerçekten var mı, tüm bunlar Peter'ın iddia ettiği gibi, Körfez Savaşı sonrasında devletin özel bir projesiyle derisinin altına mı yerleştirilmiş? Yoksa olup biten her şey sadece bir paranoyadan mı ibaret? ABD'nin yanlış politikalarının yarattığı toplumsal paranoyayı, alışılmışın dışında bir aşk öyküsüyle beraber anlatan filmin sonunda izleyiciyi saran ilüzyon duygusu,

Gerilim, William Friedkin sayesinde izleyiciyi sürekli istim üstünde tutuyor. Harry Connick Jr., Agnes'ın şiddete meyyal eski eşi rolünde.

Ashley Judd, Agnes rolünde çok başarılı.

herkesin farklı sonuçlara varmasına neden oluyor. Yani William Friedkin, hep yaptığını yapıyor: filmi izleyenleri bir çözümle değil yeni sorularla baş başa bırakıyor.

Agnes, kaybettiği ve bir yerlerde yaşıyor olduğunu düşündüğü oğlunun yerine Peter'ı koyuyor. Peter ise, ilk defa şüpheleri, korkuları ve paranoyalarını dinleyen birisiyle konuşabildiği için Agnes'a bağlanıyor. Freidkin'e göre insanlar da ülkeler gibi, var olduklarını gösterebilmek için bir düşmana ihtiyaç duyuyorlar: "Eğer Irak diye bir ülke olmasaydı, ABD onu yaratırdı!" diyor yönetmen, "Irak sayesinde ABD ürettiği silahları ve bombaları kullanabiliyor. Eğer kullanamayacaksanız tank üretmek ne işe yarar?". Karakterlerini yargılamaktan kaçınan ve onları sadece bildiği kadarıyla seyirciye yansıtmayı seçen Friedkin, filmde ne Agnes'ın ne de Peter'ın anlattıklarına inanmadığını da söylüyor: "Anlattıkları şeyler uydurma, tıpkı gerçek hayatta insanların size söyledikleri gibi. Herkes hayatını farklı anlatıyor; ama bir bakıma iyi bir şey bu. Her an ve her yerde başkalarının gerçek yüzünü görmek, olduğu gibi tanımak dünyayı yaşanılmaz kılardı belki de."

Broadway dışı olarak nitelenen alternatif tiyatro gruplarınca sahnelenen "Böcek"i William Friedkin'in çekeceğini duyan pek çok ünlü oyuncu, projede yer almak için oyunun haklarını satın almayı bile denemiş. Friedkin, filmi küçük bütçeyle, CGI ya da diğer pahalı özel efektlere baş vurmadan ve piyesin ruhundan uzaklaşmadan çekmek istediğinden, oyuncu seçiminde de aynı güdüyle davranmış: yıldız özelliklerini taşımayan, entelektüel zekasına güvendiği oyuncuları tercih etmiş. Mesela Ashley Judd'ı seçmesindeki en büyük etken, Judd'ın travmatik geçmişi nedeniyle Agnes ile özdeşleşebilme potansiyeli ve de entelektüel zekasının yüksekliği olmuş. Çekimlerden önce geniş bir zamanı kapsayan konuşmaları, tartışmaları; her ikisinin de Agnes'a bakış açılarının aynı olduğunu göstermiş.

Peter'ı canlandıran Michael Shannon ise, temelde bir tiyatro oyuncusu. Peter konusunda sahip olduğu avantajıysa, tiyatro sahnesinde de aynı rolü oynaması. Ama sinema ve sahne oyunculuğu birbirinden farklı olduğundan, Friedkin ile Shannon'ın Peter konusunda tartışmaları ve ayarlamaları biraz daha uzun sürmüş. Bu konuda Friedkin: "Shannon öncelikle bir tiyatro oyuncusu; filmlerde çok küçük roller oynamış. Mesela "Dünya Ticaret Merkezi"nde küçük ama önemli bir rolde çok başarılı olduğu bana anlatılmıştı. Onun çok fazla dikkate, sevgiye ve takdire ihtiyacı vardı. Provada karaktere dönüşüyordu ve fark ediyordunuz ki Shannon gitmiş bile! Yumurta kabuklarının üstünde yürüyormuşsunuz gibi hassas bir durum oluşuyordu. Müdahale edecek olduğumda da karakterine hakaret edilmiş gibi algılıyordu" diyor.

Her ne kadar William Friedkin, kariyerinin başlarında piyes uyarlamalarını filme aktarmak gibi riskli işlere soyunmuş ve başarılı bulunmuşsa da, eleştirmenlerin oklarını sapladıkları bazı noktalar, uyarlamanın aksayan yönlerini gösteriyor. Ashley Judd'ın canlandırdığı Agnes karakterinin zayıf işlendiğini söyleyenlerin yanı sıra, metnin ve filmin yeterince sarsıcı ve etkileyici olmasına rağmen finaldeki bazı sahneleri gereğinden fazla "kanlı" bulanlar da var. Ama genel olarak filmin özellikle oyunculuk açısından beklentilerin üstüne çıktığı söyleniyor. Friedkin'in de reji anlamında hala zinde ve yenilikçi olduğu konusunda fikir birliğine varılmışa benziyor. Bu arada ABD'deki bazı gösterimlerde, salonların yarısının boşaldığı söylentileri de seyirciyi ürkütmek bir yana, Friedkin hayranlarının ve gerilim tutkunlarının iştahını kabartıyor. Yönetmenin "Böcek" için sarf ettiği şu sözler, izlemeden önce film hakkında fikir sahibi olmak isteyen seyirciler için önemli bir ipucu olabilir: "Bunun bir korku filmi olduğunu düşünmüyorum. Birbirini çok seven ama akıllıca davranmayan iki insanın filmi. Ama açıkçası 'The Exorcist'i yönetirken de bir korku filmi çektiğimi düşünmüyordum..."

FRIEDKIN'İN ALTIN ÇAĞI

1970'lerde kariyerinin doruğuna erişen yönetmen, "The French Connection" ile Orson Welles'den sonra en iyi yönetmen Oscar'ını kazanan ikinci en genç sinemacı olmuştu. Hem Hollywood'dan hem de Avrupa sinemasından beslenen iniş-çıkışlı kariyerinin en parlak halkasıysa, bütün zamanların en başarılı korku filmlerinden biri olarak sinema tarihine damgasını vuran "The Exorcist/Şeytan"dı. Televizyonda başladığı kariyeri, pratik ve hızlı film çekebilme yeteneğini geliştirmiş, belgesel deneyimi sayesinde, filmlerinde fazlasıyla gerçekçi bir üslup ve lezzet yakalamıştı. 1996'da yakın dostu, dünyaca ünlü orkestra şefi Zubin Mehta'nın ısrarıyla operalar da yöneten Friedkin'i Friedkin yapan beş filmi, başka bir deyişle, kariyerinin zirvesini oluşturan 1968-1978 arasındaki dönemi hatırlatmak istedik.

The Birthday Party, 1968

Oyn: Robert Shaw, Patrick Macgee

Nobel ödüllü yazar Harold Pinter'ın oyunundan Pinter tarafından senaryolaştırılan film, özellikle Robert Shaw'un oyun gücüyle hatırlanmakta. Klostrofobik bir oturma odasında geçen oyunu filme çekmek başlı başına bir meydan okuma sayılabilir. "The Birthday Party", Friedkin'in yönetmenlikte daha da olgunlaştığını ispatlayan bir tiyatro uyarlaması; çünkü "Good Times"tan sonra Friedkin İngiltere'ye kendini adeta sürgün etmiş ve Pinter'ın oyunu üzerinde yoğunlaşmış. Bakımsız bir pansiyonda kalan başarısız piyanist Stanley'nin (Robert Shaw) deliliğe yavaş yavaş sürüklenişini başarıyla sinemaya aktaran yönetmen, bazı deneysel çekimlerle de fark yaratmıştı. Kaldığı pansiyonda doğum gününde kendisini ziyarete gelen iki kişinin, Stanley'ye ve pansiyonun sahiplerine dünyayı dar ettiği bu karanlık ve gergin film, Friedkin'in gerilim ve heyecan yaratma ustalığının ilk örneği sayılıyor.

The Boys in the Band, 1970

Oyn: Kenneth Nelson, Leonard Frey

Ünlü oyun yazarı Mart Crowley'nin Broadway'in alternatif tiyatro sahnelerinde oynanan ve büyük başarı kazanan aynı adlı oyunundan aynı oyuncularla sinemaya uyarlanan "The Boys in the Band" Friedkin'in 1970'lerde parlayan kariyerinin ilk örneği. Eşcinsellerin yaşamına odaklanan bu filmiyle Hollywood'da bir anlamda çığır açan yönetmenin filmi son derece iyi eleştiriler almıştı. Bir öz-yıkım abidesi olan eşcinsel Harold (Leonard Frey) için verilen doğum günü partisine katılan gay arkadaşları, parti ilerledikçe alkolün ve aralarına katılan bir heteroseksüel arkadaşlarının da varlığıyla, kimlik sorunlarını, hissettikleri toplum baskısını dile getirirken pek çok konuşulmamış şey de su üstüne çıkar. Federico Fellini'nin "Satyricon"unun Friedkin üzerindeki etkisinin açıkça görüldüğü bu filmin oyuncuları; Kenneth Nelson, Leonard Frey (1971'de "Damdaki Kemancı'daki rolüyle en iyi yardımcı erkek oyuncu dalında ödüle aday olmuştu), Frederick Combs, Keith Prentice ve Robert Latourneaux, 1980'lerde peş peşe AIDS ve neden olduğu hastalıklar yüzünden yaşamlarını kaybetti.

The French Connection, 1971

Oyn: Gene Hackman, Roy Scheider, Fernando Rey

8 dalda Oscar'a aday olup beşini kazanan, Golden Globe ve Bafta ödüllerinden ikişer ikişer toplayan gerçek bir modern sinema klasiği. Robin Moore'un ülkemizde "Kanunun Kuvveti" adıyla yayımlanan çok satanından uyarlanan film, karakter odaklı bir aksiyon filminin ne kadar güçlü olabileceğinin ispatıydı. Unutulmaz araba takibi sahnesinde Friedkin, çekim yapılacak caddeler için izin almayarak büyük bir riski göze almış, çekimler sırasında bazı ciddi kazalar şans eseri atlatılmıştı. (Yıllar sonra 1985 yılında çektiği "To Live and Die in L.A."de gene akıcı bir araba takip sahnesiyle, Friedkin kendi filmine adeta bir gönderme yapmıştı). New York emniyetinden iki gerçek narkotik polisinin rehberliğinde çalışan Gene Hackman "Popeye" Doyle'u Roy Scheider ise Russo'yu canlandırdı; iki zıt karakterdeki bu polisler Fransa'dan gelecek büyük bir baz morfin transferinin kokusunu alıyor ve özellikle Doyle bunu gerçek bir saplantı haline getiriyordu. Friedkin, türün ne kadar zekice ve başarıyla çekilebileceğini gösterdiği bu filmiyle zamanın aksiyon filmlerine öyle bir çelme takmıştı ki son yılların teknoloji destekli aksiyonları bile bu seviyeye çıkmakta zorlanıyor denebilir. 1975'te bir başka usta, John Frankenheimer ikinci bir "French Connection" çektiyse de, ne yazık ki ilkinin eline su dökemedi.

The Exorcist, 1973

Oyn: Linda Blair, Ellen Burstyn, Max von Sydow

Aslında yapımcılar filmi önce Stanley Kubrick'e önerdiler ama o "The Shining"i çekmeyi tercih etti. B planı, filmi "The French Connection" ile gelen başarının tadını çıkarmakta olan William Friedkin'e önermekti. William Peter Blatty'nin 13 milyon satan romanı, Katolik inancıyla şeytanın karşı karşıya gelişini konu alan, tüyler ürpertici bir hikayeyi konu alıyordu. Yıllar önce öğrenciyken 1949'da bir gazete haberinde okuduğu 14 yaşında bir erkek çocuğun bir rahip tarafından şeytanın pençesinden kurtuluşunu araştıran W.P. Blatty, olayın büyük ölçüde gerçeklik taşıdığını görmüş; şeytan çıkaran rahiple tanışmış ve kendi romanını kaleme almıştı. Bir diğer esin kaynağıysa yakın dostu Shirley Maclaine ve sorunlu kızı Sachiko'ydu. Romanda içine şeytan giren 12 yaşındaki kızı Regan'ı kurtarmaya çalışan ünlü bir oyuncu olan anne Chris Macneil, soyadından da anlaşılacağı üzere Maclaine'den esinlenerek yaratılmış bir karakterdi. Hatta rol, Ellen Burstyn'den önce Shirley Maclaine'e önerilmişti. Film, çekildiği yılın şartlarına göre şaşırtıcı düzeydeki özel efektleriyle, özellikle Linda Blair'in başının 360 derece dönmesi ve etrafa saçtığı yemyeşil kusmuklarıyla da bir daha akıldan çıkmamak üzere seyredenin zihnine yerleşiyordu. Friedkin, oyuncularından istediğini koparmak konusunda sınır tanımadığını "The Exorcist" ile bir kez daha kanıtlamıştı; buz gibi sette çekim yaptırıyor, oyuncusunu tokatlıyor ama sonuçta ortaya dünya sinemasının her zaman ilk onunda yer alacak nitelikte bir korku filmi çıkarıyordu.

Sorcerer, 1977

Oyn: Roy Scheider, Bruno Cremer

Zamanında, şüphe ve gerilim yaratmak konusunda Alfred Hitchcock'ın en büyük rakibi sayılan Fransız yönetmen Henri-Georges Clouzot'nun filmi "Le Salaire de la Peur-The Wages of Fear"ın yeniden çevrimini üstlenen Friedkin, Clouzot'nun Fransa'nın güneyinde boğuştuğu doğal şartların daha da beteriyle Dominik Cumhuriyeti, Kudüs ve Mexico City'de uğraştı: ekibinin yarısı şartların ağırlığı yüzünden setten kaçmış, hastalıklar ekibin yakasını bırakmamış ve dahası Mexico City'deki figüranların çoğunun sabıkalı oluşu yüzünden çekimler polis gözetiminde geçmişti. Kanunsuz işlere bulaşmış dört umutsuz adamın 10,000 dolar için çıktıkları son derece tehlikeli yolculuğun hikayesini anlatan film Akademi'den sadece en iyi ses ödülünü kazandı. Oysa Clouzot'nun filmi hem Cannes'da hem de Berlin'de en iyi film ödüllerini toplamıştı. Buna karşın "Sorcerer" bugün hala Friedkin'in filmografisinin en parlak noktalarından biri olarak anılmakta.

Kore ailesi canavara karşı

İLHAN YURTSEVER

Seul sokaklarında terör estiren mutasyona uğramış bir canavarın hikayesini bir Kore ailesinin hikayesi ekseninde anlatan "YARATIK" (The Host/Gwoemul) Güney Kore tarihinin en çok hasılat yapan filmi oldu. Dünyada Amerika karşıtı içeriğiyle tartışma yaratan ve bir süredir ülkemizde de merakla beklenen film, şimdiden sinema tarihinin en iyi canavar filmleri arasında gösteriliyor.

Güney Kore sinemasının son dönemdeki yükselişi herkesin malumu. Park Chan-wook, Kim Ki-duk, Kim Ji-woon ve Im Kwon-taek gibi sinemacıların edindiği saygınlık ve popülarite, yeni yıldız yönetmenler bulup çıkarma arayışındaki dünya sinemasının gözlerini Kore'ye çevirmesine neden oldu. Ülkede sinemaya gösterilen ilginin artışı ve filmlere sağlanan finansal desteğin giderek yükselmesi genç yönetmenlere yeni kapılar açarken, Güney Kore sinemasının şu günlerdeki yeni gözbebeği olarak gösterilen isimse Bong Joon-ho. Ülkemiz sinemaseverlerinin İstanbul Film Festivali'nin 2005 programında yer alan "Cinayet Günlüğü/Memories Of Murder" filmiyle anımsayabilecekleri yönetmen, 2006'nın en çok ses getiren filmlerinden "The Host" ile gerek gişede, gerekse eleştirmenlerin gözünde azımsanmayacak bir başarı elde etti. Güney Kore'de box-office listelerini altüst eden film, 13 milyonun üzerindeki seyirci sayısıyla bugüne dek ülkesinde en çok hasılat yapan film oldu. Güney Kore'nin 48 milyon nüfuslu bir ülke olduğu düşünülürse, sözkonusu rakam bir kat daha önem kazanıyor.

Kariyerine reklam filmleri çekerek başlayan Bong Joon-ho ilk uzun metrajlı filmi "Barking Dogs Never Bite"ın (2000) hatırı sayılır düzeyde ilgi toplamasının ardından 2003 yılında çektiği "Memories Of Murder" ile deyim yerindeyse turnayı gözünden vurmuş ve bir anda ülkesinin aranan sinema şahsiyetlerinden birine dönüşmüştü. Kore'de yaşanan ilk seri cinayet vakasına odak-

Talihsiz Hyun-Seo canavarın yaşadığı lağımda kurtarılmayı bekliyor.

Park Chan-Wook'un "İntikam Meleği"nde izlediğimiz Bae Du-na, filmde ailenin genç kızını oynuyor.

lanan film, farklı türleri başarıyla harmanlaması sayesinde övgüye değer bulunmuştu. Yönetmenin yeni filmi "The Host" ise "King Kong", "Godzilla" gibi klasik canavar filmlerinin izinden giden iddialı bir yapım.

"The Host"un öyküsü Güney Kore'deki Amerikan askeri üssünde açılıyor. Morgda görevli Amerikalı bir patolog gülünç bir sebep yüzünden Koreli asistanına yüksek miktardaki formaldehiti lavabodan aşağı boca etmesi emrini verince, doğrudan şehrin göbeğindeki nehre karışmak üzere lağıma gönderilen kimyasal, birkaç yıl içerisinde balıktan bozma, mutasyona uğramış irice bir yaratığın ortaya çıkmasına yol açıyor. Bu noktada öykünün merkezinde yer alan Park ailesiyle tanıştırıyor bizi yönetmen. Ailenin reisi, nehrin kenarında oğlu ile beraber bir büfe işletmekte olan Park Hie-bong. Oğul ise hikâyede kritik önem taşıyan, hafif 'yarım akıllı' ve uykucu bir adam olan Gang-du. Yıllar evvel karısı tarafından terk edilen Gang-du için hayatta önemli olan belki de tek şey ergenlik çağındaki kızı Hyun-seo'yu mutlu edebilmek. Park ailesinin diğer fertleriyse, Gang-du'nun üniversite mezunu olmasına rağmen iş hayatında bir türlü tutunamamış, isyankâr ve küfürbaz kardeşi Nam-il ile Kore Ulusal Okçuluk takımının değişmez üyesi olan kız kardeşleri Nam-joo. Bu tuhaf ve iletişimden uzak aile, canavarın nehirden çıkıp şehirde terör estirmeye başlamasıyla bir araya gelip beraber hareket etmek durumunda kalıyor. Zira Park ailesi, canavarın saldırısı sırasında öldüğü sanılan, fakat sonradan hala hayatta olduğu anlaşılan Hyun-seo'yu canavarın elinden kurtarabilmek için yetkililerden en ufak bir yardım dahi göremiyor ve kendi işlerini kendileri halletmeye soyunuyor.

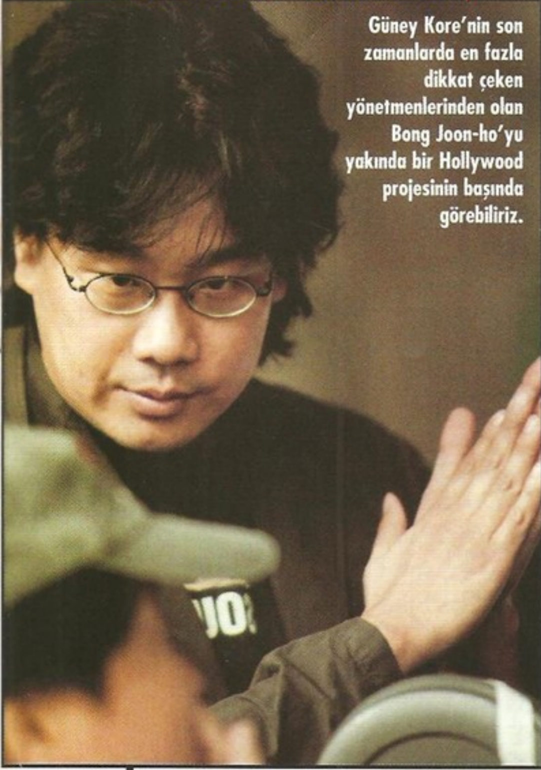
Bong Joon-ho "The Host"u her şeyden önce bir aile filmi olarak gördüğünü ve iyi bir aile öyküsü anlatmaya çalıştığını söylüyor. Filmdeki karakterlerin bazılarını kendi tanıdıklarından hareketle oluşturan yönetmen, örneğin Nam-il'i bir okul arkadaşından esinlenerek yaratmış. Filmde, Kore geleneklerinde de önemli yer tutan 'kendinden güçsüzleri savunma' ilkesini işlemeye çalışmış. Park ailesinin, en küçük ve korunmaya muhtaç ferdini kurtarmak üzere kendi canlarını bir an bile düşünmeksizin tehlikeye atılması fikri buradan doğmuş. Yönetmen, filmin ana teması olarak gördüğü bu düşünceyi daha da desteklemek amacıyla, canavar tarafından iğrenç bir lağım köşesinde aç bilaç hapis tutulan Hyun-seo'nun kol kanat gererek canavarın şerrinden korumaya çalıştığı küçük bir erkek çocuğu da yerleştirmiş senaryoya.

Canavar Amerika mı?

"The Host"daki öykünün çıkış noktası gerçek ama bir o kadar 'absürd' sayılabilecek bir olaya dayanıyor. 2000 yılında Güney Kore'nin başkenti Seul'deki bir Amerikan askeri üssünde çalışan Amerikalı bir ordu görevlisi hiç de az olmayan miktarda formaldehiti lağıma dökmüş ve kimyasal, şehri ortasından ikiye bölen Han Nehri'ne (ki filmde bahsi geçen de aynı nehir oluyor) karışmış. Bunun neticesinde şehrin doğal yapısında meydana gelen çeşitli olumsuz etkiler, ülkede Amerika'ya karşı büyük bir nefret dalgası yaratmış. Üstüne üstlük Amerikan ordusu yetkililerinin olay sonrası gayet umursamaz bir tutum takınmaları da tüm bunlara tuz biber olmuş. Kore halkını en çok öfkelendiren şeyse kendi hükümetlerinin olayda son derece pasif bir rol oynayarak, Amerikan ordusuna sözünü geçirememesi olmuş. Olaya sebep olan ordu çalışanı hakkında Kore hükümetinin hiçbir yetki gücünü kullanamaması halkı gitgide kızdırırken, nihayet Koreli bir yargıç olayda ihmali bulunduğu gerekçesiyle ordu görevlisi hakkında suç duyurusunda bulunmuş. Tam beş yıl sonra Kore mahkemesi tarafından suçlu bulunan adam, buna rağmen hiçbir ceza almamış.

Filmin, henüz açılış sahnesinde Amerikalı bir karakteri sorumsuz, zorba, hatta düpedüz 'kötü' bir insan olarak resmetmesi ilk bakışta çok yavan bir yaklaşım gibi görünse de, öyle sanıyoruz ki bu tarz bir olayın gerçekten yaşanmış olması (henüz herhangi bir canavar ortaya çıkmamış olsa da) işin traji-komik boyutuna farklı bir katman ekliyor. Ayrıca filmde, canavarı etkisiz hale getirmek amacıyla kullanılan 'Agent Yellow' adlı zehirli gaz, Amerika'nın Vietnam savaşında kullandığı 'Agent Orange' gazına açık bir gönderme. Tüm bunlar arka arkaya dizildiğinde "The Host"un Amerika'ya yönelik sivri dilli bir eleştiri olduğu konuşuldu durdu aylar boyunca. Nitekim pek çok kişi "The Host"u apaçık Amerika karşıtı bir film olarak değerlendirmekten çekinmiyor. Hatta filmin Cannes'daki prömiyeri sırasında yönetmen Joon-ho bir gazetecinin, canavarın Amerika'yı sembolize edip etmediğine dair ısrarcı sorularının hedefi olmuş. Canavarın neyi sembolize ettiğiyle ilgili diğer popüler teorilerse, Irak'taki savaş ve yine Amerika ile özdeşleşmiş bir olgu olan kapitalizm. Yönetmen, Amerika hakkındaki kimi olumsuz yorumlarını inkâr etmemekle beraber, filmi yalnızca Amerikan karşıtlığına indirgemenin kolaya kaçmak olduğunu belirtiyor. Ona göre canavar çok net bir biçimde birisini ya da bir şeyi temsil etmiyor. "Bu yalnızca mutasyona uğramış bir canavar" diyor yönetmen.

GÜNDEM "Yaratık"

Güney Kore'nin son zamanlarda en fazla dikkat çeken yönetmenlerinden olan Bong Joon-ho'yu yakında bir Hollywood projesinin başında görebiliriz.

Filmin Amerika bağlantısı bunlarla bitecek gibi değil. Zira filmin başlarında yer alan saldırı sahnesini takiben Hyun-seo ve hayatını kaybeden diğer pek çok insanı anmak adına düzenlenen toplu cenaze bazı yönlerden insanların aklına 11 Eylül olaylarını ve sonrasında yaşanan acıları getirmiş. Trajik olduğu kadar dayanılmaz biçimde komik olan bu sahnenin insanlara 11 Eylül'ü çağrıştırması konusunda Bong Joon-ho'nun fikri sorulduğunda ise "Evet, bu mümkün" diye söze başlıyor yönetmen. "Ancak bu aynı zamanda evrensel bir durum. 90'lı ve 2000'li yıllar boyunca Kore'de de büyük ölçekli felaketler yaşandı ve ölen insanlar için bu tarz cenaze törenleri düzenlendi. Bu tür olaylar aynı zamanda tuhaf bir mizah duygusu da barındırır. Örneğin çok üzgünsünüzdür ve tamamen o matem ortamının etkisine kapılmışsınızdır, ama sonra biri çıkıp 'Arabanızı yanlış yere park etmişsiniz, lütfen çeker misiniz?' der. Bunun gibi olaylar çok sık oluyor. Tabii ki canavar filmlerinde bir mesaj ya da gönderme her zaman vardır. Mesela 40'lı ve 50'li yılların bilim-kurgularına baktığınızda oradaki canavarların da Sovyetler Birliğini ya da komünizmi sembolize ettiğini görebilirsiniz."

Filmin, söz konusu Amerika eleştirileri vesilesiyle Kuzey Kore'de övgülere boğulmuş olması da iki ülke arasında tarih boyunca süregelen ilişkiler hesaba katılınca hayli ilginç hatta ironik bir durum. "The Host" ayrıca Güney Kore hükümetini de beceriksiz ve umarsız gösterdiği için hem Kuzey Koreli hem de Güney Koreli izleyicilerden takdir topladı.

Sudan Çıkmış 'Balık'

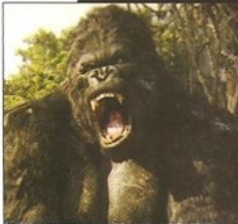
Gelelim bunca tartışmanın merkezindeki canavara. Bong Joon-ho'nun bir fikrinden yola çıkarak Güney Kore'nin yeni nesil tasarımcılarından Chin Wei-chen'in yarattığı canavarımız filmin neredeyse 'yarısı' demek. Yalnızca mecazi anlamda değil, maddi yönden de geçerli bu söylediğimiz. Zira filmin 11 milyon dolar civarında gezinen bütçesinin hemen hemen yarısı özel efektlere harcanmış ve tabii özel efektlerin büyük kısmı da perdede sözkonusu canavarı yaratmak için kullanılmış. Bong Joon-ho, canavarı tasarlarken kimi öznel parametrelere bağlı kaldıklarını ve mutasyona uğramış bir çeşit balık-canavar görüntüsü ortaya çıkarmaya çalıştıklarını söylüyor. Canavarın biçimsel özellikleri, birkaç yıl önce televizyonda izlediği bir haber sonrası yönetmenin zihninde canlanmaya başlamış. Haberde, Kore'deki bir nehirde kirlilik yüzünden tüm balıkların deformasyona uğradığından bahsediliyormuş. Çocukluğunun büyük bölümü Han Nehri'ne bakan bir evde geçen yönetmen, uslanmaz bir Loch Ness canavarı fanatiği olarak pencere kenarına oturup nehri gözleyerek 'ah şu sudan bir canavar çıksa!' kabi-

Gang-Du Park rolünde Kang-ho Song.

Canavar demişken...

"The Host"un canavarı şimdiden antolojilere geçmeyi garantilemiş görünüyor. Peki, sinema tarihinden hasar gücü yüksek başka hangi canavarları hatırlıyorsunuz? Bir sürü var mutlaka ama işte ilk akla gelenler...

King Kong (1933/1976/2005)

Canavar filmi denince aklınıza ilk kim gelir? Tamam, kendileri esasen 'hisli' bir kişilik olup, canavar olarak damgalanmayı pek hak etmiyorsa da, böğürmeye başlayıp dişlerini gösterdiğinde kaçacak delik ararsınız. Ayrıca koca New York şehrini olduğundan daha da karmaşık hale getirebilecek başka birini biz tanımıyoruz. Üstelik Kong o denli karizmatik bir şahsiyettir ki, Fay Wray, Jessica Lange, Naomi Watts gibi güzellerle gönül ilişkileri bile yaşamıştır ve dolayısıyla bizim sonsuz saygımızı kazanmıştır.

Godzilla (1954/1998)

Japonya orijinli bu tahribat makinesi kolektif hafızamıza pek tabii ki nükleer denemelerin bir armağanı. Yıkmadığı bina, dişlemediği taşıt kalmayan dev sürüngenimiz 'sıcak' nefesini de insanın ensesinden eksik etmiyor. Bilen bilir, sonraları Mothra, Gigan, Megalon, Ghidorah gibi bir dolu ucubeyle de kapışacak olan Godzilla'nın bir de oğlu var. Amerikan versiyonunda familyasını üzerimize salamadan son anda etkisiz hale getirilmişti hatırlarsanız. Neyse ki Amerika yanıbaşımızda.

Alien (1979)

Patlıcan kafalı olduğuna bakmayın, tarihin en gürültücü ve öldürücü mahluku muhtemelen o. Salyalarına hakim olamıyor belki ama ne yapsın, iki ağız birden taşımak kolay mı? Pek öyle iri kıyım sayılmaz ama karanlığın içinde kendini çok iyi gizleyebiliyor. Sürekli uzay gemilerinde dehşet saçtığı düşünülürse, mekanik görünümlü vücut yapısı da bir diğer avantajı olarak görülebilir. Bu arada, yumurtalarına zarar vermek gibi bir yanılgıya düşmeniz halinde, kimliğinizi değiştirip başka bir gezegene taşınmanız yerinde olur.

Frankenstein (1931)

Bugün zihnimize yerleşmiş olan Frankenstein imajı, ütüden geçirilmiş gibi duran bir kafası, boynunun iki yanında cıvataları ve irice bir cüssesi bulunan, baygın bakışlı, yamalı bohçayı andıran bir varlık

Canavarın saldırısından sonra bölgedeki herkes gibi Park ailesi de hastanede tutuluyor.

linden hayaller kurarmış. Her zaman Loch Ness tarzı canavarlara meraklı olduğunu belirten yönetmen, izlediği haber sayesinde çocukluk düşünü gerçekleştirecek fikri oluşturmaya başlamış. Suda doğmuş bir varlık olmasına rağmen, yönetmen canavarın karada da hızlı hareket edebilme kabiliyetine sahip olmasını istemiş. Canavarın, sözgelimi bir Godzilla gibi devasa ebatlarda olmasındansa, bir kamyon ya da an fazla tır boyutlarında olmasını tercih etmiş yönetmen. Neden mi? Çünkü canavarın gizlenebilecek boyutlarda olmasının gerilim unsurunu arttıracağını düşünmüş.

Canavarı yaratabilmek için "Lord Of The Rings" serisi ve "King Kong" gibi çalışmalarıyla adını duyuran Weta Workshop, "Peter Pan" (2003) ve "Scooby-Doo" (2002) gibi filmlerde imzası bulunan John Cox Creature Workshop ve "The Day After Tomorrow", "Sin City", "Superman Returns" gibi filmlerin CGI efektlerini tasarlayan The Orphanage gibi şirketleri bir araya getiren Joon-ho, ortaya çıkan sonuçtan ve bunu son derece düşük sayılabilecek maliyetler karşılığında yapabilmelerinden dolayı çok memnun olduğunu söylüyor. 'Bu kadar emek harcanmış bir canavarı perdede ne kadar görebileceğiz' diye merak edenlere hemen söyleyelim; canavar filmin ilk 10 dakikasından sonra bol bol arz-ı endam ediyor. Yani neye benzediğini öğrenmek için uzun süre beklemek gerekmeyecek. Bu filmi yaparken kendisine en çok "Jaws" ve "Signs/İşaretler" filmlerinin ilham verdiğini söyleyen yönetmen, canavarı neden bu kadar erken ifşa ettiği sorulduğunda "Sonuna kadar canavarı göstermeyen filmlerden nefret ederim" diyor. "Bir saat boyunca bekliyorsunuz ve tüm görebildiğiniz canavarın kuyruğu. Filmde bu geleneği kırmak istedim. Böylelikle seyirci de merakını gidermiş olacak ve Park ailesinin hikâyesine yoğunlaşabilecekti."

Bu arada canavarın, bazı canavar filmlerinin aksine bir ismi yok belki ama Joon-ho ve tasarımcı Wei-chen'in kendisine layık gördükleri bir lakabı var; Steve Buscemi. Evet, yanlış duymadınız, özellikle "Fargo"daki performansının etkisiyle canavarlarına ünlü aktörün ismini vermiş ikili. Ağız ve göz yapılarındaki benzerliği düşününce kulağa pek de yadırgatıcı gelmiyor tabii. Film hakkındaki bir diğer ilginç not ise şöyle: çekimlerin bir kısmı Han Nehri yakınındaki gerçek lağımlarda gerçekleştirildiğinden, oyuncular tetanos ve lağımda yaşayan kan emici tenyalara karşı bir önlem olarak aşılanmış. Yine de ekipten birkaç kişinin kanalizasyonlardan yükselen pislik yüzünden hastalık kaptığı söyleniyor.

"The Host", daha gösterime girmeden efsaneleşen filmlerden olduğundan sinemaseverler ismini mutlaka bir yerlerde duymuş olmalı Yakın zamanda kült mertebesine ulaşacağına hiç şüphe yok. Yarattığı 'anti-Amerikanizm' tartışmaları bir yana, evrensel nitelik taşıyan ama özellikle kendi ülkesinin yakın tarihine dair ilginç saptama ve göndermeler barındıran sağlam alt metinleriyle kesinlikle dikkate değer bir film. Hatta kimi yönlerden anarşist bir söylem tutturduğunu ve hükümet politikalarına sert eleştiriler getirdiğini söylemek de mümkün. Yönetmenin önceki filmi "Memories Of Murder"da olduğu gibi değişik türlerin bir sentezini bulabileceğiniz "The Host" gerilim ve heyecan dozu yüksek, dramatik ve oldukça da komik bir film. Elde ettiği ticari ve eleştirel başarı sayesinde bir devam filminin geleceği ise neredeyse kesin gibi. Ancak yönetmen Joon-ho şimdilik muhtemel bir devam filmiyle ilgilenmediğini söylüyor. Zaten kendisini yakında bir Hollywood prodüksiyonunun başında görürseniz şaşırmayın. Zira "The Host" henüz proje aşamasındayken yönetmen hem Amerika'dan hem de Japonya'dan teklifler almaya başlamış bile. Bu arada Universal stüdyosu da "The Host"un yeniden çevrim haklarını satın almış durumda. Joon-ho, filminin Amerikan uyarlamasında yönetmen koltuğunda John Carpenter'ı görmek istediğini söylüyor. Hayli ütopik fakat bir o kadar heyecan verici bir isim doğrusu.

"The Host", ülkemizde de çok tartışılacak bir film olacak mutlaka. Kimilerinin söylediği gibi bugüne dek çekilmiş en iyi canavar filmi olup olmadığını görmek için izlemek gerek elbette, fakat Fransa'nın ünlü sinema dergisi Cahiers du cinema'nın 2006'nın en iyileri listesine 3. sıradan girmiş olması, filme yönelik beklentimizi yükseltiyor açıkçası.

ise şayet, bunu borçlu olduğumuz kişi Boris Karloff'dan başkası değildir. Pek sevimli görünmediği muhakkak ama aslında onun da tıpkı King Kong gibi sevgiyi bulmaktan gayrı bir amacı yoktur. Ne var ki kimi zaman canavarlardan da anlayışsız ve nefret dolu olabilen insanlar arasında şansı pek az.

Jabberwocky (1977)

Ortaçağ'da canavarlardan çok şövalyelerle karşılaşmayı beklersiniz öyle değil mi? Evet ama bu filmin öznesi kesinlikle onlar değil. Uzunca bir süre gül cemalini bizden esirgemiş olmasına rağmen, Michael Palin'den rol çalıp filmin en merak edilen unsuru haline gelmek her babayiğidin harcı değil. Jabberwocky'nin o hantal görüntüsüne karşın koskoca bir şehre nasıl bu denli korku salabildiğini merak edenlereyse beslenmesini tamamladıktan sonra ardında bıraktıklarına bir göz atmalarını öneririz.

Wallace & Gromit: The Curse of the Were-Rabbit (2005)

Ciddiye alıp almamakta serbestsiniz ama Wallace ile doymak bilmez, haylaz bir tavşandan türeyen bu yaratıktan uzak durmak kesinlikle yararınıza olacaktır. Tüm Çin nüfusuna yetecek bir sebze bahçeniz varsa o zaman başka tabii. Dev kulaklar, dev dişler ve dev bir göbek Wallace'ın kıt zekâsıyla birleşince bu canavar göndermede bulunduğu Kurt Adam'dan bile daha büyük bir baş ağrısı haline geliyor. İnanmazsanız Gromit'e sorun.

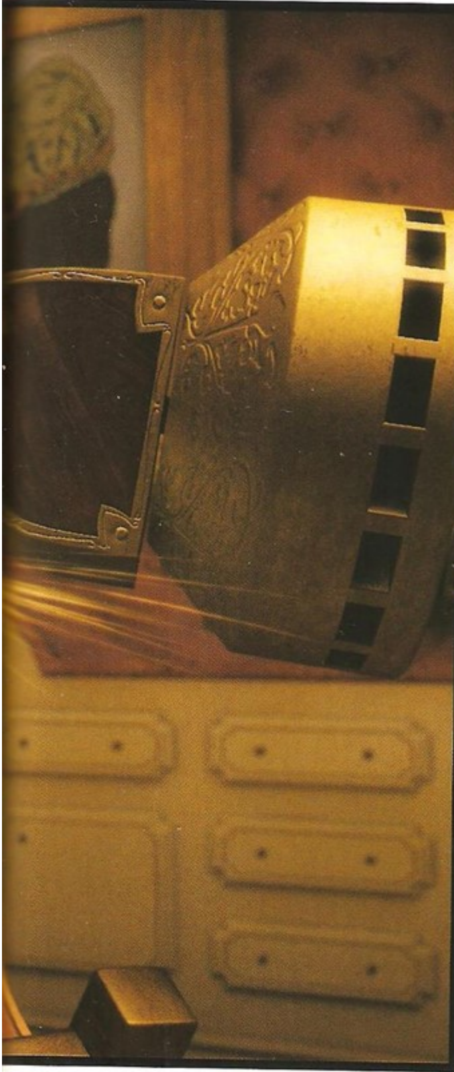
Zorla kral olunur mu?

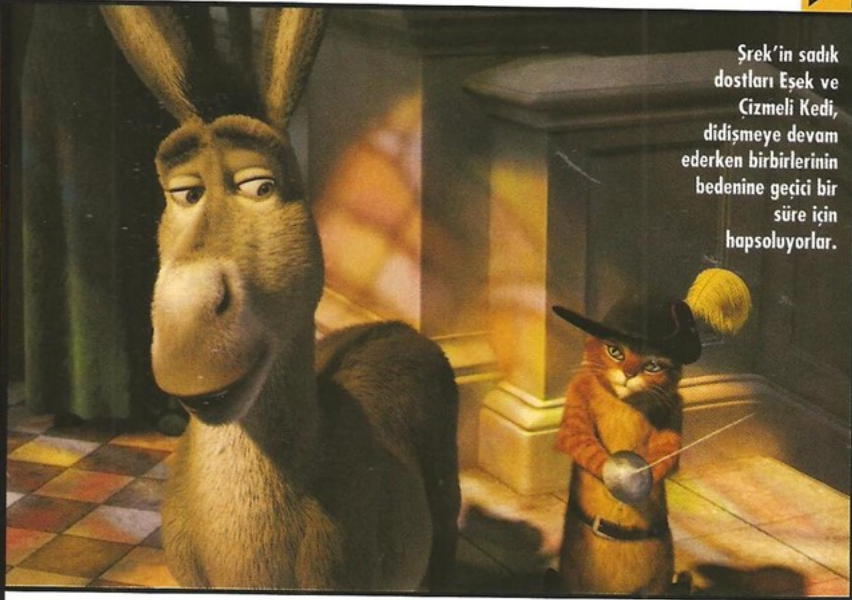
Animasyon devriminin en yetkin örneklerinden Şrek, üçüncü kez perdede. Kadro biraz daha genişledi, hikaye daha da zenginleşti. Yaklaşık üç yıl süren ve 350 kadar kişinin görev aldığı "ŞREK ÜÇ" (Shrek The Third) yeni masal kahramanlarının da varlığıyla çok daha fazla eğlence vaat ediyor. Bu kez krallık ve babalık gibi yeni sorumluluklarla karşılaşan bataklık devi Şrek'in Çizmeli Kedi ve Eşek ile çıkacağı yolculuğun sonu nereye varacak bakalım?

EBRU ÇELİKTUĞ

İllüstratör ve yazar William Steig'ın (1907-2003) yarattığı masal kahramanı Şrek, sinema dünyasının en eğlendirici kahramanlarından birine dönüştü ve 2000'lere adeta damgasını vurdu. Animasyon filmlerinin 1990'lardaki patlamasının sonuçlarından ve en kalıcı kahramanlarından Şrek bir kez daha karşımızda. İlk filmden bu yana önce aşık oldu, sonra evlendi, şimdiyse Far Far Away ülkesinin kral adayı ve çocuklardan hiç hazzetmese de baba olmak üzere. Baba olmak bir derece ama ülkeyi yönetmek herhalde Şrek gibi birinin hayatta yapmak isteyeceği en son şey olsa gerek. Ne de olsa bir zamanlar hayattan tek istediği bataklığında özgürce yaşamak ve oranın tadını çıkarmaktı. Şrek ile ilk tanıştığımızda, ormanın dibindeki bataklıkta bir evi vardı; pis kokuların arasında hayatından memnun, yaşayıp gitmekteydi. Lakin peri masallarının kahramanları, Lord Farquaad tarafından ormana sürülünce ve onun bataklığında yaşamak zorunda kalınca,

Şrek'in sadık dostları Eşek ve Çizmeli Kedi, didişmeye devam ederken birbirlerinin bedenine geçici bir süre için hapsoluyorlar.

"kendi yalnızlığıyla büyümekte"olan Şrek, durumdan oldukça rahatsız oldu ve yeniden eski yaşantısına dönmek için gereken neyse yapmaya karar verdi: Lord Farquaad ile anlaşmak için gereken şey, bir ejderhanın kaçırıp zindanda tuttuğu Prenses Fiona'yı kurtarmaktı. Yani şu meşhur Beyaz Atlı Prens'ini bekleyen Fiona'yı. Çünkü Lord, sihirli aynadan kendisine müstakbel eş olarak Külkedisi ve Pamuk Prenses yerine Fiona'yı seçmişti. Kendisine dost olmak için adeta yapışan ve hiç susmayan Eşek ile yola çıkan Şrek, bu geveze ama iyi kalpli ve komik dostu sayesinde, klasik bir masalda yer alan tüm aşamaları yerine getirdi, güzeller güzeli Fiona'yı ejderhanın zindanından kaçırdı, üstüne üstlük ona aşık oldu! Belki de en çok, herkesin bildiği peri masallarını ters yüz eden ironik yaklaşımıyla dikkat çeken ve bu yüzden sevilen filmin en önemli sürprizlerinden birisi işte bu noktada kendini gösteriyordu. Güzel Prenses Fiona da Şrek gibi yeşil bir devdi aslında; bir sihir sonucu her akşam güneş battığında çirkin bir deve dönüşüp sabah uyanınca tekrar eski güzelliğine kavuşuyordu. Hem eleştirmenlerin hem seyircinin kalbini kazanan filme Akademi de kayıtsız kalamadı ve ilk kez verilen en iyi animasyon Oscar'ını Şrek kazandı. Bu başarı da filmin seslendirme kadrosunun da büyük payı vardı mutlaka. Şrek bu konuda da türünün diğer örneklerini açık arayla geride bırakmıştı: Mike Myers Şrek'i, Cameron Diaz Fiona'yı, doğaçlamalarıyla ortalığı kırıp geçiren Eddie Murphy ise Eşek'i seslendiriyordu. Oyuncuların hepsi yaptıkları işi o kadar çok sevip sahiplendiler ki, iyice kadrolaştılar ve yeni Şrek filmlerinde aynı karakterleri seslendirdiler. Cameron Diaz, Fiona'yı tanıdıkça sevmişti: "İlk filmde ne yaptığıma dair en ufak bir fikrim yoktu. Fiona kimdi, bilmiyordum. Filmdeki varlığının nedenini bilmiyordum. Ama şimdi artık ona bambaşka bir gözle bakıyorum. Ona saygı duyuyorum, onu korumak istiyorum".

2004'te yeniden Şrek ile karşılaştık: bu kez evlenip balayından dönen Şrek ve Fiona, Fiona'nın ailesiyle tanışmaya saraya gidiyorlardı. Ailesi Fiona'nın aslında bir dev olduğundan habersizdi, aslında ilk film için düşünülmüş olan peri anne, kralla arasında bir anlaşma yapmıştı ve Fiona'nın kendi oğlu Prens Charming (hep beklenen Beyaz Atlı Prens) ile evlenmesi konusunda ısrarcıydı! Bu durumda Fiona'nın babası, dev avcısı olarak ün salmış, belalı bir masal kahramanını sokmuştu devreye: karanlıkta dehşetle parlayan bir çift fosforlu gözle ilk kez karşımıza çıkan Çizmeli Kedi. Aslında minik cüsseli bir kedi olan Çizmeli Kedi, Antonio Banderas tarafından İspanyol aksanıyla son derece maço bir tonda seslendiriliyordu ve ikinci filmin yıldızı durumuna geldi. Adeta Şrek ve Eşek'ten rol çaldı. Yeni karakterlerden Beyaz Atlı Prens'in sesinin sahibiyse Rupert Everett'di. Hikaye, herkes için mutlu sonla bitmişti.

Şrek baba oluyor

Şimdi yeni bir Şrek filmiyle karşı karşıyayız ve dördüncüsü de yolda. Şrek artık baba olmayı bekliyor, yetmezmiş gibi ikinci filmin sonunda bir kurbağaya dönüşen kayınpederi kral ölüm döşeğinde ve tahtı kendisine bırakmak istiyor doğal olarak. Ama bataklıktan gelmiş yeşil bir dev için bundan daha beter bir durum olabilir mi? Babalık neyse de en azından krallık işini çözmek için yanına Eşek ve Çizmeli Kedi'yi alarak yola çıkan Şrek'in amacı, Fiona'nın asi kuzeni Artie'yi getirip tahtı ona teslim etmek. Bunun için bir deniz yolculuğu yapmak zorundalar. Beyaz Atlı Prens de boş durmuyor tabii, masalların en kötü adamlarıyla işbirliği yaparak hakkı olduğunu düşündüğü krallığı ele geçirmeye çalışıyor. Fiona ise, ilk iki filmde hatırlanacağı üzere dövüş sanatlarındaki hünerini Beyaz Atlı

Fiona eski dövüş günlerine geri dönüyor. Sırasıyla Külkedisi, Pamuk Prenses, Rapunzel ve Uyuyan Güzel.

Çizmeli Kedi yola çıkmadan önce ardında bıraktığı sevgililerinden biriyle vedalaşırken.

Akşamüstleri beş çayını asla kaçırmayız.

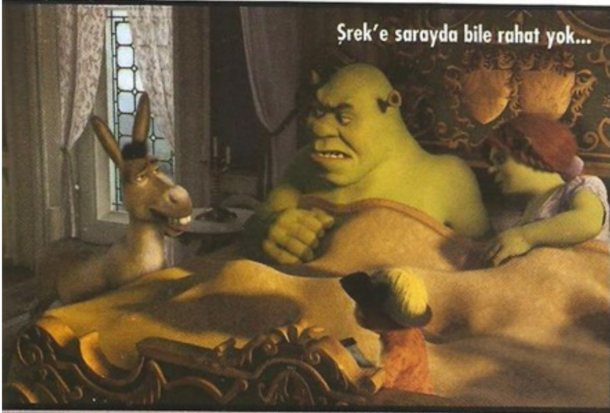
Prens ve kötü masal karakterlerinin karşısında sergilemekten geri kalmıyor. Bu kez çok iyi bildiğimiz bir kız arkadaş grubuyla (kibirli Pamuk Prenses, temizlik hastası Külkedisi, upuzun saçlarıyla Rapunzel ve narkoleptik Uyuyan Güzel ile) güç birliği oluşturuyor onlara karşı. Fark edileceği üzere, üçüncü film, ilk filmdeki köklerine dönüyor gibi. Masal ve mitoloji öğeleri daha fazla yer kaplıyor. Bu da hikayeyi daha renkli kılan öğelerden biri. Mesela Artie karakteri Kral Arthur aslında ve onunla ilgili efsanede yer alan kahin Merlin de filmde boy gösteriyor. Eric Idle'ın (eski Monty Python'culardan) seslendirdiği Merlin, geçirdiği bir sinir krizi ertesinde yanlış büyülerle ortalığı karıştırıyor. Bu da zaten bolca büyü ve sihirin kol gezdiği Şrek dünyasına renk katıyor tabii.

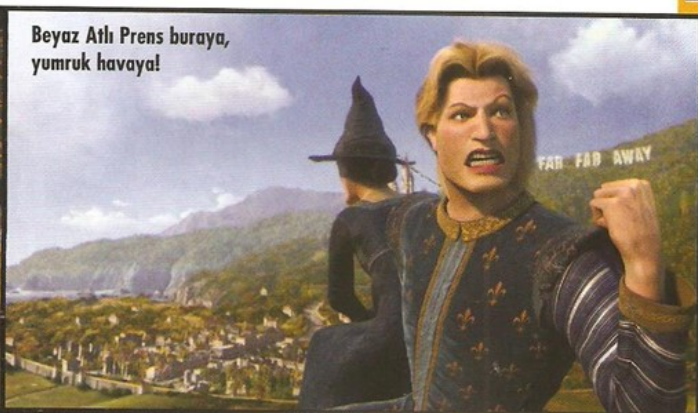
Üçüncü filmin yeni tiplerinden biri de Külkedisi'nin çirkin üvey kız kardeşlerinden biri olan Doris. Doris'in en önemli özelliklerinden biri ABD'li ünlü talk show'cu Larry King tarafından seslendiriliyor oluşu. Kral olmaktan Şrek kadar uzak bir başka kral adayı olan Artie'yi ise ünlü pop şarkıcısı Justin Timberlake seslendiriyor.

Animasyon teknolojisinde gelinen nokta

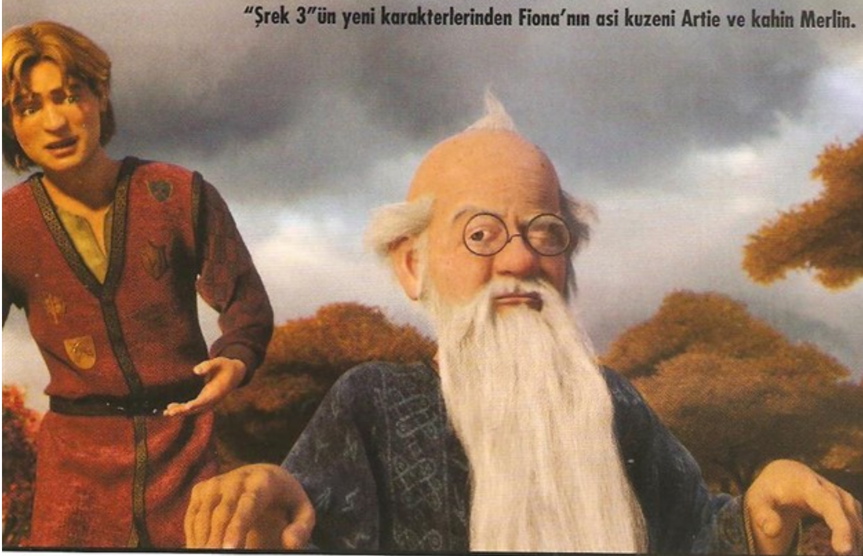
İlk filmden beri Şrek öyle sevildi ki, pek çok eleştirmenin ağız birliği ettiği üzere, tek filme sığmayacak kadar zengin bir karakterdi. Çirkin, yeşil ve pis kokan bu masal devinde pek çok insan kendinden bir şey buldu. Günümüz modern toplumlarının birey üzerine yığdığı imge yağmuru, herkesi tornadan çıkmış gibi bir güzellik şablonuna sokmaya çalışırken, maddiyata verilen önem de büyüyor. İnsanlara hedef olarak gösterilenler; lüks tüketim, her zaman şık, bakımlı ve zayıf görünmek, yani bir anlamda kendisi dışında her şey olmak. Şrek karakterinin en öne çıkan özelliğiyse tüm acayipliklerine ve farklılıklarına karşın kendisini olduğu gibi kabul etmeyi öğrenmiş olması. Şrek 2001'deki ilk filmden beri büyüyor ve olgunlaşıyor; ama asla özünü kaybetmiyor. Milyonları kendisine bağlayan şeyse mesajı: kendini sev, kendine inan ve başkalarının hakkında ne düşünüp ne söylediğine aldırış etme, hayatını yaşa. Sen teksin ve özelsin.

Dreamworks, bu çok kazandıran projeyi üç filmle sonlandırmak

Şrek'e sarayda bile rahat yok...

Beyaz Atlı Prens buraya, yumruk havaya!

"Şrek 3"ün yeni karakterlerinden Fiona'nın asi kuzeni Artie ve kahin Merlin.

"Şrek 3"e ses verenler

ŞREK	Okan Bayülgen
EŞEK	Sezai Aydın
FIONA	Oya Prosçiler
ÇİZMELİ KEDİ	Engin Alkan
BEYAZ ATLI PRENS	Volkan Severcan
GINGERMAN	Sercan Gidişoğlu
PİNOKYO	Özgür Özdural
KRAL HAROLD	Osman Gidişoğlu
KRALİÇE LİLLİAN	Rüçhan Çalışkur
KAPTAN HOOK	Ahmet Eres
MABEL	Murat Şenol
LANCELOT	Alper Develioğlu
RAPUNZEL	Özlem Abacı
PAMUK PRENSES	Özlem Özbay
DORIS	Rüçhan Gürel
KÜLKEDİSİ	Özge Erdaş
MERLIN	Bülent Emin Yarar
RUMPLESTILTSKIN	Bahtiyar Engin
UYUYAN GÜZEL	Şebnem Dönmez
ARTIE	Harun Can

istemiyor. Dördüncü filmin 2010'da vizyona gireceği anons edildi bile. Ana kadro aynı, tabii yeni karakterler açısından beklenti büyük. İlk iki filmin yönetmeni olan Andrew Adamson, Narnia Günlükleri'ne transfer olunca, üçüncü filmi çekmek Chris Miller'a nasip oldu. Miller, ilk filmden beri teknik ekipte görev almış, hatta ilk filmde Gepetto'yu ve konuşan aynayı ikinci filmdeyse Humphry'leri seslendirmişti..

Büyük animasyon stüdyoları, son yıllarda bu türü yalnızca çocukların değil yetişkinleri de içine alan geniş kitlelerin ilgisini çeken filmlerin üretildiği çok karlı bir sektöre dönüştürmeyi başardı. Stüdyolar arasındaki rekabet kızıştıkça teknolojiye ve teknik altyapıya yatırım artıyor ve dolayısıyla animasyon teknolojisi son yıllarda çok hızlı bir gelişme gösteriyor. Dreamworks de, yıllar geçtikçe kendi altyapısına daha fazla yatırım yaptı ve 2001'den beri çok daha yetkin bir teknoloji donanımıyla Şrek serisini gözle görülür biçimde geliştirdi. Gerek Şrek, gerek diğer karakterler, gerekse arka fonu oluşturan doğa ve şehir manzaralarının yeni filmlerde eskisinden çok daha ayrıntılı ve zengin işlenmiş olduğunu fark etmemek mümkün değil. Şrek'in dev bedeninden Üç Kör Fare'nin kürklerindeki minicik tüylere dek filmin bütününde son derece gelişmiş bir teknolojiyle çalışıldığı açıkça görülüyor. Mesela Şrek korktuğunda ya da irkildiğinde burnunda oluşan kırışıklıklar bile görülebiliyor artık. Hareketli sahneler ve her tür doku çok daha gerçekçi yansıyor perdeye. Şrek dünyası üçüncü filmde 5,000 kadar birbirinden farklı karaktere ev sahipliği yapıyor. Kalabalık bir sahnede, bu 5,000 karakterden 2,500 tanesini görmenin mümkün olduğu söyleniyor. Kostüm tasarımcılarından Israel Segal ise, bu 2,500 kişi arasında birbirinin aynısı iki karakter gördüğünü ispatlayana ödül vereceğini söylüyor!

Filmin ön gösteriminden bazı eleştirmenler memnun, bazılarıysa tatmin olmayarak ayrıldı. Kimilerince, Şrek artık tanıdığımız Şrek değildi, belki de her şeyi tadında bırakmak gerekiyordu. Bazı yazarlara göreyse yeni film, genç-yaşlı, kadın-erkek, beyaz-siyah, gay-hetero demeden pek çok insanı kendisine çekecek temalara sahipti. Üstelik masallara ve mitolojiye yapılan göndermeler bakımından ilk filmden de zengindi (Hatta bir görüşe göre film, yetişkinleri bile yoracak kadar fazla gönderme içeriyor).

Sinema tarihinin en fazla kazandıran projelerinden biri haline gelen Şrek serisi, özellikle animasyon severlerin ve tabii öncelikle de çocukların en sevdiği serilerin başında geliyor. Bu derece ilerlemiş bir animasyon teknolojisinin günün birinde gerçek oyunculara gerek duyulmayacak bir dönem başlatacağından korkan seslendirme kadrosundaki oyunculardan Antonio Banderas, "İşte bu yüzden Broadway'e dönüyorum" diyor!

Parayı Al

Ekibi topla... Planı yap... Ve kasayı aç. "Out of Sight", "The Score", "Heist", "Ocean's Eleven" derken soygun filmleri son on yıldır gözle görülür bir yükselişe geçmiş durumda. Türün bol yıldızlı oyuncu kadrolarına, mizahi diyloglarına, zekice planlarına ve son teknoloji ürünü araçlarına artık iyice âşinâyız.

"Ocean's Eleven"da Soderbergh, türü titizlikle analiz ettiğini gösteren bir film çıkardı ortaya.

KUTLUKHAN KUTLU

Soygun filmleri "suç öyküsü" denen türün içinde enteresan bir yere sahip. Eski moda "ibretlik" öyküler gibi yasaya karşı gelmenin feci sonuçlarını sıralamıyor bize... Nispeten daha yeni suç öyküleri gibi "suçlunun beyni"ne tur da düzenlemiyor. Bizi bayağı kanunun kırmızı çizgisinin karşı tarafına yerleştiriyor ve suçlularla özdeşleştiriyor. Epey hassas bir vaziyet; ama soygun filmleri uzun zamandır çok büyük tepki toplamadan bunu yapmaya devam etmeyi ve dahası, epey ilgi görmeyi başarıyorlar.

Soygun filmlerinin geneline baktığımız zaman, aslında bunu başarmak için çok farklı yönlerden çalışarak hassas bir denge tutturduklarını görebiliriz. İlk başta, karakterlerini sempatik kılmaya özen gösteriyorlar. Genellikle iyi görünümlü, esprili, zeki ve şiddete - çok zorunda kalmadıkça - baş vurmaktan kaçınan tipler soyguncular. Sonra, hedeflerin kendilerinin de genellikle "masum hedefler olmaması"na dikkat ediyorlar - genellikle ellerinde "kirli para" bulunduran, zaten yasal olmayan işlerden para kazanan, bazen düpedüz başkasından çalan yerlerden çalmak, hayli yaygın mesela soygun filmlerinde... En önemlisi de, soygun filmleri genellikle soygun planının üzerine öyle vurgu yapıyor ki, seyirci işin polisiye boyutundan kendini tamamen soyutlayıp "çözülmesi gereken problem"e kapılıyor.

ve Kaç!

Vakayı karşı yakadan çözmek

Bu bakımdan aslında biraz dedektiflik öykülerini andırıyor soygun filmleri. Tıpkı vaka çözmeye çalışan dedektif gibi analiz eden, kafasını çalıştıran, kaba kuvvetten ya da silahtan çok zekâya tutunan karakterlerle dolu. Ve yine klasik dedektiflik öyküsü gibi, bu matematiksel cazibesiyle çekiyor seyirciyi ilk başta. Fakat âşinâ bir kancayla problemin, yani "plan"ın içine çekildikten sonra kendimizi aslında epey farklı bir polisiye coğrafyada buluyoruz. Bir kere, çoğu dedektiflik filminde - özellikle de "cozy" tabir edilen Agatha Christie tarzı öykülerde - veriler önümüze koyulur ve o andan itibaren biz de ufak ufak, kendi çapımızda vaka çözmeye koyuluruz. Oysa çoğu soygun filminde derhal kenara çekilip meydanı profesyonellere bırakmamız gerekiyor... Evet, veriler bize bir bir sunuluyor ama bu ortak problem çözmeye değil de, ardından gelecek çözüm karşısında ağzımızın bir karış açılmasına yönelik bir girişim daha ziyade. Genellikle yalnız çalışan ve salt mantıki çıkarımla sonuca ulaşan eski tip dedektifin (mesela Hercule Poirot'nun) öyküsünün aksine, soygun filminde genellikle "kasayı" açacak teknolojik bilgiye ve "bağlantılara" sahip olmadığımız için o ilk heyecan ânının akabinde hemen "seyirci" konumumuza geri dönüyoruz.

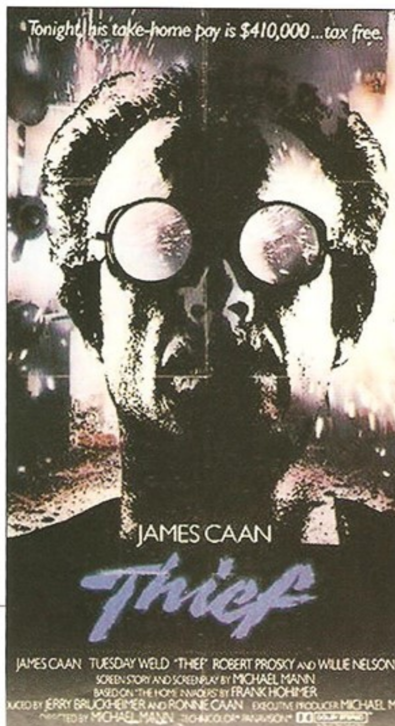
Bu durumun doğal sonuçlarından biri olarak soygun filmi eskiden beri hayranlık verici karakterlerin, hatta Amerikalılar'ın genel tabiriyle "cool"un önemli sergi alanlarından birini oluşturuyor. Evet, hem bize imkânsız görünen şemaları parçalarına ayırıp ustalıkla aralarından bir geçiş yolu yaratan zekaya duyduğumuz hayranlık var... Hem şık giysiler, farklı ve kimi zaman egzotik mekanlar var... Hem de hiçbir şart altında serinkanlılıktan taviz vermeyen, hünerli kahramanlar var.

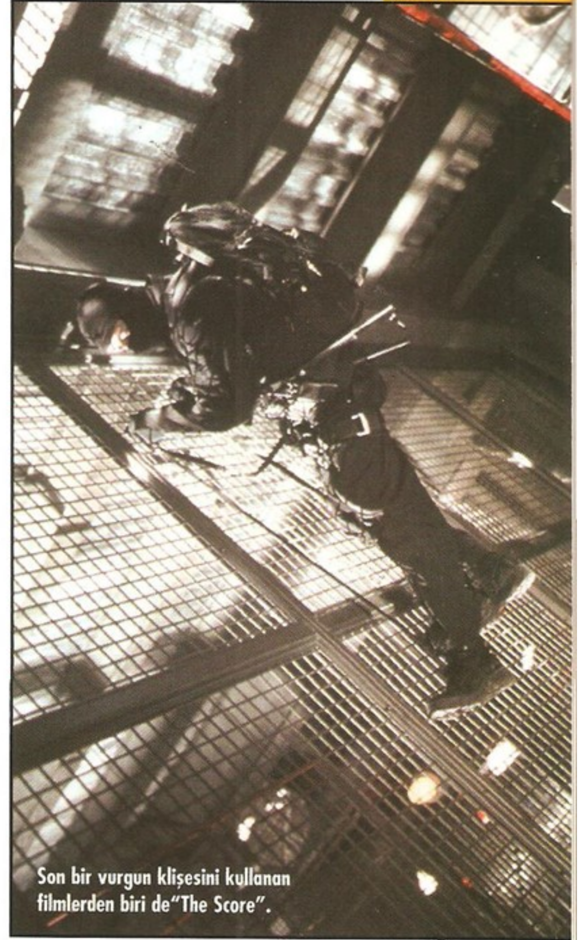
Ocean's Eleven: Titiz bir soygun filmi çalışması

İşte bütün bunlar, Steven Soderbergh'in "Ocean's Eleven"ı yeniden yaparken yakaladığı hayati noktalardı zaten. Daha önce "Underneath" ve "Out of Sight" filmleriyle türe ilgisini açıkça göstermiş olan, üstelik "Sex, Lies and Videotape" ile sahneye adım attığından beri soğukkanlı, mesafeli ve yer yer hayli formalist sinema diliyle ilgi çeken Soderbergh için biçilmiş kaftan gibi görünüyordu bu proje. Sonuçta da Soderbergh gerçekten "hedef"in güvenlik sistemini parçalarına ayıran bir soyguncu gibi türü titizlikle analiz ettiğini gösteren bir film çıkardı ortaya.

1960'ta çekilen orijinal "Ocean's Eleven", "rat pack" olarak adlandırılan (ve mafyayla bağlantıları üzerine çeşitli rivayetler dolaşan) müzik ve sinema dünyası ünlülerinden oluşan bir grubun; Frank Sinatra'nın, Dean Martin'in, Sammy Davis Jr.'ın "beraberce takılabileceği" bir proje niteliğindeydi. Mizahi tarafı oldukça yüklü, bütün vurguyu karakterlerine yapan, soygun filmi şemasını "şık bir karakter buluşması" için mazeret olarak kullanan bir film. "Rat pack"in kendisi üzerine kurulu bir film.

Soderbergh'in "Ocean's Eleven"ı da benzer bir meyile sahipti aslında. Yıldızlarla bezeli bir kadrosu vardı ve

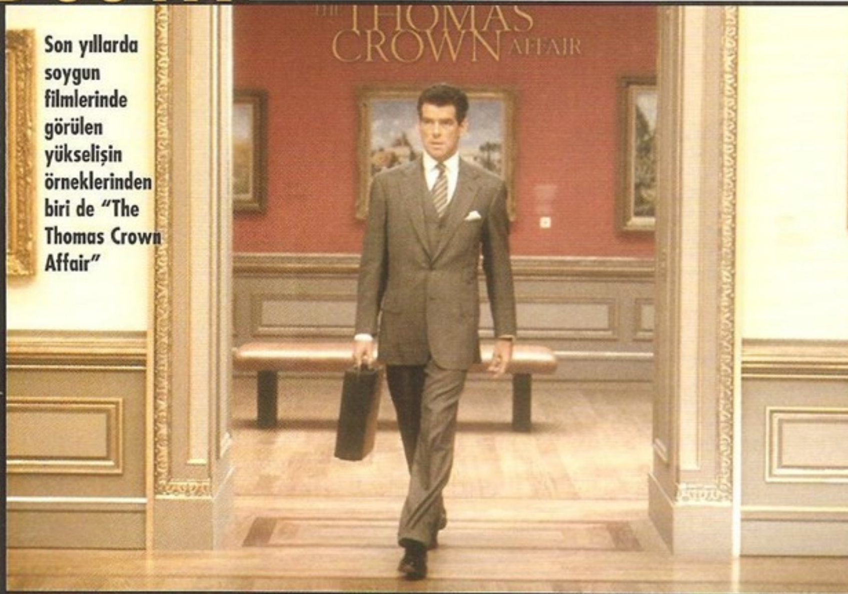

Son bir vurgun klişesini kullanan filmlerden biri de "The Score".

her şeyden önce onlara odaklanıyordu. Soygun filmlerinde adetten olan "ekibi toplama" bölümünde bizi bu yıldızlarla bir bir tanıştırıyor, hepsinin bilgisini, deneyimini ya da yeteneğini takdir etmemizi sağlıyordu. Genellikle ekibin "yüzü" olan, bağlantıları ayarlayan, konuşmaları yapan ve genel olarak şık ve yakışıklı görünen tip, yani Danny Ocean, George Clooney idi. Topladığı grup, Brad Pitt'ten, Elliott Gould'a ve Carl Reiner'dan ve Matt Damon'a, epey kalabalık bir gruptu ve çok büyük bir vurguna, herkesin emekliye ayrılmasını mümkün kılacak çapta bir vurguna kalkışacaktı. Aynı anda üç büyük Las Vegas kumarhanesini soymak.

Son bir vurgun...

Soygun filmlerinde "eski ekibi toplamak"tan daha büyük bir klişe varsa, o da herhalde "son bir vurgun" klişesi - ki zaten genellikle ikisi bir arada gidiyor (Cümle içinde kullanmak gerekirse, "Eski ekibi toplayıp son bir vurgun yapmak"). Elbette ikisi birbirine göbekten bağlı da değil - mesela Michael Mann'ın ilk döneminden ve türün klasiklerinden olan "Thief"te kasa

Son yıllarda soygun filmlerinde görülen yükselişin örneklerinden biri de "The Thomas Crown Affair"

Tarantino'nun filmi "Rezervuar Köpekleri", standart bir soygun filminden epey farklıydı.

5 Soygun Komedisi

Soygun filmleri hem büyük hüner ve zeka gerektirdiğinden, hem de çoğunlukla karizmatik, soğukkanlı ve becerikli tipler kullandığından, genelde mizaha, özelde ise sakarlık komedisine ve parodiye hayli yatkın. Evet, "Pembe Panter"de komik kahramanımız hırsız değil polis, ama yine de bu ünlü soygun komedisini anmamak olmaz.

The Pink Panther (1963)
Yönetmen: Blake Edwards. Oyuncular: David Niven, Peter Sellers, Robert Wagner.

A Fish Called Wanda (1988)
Yönetmen: Charles Crichton. Oyuncular: John Cleese, Jamie Lee Curtis, Kevin Kline.

Quick Change (1990)
Yönetmenler: Howard Franklin, Bill Murray. Oyuncular: Bill Murray, Geena Davis.

Bandits (2001)
Yönetmen: Barry Levinson. Oyuncular: Bruce Willis, Billy Bob Thornton, Cate Blanchett.

The Ladykillers (2004)
Yönetmen: Joel Coen, Ethan Coen. Oyuncular: Tom Hanks, Irma Hall.

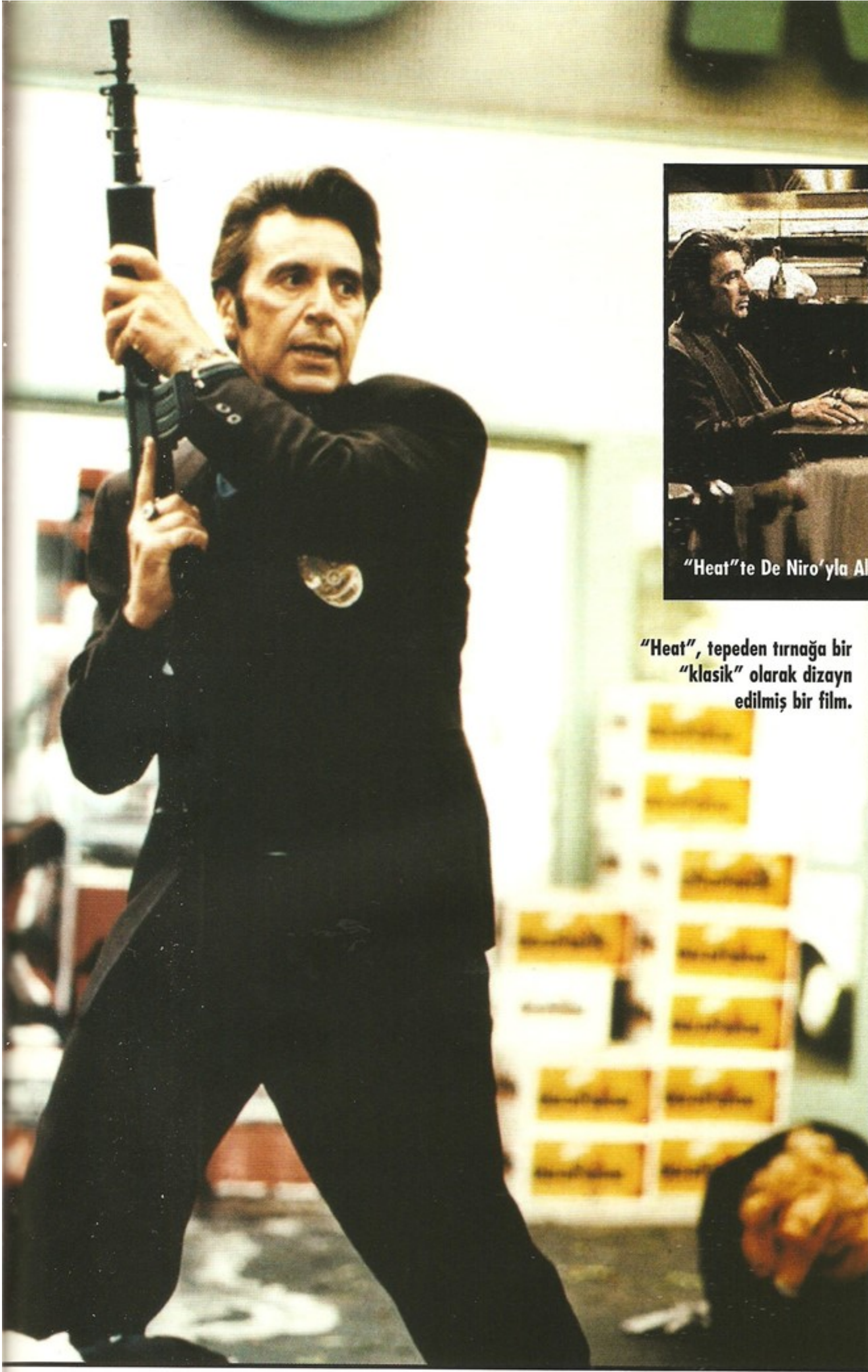
hırsızı James Caan, ekip falan toplamadan böyle bir işe girişiyordu. Epey sakin, kendi halinde bir profesyonel olan Caan'ın durumu, seyircinin ona daha da sempatiyle yaklaşmasını mümkün kılan bir durumdu, zira kendi tercihi olduğu için değil, işvereni tarafından zorlandığı için kalkışıyordu son vurgunlarına. Öte yandan soygun filmlerinde sadece "bu işlerden elini eteğini çekmek için" son bir vurgun yapmak da son derece yaygın bir durum... Mesela "The Score"da Robert De Niro. Ya da David Mamet'ın çektiği "Heist"ta Gene Hackman. Filmde anlatılan soyguna daha da büyük önem veren, karakterlerine bakışımız üstünde önemli bir rolü olan bir bilgi bu: Bir taraftan onların bu yasadışı işi "başarmasını" istiyoruz ama bir taraftan da bu isteğimizin temel ateşleyicisi, bu sayede kahramanlarımızın bu işten "kendilerini kurtarabilecek olması" umudu oluyor aslında - dolayısıyla kendi içinde biraz çelişkili görünen, ama türün tarihi boyunca epey iyi işlemiş bir mekanik bu.

90'lardan bu yana görülen yükseliş

"The Score", "Heist" ve "After the Sunset"ten söz açmışken, bu filmleri izlemiş olanlar, hepsinin nispeten yeni (son on yılın ürünü) olduğunu fark etmiştir. Evet, son on-on beş yıldır soygun filmlerinde gerçekten de büyük bir yükseliş görülüyor. "Entrapment", "The Thomas Crown Affair", "Sexy Beast", "Italian Job"... Bunun bir sebebi, Soderbergh'in "Ocean's Eleven"da örneğini gayet iyi sunduğu üzere, türün diğer güçlü yanlarının iyi oyuncu kadrolarıyla bir araya gelebilmiş olması. Nihayetinde soygun filmleri, karakterlere epey ağırlık veren, ikna ediciliklerini ve cazibelerini onlardan alan yapısıyla, oyuncular için iyi bir vitrin oluşturuyor. Bir Hackman'ı, bir De Niro'yu, hatta bir Jon Voight'u ("Heat"te "ekibin bağlantısı" rolünde) iyi bir soygun filminde izlemek her zaman büyük bir keyif ve bu roller, iyi oyuncuların kendilerini yeniden göstermesi için elverişli birer zemin.

Tarantino etkisi

Bir diğer etki ise, basitçe "Tarantino etkisi" olarak açıklanabilir. Unutmayın ki Quentin Tarantino adını düşük bütçeli, bol yıldızlı, hayli farklı ve "cool" merakı neredeyse parodi sınırlarına dayanmış bir filmle duyurmuştu:

"Heat", tepeden tırnağa bir "klasik" olarak dizayn edilmiş bir film.

"Heat"te De Niro'yla Al Pacino'nun karşı karşıya oynadığı meşhur sahne.

"Reservoir Dogs". Tarantino'nun Harvey Keitel'li, Steve Buscemi'li, Tim Roth'lu, Michael Madsen'lı, Chris Penn'li başyapıtı, aslında standart soygun filmlerinden epey farklıydı. Bize planı ve soygunu "temiz" bir şekilde sunmak yerine zaman içinde hayli serbestçe geziniyor, nedense soyguna birörnek kıyafetle giden bu bir grup adamın masa başı geyik muhabbetlerinden ters giden soygunun sonrasına hayli ilgi çekici bir öykü akışı sunuyordu. Bu yeni soygun öyküsünde karakterler ve aralarındaki çatışmalar tamamen ön plana çıkıyor, soygunun kendisi ise tamamen arka plana itiliyordu. İzini sürüp çözmeye çalıştığımız şey artık bir güvenlik sistemi falan değil, öykünün kendisi hâline geliyordu neredeyse. Tarantino, daha sonra "Pulp Fiction" ile de göstereceği üzere "suç filmi" denen sinemasal evrenin kendisine meraklıydı daha çok... Ve "Reservoir Dogs" onun bu dünyayı beyazperdede keşfe çıktığı filmdi. Takım elbiseleri, silahları, karakterler arası çatışmalarıyla... Tarantino daha sonra "Pulp Fiction"da da soyguna yer vermekle birlikte, tam olarak bir soygun filmi yapmıyordu. Yönetmenin klasik anlamıyla bir soygun filmi yaptığı proje ise girift vurgun öyküsü ve hayli kurnaz karakterleriyle "Jackie Brown" oldu. Gücün birkaç kez el değiştirdiği, kahramanı hep bir adım geriden takip ettiğimiz "Jackie Brown", Tarantino'nun türün geleneklerine en bağlı kaldığı, en "klasik" suç öyküsü oldu.

Soderbergh ve "Out of Sight"

Tarantino'nun diyaloglarının epey bir Elmore Leonard etkisi taşıdığı öteden beri söyleniyor. Zaten "Jackie Brown" da bu ünlü "suç öyküleri" yazarının romanının uyarlaması. Bu durumda, dönemin epey ilgi gören ve soygun filmlerinin iyice cazip bir alan hâline gelmesine katkıda bulunan "Out of Sight"ın da bir Elmore Leonard uyarlaması olması dikkate değer bir durum. George Clooney'nin şık ve "tatlı dilli" (filmin başında sadece konuşarak banka soyuyor) bir hırsızı, muhtemelen en unutulmaz sinema filmi rolünde Jennifer Lopez'in ise onun peşindeki kanun kadınını oynadığı film, hem bağımsız sinemacı Soderbergh'i "ana akım"ın aranan yönetmenleri arasına soktu, hem de George Clooney'nin bir yıldız olarak çizgisini bulmasına yardımcı oldu. Biraz "Reservoir Dogs" gibi zaman içinde serbestçe gezinen, ileri ve geri sıçramaktan çekinmeyen "Out of Sight", hem bir aşk filmi, hem bir soygun filmi, hem de bir hırsız/polis hikâyesiydi.

Michael Mann'ın "Heat"te çok sağlam bir örneğini sunduğu gibi, yasanın iki tarafı, yani polis ve hırsız polisiyelerde genellikle madalyonun iki yüzü ya da birbirlerinin aynadaki yansıması olarak ele alınıyor... Sık sık iki tarafın birbirine "mesleki bir saygı" ile baktığını görebiliyoruz polisiyelerde... "Out of Sight"ta bu çapraşık ilişki biraz oyunbaz bir şekilde mantıki sonucuna götürülüyor ve hırsız ile polis birbirlerine âşık ediliyordu. Ayrıca bu film, Steven Soderbergh'in pek az bilinen "Underneath"inin ardından, türe yatkınlığını gösterdiği filmdi - yani bir bakıma "Ocean's Eleven" ve "Ocean's Twelve"in önünü açan film.

"National Treasure" gibi arkeolojik maceralar da soygun filmlerinin belli başlı kalıplarını kullanabiliyor.

Michael Mann'ın türü ziyareti

Elbette burada "Heat"in kendisine bir uğramamak da olmaz. Michael Mann'ın filmi, tepeden tırnağa bir "klasik" olarak dizayn edilmiş bir filmdi adeta. Öncelikle, polisiyenin ve suç öykülerinin en popüler iki aktörünü, Robert De Niro ile Al Pacino'yu bir araya getiriyordu - üstelik, sinema tarihinde ilk kez, aynı sahnede. Onları Tom Sizemore, Val Kilmer, Ashley Judd ve Jon Voight gibi oyuncularla çevreliyordu. Ve De Niro ile Pacino'nun karakterlerine odaklı bir "karakter çalışması" olarak, tam anlamıyla ışıl ışıl parlıyordu. Türün geneline kıyasla epey ciddi bir havaya sahip, adet olduğundan epey daha az mizaha yer veren, tıpkı "soğuk bir profesyonel" olan hırsız kahramanı (De Niro) gibi telaşsız ve kontrolü elinde tutan bir filmdi bu. Üstelik, bu yazının başlarında adı anılan James Caan'lı "Thief" sayesinde, Michael Mann'ın ilk soygun filmi de değildi.

Başka türlerde soygun

Bu noktada belki de soygun filminin klişeleri hayli belirgin bir "ana damar"ının olmasına rağmen, epey farklı, serbest yan kolları olduğunu, hatta "soygun filmi" dediğimiz şeyin belli başlı unsurlarının başka türlere de sirayet edebildiğini söylemek lazım.

Evet, dar tanımıyla soygun filminin epey âşinâ temel öğeleri var: "ekibi toplama, hazırlık ve soygun" bölümlerinden oluşan akış; "ekibin yüzü", "patlayıcı uzmanı", "kasa hırsızı", "sürücü", "teknik dahi", "bağlantı" gibi temel tipler... Fakat nihayetinde "soygun" konusu, sadece standart soygun filmlerine ait değil... Mesela eski western'lerde banka soygunlarından çiftlik basmalara, tren soygunlarına çok farklı soygun biçimlerine yer veriliyor ve bu olayların hepsi tamamen western'in kendi dinamiklerine göre biçimleniyor. Aynı şekilde mesela Indiana Jones ve Lara Croft'un öyküleri ya da Nicolas Cage'li "National Treasure" gibi arkeolojik maceralar da soygun filmlerinin belli başlı kalıplarını kullanabiliyorlar. Özellikle de kahramanın iyi korunan bir mekandan önemli bir nesne "alması" gerektiği zaman. Hatta "National Treasure" bu bağlantıyı işin içine düpedüz bir "koruma amaçlı soygun" sokacak kadar ileri götürüyor.

Bu konuda ilginç bir örnek: 90'larda soygun filmleri yükselişe geçerken, muhtemelen en akılda kalıcı, en çok gönderme yapılan soygun sahnesi bir casusluk filminde, "Mission: Impossible"da (Görevimiz Tehlike) karşımıza çıkmıştı. Tom Cruise'un kordonlara bağlı halde süper-güvenlikli CIA odasına sarkıtıldığı sahne, elbette.

"Lara Croft: Tomb Raider"

"Kedi Hırsız"

Soygun filmlerinden söz edince genellikle aklımıza büyükçe ekipler geliyor; sürücüsü, bağlantısı, sosyal elemanı, kasa hırsızı, patlayıcı uzmanı, vs... Oysa sinemanın klasik hırsız tipleri arasında kendi işini kendi başına gören (ve belki sadece bir tane yardımcısı olan) hırsızlar da var: "Kedi hırsızlar". Genellikle ninja-vari siyah ve dar kostümlere bürünüp müthiş akrobatik beceriler sergileyerek en sıkı güvenlikli yerlere girmeyi başaran, sonra da "vurgun"u kimseyle paylaşmayan yalnız profesyoneller. "Entrapment"ta Sean Connery ve elbette Catherine Zeta Jones, "The Real McCoy"da Kim Basinger bu hırsız tipinin örnekleri. Ayrıca Bruce Willis'in gişede yaşadığı hüsranla ünlü "Hudson Hawk"taki karakteri de bir kedi hırsız.
"Kedi hırsız"ın ilginç taraflarından biri, genellikle soygun filmlerinde bir ekibin yaptığı bütün işi tek başına yapmak zorunda olduğundan, hem zeki, hem fiziksel olarak becerikli olması, hem de iyi bağlantıları bulunması.

Elektronik kasa açıcıları

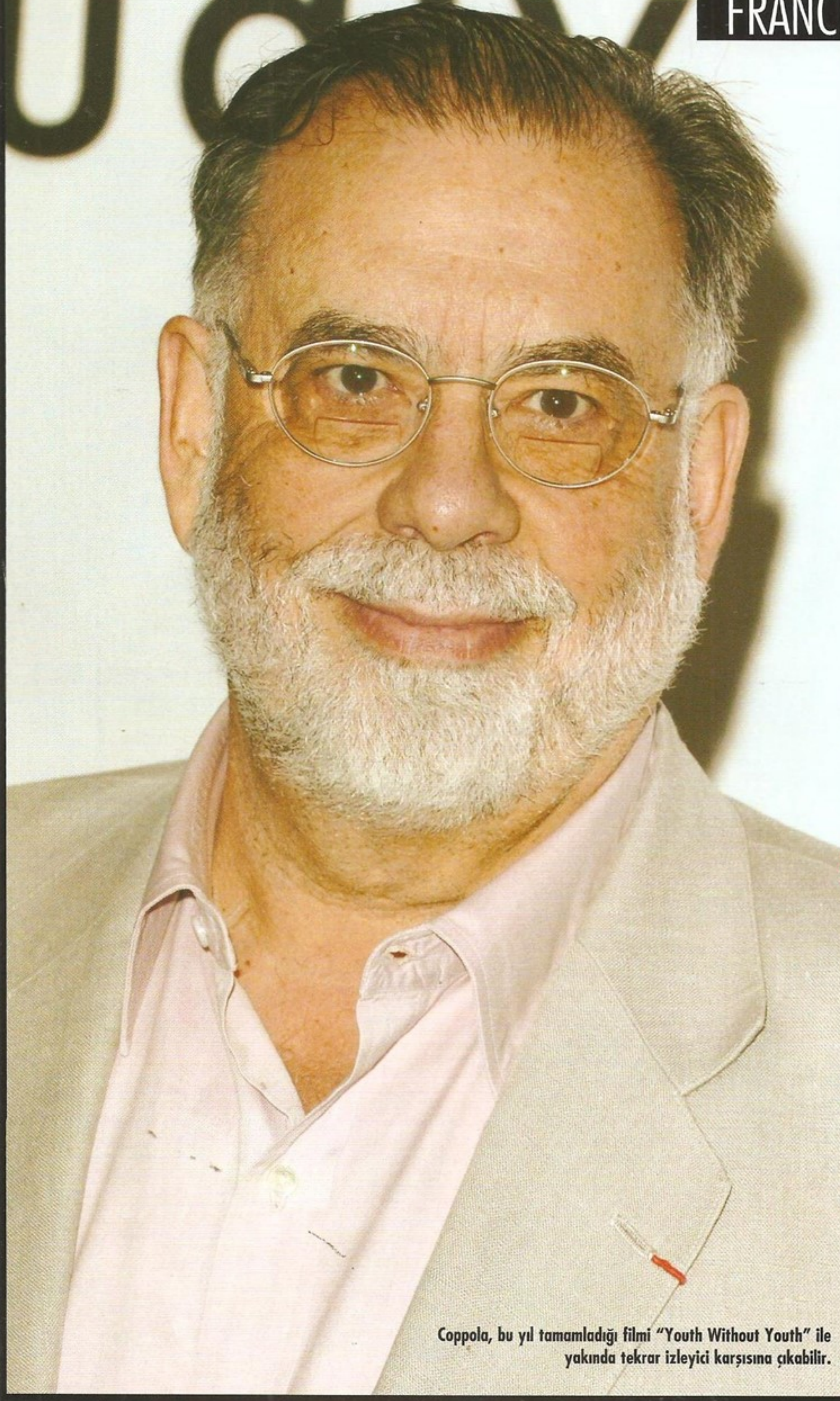
Bu türler-arası ilişkilerden söz ederken, soygun filminin yükselişinde muhtemelen önemli etkisi olan bir alt-kültürden söz etmemek olmaz: Hacker alt-kültürü. Evet, bu alt kültür sinemada koltuk kabartıcı - ya da en azından komik stilize etme çabalarına kurban gitmemiş - çok sayıda temsilciye sahip olmayabilir. Fakat enformasyon tutkusuyla ve merakla beslenen, gizli yerlere girmeyi ve bilinmeyeni bilmeyi fetiş haline getirmiş olan "hacker" alt-kültürünün öyküleri ve efsaneleri soygun öykülerini yer yer epey andırıyor doğrusu. Ne de olsa iki tarafta da "aşılması gereken güvenlik duvarları" ve "yaratıcı çözümler" söz konusu. Mesela edebiyatta, siberpunk'ın öncülerinden William Gibson'ın klasik romanı "Neuromancer", tam da soygun öyküsü gibi inşa edilmiş bir "hacker" öyküsüdür. Sinemada ise, özellikle Robert Redford'u başrolünde izlediğimiz Phil Alden Robinson filmi "Sneakers" "hacker" filmiyle soygun filmi arasındaki köprüye bir kanıt niteliği taşıyor. Bu alt-türün diğer örnekleri arasında "Swordfish" ve "Hackers" gösterilebilir.

Zaten "hacker"lar artık "teknoloji dehası" kontenjanından soygun filmlerine dahil edilmiş durumda. Standart ya da "fiziksel" soygun öykülerinin bu yükselişi yavaşlasa bile, en azından "hacker"lar sayesinde türün ana unsurları daha uzun bir süre gözden düşmez gibi görünüyor.

FRANCIS FORD COPPOLA

Modern Amerikan sineması dendiğinde akla gelen en önemli isimlerden biri Francis Ford Coppola... 1960'ların başında girdiği sinema dünyasına, "Baba" serisinden "Kıyamet"e, "Konuşma"dan "Siyam Balığı"na dek pek çok unutulmaz film kazandıran yaratıcı bir yönetmen. Aynı zamanda Oscar'lı bir senarist ve gözü kara bir yapımcı. Bu ay Coppola'nın büyük başarılar ve ani çöküşlerle örülü kariyerini incelerken, hayallerinin peşinden korkusuzca koşan, neredeyse düştükçe daha da güçlenen inatçı bir karakterin yaşam öyküsüne de tanık olacağız...

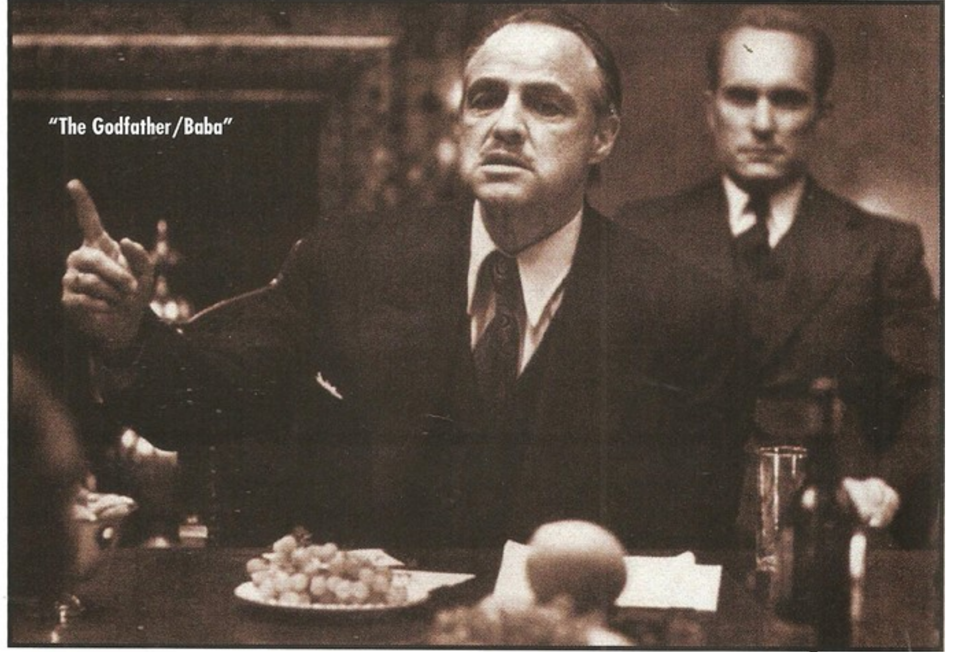
PINAR TINAZ GÜRMEN

Coppola, bu yıl tamamladığı filmi "Youth Without Youth" ile yakında tekrar izleyici karşısına çıkabilir.

Sinemanın Amerika'da ve Avrupa'da bir sektör olarak işleyişinin farklı olduğu bilinir. Avrupa'da sanatçının yaratıcı kişiliği ön plandayken, Hollywood daha ticari bir iş olarak bakar sinemaya. 1960'lara dek, Amerikan sinemasına son sözü yapımcıların söylediği, yönetmenin yaratıcıdan ziyade yetkin bir zanaatkar olarak görüldüğü filmler hakimdir. Elbette çok yetenekli yönetmenler çıkmıştır. Kaldı ki, bir John Ford'un, bir Frank Capra'nın veya William Wyler'ın tamamen özgür bırakılmış olsalar neler yapabileceklerini hayal etmek bile heyecan vericidir... 1960'lı yıllara gelindiğinde Amerikalı sinemacılar stüdyo

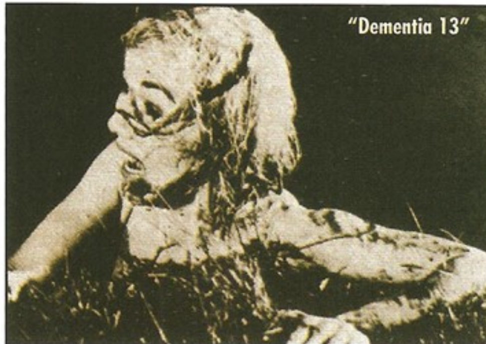
Amerikan sinemasının "Baba"sı

"The Godfather/Baba"

dayatmalarından kısmen de olsa kurtulmaya başlarlar. Ticari filmler geçerliliğini korusa da, bağımsız şirketlerin finanse ettiği bazı isimler yavaş yavaş ön plana çıkmaya başlar. Martin Scorsese, Steven Spielberg, Brian DePalma, George Luckas gibi olgun eserlerini 70'li yıllarda verecek olan bu nesle Francis Ford Coppola da dahildir...

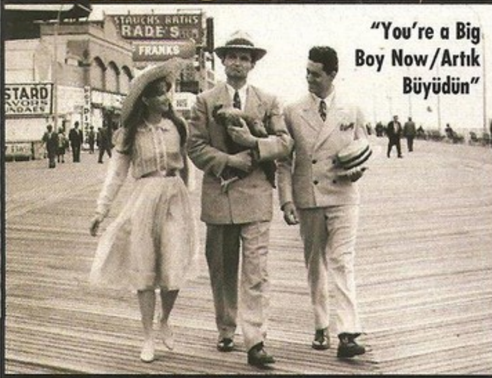
Teknik imkanları sonuna dek kullanan, hem ticari, hem de yaratıcı olmayı başarabilen, her şeyden önemlisi de sorgusuz sualsiz düzene hizmet etmek yerine, onu eleştirme yürekliliğini de gösterebilen bir yönetmendir Coppola. Küçük detaylar ile örülen, incelikli senaryo üslubu, sinemasal zamanı, gerçek zaman algısına mümkün olduğunca yaklaştıran kurgu anlayışı ve denenmemiş olanı denemeye olan merakı ile ünlüdür. Parlak yeteneğinin ona önerdiklerini korkusuzca uygular. Bazen takdir görür, bazense iflasın eşiğine gelir ama yine de devam eder kendi bildiği yoldan yürümeye. Ve tarih her zaman küçük kayıplarla değil, büyük zaferlerle ilgilenir; "Baba", "Siyam Balığı", "Kıyamet", "Drakula" veya "Konuşma" gibi...

Sanatçı bir ailenin; müzisyen bir baba ve aktris bir annenin çocuğu olan Francis Ford Coppola 7. Nisan. 1939'da Detroit'te dünyaya geldi. Başından beri sakin, içine kapanık bir çocuktu. Ama yakalandığı çocuk felci nedeniyle uzun süre yatağa mahkum kalınca, yaşıtlarından iyice koptu. Hastalığının bulaşacağı endişesi ile zaten az sayıda olan arkadaşları birer birer ortadan kayboldular. Eve gelen bir öğretmen yardımıyla eğitimini sürdürmeye çalışan Francis de kendisine başka arkadaşlar bulmakta gecikmedi; ailesine ait 8 mm. bir kamera ve oyuncak kuklalar... Kuklaları için küçük oyunlar yazan, onları filme alan, ardındansa çektiklerini büyük bir zevkle kurgulayan küçük sanatçı adayı, ergenlikle birlikte hastalığından tamamen kurtulacak, iş meslek seçimine geldiğinde ise tercihini tiyatrodan yana kullanacaktı. Önce Hofstra College'de tiyatro eğitimi aldı, ardından UCLA'da sinema okudu. Öğrencilik yıllarında kısa metrajlı filmler çekti. Mezuniyetinin ardındansa önce çok yönetmenli birkaç proje içinde yer alan Coppola, 1962 yılında kendi yazıp yönettiği ilk filmi olan orta metrajlı western "Tonight for Sure"u çekti. Ancak Coppola'nın meslek hayatında basamakları hızla tırmanmasını sağlayacak fırsat, aynı yılın sonlarında karşısına çıkacak, sinema dünyasında pratikliği ve yaratıcı fikirleri ile tanınan Roger Corman'ın asistanı olmak ona kendi deyimiyle sinema okulunda öğrendiklerinin on mislini kazandıracaktı.

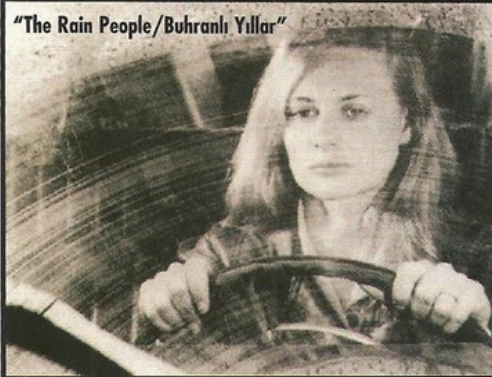

"Dementia 13"

Etkileyici Bir Başlangıç: "Dementia 13"

Corman'ın setinde diyalog yazarlığından, devamlılık asistanlığına, dekor yardımcılığından temizlik işçiliğine dek her işi yapan genç sanatçı, 'tekkeyi bekleyen derviş' misali kısa zamanda hayaline kavuştu ve ilk uzun metrajlı filmi "Dementia 13"ü ustasının yardımlarıyla hayata geçirdi. Corman film çekmek için Avrupa'ya her gidişinde, bütçe dahilinde küçük bir film daha yapmayı adet haline getirmişti. Bu kez çalışkan ve hevesli asistanına bir şans vermeyi düşündü. Doğrusu Coppola böyle bir jest beklemiyordu. Hazırlıksız sayılırdı ama önüne çıkan fırsat da tepilecek gibi değildi. Üç günde yazdığı bir gerilim senaryosu ile işe koyuldu. İrlanda'da kasvetli bir şatoda çekilen "Dementia 13", küçük kızları yedi yıl önce bahçedeki gölette boğulan Haloran ailesinin, gizemli ve ürkütücü öyküsünü

"You're a Big Boy Now/Artık Büyüdün"

"Finian's Rainbow/ Finian'ın Gökkuşağı"

"The Rain People/Buhranlı Yıllar"

taşıyordu perdeye. Küçük Kathleen'in ardından ruhsal dengesini yitiren anne Haloran, her yıl üç oğlunu da yanına alarak, cenaze törenini tekrar etmeyi alışkanlık haline getirmişti. Aile bireyleri kanıksamıştı bu hastalıklı oyunu ancak bu kez şatoda büyük oğul John'ın eşi Louise ve ortanca oğul Richard'ın nişanlısı Kane de vardı. Sandal gezisinde kalp krizi geçiren kocasının ölümünü mirastan mahrum olma endişesi ile gizleyen Louise, anneyi etkilemek adına Kathleen'in ruhu ile bağlantıya geçtiği masalını uydurunca, finale kadar kimliği belirsiz kalan bir katil sahneye çıkarak, genç kadını ortadan kaldırıyor, bu dakikadan sonra Kathleen'in kutsal anısına saygısızlık eden herkes birer birer katilin baltası ile tanışıyordu...

Subjektif kameranın başarıyla kullanıldığı, sessizliğin gerilimi mükemmel biçimde desteklediği, iddiasız ama usta işi bir film oldu"Dementia 13"... Alan derinliğinden alabildiğine faydalanan ve zaman zaman su altına da inen siyah beyaz çekimleri, öykünün gizemini destekleyecek şekilde düzenlenmiş mekanları, ışık/gölge oyunları, iç ses anlatımları, her ne kadar zamanı yavaşlatır görünse de, kurgusal olarak hiçbir fazlalık barındırmayan ağır temposu, psikolojik açılımları ve seyircinin önündeki sis perdesini her adımda biraz daha aralayan geri dönüş sahneleri ile Coppola'nın sınıfı geçmesine de yetti...

Ustalığa Geçiş Dönemi: Artık Büyüdün, Finian'ın Gökkuşağı ve Buhranlı Yıllar

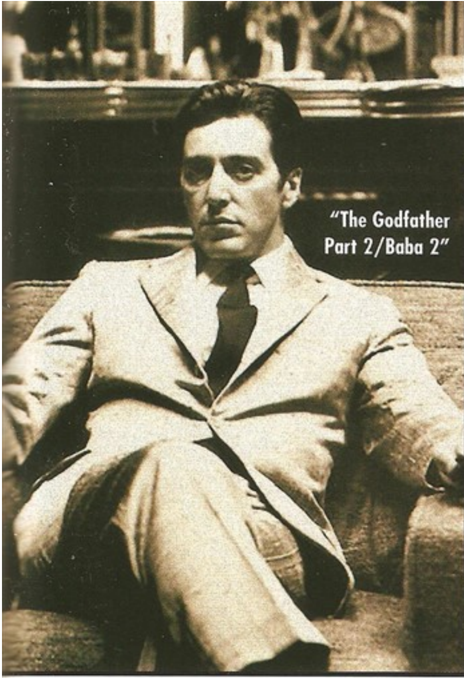
Coppola asıl çıkışını gerçekleştireceği 1970'lere dek, ardı ardına üç film yaparak, deneyimini ve piyasadaki saygınlığını arttırdı. 1966'da çektiği "You're a Big Boy Now/Artık Büyüdün" ile katıldığı Cannes Film Festivali'nden övgülerle dönen yönetmen, 1968 yılında Warner Bros'tan aldığı bir teklifi değerlendirerek Fred Astaire ve Petula Clark'ın başrolde yer aldıkları fantastik bir müzikal olan "Finian's Rainbow/Finian'ın Gökkuşağı"nı çekti. Coppola tam anlamıyla bir stüdyo filmi olan ve yaratıcılığını sergilemesine fazla olanak tanımayan bu filmden pek memnun kalmadıysa da, gişede elde ettiği başarının kendisine yeni kapılar aralayacağının farkındaydı. Ertesi yıl, James Caan, Shirley Knight ve Robert Duvall'ın yer aldığı kişisel bir proje; "The Rain People/Buhranlı Yıllar" ile tekrar kamera arkasına geçti. Eleştirmenlerin beğenisiyle karşılanan ve gişede de hayal kırıklığı yaratmayan bu filmin ardından, yönetmeni bir anda zirveye taşıyacak olan başyapıtı "The Godfather/Baba" geldi.

Modern Amerikan Sinemasının Başyapıtı: "Baba"

Paramount, Mario Puzo'nun ünlü romanını beyaz perdeye aktarmak için bir süredir çalışmalarını sürdürüyordu ancak yönetmenliğin kime verileceği konusu henüz kesinleşmemişti. Aralarında Costa Gavras, Richard Brooks gibi ünlü yönetmenlerin de bulunduğu bir dizi adaya teklif götürülse de, sonuç alınamamıştı. Paramount için "Baba" popüler bir suç filmi olacaktı. Puzo'nun romanından bir şaheser yaratmak gibi bir düşünceleri yoktu. 1972 yılında Coppola, bir dizi ilginç filme imza atmış, gelecek vaat eden bir yönetmen, ayrıca başarılı bir senaristti. Özellikle Sydney Pollack'ın "This Property is Condemned/Lanetli Kasaba" ve ona en iyi uyarlama senaryo Oscar'ını kazandıran F.J Schaffner imzalı "Patton" ile haklı bir üne kavuşmuştu. Üstelik Coppola'nın İtalyan asıllı olması da filme bu kesimden gelebilecek tepkileri yumuşatabilirdi. Teklifi duraksamadan kabul eden Coppola içinse "Baba", o anki mali problemlerine iyi gelecek bir ilaçtan ibaretti...

Senaryo aşamasında Mario Puzo ile birlikte çalıştı yönetmen. Roman, bilindik gangster öykülerinden önemli noktalarda ayrılıyordu. Öncelikle suç örgütünün karşısına, 'iyi kanat'ı temsil eden bir kanun kuvveti yerleştirilmemişti. Hikayenin diyalektik yapısı seyirciyi gangsterlerin arasında iyi-kötü ayrımı yapmaya zorluyordu ki, bu da özdeşleşmenin her halükarda bir anti kahraman üzerinde toplanması demekti. Coppola, Corleone ailesinin bireylerini, iyi ahlaklı, birbirlerine bağlı, ülkelerini seven, girişimci Amerikalılar olarak çizmekte sakınca görmedi. Sadece yaptıkları işin nevi yasalara aykırıydı o kadar. Aile büyüklerine sonsuz saygı gösteren, çocuklarını ihtimamla büyüten, askere gidip ülkeleri için savaşmaktan çekinmeyen, üstüne üstlük suç örgütleri içinde uyuşturucu ticaretini kınamalarından dolayı sorun üzerine sorun yaşayan aile, seyircinin saygı ve sevgisini kolaylıkla kazanıyordu.

Filmin baş kahramanı Michael Corleone, klasik trajedilerde görmeye alıştığımız kişiliklerden biriydi. Önceleri temiz bir hayatı seçmeye karar veren ve aile işlerine bulaşmamak için elinden geleni yapan delikanlı, henüz o doğmadan önce yazılmış olan kaderine karşı koyamayacak, bir dizi zorunluluk onu babasının koltuğuna oturmaya mecbur bırakacaktı. Filmin büyük ölçüde Michael'ın geçirdiği değişime yaslandığı söylenebilirdi. Ayrıca pek çok karmaşık karakter ile anlatıyı destekleyen Coppola ve Puzo, Michael kadar, heyecanlı yapısı ve dizginlenemez öfkesi ile bu tavizsiz dünyada fazla yaşama şansı bulamayacak olan ağabeyi Sonny'yi, geri planda kalmanın getirdiği aşağılık duygusunun esiri olan Fredo'yu, aileler

"The Godfather Part 2/Baba 2"

"The Godfather/Baba"

arasında barışı sağlamak adına öldürülen oğlunun intikamını almaktan vazgeçebilecek kadar soğukkanlı bir iş adamı olan baba Vito Corleone'yi, aile bireylerini her zaman bir arada tutmakla yükümlü olduğunun fazlasıyla farkında olan anneyi ve daha nice unutulmaz karakteri başarıyla perdeye taşıyordu.

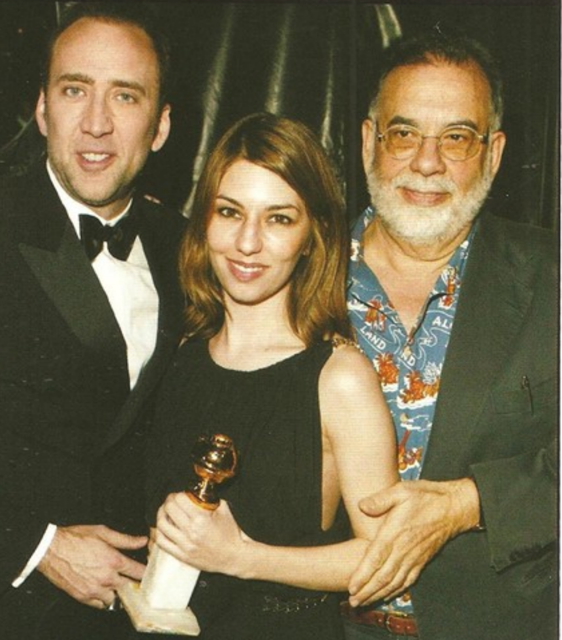
Biçimsel anlamda da tüm yaratıcılığını ortaya koymuştu Coppola. Güneşli ve ferah bahçede verilen düğün yemeğinin neşeli havası ile, evin içinde karanlık odalarda süre giden iş toplantılarının tekinsizliğini mükemmel bir tezat oluşturacak şekilde bir araya getiren düğün sekansı, Sonny'nin otoyol gişelerine kıstırılıp katledilmesi, kilisedeki vaftiz töreninin paralelinde, bir dizi kanlı infazın gerçekleşmesi, Vito Corleone'nin sokak ortasında vurulması veya kendi dünyasında kral itibarı gören Hollywood patronunun yatağında en sevdiği atının kesik başı ile uyanması gibi sahneler seyircilerin belleklerine kazındı.

Eleştirmenler, Coppola'nın karmaşık mizansenler kullanarak dev sekanslar yaratmasını onun operaya duyduğu hayranlığa bağladılar. Üstelik şiddeti stilize eden ve neredeyse bir ritüel konumuna taşıyan tavrında da vardı opera estetiği. Elbette bu görüntüyü destekleyen en önemli unsurlardan biri de Nino Rotta imzalı müzikti...

"Baba", hiç kuşkusuz Coppola'yı bambaşka bir noktaya taşıdı. Artık o tüm dünyada gişe rekorları kıran, toplam on bir dalda aday olduğu Oscar heykelciklerinin üçünü kucaklayan, sinemasal yaratıcılığı ile izleyenleri kendisine hayran bırakan büyük bir eserin yaratıcısıydı. Kuşkusuz bu

Hollywood'da Coppola Ailesi

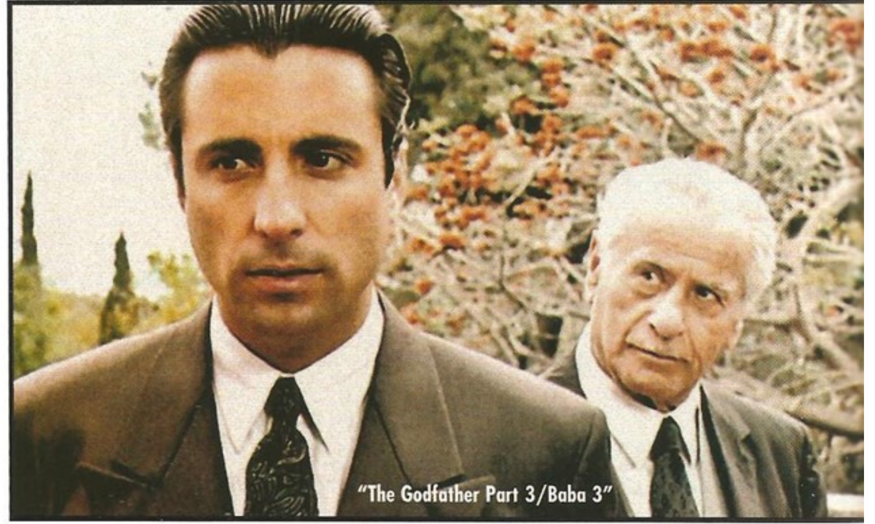
Hollywood'da oyuncuların çocuklarının da aynı mesleği seçmelerine sıkça rastlanır. Ama Coppola ailesinde olduğu gibi hemen herkesin sinemanın ayrı bir alanıyla ilgilendiği ve kendi adına hatırı sayılır bir üne kavuştuğu pek fazla görülmemiştir. Francis Ford Coppola'nın babası Carmine Coppola, oğlunun film müziklerini yapmaya başlamadan önce de başarılı bir orkestra şefi ve besteciydi örneğin. Coppola sinema dünyasına adım attıktan sonra oyuncu olmaya heveslenen kız kardeşi Talia Shire'a destek oldu ve Shire özellikle "Baba" ve "Rocky" serilerindeki performansı ile yetenekli bir karakter oyuncusu olduğunu kanıtladı. Ailenin üçüncü kuşak sanatçılarından Nicholas Cage, gelecekte kazanacağı başarıları tahmin ediyor olmalıydı ki, amcasının soyadını kullanmak yerine kendisine farklı bir sahne adı edindi. Coppola'nın oğullarının ikisi de sinema dünyası içinde yer aldı. Genç yaşta yaşamını yitiren Gian Carlo, yapımcı olma yolunda ilerliyordu. Diğer oğlu Roman ise çok yönlü bir sinemacı. Yazarlıktan, oyunculuğa, yönetmenlikten, görsel efekt tasarımcılığına, hatta kameramanlığa dek hemen her parmağında bir marifet var. Coppola ailesinin son şöhreti ise yönetmenin kızı Sophia... Yıllar önce "Baba 1"in vaftiz edilen bebeği ve "Baba 3"ün acımasızca eleştirilen genç oyuncusu olarak tanıdığımız Sophia, oyunculuk sevdasından vazgeçip yönetmenlikte karar kılınca, ait olduğu yeri buldu. "The Virgin Suicides","Lost in Translation" ve "Marie Antoinette" ile ilgi odağı olan genç yönetmen, "Lost in Translation" ile en iyi senaryo Oscar'ının da sahibi oldu... Ayrıca yönetmenin sinemacı yeğenleri arasında yönetmen, oyuncu ve yazar Christopher Coppola, oyuncu Marc Coppola, müzisyen ve oyuncu Robert Schwartzman, oyuncu, yazar ve besteci Jason Schwartzman ve sanat yönetmenliğinde hızla ilerleyen Stephanie Schwartzman da sayılabilir...

Francis Ford Coppola, kızı Sofia Coppola ve yeğeni Nicolas Cage'le.

yükseliş sadece Coppola değil, filmin kadrosunda yer alan pek çok kişi için de geçerliydi. Marlon Brando uzun bir sessizlikten sonra Vito Corleone tiplemesi ile göz doldurmuş, her ne kadar Amerikan hükümetinin Kızılderili halka karşı yürüttüğü düşmanca politikayı eleştirmek için ödülü almaya gitmediyse de, en iyi erkek oyuncu Oscar'ına layık görülmüştü. Al Pacino, Michael Corleone rolünden sonra Hollywood'un birinci sınıf aktörleri arasında anılmaya başlandı. O güne dek sessiz sedasız ilerleyen James Caan ve Robert Duvall'in de deyim yerindeyse hayatları değişti.

Yönetmenin en büyük övgülerin yanı sıra, en sert eleştirileri de aldığı filmi oldu "Baba". İtalyan asıllı Amerikalılar, kendilerini suçlanmış hissederek filmi protesto ettiler. Ayrıca yönetmen suçu meşrulaştırmakla kalmayıp özendirdiği gerekçesiyle bazı eleştirmenler ve toplumsal örgütler tarafından da kınandı. Aslında anlatılan öykü, sıradışı bir Amerikan Rüyası'ndan ibaretti. Tamamen yabancısı olduğu bu ülkeye küçük yaşta göç eden bir İtalyan, her şeye rağmen ayakta kalmayı başarıyor, üstelik büyük bir servetin ve saygınlığın sahibi oluyordu. Elbette ödenecek bedeller vardı ama amacın her şart altında kazanmak olduğu bu ülkede bir rüya daha etkili bir şekilde nasıl gerçekleşebilirdi? Keza film, özellikle her daim güce sahip olma arzusu içinde kıvranan erkek seyirciler tarafından şiddetle benimsendi.

"The Godfather Part 3/Baba 3"

Sorumluluk Duygusu Üzerine: "Konuşma"

Uzun zamandır "The Conversation/Konuşma"nın senaryosu üzerine çalışıyor, bu filmi çekmek için bir yapımcı şirket bulabilmeyi ümit ediyordu Coppola. Oldukça derin bir senaryoydu koltuğunun altında taşıdığı ama Hollywood patronlarına çekici gelecek bir tarafı yoktu. Alışıldık anlamda aksiyondan, cinsellikten, gözyaşından uzaktı. Ama "Baba"nın beklenmedik başarısı, bu ilginç senaryonun önündeki engeli bir anda kaldırdı. Paramount "Baba"nın devamının hemen çekilmesinden yanaydı ama Coppola ağırlığını koyarak, önce kendi projesini gerçekleştirmekte ısrar etti. Oldukça kısa bir sürede çekilmek zorunda kalınan film, gişede çok büyük başarılar kazanmamış olsa da, 70'ler Amerikan sinemasının en dikkat çekici örneklerinden biri olarak tarihteki yerini aldı.

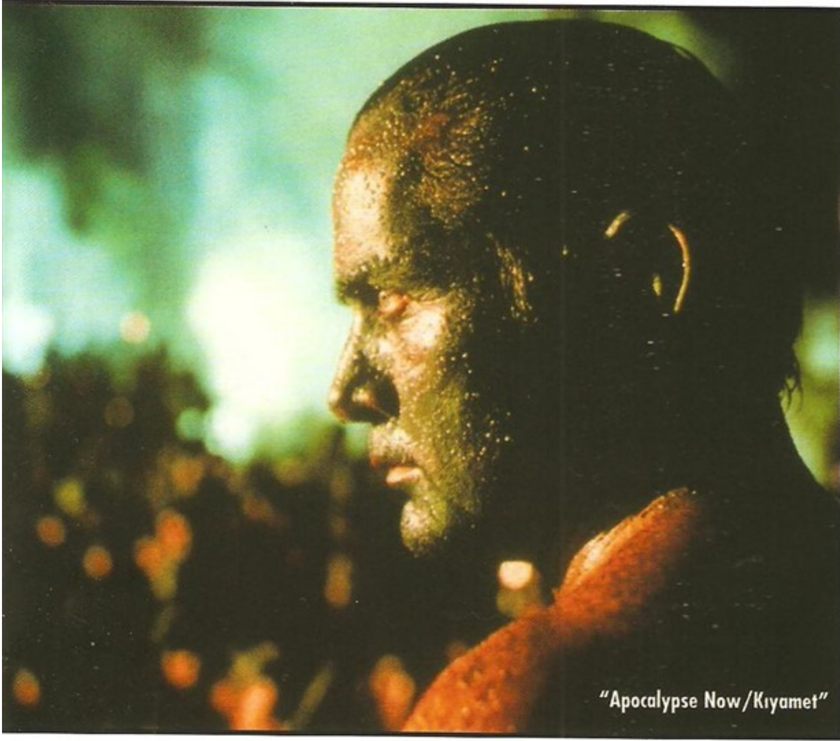
Filmin baş karakteri Harry Caul, özel hayatının mahremiyeti konusunda son derece tavizsiz bir kişi olmasına karşılık, yaşamını yabancıların konuşmalarını kaydederek kazanan özel bir dedektifti. Yaşlı ve zengin bir müşterisi adına, adamın genç karısını takip eden ve sevgilisi ile yaptığı konuşmaları banda alan kahramanımız, kaydı deşifre ettikçe, olayın basit bir aldatma meselesi olmadığını ve genç kadının hayatının tehlikede olabileceğini seziyor, bantları teslim etmek ve etmemek arasında sıkışıp kalıyordu. Yıllar önce yaptığı bir kayıt, bir ailenin yok oluşuna zemin hazırlamıştı ve izlerini bir türlü silemediği bu olayı bir daha yaşamak istemiyordu. Ancak okun yaydan çıktığında bir daha geri dönmeyişi gibi, kayıt yapılmıştı bir kere ve Caul sandığı kadar insiyatif sahibi değildi. Sarhoş olduğu bir gece bantlar stüdyosundan çalınıyor ve sahibine ulaşıyordu. Artık yapılabilecek tek şey, ses kaydındaki ipuçlarını değerlendirmek ve olası cinayeti engellemekti. Ancak olay hiç de Caul'ün sandığı gibi gelişmeyecek, bu kez işi gereği sonsuz güven duyduğu gözleri ve kulakları ona ihanet edecekti. Kurban sandığı genç kadın, celladın ta kendisiydi. Cinayet işlemesinden korktuğu müşterisi ise serveti için katledilen bir zavallı...

"The Conversation/Konuşma"

Gene Hackman'ın filmografisinin en başarılı oyunlarından birini çıkardığı filmde, gerçek endişeleri kronik bir paranoya ile karışan Harry Caul'un, görevi gereği de olsa, yarattığı felaketin sorumluluğu altında ezilişi ustalıkla anlatılmış, hayal ile gerçek arasında sıkışan çarpıcı sahneler, oyunculara sonsuz imkan veren ağır tempolu bir kurgu anlayışı ve özellikle seslere odaklanan anlatım, filmi bir başyapıt seviyesine taşımıştı.

"Konuşma"nın gösterimi, Amerikan tarihinin önemli olaylarından Watergate

"Apocalypse Now/Kıyamet"

skandalı ile kesişince, 'sorumluluklarının farkında olma' teması iyice görünür hale geldi ve Coppola'nın sadece iyi bir sinemacı değil, çevresinde olup bitenlere duyarlı bir gözlemci olduğunun da altını çizdi.

Senaryoyu yazarken Antonioni klasiği "Blow Up/Cinayeti Gördüm"den etkilenmiş olduğunu açıkça dile getiriyordu Coppola. Ama belli ki, Cannes Film Festivali jürisi esinlenmenin taklit etmekten farklı bir şey olduğunun farkındaydı ve yönetmeni Altın Palmiye ile ödüllendirdi... "Bu ödül bana bu türden filmler yapmak konusunda gerçek bir yüreklendirme oldu' diyordu yönetmen bir röportajında. 'Baba'nın bitmez tükenmez serilerini türetmek yerine, geleceğe dönük filmler yapacağım..."

Boynuz Kulağı Geçer mi?: "Baba 2"

"Baba" başlangıçta tek film olarak tasarlanmıştı ancak seyirciden gördüğü ilgi, yapımcı şirketi bir devam filmi yapmak konusunda heveslendirdi. Devam filmlerinin genellikle hayal kırıklığı yarattığı, başı sonu belirlenmiş, mesajı en doğru biçimde iletilmiş bir öyküyü evirip çevirmenin, bir yerinden tutup uzatmaya çalışmanın tatsız sonuçlar doğuracağı sır değildi ama nasıl olduysa oldu, bu kez kural bozuldu. Senaryo için Coppola ve Puzo'nun yaptıkları işbirliği en az ilki kadar başarılı bir sonuç verdi ve ortaya uzatılmış değil, geliştirilmiş bir hikaye çıktı. Bu kez Corleone ailesinin başına geçen Michael'ın iktidarın getirdiği yalnızlık ile alt üst olan yaşamı yer alıyordu odak noktasında. Kendisine biçilen role ustalıkla adapte olan Michael, öykünün başındaki idealist, barışçıl ve romantik adam olmaktan alabildiğine uzaktı artık. İş hayatında artan saygınlığına paralel olarak özel yaşamı tam bir kaosa dönüşen Michael'ın hikayesine paralel olarak geri dönüşler ile henüz genç bir adam olan babasının Amerika'da tutunma çabaları ve hızlı yükselişi anlatılmıştı. Coppola ve Puzo, bu sayede hem tarihin tekerrürden ibaret olduğu sözü üzerinde duruyor, hem de suçun olası sebeplerini bir kez daha irdeleme fırsatını buluyordu.

"Baba 2" en iyi film Oscar'ı kazanan ilk devam filmi oldu. Aday olduğu on bir kategorinin altısında ödüle layık bulunan filmden Coppola da son derece memnundu. Yönetmen depoladığı sonsuz moral ile kamerasını bir başka mükemmel film için Vietnam'a taşıdı...

Korku, Şiddet ve Güç Tutkusu: "Kıyamet"

Kuşkusuz çekimlere başlamadan önce ne kadar zorlu bir işin içine girdiğini bilmiyordu Coppola. Joseph Conrad'ın "Karanlığın Yüreği" adlı romanından yola çıkarak yazdığı senaryo ile genel anlamda savaşın insan doğasının karanlık taraflarını açığa çıkaran, öldürmeyi meşrulaştıran yapısına değinmek, özelde ise Vietnam savaşının perde arkasını görünür kılmak istemişti "Apocalypse Now/Kıyamet"te... Harvey Kietel, Marlon Brando, Dennis Hooper, Lawrence Fishburne, Robert Duvall, Frederic Forrest ve Harrison Ford kadroya alınmış, devasa setler kurulmuş, askeri malzeme temini için anlaşmalar imzalanmıştı... Ancak işler pek de planlandığı gibi gitmeyecek, "Kıyamet"i çekmek, Vietnam savaşının kendisi kadar ürkütücü bir hal alacaktı. Söz konusu savaştan ilk ayrılan Kietel oldu. Onun yerine seçilen Martin Sheen, çekimler sırasında kalp krizi geçirip bir süre dinlenmek zorunda kaldı. Sete gelene dek rolü hakkında fazla bilgisi olmayan Marlon Brando senaryoyu beğenmeyince, bazı sahneler baştan yazıldı. Çekimlerin ancak yarısı tamamlanmışken patlak veren Olga kasırgası milyon dolarlık setleri yerle bir etti ve her şeyin baştan yapılması gerekti. Bunlar yetmiyormuş gibi Filipinler hükümeti askeri yardım anlaşmasını askıya alınca, helikopter, silah, bot vs. bulmak başlı başına sorun oldu. Çekimler sürerken ruh sağlığı iyice bozulan ve intihara teşebbüs ettiği söylenen Coppola, daha sonra "Kıyamet"in setini tanımlarken şöyle diyecekti; "Ormandaydık. Kalabalıktık. Oldukça fazla paraya ve malzemeye ulaşabiliyorduk ve yavaş yavaş çıldırmaya başladık." Belki de tam olarak bu ruh haliydi "Kıyamet"i bu kadar gerçekçi, büyüleyici ve ürkütücü yapan. Görünen o ki, set ekibinin Vietnam'da savaşan Amerikan askerlerinden pek bir farkı kalmamıştı. Filmin bir yerinde dendiği gibi Vietnam'dan dönmenin iki yolu vardı; zafer kazanmak ya da ölmek. Coppola kendi savaşından muhteşem bir zaferle döndü...

Modern Amerikan sinemasının en önemli yapıtlarından biri kabul edilen "Kıyamet", bir yol öyküsüydü. Parlak bir geçmişe ve kusuruz bir sicile sahip olan Albay Krutz, kendisinden hiç beklenmeyen bir şekilde ordudan firar etmiş, çoğu yerli halktan oluşan bir koloni kurarak kendi 'kurtarılmış bölge'sinde hükmetmeye başlamıştı. Emirlere hiçbir şekilde uymuyor,

"One from the Heart/Kalpten Biri"

kolonisini şiddet ve korkutmaya dayalı 'alışılmadık' metotlar ile yönetiyordu. Ama elbette ki birilerinin 'Tanrı'yı oynamaya soyunmuş bu adamı durdurması gerekti. Filmin yarattığı ana çelişki burada ortaya çıkıyordu. Krutz'un delirdiğini düşünen Amerikan ordusunun yaptığı da aynı şeydi sonuçta. Bir yeri işgal etmek, üzerinde hakkı olduğunu düşündüğü bu topraklarda şiddet uygulayarak hükmetmek ve tüm bunları yaparken kendisini 'Tanrı' zannetme cüretini göstermek...

Ordu Krutz'u ortadan kaldırmak için, bir süredir geri hizmette bekletilen ve savaşmak için yanıp tutuşan Yüzbaşı Willard'ı görevlendirmişti. Elinde Albay'a ait bir dosya ve yanında çocukluktan yeni kurtulmuş birkaç asker ile Nung nehrinden, Kamboçya'ya doğru ilerlemeye başlayan Yüzbaşı, farkında olsun ya da olmasın Vietnam toprakları kadar, kendi benliğinin derinliklerini de keşfedecek, güç tutkusu, savaş, ölmek, öldürmek, korku, paranoya, şiddet, görev bilinci, Tanrı inancı, dostluk, aşk, kader, kısacası insana dair ne varsa tek tek masaya yatacaktı...

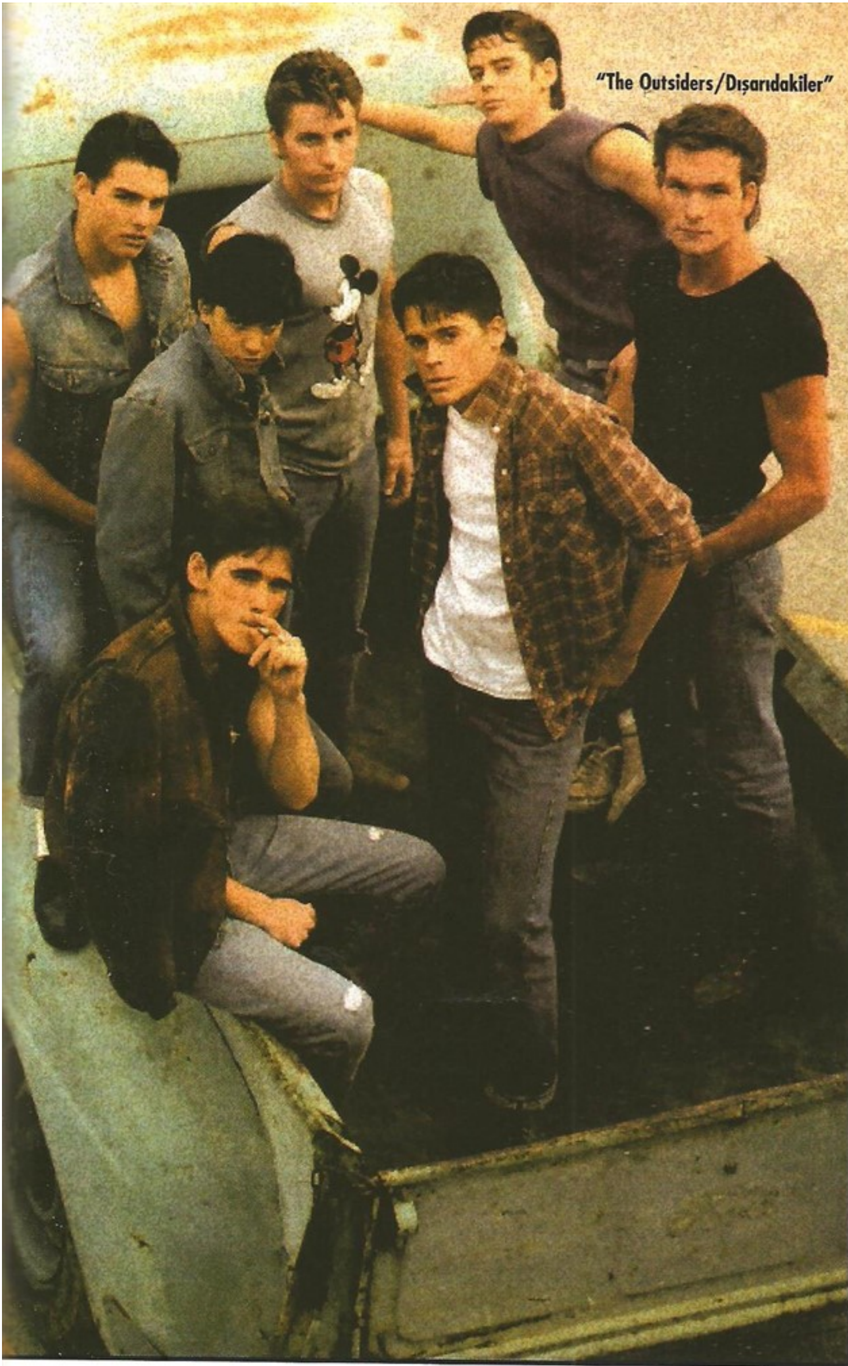
Kabarık dosyası Krutz'un mükemmel bir asker olduğunu söylüyordu. Onun delirdiğine inanmak çok güçtü. Kaldı ki Willard yol boyunca akli dengesinden şüphe duyulacak düzinelerce askerle karşılaşmıştı. Bombardıman sırasında Wagner çalmayı alışkanlık haline getiren ve askerlerini cephede sörf yapmaya zorlayan Binbaşı Killgore hala görevdeydi. Krutz ondan daha deli olabilir miydi? Kulağını radyosundan ayırmayan on yedi yaşındaki Clean veya botun arkasına bağladığı sörf tahtası ile su kayağı yapan Lance çok mu normaldi? Askerlere moral vermek için Vietnam'a gelen ve yakıt yokluğundan burada mahsur kalıp, fahişeliğe zorlanan playmate güzelleri hallerinden memnun göründüklerine göre çoktan delirmiş olmalılardı. Kamboçya sınırına yaklaştıkça kontrol tamamen kayboluyor, ortama ürkütücü bir sessizlik hakim oluyordu. Her an komutansız kalmış ve anarşiye teslim olmuş başıboş askerlere rastlamak mümkündü. Zaman içinde görevine şüphe ile bakmaya başlayan Willard, bir süre konuk oldukları Fransız yerleşimcilerin yanında gözlerini başka bir gerçeğe daha açıyordu. Vietkong'u yaratan Amerika'nın ta kendisiydi. Fransızları Uzak Doğu'dan kazımak uğruna Dien Bien Phu savaşında Vietnam güçlerini el altından desteklememiş olsalardı, Fransa bu bölgede varlığını sürdürecek ve Vietnam'ın ikiye ayrılması da söz konusu olmayacaktı... Kafası iyice karışan ve yolculuk sırasında iki askerini kaybeden Willard, Krutz'un yerleştiği Angkor tapınağına vardığında, karşısında son derece gizemli, etkileyici, zeki, insanda sonsuz bir korku ve saygı uyandıran Albay ile nihayet tanışıyor, kanla yıkanmış bu büyülü mekanda onu anlamaya çalışıyordu. Krutz, Willard'ın onu yok etmeye geldiğinin farkındaydı. Ölüm değildi korkutucu olan, dış dünyanın, özellikle de oğlunun onu anlayamama tehlikesiydi. Krutz, katillere katilliğin ne olduğunu göstermişti...

Öküz ve tavukların hunharca kurban edildiği bir tören sırasında Krutz'u aynı yöntemle paramparça eden Willard, kan içinde yerli halkın karşısına çıktığında 'Yeni Tanrı' olarak kabul görüyor, ancak o kalan tek askerini de alarak geri dönmeyi seçiyordu. Sonuçta bu hükmetme zincirinin bir yerde kırılması şarttı.

Film Vittorio Storaro imzalı görüntüleri, Jim Morrison'ın 'The End'inin yanı sıra Carmine Coppola'nın bestelediği orijinal müzikleri ile de beğeni kazandı. En iyi film ve yönetmen de dahil olmak üzere sekiz dalda Oscar'a aday olan "Kıyamet", en iyi görüntü ve ses kategorilerinde ödülün sahibi oldu. Ayrıca Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'yi kucaklayarak, entelektüel camiada yönetmenin saygınlığını pekiştirdi. Tüm dünyada eleştirmenlerin ayakta alkışladıkları filmin gişede Coppola'yı iflasa sürüklemiş olması ise, pek şaşılacak bir durum değildi. Yapım aşamasında bütçe o kadar aşılmıştı ki, maliyetin kurtarılması bile hayaldi.

Bir Melodram Parodisi: "Kalpten Biri"

"Kıyamet", Coppola'yı oldukça yormuş, üstelik maddi olarak da fazlasıyla sarsmıştı. Bir sonraki filmini bambaşka bir konseptte ve tamamen stüdyo ortamında çekeceğini duyurduğunda kimse şaşırmadı. Her zaman denenmemişi denemeye meraklı olan yönetmen, tamamen suni bir atmosferde, melodramatik bir aşk öyküsünü ele alacaktı ve o günün teknik imkanlarını maksimum düzeyde kullanmaya niyetliydi. "One From The Heart/Kalpten Biri" için Luckas ile birlikte açtıkları dev stüdyoları Zoetrope'da hazırlanan set, tüm yapaylığı ile renkli ama geçici rüyaların kenti Las Vegas'ı temsil ediyor, hikaye sıradan bir yaşam sürmekte olan iki sevgilinin; Frannie ve Hank'in ilişkilerine odaklanıyordu. Aslında birbirini seven bir çiftti Frannie ve Hank. Ama gerçek aşkın asla heyecanını yitirmemesi gerektiği masalına onlar da herkes gibi inanmış, zamanla birbirlerinde kusur arar olmuşlardı. Bir sabah hiç yoktan kavga etmeye başlayan çift ayrılma kararı alıyor, ardından her ikisi de rüyalarının aşkı ile karşılaşıyordu. Frannie garsonluk yapan karizmatik bir şarkıcıya, Hank ise güzeller güzeli bir sirk cambazına tutulmuştu. Ancak ne kadar renkli olursa olsun rüyalar gerçek değildi ve hikayenin sonunda romantik

"The Outsiders/Dışarıdakiler"

düşler değil, gerçek sevgi galip gelecekti...

1982 yapımı film, Nastasia Kinski, Raul Julia, Frederic Forrest, Teri Garr ve Harry Dean Stanton'dan oluşan oyuncu kadrosuna, samimiyeti tartışılmaz senaryosuna, birinci sınıf müzikal yapısına ve ünlü görüntü yönetmeni Vittorio Storaro'nun da varlığı ile güçlenen tüm biçimsel yaratıcılığına rağmen, gişede başarısız oldu. Oysa Coppola filmin gösteriminden önce yaptığı açıklamalarında sinema anlatımında bir devrim yaratacağı iddiasında bulunmuş, "Kalpten Biri"ne çok güvendiğini defalarca dile getirmişti. Yaşadığı hayal kırıklığının ardından ise şöyle diyordu yönetmen;'O küçük hikayeye daha farklı bir stil vermek istedim. Belki o küçük, aptal hikayeyi aşan bir stil...'

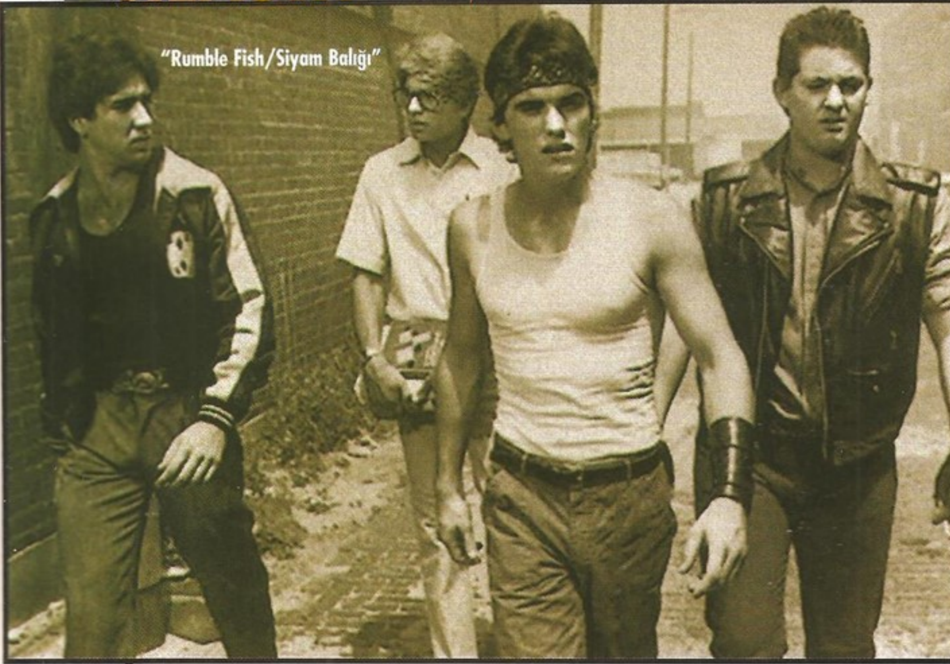
Aykırı Bir Gençlik Filmi: "Dışarıdakiler"

"Kalpten Biri" ile sıfırı tüketen Coppola, ardı ardına iki gençlik filmi yaparak, mali durumunu düzeltmeye çalıştı. İkisi de 1983 yapımı olan bu filmlerden ilki, özellikle oyuncu kadrosunda dönemin tüm yakışıklı genç aktörlerini toplamış olması ile dikkati çeken "The Outsiders/Dışarıdakiler" oldu. Patrick Swayze, Rob Lowe, Matt Dillon, Thomas C.Howell, Ralph McChio, Tom Cruise, Emilio Esteves, Leif Garrett gibi isimlerin arasına henüz 18 yaşında olan Diane Lane de ekleniyor, S.E Hinton'dan uyarlanan senaryo küçük bir orta Amerika kasabasında yaşam mücadelesi veren gençlerin hayatlarına ayna tutuyordu. Amerikan sinemasının her zaman tatlı bir nostalji ile baktığı 50'li yıllara uzanan öyküde, rock'n roll ile kendinden geçen, açık hava sinemalarında bira içip, erkek olmayı kaba güçle özdeşleştiren James Dean gençliğinin bambaşka bir yüzü yansıyordu perdeye. Deri ceketlerin ve briyantinli saçların ardında, yaşam savaşında tek başına kalmış, örselenmiş, geleceğe dair inançlarını yitirmiş bir avuç 'çocuk' vardı. Anne ve babalarını bir trafik kazasında kaybeden ve yalnız yaşamak zorunda kalan Curtis kardeşler, kavganın eksik olmadığı evine girmekten bile korkan küçük Johnny, kırılgan ruhunu ördüğü sert duvar ile korumaya çalışan Dallas ve daha birçokları...

Filmini birlik duygusu üzerine inşa etmişti Coppola. Gençler yalnızlıktan korunmanın çaresini, birbirlerine tutunmakta bulmuşlar, kendi ailelerini kurmuşlardı. Elbette bu ailenin tümü ayakta kalmayı başaramayacaktı. Arkadaşı Ponyboy'un hayatını kurtarmak için henüz on dört yaşındayken katil olan Johnny, yaşamını yanan okul binasından küçük çocukları dışarı çıkarmaya çalışırken kaybedecek, kuşkusuz filmin en masum kurbanı olacaktı. Finalde kurtardığı çocukların güzel bir yaşam sürmesini dileyerek arkadaşlarına veda eden bu genç gibi, yaşadığı şoku şiddet kullanarak dışa vurmayı seçen Dallas da polis kurşunlarına hedef olarak kısa yaşamını noktalıyordu... Müziklerini yönetmenin babası Carmine Coppola'nın bestelediği ve oğlu Gian Carlo Coppola'nın yapımcılığını üstlendiği "Dışarıdakiler", özellikle genç seyircinin yoğun ilgisi ile karşılandı.

Fareli Köyün Kavalcısı: "Siyam Balığı"

"Dışarıdakiler" üzerine çalışırken, S.E Hinton'ın başka bir romanıyla; "The Rumble Fish/Siyam Balığı" ile karşılaşmış ve çok etkilenmişti Coppola. Romanda yer alan karakterlerin, işlenen temanın, simgelerin, göndermelerin, hatta kitabın isminin bile tam kendisine göre olduğunu düşünmüştü. Üstelik "Dışarıdakiler"in oyuncu seçmeleri sırasında tanıdığı bir genç onda derin izler bırakmış, ancak bu delikanlıya verecek uygun bir rol bulamamıştı. Adı Mickey Rourke olan bu genç oyuncu, "Siyam Balığı"nın baş

"Rumble Fish/Siyam Balığı"

kahramanı Motosikletli Çocuk için biçilmiş kaftandı. Coppola filmin oyuncu kadrosunu Dennis Hooper, Matt Dillon, Nicholas Cage, Diane Lane ve Lawrence Fishburne ile tamamlayarak işe koyuldu.

Öykü Oklahoma'nın kısır doğası içinde kaybolmuş, sıradan bir kasabada geçiyordu. Ağabeyine hayranlık duyan ve ona benzemeye çalıştıkça kendi benliğine yabancılaşan Rusty James ve bu sığ dünyada asla varolamayacağının bilincindeki karizmatik ağabeyi Motosikletli Çocuk'un ilişkileri, Coppola'ya gençlik algısı, zamanın izafiliği, kendi kendinin farkında olma, kişinin kendisini ifade edemeyişinin yarattığı açmazlar, uyuşturucu, alkolizm, çocukluk travmalarının yetişkin yaşama etkileri, korku ile beslenen şiddet dürtüsü, insanoğlunun bir topluluğun üyesi olmaya duyduğu ihtiyaç gibi pek çok önemli konuya eğilme fırsatını veriyordu.

Filmin her karakteri ustaca tasarlanmıştı. Motosikletli Çocuk, yanlış zamanda, yanlış yerde doğmuştu. Zekası, sağduyusu ve büyüleyici karakteri ile 'ayakları olan herkesin takip edeceği' bir liderdi ama kendi adına gidecek bir yeri olmayan biri topluma nasıl liderlik edebilirdi? İki kardeşin babası, alkol batağına saplanmış olmasa, zekası ve espri yeteneği ile elbette bambaşka bir yerde olmayı hak ediyordu. Fırsatları değerlendirip, düze çıkmakta ustalaşan ve hayatta her zaman kazanan taraf olacağını şimdiden belli eden bencil Smokey, kendisini bu serseriler aleminde sadece bir gözlemci konumuna indirgemiş, iyi aile çocuğu Steve, sokaklarda düzeni sağlamanın, farklılıkları törpülemek ile mümkün olacağını düşünen polis memuru ve elbette ağabeyinin silik bir kopyası olmaktan öteye gidemeyen Rusty James...

Romanda Motosikletli Çocuk'un renk körü olduğunun altı çizilmişti. Coppola da buna bağlı olarak filmini siyah beyaz çekmeyi düşündü. Sadece Motosikleti Çocuk'un Rusty'ye evcil hayvan dükkanındaki siyam balıklarını gösterdiği sahnede giriyordu renkler devreye. Küçük bölmelerde, tek başlarına yaşayan siyam balıkları, aynadaki yansımaları ile bile kavga eden vahşi hayvanlardı. Filmin kendi yaşamını var edemeyen ve hayal kırıklıklarını öfkeye dönüştüren genç bireylerinin birer metaforuydu bu balıklar. Ve Motosikletli Çocuk, bu balıkların nehirde yaşama şansları olsa birbirlerine saldırmayacaklarına inanıyordu. Başka bir deyişle, onlar da kendilerine uygun bir düzen içinde farklı bir yaşam sürebilirlerdi... Renklerin sadece umudu simgeleyen bu balıklar için kullanılması, anlatımı destekleyen güzel bir fikirdi. Ama Coppola'nın biçimsel yaratıcılığı bu kadarla sınırlı kalmıyordu. Renklerin yokluğu ona ışık ve gölgeyi daha etkili bir biçimde kullanabilme fırsatını verdi. Tren istasyonları, çıkmaz sokaklar, telefon direkleri, yangın merdivenleri, çoğu düz planlı, soğuk yapılar, ağaçsız, kurak doğada uzayıp giden beton yollar ve binaların cephelerini düzensizce saran elektrik kabloları ile yarattığı dünya son derece amaca uygundu. Bu boğucu mekanda zaman özellikle genç insanlar için oldukça ağır algılanıyordu. Ama Coppola gökyüzü hareketlerini hızlandırarak, zamanın inatçı bir tempoda akıp gittiğini söylüyordu seyircisine. Ayrıca The Police grubunun davulcusu Stewart Copeland imzasını taşıyan müzik de 'zamanın izafiliği' temasını destekleyecek şekilde tasarlanmış, genel olarak vurmalı çalgılara ağırlık verilmişti.

Coppola'nın kendi ağabeyine ithaf ettiği "Siyam Balığı" gelmiş geçmiş en iyi gençlik filmlerinden biri kabul edildi ve büyük bir ilgi ile karşılandı.

Harlem'de Aşk, Müzik ve Suç Batağı: "Caz Dünyası"

"Siyam Balığı" ile eleştirmenlerden tam not alan Coppola, bu kez kamerasını 1930'ların Harlem'ine çevirdi ve müziğin başrolde olduğu bir gangster filmine imza attı. Ancak ne yazık ki, oyuncu kadrosunda Richard Gere, Diane Lane, Bob Hoskins ve Nicholas Cage'in yer aldıkları 1984 yapımı "The Cotton Club/Caz Dünyası", hiçbir açıdan isteneni vermedi. Coppola gibi özellikle senaryo yazımı konusunda hayli iddialı olan bir sinemacının "Caz Dünyası"nda bu kadar ciddi hatalara düşmüş olması özellikle eleştirmenler cephesinde haklı

"Cotton Club/Caz Dünyası"

bir şaşkınlık yaratmıştı. Belki de çok şey söylemek istemişti Coppola. Ama ana hikaye, yan öyküler arasında öyle bir kaybolmuştu ki, seyircinin değil söylenenleri anlaması, filmin içine girmesi bile imkansızdı. Mafya babasının sevgilisi ile aşk yaşayan müzisyen genç, çalıştıkları klüplere müşteri olarak alınmayan zenci dansçılar, haraç toplama ve bahis oynatma konularında karşı karşıya gelen İrlandalı ve İtalyan suç örgütleri, kısa yoldan zengin olma hayaliyle yasa dışı işlere bulaşan ve yaşamı bir anda sönen delikanlı, siyah mı beyaz mı olduğunu bilemeyen melez genç kız, şöhret avcısı Hollywood patronu ve daha niceleri filmin düzensiz yapısı içinde kaybolup gitmişti.

Film her ne kadar otuzların kara film estetiğinin hakim olduğu başarılı görüntü çalışması ve cazın hemen her tonuna yer veren müzikal yelpazesi ile beğeni kazandıysa da, yönetmenin filmografisinde kendine oldukça sessiz bir yer edindi.

"Peggy Sue Got Married/Peggy Sue Evlendi"

"Drakula"

Art Arda Gelen Hayal Kırıklıkları

Coppola 1986 yılında iki ayrı proje ile çıktı izleyicilerinin karşısına. Bunlardan ilki, başrollerinde Kathleen Turner ve Nicholas Cage'in yer aldığı romantik bir komediydi; "Peggy Sue Got Married/Peggy Sue Evlendi"... Yaşamını saran hayal kırıklıkları karşısında geçmişte verdiği kararları sorgulamaya başlayan genç bir kadının, lise yıllarına geri dönüp, yaşayamadıklarının peşinden koşuşunu anlatan bu eğlenceli zamanda yolculuk öyküsünü, Michael Jackson'lı bir fantastik müzikal izledi; "Captain EO"... Yaratıcılık adına gayet keyifli geçmekte olan 1986'yı, trajik bir olay ile sonlandırdı Coppola. Henüz 22 yaşında olan ve babasının filmlerinde yapımcılığa alışmaya başlayan oğlu Gian Carlo, bir deniz kazasında yaşamını yitirdi. Coppola bu korkunç olaydan sonra uzun süre kendine gelemeyecek, çalışmayı sürdürse de, geçmişteki başarılarını tekrarlayamayacaktı. Ne Vietnam savaşını konu edinen 1987 yapımı "Gardens of Stone/Taş Mezarlar", ne de ertesi yıl çektiği 1940'ların yenilikçi ve idealist otomobil tasarımcısı Preston Tucker'ın yaşamını konu edinen "Tucker: The Man and His Dream/Tucker'ın Rüyası" istenen ilgiyi gördü. 1989'da Woody Allen ve Martin Scorsese ile birlikte gerçekleştirdikleri "New York Stories/New York Üçlemesi"ne "Life without Zoe/Zoe'siz Yaşam" bölümü ile katkıda bulunan Coppola, anne ve babasını bir araya getirmeye çalışan küçük kız çocuğunun nahif öyküsü ile biraz kendine gelir gibi olsa da, 1990 yapımı "The Godfather: Part III/Baba 3" ile bir kez daha hezimete uğradı. Aradan bunca yıl geçmiş ve "Baba 1 ve 2" klasikler arasına kabul edilmişken, yeni bir devam filmine neden ihtiyaç duyulduğu ciddi bir soru işaretiydi. Coppola senaryoda yine Puzo ile birlikte çalışmış, bu kez işlerini yasallaştırma ve genişletme çabası içinde olan Michael Corleone'nin krallığı için bir veliaht arayışına ağırlık vermiş, mafyanın Katolik kilisesi ile bağlarına da üstü kapalı göndermeler yapmayı denemişti. Çoğu eleştirmen karmaşık kurgusu ve zayıf kastı ile ortalamanın altında gördükleri bu filmi, diğer iki "Baba"dan ayrı tuttu ve seriyi bir üçleme olarak değerlendirmek istemedi.

Şeytanın Bacağı Kırılıyor: "Drakula"

Son yıllarda çektiği her filmle ayrı bir hayal kırıklığı yaşayan Coppola'nın şansı, 1992 yapımı "Dracula/Drakula" ile nihayet döndü ve yönetmen bu ihtişamlı film sayesinde yeteneklerinden hiçbir şey kaybetmemiş olduğunu tüm dünyaya ilan etti. Bram Stoker'ın ünlü karakteri kan emici vampir Kont Drakula, o güne dek sadece korku filmlerine malzeme olmuş, zaman zaman da güldürülere sızmıştı gerçi ama bu kez durum bambaşkaydı. Ebedi hayatının inanılmaz acıları içinde kıvranan, karısı Elisabeta'ya kavuşabilmek için cehennemin en büyük cezalarını göze alan, romantik, tutkulu bir aşık vardı karşımızda. Coppola, olabilecek en mistik, en şehvetli, en ürkütücü atmosferi yaratıyor, ama aşk acısını odak

noktasına aldığından, seyircisini korkutmaktan ziyade gözyaşlarına boğuyordu.

Ülkesi Transilvanya'yı Türk işgalinden korumak için ölümüne savaşan Drakula, zaferle sarayına döndüğünde, onun öldüğü söylentisine inanarak yaşamına son veren karısının cansız bedeni ile karşılaşıyordu hikayenin başında. O Tanrı'nın adını yaşatmak için savaşmış, kan dökmüştü ama karşılığında aldığı ödül korkunçtu. Elisabeta ölmüştü. Üstelik intihar ettiği için lanetlenecek, ruhu sonsuza dek acı çekecekti. Yönetmenin oldukça güçlü bir görsellikle ele aldığı isyan sahnesinde kılıcını haça batırarak Tanrı'ya karşı gelen ve ruhunu şeytana teslim eden Drakula, aşkının izini yüzyıllar sonra bulacak ve onunla tekrar birleşebilmek için elinden geleni yapacaktı...

Film, hem işlediği çıkışsız aşk öyküsü, hem de olağanüstü görüntü çalışması ile beğeni kazandı. Coppola, Transilvanya ve Londra sahnelerini, hem mimari üslup, hem de renk kombinasyonları açısından birbirinin zıttı şekilde tasarlamıştı. Transilvanya'nın kırmızı ve saks mavisinin hakim olduğu ürkütücü atmosferi, Drakula'nın gotik şatosu ile bütünleşiyor, kurt başlı karyatidler, vahşet sahneleri içeren kabartmalar, uzun merdivenler, dev mazgallar, örümcek ağı esprisi ile şekillenmiş yataklar şatonun tekinsizliğini ilk bakışta ilan ediyor, üstelik sürekli uluyan kurtlar ve Wojciech Kilar imzasını taşıyan ürkütücü müzik de bu manzarayı destekliyordu. Buna karşılık geçmiş yaşamındaki lanetin kendisini takip etmekte olduğundan habersiz sakin ve güneşli Londra'da gelecek hayalleri kurmakta olan güzel Mina'nın dünyası, beyaz ve yeşille bezenmiş, çiçekler, açık renk döşemeler ve sade kesimli kostümler ile tamamlanmıştı. 19. yüzyılın sonlarını yaşayan Londra'da kullanılan müzik ise, fırtına öncesi sessizliğini andırır nitelikteydi; bir müzik kutusundan yükselen tek sesli tınılar...

Drakula'nın bedensel değişimine de, en az dekor kadar önem vermişti Coppola. Sonuçta o, herkese farklı bir şekilde görünebilme özelliğine sahipti. Şatosunda esir tuttuğu Mina'nın genç nişanlısı Jonathan için beyaz saçları, seyrek dişlerini ortaya çıkaran ölü gülümseyişi ve upuzun tırnakları ile korkunç bir ihtiyardı. Kanı ile beslendiği şehvetli Lucy için insandan çok vahşi bir hayvana benzeyen tanımsız bir yaratık, vampir avcısı Van Helsing'in gözünde ise boyu üç metreye yaklaşan bir canavardı. Ama iş, aşkı Mina'ya geldiğinde durum değişiyordu. Gri takım elbisesi, mavi gözlükleri ve uzun kahverengi saçları ile genç kadını etkilemeye çalışan kişi tam bir centilmendi.

Elindeki malzemeyi sinema adına en çarpıcı biçimde bir araya getiren ve unutulmaz sahnelere imza atan Coppola, finalde kelimenin tam anlamıyla 'ayrı dünyaların insanları' olan iki sevgiliyi dramatik bir biçimde ayırarak koyuyordu noktayı. Ölümsüzlük girdabında kaybolan Drakula'yı huzura kavuşturmak Mina'ya düşmüştü. Bu kez o sevgilisinin başucunda ağlayacak ama isyan etmeyerek bu lanetli zincirin kırılmasını dileyecekti...

Filmin, en iyi kostüm, makyaj ve görsel efekt dallarında Oscar'a layık görülmesi kimseyi şaşırtmadı. Ayrıca Gary Oldman, Anthony Hopkins, Keanu Reeves, Winona Ryder ve Sadie Frost'tan oluşan oyuncu kadrosu ile de beğeni kazanan "Drakula"nın, Monica Belluci'nin Hollywood'ta yer aldığı ilk proje olduğunu da ekleyelim...

Hep Çocuk Kalan Koca Adam: "Jack"

90'lı yılların ilk yarısında yapımcılık işlerine ağırlık veren Coppola, bir süre yönetmenlikten uzak kaldı. Gerçi bir an önce kamera arkasına geçmek istiyordu ama onu heyecanlandıracak bir proje çıkmıyordu karşısına. Normalden dört kat hızlı büyüyen bir çocuğun öyküsü olan "Jack" ile karşılaştığında aradığı şeyi bulduğunu hissetti. Henüz üç aylıkken dünyaya gelen, on yaşındayken kırkında görünen Jack, Coppola'ya oğlu Gio'yu hatırlatmıştı. "Ne kadar uzun değil, ne kadar dolu yaşadığınız önemlidir" diyordu yeni filminden bahsederken. "Oğlum Gio sadece yirmi iki yıl yaşadı. Ama dolu dolu bir yirmi iki yıl. Çocuk oldu, yetişkin oldu, aşık oldu... Jack fazla uzun yaşama şansı olmayacak bir karakter. Bu nedenle öyküyü dokunaklı buldum..."

Coppola için kişisel yanları ağır basan bir filmdi "Jack". Oğlunun öyküsü bir yana, kendi çocukluğundan da çok şey katmıştı hikayeye. Robin Williams'ın hayat verdiği Jack, yaşıtlarından uzak büyütülen, evde eğitim alan ve yalnız olmaktan çok sıkılan bir çocuktu. Dış dünyaya adım attığında kabul edilmesi zaman alacak, çevrenin meraklı bakışlarına, acımasız yorumlarına maruz kalacaktı ama hiçbir şey insanı yaşama hakkından mahrum bırakamazdı. Üstelik yaşamı anlamlı kılan, ölümün varlığı değil miydi? O zaman bugünü hakkıyla yaşamak, yarının belirsiz endişelerini sırtlanmamak gerekirdi...

Ortak anıları olan insanların birbirleriyle daha rahat çalışacaklarına inanan ve bu yüzden oyuncularını set öncesinde kampa almayı seven Coppola, Williams'ı

"Jack"

"The Rainmaker/Yağmurcu"

çocuk oyuncular ile bir araya getirdi. Bir hafta boyunca birlikte yüzmeye, basketbol oynamaya giden, yürüyüşlere çıkan, geceleri aynı odada uyuyan oyuncular, aralarındaki dostça iletişimi filme yansıtmayı başardılar ve "Jack" çocukların neşeli, meraklı, yaratıcı ve sorgulayıcı dünyasını en iyi anlatan filmlerden biri oldu.

Yan rollerde Diane Lane, Jeniffer Lopez, Brian Kerwin ve Bill Cosby'nin yer aldığı film, basit ama güçlü ayrıntılarla zenginleşen senaryosu ile de dikkati çekti. Bir günlük ömrü olan kelebekler, kısa yaşamına sonsuz fetihler sığdıran Büyük İskender ve muhteşem bir ışıkla gökyüzünü aydınlatan anlık meteor yağmurları Jack'in kısa yaşamı ile özdeşleşiyor, Coppola bir kez daha senarist kimliği ile ön plana çıkıyordu.

Yoksulların Sırtından Kazanılan Servetler: "Yağmurcu"

Coppola 1997'de Hollywood'un en sevdiği yazarlardan biri olan John Grisham'ın "The Rainmaker/Yağmurcu" adlı romanını uyarladı beyaz perdeye. Bu seçim özelikle eleştirmenleri şaşırttı. Gerçek şu ki, kendi alanlarında haklı ünlere sahip bu iki sanatçının fazla ortak noktası yoktu. Ama Coppola romanı bir uçak seyahati sırasında okumuş ve içerdiği ideolojik mesajdan oldukça etkilenmişti. Yoksul müşterilerine, yasal boşluklardan faydalanarak ödeme yapmaktan sürekli olarak kaçınan büyük bir sigorta şirketi ile idealist bir avukatın hukuk mücadelesini anlatan "Yağmurcu", büyük servetlerin ancak yoksul çoğunluğun sırtından kazanılabileceği fikrini ortaya atıyordu ve bu Marksist görüş, Coppola'ya hayli çarpıcı gelmişti. Ayrıca film, tek bir dava üzerinden ilerlemiyor, yan öyküler, sigorta şirketinin ihmalkarlığı yüzünden yaşamını yitirme noktasına gelen küçük lösemili çocuğun yer aldığı ana hikayeyi mükemmel biçimde destekliyordu.

Danny DeVito, Matt Damon, Jon Voight, Mickey Rourke, Claire Danes ve oyunculuğa 1941'de başlamış olan Hollywood'un masum yüzü Teressa Wright'tan oluşan kadrosu ile de beğeni topladı "Yağmurcu". Ama yine de ustanın yükseliş dönemine ait efsanevi filmlerinden biri olmaya çok uzaktı...

Aslına bakılırsa, uzun zamandır çeşitli senaryolar üzerinde çalışıyor ve tamamen kendine özgü bir filme imza atmak istiyordu Coppola. Ama yaşadığı mali güçlükler henüz bunu gerçekleştirmesine olanak tanımıyordu. "Yağmurcu"dan sonra sık sık basında yönetmenliğe geri döneceği haberleri yer aldı. Ancak söz konusu projelerden hiçbiri hayata geçmedi. Uzun süre ailesine ait üzüm bağlarında çiftçilik ve şarap imali işlerini yürüten Coppola'nın yeni tamamladığı filmi "Youth Without Youth/İhtiyar Gençlik" ile tekrar salonlara döneceği söyleniyor. Ayrıca yönetmenin sanatçı bir ailenin yaşamını konu edinen "Tetro" adlı otobiyografik bir senaryo üzerinde çalıştığı da gelen haberler arasında. Bu projelerin de daha önce duyurulanlar gibi rafta mı kalacağını, yoksa Coppola'nın eski ihtişamlı günlerine geri mi döneceğini çok yakında hep birlikte göreceğiz. Ve elbette ki isteğimiz ustanın emeklilik tarihini mümkün mertebe ertelemesi...

Filmlerinden Diyaloglar

"Beyninizi elinizdeki bir kuş gibi düşünün. Rahatsa yerinde durur ama sıkışırsa ya da korkarsa sizden kaçmaya çalışır." Doktor Caleb - Dementia 13

"Ölümden değil, cinayetten korkarım." Harry Caul - Konuşma

"Her insanın içinde bir çatışma vardır. Gerçek ile gerçek dışı arasında, iyi ve kötü arasında. Ve iyilik her zaman galip gelmez..." General Corman - Kıyamet

"Bizler içi boş adamlarız. Bizler içi doldurulmuş insanlarız. Samanla doldurulmuşuz ve huzur içinde birbirimize yaslanıyoruz." Albay Krutz - Kıyamet

"Korku ile arkadaş olmalısın. Eğer olmazsan, o senin en büyük düşmanın olur." Albay Krutz - Kıyamet

"Birilerine liderlik edeceksen, gidecek bir yerin olmalı." Motosikletli Çocuk - Siyam Balığı

"California tıpkı eroin almış, çok güzel, çılgın bir kız gibi. İyice kafayı bulmuş. Kendini dünyanın tepesinde hisseden ama aslında sonuna yaklaştığının farkında olan biri gibi." Motosikletli Çocuk - Siyam Balığı

"Büyük bir korku kolayca cesaretle karıştırılabilir. Ve en ilkel toplumlarda bile delilere biraz saygı duyulur." Motosikletli Çocuk - Siyam Balığı

"Zaman zaman tüm dünyadan çok farklı görüşleri olan, alışılmadık insanlar ortaya çıkabilir. Bu onların deli oldukları anlamına gelmez. Ama bazen o farklı görüşler başkalarını deli edebilir." Baba - Siyam Balığı

"Ağabeyin bu oyunda yanlış rolde. Yanlış zamanda doğmuş, nehrin yanlış kıyısında yaşamış. İstediği her şeyi yapabilecek gücü olmasına karşın, yapmak isteyecek hiçbir şey bulamayan biri." Baba - Siyam Balığı

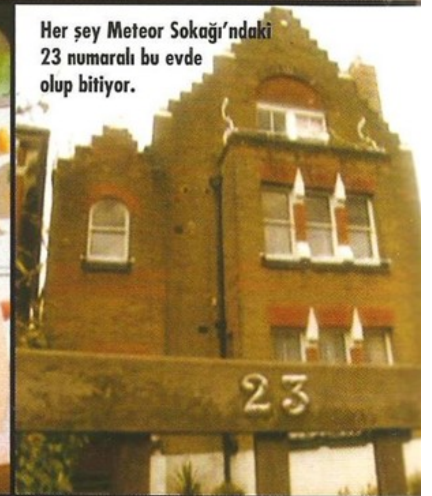
"Takma adı olan hiç kimseye güvenmem." Frenchy - Caz Dünyası

"Ben siyahım. Bu dünyada yapabileceğim iki şey var; biri siyah kalmak, diğeri ise ölmek. Beyaz adam bana dünya yüzünde hiçbir şey bırakmadı. Ben de yeraltında dans ediyorum." Bumpy Rhodes - Caz Dünyası

"Öğrenmenin tek sebebi o bilgileri kullanmak değildir, öğrenmekten zevk almaktır." Lawrence Woodruff - Jack

"Gelecek için endişe ettiğinizi görüyorum. On yıl sonra ne olacak? Ama ben diyorum ki, bana bakın. Lütfen bu kadar endişe etmeyin. Çünkü hiçbirimiz dünyada fazla kalmayacağız. Zaman akıp gidiyor ve eğer canınız sıkılırsa gözlerinizi gökyüzüne dikin. Kayan bir yıldız karanlığı yarıp geceyi gündüze çevirdiğinde bir dilek tutun ve beni düşünün." Jack - Jack

Dizinin ana karakterleri Tim (Simon Pegg) ve Daisy (Jessica Haynes).

Her şey Meteor Sokağı'ndaki 23 numaralı bu evde olup bitiyor.

Ev sahibesi Marsha Klein rolünde Julia Deakin.

"Geek"im işte, var mı diyeceğin?

Yakında sinemalarımızda, şimdiden yılın en iyi komedilerinden birisi ilan ettiğimiz "Hot Fuzz" ile ağırlayacağımız ekiple tanışmaya ne dersiniz? Dünyanın dört bir yanında hayranlara sahip olan SPACED, İngilizler'in kendine özgü mizah anlayışından bolca nasiplenmiş, defalarca izlense de asla sıkmayan, muazzam bir dizi, keşfedilmeyi bekleyen bir modern komedi klasiği.

Seksenli yılların gençlik filmlerini anımsıyor musunuz? Çizgi romanlara meraklı, bilgisayar başından kalkmayan, sürekli filmlerden ve müzikten bahseden tipler yardımcı rollerde karşımıza çıkar, itilir, kakılır, dışlanırdı. Fakat zaman değişti. Yine 80'li yılların meşhur gençlik filmlerinden birisinin adını (Revenge of the Nerds/İneklerin İntikamı) hatırlatırcasına, artık gün "geek"lerin (Türkçeye belki "ezik" diye çevirebiliriz) günü. 90'lı yıllarla beraber iletişim dünyasında ve popüler kültürdeki değişimler, bir bakıma "geek"liğin alametifarikası olan davranış şekillerini ve ilgi alanlarını da meşrulaştırdı. Bir dönem "cool"un zıddı olan "geek", bir anda havalı bir anlama büründü. Çizgi roman okumak, bilgisayar oyunlarına kendini kaptırmak, bilimkurgu veya fantastik edebiyatı yalayıp yutmak, B filmlerini tekrar tekrar izlemek, piyasa dışı müzik dinlemek gibi ilgi alanları gözde oluverdi. 90'lı yıllar boyunca gerçekleşen bu değişimi taçlandırmaksa Simon Pegg, Jessica Hynes ve Edgar Wright üçlüsüne düştü. Pegg ve Hynes'ın kaleminden çıkma, Wright tarafından yönetilmiş İngiliz 'sitcom'u "Spaced", bir anda dünyanın dört bir yanında kült bir diziye dönüşüverdi.

"Spaced"in altı ana karakteri var. Bunlardan Tim Bisley (Simon Pegg), kız arkadaşı Sarah tarafından yeni terk edilmiş, genç bir çizer. Daisy Steiner (Jessica Hynes) ise bir türlü istediği çıkışı yakalayamamış, serbest çalışan bir gazeteci. Daisy umutsuzca kalacak bir ev arıyor ama nafile. Bir gün Tim ile bir cafede tanışıyor ve muhabbete başlıyorlar. Aslında Tim de ayrıldığı kız arkadaşının yanından taşınmak ve yeni bir ev bulmak zorunda. Gazetede gördükleri bir ilan sorunlarının çözümü oluyor, kısmen... Son derece uygun bir fiyata, gayet düzgün durumda bir daire, ancak sadece çiftler için. Henüz birbirini doğru dürüst tanımayan Tim ve Daisy, çift rolü yaparak ev sahibi Marsha'nın (Julia Deakin) karşısına çıkıyor ve daireyi kapıyorlar. Çok geçmeden Tim'in en yakın arkadaşı, kafayı askerlikle bozmuş Mike (Nick Frost), Daisy'nin can dostu, modadan başka bir şeyden anlamayan kıt zekalı Twist (Katy Carmichael) ve sahte çiftimizin alt kat komşusu, sorunlu ressam Brian (Mark Heap) da denkleme katılıyorlar. Bu altı karakterin yanına, hemen bütün olayların geçtiği, Meteor Sokağı'ndaki 23 numaralı evi de katabiliriz. Tim'in çalıştığı çizgi roman dükkânının sahibi Bilbo Bagshot (Bill Bailey), kahramanımızın kız arkadaşını elinden kapan ezeli düşmanı Duane (Peter Serafinowicz), sürekli ecstasy etkisindeki kargo elemanı Tyres O'Flaherty (Michael Smiley), Tim ile Daisy'nin köpekleri Colin, bir de Marsha'nın asla yüzünü görmediğimiz sorunlu ergen kızı Amber dizinin belirli aralıklarla karşımıza çıkan belli başlı yan karakterleri.

Dizinin merkezinde aslında sayısız romantik komediden tanıdığımız bir soru var. Bir yandan çift rolü yapan, diğer yandan bunun bir rol olduğuna fazlasıyla inanan Tim ve Daisy birbirlerine aşık olduklarını kabul edip, mutlu bir çift olacaklar mı? "Spaced"in bu bildik çatışmayı sıradışı yapmakta izlediği yöntemse ziyadesiyle takdire layık. Her şeyden önce Tim ve Daisy 'sitcom'lardan veya romantik komedilerden alışık olduğumuz tarzda karakterler değiller. Onlar asla büyümeyen, hatta büyümeyi reddeden tipik birer X kuşağı üyesi. Dizinin referans

Engin Ertan
engin_ertan@yahoo.com

KÜNYE

Yönetmen: Edgar Wright. **Yapımcı:** Nira Park ve Gareth Edwards. **Senaryo:** Jessica Hynes ve Simon Pegg. **Görüntü Yönetmeni:** Andy Hollis. **Sanat Yönetmeni:** Colin Blaymires, Claire Johnston ve Rudi Thackray. **Prodüksiyon Tasarımı:** Jo Sutherland, Dick Lunn ve Marcus Rowland. **Kurgu:** Chris Dickens, Paul Machliss, Edgar Wright ve Martin Weeks. **Müzik:** Guy Pratt. **Kostüm Tasarımı:** Sheena Gunn, Annie Hardinge ve Lezlie Everitt. **Oyuncular:** Simon Pegg (Tim Bisley), Jessica Hynes (Daisy Steiner), Julia Deakin (Marsha Klein), Nick Frost (Mike Watt), Mark Heap (Brian Topp), Katy Carmichael (Twist Morgan), Bill Bailey (Bilbo Bagshot), Peter Serafinowicz (Duane Benzie), Anna Wilson-Jones (Sarah), Lucy Akhurst (Sophie), Michael Smiley (Tyres O'Flaherty). 1999-2001 İngiltere yapımı. Toplam 2 sezon-14 bölüm, her bölüm yaklaşık 25 dakika.

zenginliği (ki, külte dönüşmesindeki en önemli etkenlerden birisi) de büyük ölçüde buradan geliyor. "Spaced"de, "Yıldız Savaşları" serisinden "Evil Dead"e, Romero'nun zombi filmlerinden manga ve animelere, playstation oyunlarından "Ucuz Roman"a, "Dövüş Kulübü"nden "Matrix"e, "Guguk Kuşu"ndan "Rocky Horror Picture Show"a, "Omen"den "Apocalypse Now"a, "Babylon 5"tan "A Takımı"na, çeşitli pop şarkılarından çizgi romanlara kadar yüzlerce gönderme yakalayabilirsiniz. İşin hoş tarafıysa bu göndermelerin lafta kalmamaları veya ZAZ tarzı birer parodiye dönüşmemeleri. Mevzubahis popüler kültür ürünleri dizinin karakterleri için hayatı algılamanın bir yolu. "Yıldız Savaşları" hayranlığı (daha doğrusu "The Phantom Menace"in yarattığı hayal kırıklığı) onlar için işten ayrılmaya sebep olabilir, baş edilecek kimi sorunlar için kullanma kılavuzu olarak bilgisayar oyunlarına başvurulabilir. Yazının başında da bahsettiğimiz gibi, "Spaced"in karakterleri kelimenin tam anlamıyla birer "geek"ler. Hayatta başarılı oldukları da söylenemez. Fakat bu dizi onlar için sevdikleri şeylerin biricikliğini, "geek"liğin şanını teslim etmek için bir araç. Her biri o kadar sevilesi karakterler ki, hele ki onlarla ortak ilgi alanlarını paylaşıyorsanız, "Spaced"e kendinizi kolayca kaptırmamanız imkânsız.
Dizinin yazarları ve başrol oyuncuları Pegg ile Hynes'ın zekası sadece söz konusu göndermelerde ve yarattıkları karakterlerde göstermiyor kendisini. Klasik anlatının her bir unsuruna o kadar hâkimler ki, hiç zorlanmadan, son derece rahat şekilde virajlar alıyor, düğümler atıyor ve çözüyorlar. "Spaced"in metninde en bildik çatışmalar ve en klasik numaralar, dizinin kendine özgü evreninde yeni bir kimlik kazanıyorlar. Pegg ve Hynes klişelere başvurdukları anlarda da gayet samimiler; hemen farkındalık hissi yaratacak, "self reflexive" (kendine referanslı) bir espriyle durumu sıradanlıktan kurtarıyorlar. Uzun lafın kısası, "Spaced" 90'lı yılların popüler kültürünün dört başı mamur bir dökümü, bir kuşağı eksiksiz şekilde tanımlayan bir dizi. Elbette tüm bunlar İngilizler'in o bildik mizah anlayışının, katıksız bir ironinin süzgecinden geçmiş durumda. Dolayısıyla, kimileri için dizinin espri anlayışına ısınmak biraz zaman alabilir. Pegg ve Hynes yazar olarak laf cambazlığını, oyuncu olaraksa beden dillerini şahane şekilde kullanıyorlar. Yönetmen Edgar Wright ise dinamik bir kurgu ve mizansene dayalı bir mizah koyuyor ortaya. Başka bir deyişle, "Spaced"in her bölümü hem görsel, hem de metinsel olarak bir enformasyon bombardımanı. Her bir bölümünü tekrar tekrar izlemek ve her seferde yeni bir espri yakalamak içinse daha iyi bir bahane olamaz herhalde.
Yazı boyunca saydığımız tüm bu özellikleri sayesinde "Spaced" önce İngiltere'de, daha sonraysa dünyanın çeşitli yerlerinde bir kült diziye dönüştü. Öncelikle karakterlerin ilgi alanlarını paylaşan başka "geek"ler sahiplendi diziyi. Zamanla diziye hayran olan diğerleriyse bu ilgi alanlarına sardırdılar. 1999-2001 yılları arasında Channel 4'da gösterilen "Spaced", kısa süren yayın hayatına rağmen hâlâ bir fenomen. İngiltere'de hayranları belirli aralıklarla bir araya geliyor ve toplantılar düzenliyorlar. İmza günleri, internetteki siteler ve forumlar da cabası. Elbette başka projeler için, suyu çıkmadan "Spaced"e son veren ekibin daha sonra kazandığı başarılar da dizinin sürekli daha fazla kişi tarafından keşfedilmesini sağlıyor. Hynes'ın dahil olmadığı ama Pegg'in yazdığı, Wright'ın yönettiği "Zombilerin Şafağı" (Shaun of the Dead) ve "Hot Fuzz"ın başarıları malumunuz (hatırlarsanız, iki ay önce dergimizin Özel Seans köşesinde "Hot Fuzz"a yer vermiştik). Kaldı ki, bizim de köşeye "Spaced"i konuk etmemizin öncelikli sebebi "Hot Fuzz"ın yakında ülkemizde gösterime girecek olması. "Kült Filmler"i takip edenleriniz biliyordur, şu ana kadar sadece bir dizi bu sayfalarda işlenmişti; "İkiz Tepeler". Bu ayrıcalığı ikinci kez "Spaced"e tanımamızın sebebi, son yılların en parlak komedilerinden ikisine imza atmış bu ekibin dehasıyla "Hot Fuzz" öncesinde tanışmanıza vesile olmak. "'Spaced'e nasıl ulaşabilirim?", diye soruyorsanız, www.amazon.co.uk adresinde dizinin 3 disklik bir koleksiyoner baskısına ulaşabilirsiniz. Bu DVD seti tam da dizinin hayranları için tasarlanmış, epey oyuncaklı ve bol enformasyonlu bir zaman çalıcı. Yani verdiğiniz parayı her kuruşuyla hak ediyor. Tavsiye etmesi bizden, keşfetmesi sizden.

Daisy: Eee, görüşmeyeli sen nasılsın bakalım?
Tim: İyiyim, iyiyim. Sadece atlatmam gereken bir iki sorun vardı.
Daisy: Sarah mı?
Tim: Hayır, George Lucas.
Daisy: Tim, üzerinden bir yıl geçti.
Tim: 18 ay oldu Daisy ve hâlâ üzgünüm.
Daisy: Bence "The Phantom Menace" o kadar da kötü değildi.

Tim'le Daisy'nin alt komşusu Brain (Mark Heap).

Bu ikiliyi bir yerden hatırlıyor musunuz?

Hazırlayan: Murat Emir Eren
meren@merkezdergi.com.tr

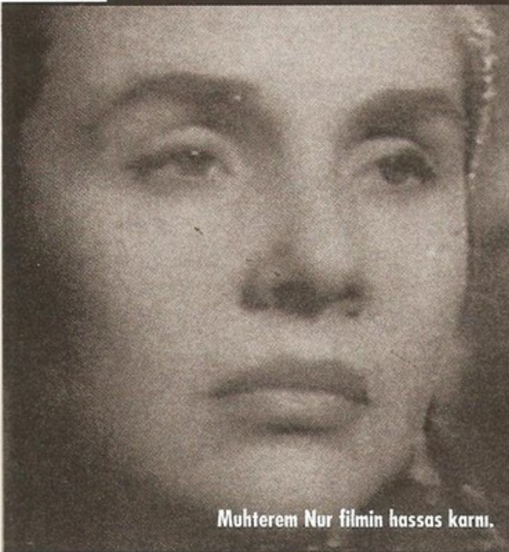
Yılların eskitemediği filmin başrollerinde Fikret Hakan, Salih Tozan ve Semih Sezerli var.

Usta yönetmen Memduh Ün'ün imzasını taşıyan 1958 yapımı "Üç Arkadaş" sinemamızın kilometre taşlarından biri. Buruk atmosferi, yitik karakterleri ve meşhur şarkısıyla zihinlerde yer eden film, defalarca izlendiğinde dahi etkileyiciliğini kaybetmeyen bir kalp ağrısı...

Acı verici ve naif

Söz konusu yerli melodramlar olduğunda Memduh Ün'ün ismini anmadan tek bir cümle etmek bile neredeyse imkansız. 40'lı yıllardan bu yana sinemanın içersinde yer alan, oyuncu, yönetmen, senarist ve yapımcı olarak yüzden fazla filme katkıda bulunmuş (ve bilmediğimiz bir o kadarını da etkilemiş) bir isim Ün. Kendisi, 1947 yılında önce takma bir isimle (Turhan Ün) ve oyunculuk yaparak başladığı kariyerinde, 1951 senesinde kurduğu Yakut Film şirketiyle film yapımına geçerek hayatı boyunca sürecek bir yolculuğa çıkmıştı. Bunca zaman içerisinde Ün'le ilgili en önemli meselelerden biriyse, "popüler film" olgusuna Türkiye'de yön veren birkaç isimden biri olması. Ağlamaktan helak eden melodramlar, hanımlı beyli aşk öyküleri, kodamanlar, zenginler, fakir ama gururlu gençler, çocuk yıldızlar, 70'li yılların güzel arabaları, sahil kenarı romantizmi, güzel kadınlı, güzel oğlanlı filmlerin bir çoğunda ama yönetmen ama oyuncu ama yapımcı olarak yer alan bir isimdi Ün. Kesinlikle yadsınamayacak bir sinema diline sahipti ve film dilini, sinemasal anlatımı çok iyi biliyor uyguluyordu. Fakat çektiği filmlerin önemli bir kısmı, sektörün farklı bir kanadına hizmet eden, sinemanın kitlesel eğlenceye yönelik katmanına dahildi. Her birinde, sinemasal anlatıma yönelik çok önemli bir işçilik söz konusuydu ama, Ün'ün çekmiş olduğu bazı "özel" filmler kadar etkileyici olabilmeleri mümkün değildi. Zira hayatın tuhaf biçimde naifleştiği, her tür acının ve kötülüğün karşısına gerçek dışı bir "iyilik" huzmesinin dikildiği Yeşilçam Melodramlarının birçok yönüyle tersine giden (benzer biçimde ilerlese de) "Üç Arkadaş" ustanın en özel filmlerinden biri. Aynı zamanda film, Türk Sineması'yla ilgili soruşturmalardaki "En İyi 10 Film" listelerinde kendisine her zaman yer bulan bir klasik.

"Üç Arkadaş, yeni gerçekçilik akımına dahil edilebilecek öğeler barındıran ve -neredeyse- bu öğelerin melodram çatısı altında bir araya geldiği bir film. Şüphesiz bunda, filmin müthiş senaryo ekibinin de etkisi büyük. "Üç Arkadaş"ın senaryo ekibi; Metin Erksan, Muammer Çubukçu, Memduh Ün, Ertem Göreç, Aydın Arakon ve Atıf Yılmaz gibi isimlerden oluşuyor ki bu isimlerin dört tanesi zaten sinemamızın en önemli yönetmenleri arasında yer alan ustalar. Özellikle Metin Erksan ve Atıf Yılmaz'ın varlığı, filmi enteresan kılan detaylardan biri. Bir nevi "rüya takım"ı bir araya getiren "Üç Arkadaş"ı, sırf bir daha bir araya gelmemiş gelememiş bu ekibin çıkardığı bir işi görmek için defalarca izlemek farz... İlk filmini 1955 yılında çeken Memduh Ün'ün 12'inci filmi olan (Ün, üç yılda 12 filme imza atmış

Muhterem Nur filmin hassas karnı.

oluyor) "Üç Arkadaş", aynı zamanda kendisini bir yönetmen olarak da üne kavuşturan filmdir diyebiliriz rahatlıkla.

Yaslı gittim, şen geldim

Film, üç karakteri izleyiciye tanıtarak yapıyor açılışını. Üç haytadan Murat (Fikret Hakan), niyetçilik yaparak yolunu bulan, niyet sandığı, güvercini Mahmure Abla ve tavşanı Pamuk'la sabahtan akşama kadar yolları arşınlayıp müşteri bekleyen gariban bir genç. Arkadaşı Mıstık'sa (Semih Sezerli), boyacılık eden hafif aklı havada biri. Üçlünün yaşı en geçkini ve en görmüş geçirmişi olarak öne çıkan Mösyö Artin (Filmden beş yıl sonra hayata veda eden Salih Tozan), seyyar fotoğrafçılık yapan, "İstanbul Hatırası" tabelasının önünde fotoğraf çektiren çiftlere, askerlere, yolculara hizmet verip, üç beş demeden ekmek parasını çıkaran bir eski toprak. Günleri, akşam yemeğinde sofraya bir tas çorba koymak için deli gibi çalışmakla geçen üçlü, döküntü bir konakta kalmakta, bu izbe yerde, kah mahalleliyle çatışarak, kah gece aç yatarak yaşayıp gitmektedir. Durumları pek parlak olmasa da Mıstık'ın deyimiyle şehriye çorbasını sofraya koyduktan sonra ortada bir problem yoktur. Hikayenin bu evrelerinde, kaderlerine boyun eğmiş, yaşamları körelmiş, sıradanlaşmış bir çehre çizer üçü de. Ancak günün birinde, Murat ve Mıstık gece eve dönerken bankta uyuyakalmış olan Gül'e rastlarlar. Gül'ü uyandıran ikili, gidecek hiçbir yeri olmadığını ve gözlerinin görmediğini anladıkları bu kıza yardım etmek için onu evlerine davet ederler. Ona hem yatacak yer hem de yemek vereceklerdir. Gül'ün halini gördüklerinde, her ikisi de tuhaf bir biçimde kendi durumlarını unutup, ona yardım etmek için istek duymuşlardır. Gül, kafadarların bir konakta oturduğunu öğrenince, zengin bir muhite ve zengin insanların evine geldiğini zanneder. Murat da bunun üzerine Gül'ün hayallerini yıkmak istemez ve aniden bir oyuna başlar. Yoksulluklarına rağmen, çok zengin bir fabrikatörün çocukları olduklarını, kendisinin ressamlıkla geçindiğini, Mıstık'ın ise öğrenci olduğunu belirtir. Tüm bu beyaz yalanlara, konağın güzelliği, daha sonradan eve gelen Mösyö Artin'in asilzadeliği de eklenince, sıradan hayatlarında Gül'le birlikte yeni bir dönem başlayacaktır. Gelgelelim Murat'ın Gül'e olan ilgisi daha ilk andan itibaren diğerlerinden daha farklıdır. Üçlü, hemen ertesi gün Gül'e mükellef bir sofra (bira ve çorba) hazırladıktan sonra, genç kızın Mıstık'ın mızıkası eşliğinde seslendirdiği "Geceleri Yıldızlar Sanki Derdimi Sorar" şarkısıyla gerçeğe yeniden dönerler. Zira Gül gözlerinin açılmasını, onları ve dünyayı görmek istemektedir. Fakat üçlünün bunu sağlayacak parası yoktur. Murat, gitgide aşık olduğu Gül'ün gözlerini açtırmak için, arkadaşlarıyla birlikte türlü çare arar. Kahvedeki insanlardan, tefeciden, rehinciden para dilenir. Yine kahvedekilerin oyunuyla İstanbul'un en cimri zengini Osman Büyükbulut'tan para isteyip evinden kovulur. Ancak günün birinde bu iş için para ararken, insanlığını gittikçe kaybeden çevresine niyet kuşu Mahmure Abla'yı da kurban verir. Murat bu duruma isyan ederek Osman Büyükbulut'un evini basıp lazım olan parayı çalarak ameliyatın gerçekleşmesini sağlar. Tabii ki bu, mutlu bir başlangıca değil acı olaylara yol açar. Murat ve Mıstık hapse girerken, Artin de Gül'e söyledikleri beyaz yalanlar nedeniyle, ona görünmeye utanır. Her biri farklı yollara düşen üçlünün yolu günün birinde elbette birleşecektir lakin, olanların atlatılması için biraz zaman geçmesi gerekir...

Unutulmaz anlar

Filmde büyük önem arz eden iki şarkı mevcut. Bunlardan ilki, Muhterem Nur'un oynadığı Gül karakterinin seslendirdiği (aslen Aynur Akın seslendiriyor parçayı) "Geceleri Yıldızlar", diğeri ise üç arkadaşın kol kola girip mırıldandığı "Yaslı Gittim Şen Geldim". Filmdeki kullanımlarıyla, adeta dramatik yapının bir parçası haline gelen bu iki şarkı, hikayedeki karakterlerin yaşamında da yer eden, yani sadece izleyicinin değil, karakterlerin de işittiği eserler. Bu nedenle de, parçaları filmden ayrı düşünmek pek zor. Yine "Üç Arkadaş"ı unutulmaz kılan unsurlardan biri de, başta da bahsettiğimiz yeni gerçekçi öğeler. Hikaye bildik bir melodram olsa da, hikayenin geçtiği mecra ve çizdiği çember oldukça ilginç. Fukaralık üzerinden prim yapmaya çalışmadan, yoksul seyyar satıcıları, mahalle insanlarını kendisine karakter seçiyor film (Ün, karakterlerin konuşmalarına ve davranışlarına biraz fazla romantik ve naif yaklaşsa bile). Bu karakterlerin içindeki insani yönler, hayatın gerçeğiyle, toplumsal sınıfların, parasızlığın çıkardığı zorluklarla sınanıyor bir nevi.

Malum, sinemamızdaki melodramlarda kadın ya da erkek karakter, film boyunca yoksullukla terbiye edilmekteyse, -genellikle- bunun sonucunda mutlaka ferahlığa, -haydi- zenginliğe kavuştuğunu gözlemleriz. Özellikle kadın karakterlerde bu daha da sık gözlenir ve rahatsız edici bir hal alır. Kadının yükselmek, sınıf atlamak uğruna kendi kültüründen, giyiminden kuşamından vazgeçtiği, çevresinden koparıldığı, yurt dışında terbiye edildiği belli başlı filmlerde ayyuka çıkan bir durumdur bu. Aynı şey bahsettiğimiz üzere erkekler için de geçerli olabilir elbette. "Üç Arkadaş"taysa, para ve statünün ele alınışı çok farklı. Para, fakir ve yoksul insanları aç kurtlar haline getirdiği gibi, zengin insanları da koflaştıran bir unsur olarak yer alıyor filmde. Üç kafadarsa, filmin denge unsuru olarak bu çürümeye meydan okuyan, hani neredeyse bir nevi militan söylemle hareket eden (Murat bir sahnede artık kibarca istemenin değil söküp almanın vakti olduğunu söylüyor), bu sayede ameliyat için para çalarken bile sadece ihtiyaçları olduğu kadarını çalan insanlar olarak göze çarpıyorlar. Gül'ün, gözlerinin açıldıktan sonra yükselmesi bir şarkıcı olması ve refaha kavuşması ise tam bu tabloyu yer ile yeksan edecekken, bizim "Üç Arkadaş" Gül'ün yanına değil, Gül finalde koşarak "Üç Arkadaş"ın yani, serkeşliğin, günü birlik yaşamanın belki aylaklığın, biraz da insaniyetin tarafına geçmiş oluyor. Böylece Gül, fakir olarak başlayıp, gözlerinin açılması sonrasında zenginliğe eriştiği çemberin sonunu, yine fakirliğe dönerek, yani başa dönerek tamamlıyor.

"Üç Arkadaş"; pantolonu pis, gömleği sökük, çorabı delik de olsa, o görüntüyü kaldıran "doğal ortamlarında" yaşayıp giden erkeklerin, bir kadının gelmesiyle üstlerine başlarına çeki düzen verdiği dönemlere döndürüyor insanı (Kimisi için bu dönem lisedir, kimisi için belki hala devam ediyordur). Normalde kurtlu şehriye çorbasına tamah ederken, misafir olarak bir hanımefendiyi ağırladıklarında sofrayı donatmak için şövalye kesilen adamların, o ruhu uyandıran hanımların dönemine koşarak kaçma, zamanda geri gitme hevesi üretiyor film. İzlemek içinse televizyonda Türk filmi gösteren kanalları takip etmeniz yetiyor (Ne yazık ki filmin DVD'si yahut VCD'si yok).

Son olarak, Memduh Ün'ün, 1971 yılında farklı başrol oyuncularıyla (Kadir İnanır, Hülya Koçyiğit) ve renkli olarak filmi yeniden çektiğini, onun da bambaşka bir havası olduğunu hatırlatalım.

Fakir sofrasında ziyafet: Çorba ve bira!

Mösyö Artin rolünde, Salih Tozan

Gül ve Mıstık, filmin meşhur şarkısı "Geceleri Yılrdızlar"ı seslendiriyorlar.

"Süperim" diyen öne çıksın

Çeşit çeşit süper kahramanın maharetlerini sergilediği "HEROES" çizgi roman fanatiklerini, bilimkurgu meraklılarını ve seri katil peşinde soluksuz kalmayı sevenleri aynı potada buluşturuyor.

MÜJDE IŞIL

"En büyük yeteneğim aynı zamanda en büyük lanetim" demişti Örümcek-Adam. Onun süperlik durumu doğuştan değildi. Mutasyona uğramış bir örümceğin kazara ısırması sonucunda olağanüstü bir güce kavuşmuş ancak bu "hediye"nin sefasını sürmek yerine cefasını çekmiş, sıradan bir yaşam için maskesini çöpe atacak noktaya gelmişti. Kısa sürede ülkemizde de tiryakilik yaratan televizyon dizisi "Heroes", benzer sorundan mustarip birçok süper kahramanı biraraya topluyor. Doğuştan olağanüstü güçlere sahip bu yetenekli ama sıkıntılı insanların görevi New York'ta patlayacak nükleer bombayı engellemek...

ABD'de NBC kanalında bizde ise CNBC-e'de yayınlanan ve Tim Kring'in imzasını taşıyan "Heroes", büyük ölçüde çizgi roman kültürüyle beslenen ancak gerçek yaşamın zorluklarına da odaklanan uzun soluklu bir macera sunuyor seyirciye. Süpermen'den X-Men'e uzanan birçok çizgi kahramanın yeteneğine sahip karakterleri, dizinin her bölümünde yavaş yavaş kendi gücünü keşfediyor; duruma göre bu gücü kullanmayı bazen de pasifize edip, sıradan insanın günlük yaşamına adapte olmayı öğreniyor. Dokusunu yenileyebilen dolayısıyla asla ölmeyen amigo kız Claire, uçan politikacı Nathan, geleceği tuvale dökebilen ressam Isaac, zihin okuyabilen polis Mark, ışınlama ve zamanı

durdurma yeteneğine sahip Japon Hiro, bütün süper kahramanların yeteneğini kopyalayabilen Peter, içinde katil ruh barındıran Niki.... İnsanoğlunun evrim sürecinin günümüzde de devam ettiği fikrinden hareket eden "Heroes", güneş tutulmasının gerçekleştiği gün başlıyor. Güneş tutulması dizide, olay örgüsünün başlangıç noktasını oluşturmakta ve dizi logosunu da bu tutulma sahnesi üzerinden yansıtmakta. Evrim sonucu bazı olağanüstü özellikler kazanan kahramanlarımız, dizinin her bölümünde topluma ve kendine yabancılaşma sorunundan biraz daha uzaklaşıp "özel" biri olduğunu kabullenmeye başlıyorlar. Zamanla kendileriyle aynı sıkıntıları paylaşan insanlar olduğunu öğrenip bir kurtarma operasyonu için güçlerini birleştirmeye çabalıyorlar. Parola ise "amigo kızı kurtar, dünyayı kurtar."

"Heroes"un en bariz özelliği çizgi roman

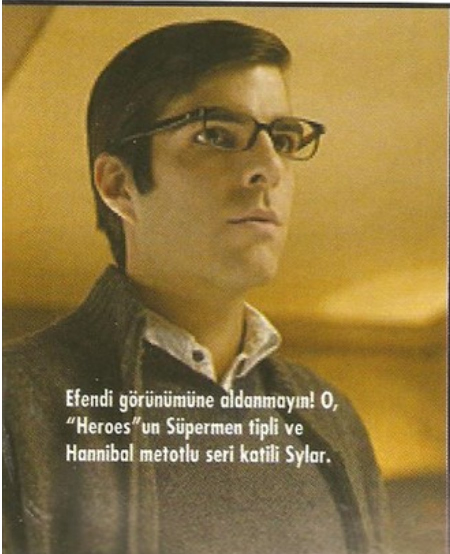
Dizide olaylar, güneş tutulmasının gerçekleştiği gün başlıyor.

külliyatını hatmetmiş olması. Dizide gördüğümüz neredeyse her süper kahraman bir yerden tanıdık ya da birkaç tanıdık kahramanın birleşimi... "Heroes" bunu ilham alma ve alıntı yapıp aslına gönderme amaçlı kullanıyor; kendini ciddiye alıp kötü bir taklit olma tuzağına düşmüyor asla. Bunun en güzel açıklaması Isaac'ın ağzından dökülüveriyor: "En sevdiğim özellikleri bu... Çizgi romanları fazla ciddiye almaya gerek yok." Hiro'da ve Niki'nin küçük oğlunun maceralarında bu hafifliği hissetmek mümkün. Ufacık kahramanımız bankamatikten tıkır tıkır para hortumlarken Hiro da (Peter Parker'ın, Örümcek-Adam'ın resimlerini gazeteye satmasından ilham alarak) zamanı durdurup kumar masasından küçük bir servetle ayrılabiliyor.

Dizideki kahramanların hepsi süper değil elbette... Bütün süper güçlerin ortasında, bu yeteneklerin izini sürerken canından olan bir profesör ve babasının bu misyonunu sürdürmeye çalışan Hintli bilim adamı Mohinder bulunuyor. Hiro'nun kankisi ve sağkolu Ando da sıradan insanlar sınıfından... Bu gruba Claire'in babası Mr. Bennet'i de ekleyebiliriz. Her ne kadar koordinatör konumunda olsa da bir süper güç değil... Mr. Bennet'ten bahsetmişken dizideki "zaman" olgusuna da değinmek gerekiyor. Belirli bir zaman üstünde durulmasa da dizideki genel hava, olayların yakın geçmişte ya da yakın gelecekte, belki de günümüzde geçtiğini fısıldar gibi. Ancak Mr. Bennet'in kemik çerçeveli gözlüğüne baktığımızda ise 60'lara ait bir hava beliriyor. Bunu Bennet'in korumacı ve klasik karakterinin dışavurumu olarak görmek de mümkün; X-Men, Spider-Man, Fantastic Four ve Hulk'un ortaya çıkış dönemi olan 60'lara saygı duruşu olarak da...

O beyin keşke benim olsaydı

Çizgi romanlarda her süper kahramanın mutlaka bir ya da birkaç azılı düşmanı mevcuttur. "Heroes" bu düşman motifini deforme hatta reforme edip kahramanlarımızın peşine bir seri katil takıyor. Sylar (bu karakteri canlandıran Zachary Quinto'yu "24"ün üçüncü sezonunda CTU'nun sistem analisti Adam Kaufman rolünde izlemiştik) adlı katilimiz tam bir "beyin/yetenek hırsızı". Kendisinin haiz olmadığı süper güçlere, gerçek sahiplerinin kafasını keserek el koyuyor. Hannibal metotlu ve Süpermen görünümlü Sylar (saatçi Gabriel Gray), dizinin en sıradışı karakteri. Diğer kahramanlar sıradışı olmanın sancısıyla boğuşurken; Sylar sıradışı olabilmek ve kendini özel hissetmek için gözünü kırpmadan cinayet işleyebiliyor. Onun cinayetlerinin yer aldığı bölümler, heyecanın tavan yaptığı anları oluşturuyor. Sylar'ın silüetini gördüğümüz sahnelerde ise tipik bir çizgi roman estetiği dikkat çekiyor. Dizide geleceği resmeden Isaac Mendez'in çizdiği tablolar ve 9th Wonders! adlı çizgi romanın asıl yaratıcısı ise ünlü bir çizer: Batman, Spider-Man, Superman ve Hulk'un başı çektiği birçok başarılı çizimin sahibi Tim Sale.

Efendi görünümüne aldanmayın! O, "Heroes"un Süpermen tipli ve Hannibal metotlu seri katili Sylar.

Görüntüsü bildiğimiz kahramanlara benzemese de Hiro'nun gelecekte çok önemli bir yeri var.

Sempatik Japon Hiro vesilesiyle sıkça karşılaştığımız zamanda yolculuk teması da seri katil motifi gibi sinemanın en fazla başvurduğu kaynaklardan biri. "Terminatör"den "12 Maymun"a uzanan "kadere meydan okunmaz" düsturu (şimdilik) "Heroes"a da hâkim.

Dizide Shymalan'ın masalsı dünyasının izlerini görmek de olası. "Ölümsüz"de çizgi roman dünyasına dalış yapan yönetmenin filmlerindeki genel temaya baktığımızda her insanın mutlaka bir görevi ve insanlığa mutlaka bir faydası olduğunu, hayatın bunu keşfetme süreci olarak algılanması gerektiği fikri hâkim. "Heroes"un kahramanları da olağanüstü güçlerini dünyayı kurtarmak için kullanmaya çalışıyorlar. İsteseler de istemeseler de her birinin olumlu ya da olumsuz, insanlığa katkısı mevcut. Zaten "tanrı kelamı" misali ağırlık hissettiren o gizemli ve davudi dış ses, her bölümde bunun altını çiziyor.

"Heroes"un oyuncu kadrosu genel olarak yeni yüzlerden oluşuyor; bir kişi hariç: Ali Larter... "Final Destination - Son Durak"ın birinci filminde ölümü atlatan aktris, ikinci filmde tabuta girmekten kurtulamamıştı. Ölümle oyun oynayıp ona yenik düşen bir karakteri canlandırmış Larter'i "Heroes"da çift karakterli, katil ruhlu anne rolünde izlemek, dizinin güzel sürprizlerinden biri.

Lost'ta kaybolamayanlar için alternatif mi?

"Lost"'un 6 Ekim 2006'da ABC kanalında 3. sezonu start almadan hemen önce, 25 Eylül'de NBC kanalında seferine başlayan "Heroes" hem

Dizideki çizimler Tim Sale'in imzasını taşıyor.

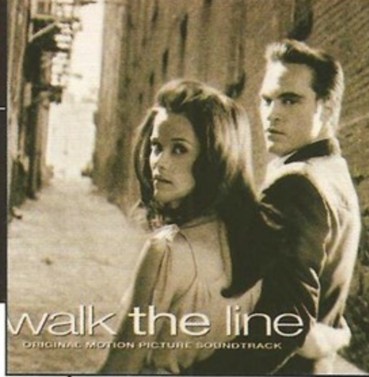
çok karakterli yapısı hem de zoraki kader birliği üzerine kurulu öyküsü ile "Lost"un en büyük rakibi haline geldi. Detaylara baktığımızda ilginç benzerlikleri fark etmek mümkün. Öncelikle her iki dizinin de ana karakterlerinin babalarıyla sorun yaşadıkları dikkat çekiyor. Kahramanlarımızın "Lost"ta kendileriyle barışabilmelerine ıssız bir ada vesile olurken "Heroes"da ise bu sancılı süreç, güçlerini keşfedip kabullenebilmekten geçiyor. "Lost"un kahramanlarının yolları geçmişlerinde bir şekilde birbirleriyle kesişiyor. "Heroes"da ise sahip oldukları güçler kahramanları zorunlu olarak işbirliğine davet ederken bazen de onları karşı karşıya getirebiliyor. Hatta iki dizinin de ortak bir oyuncusu var: Shishir Kurup. "Heroes"da Mohinder Suresh'in meslektaşı Nirand'ı canlandıran aktör, 3. sezon "Lost"un 8. bölümünde Desmond'un arkadaşı Donovan rolünde seyirci karşısına çıktı. Her iki dizide de Uzak Doğulu ikişer ana karakterin varlığı söz konusu. Sezon boyunca iki dizinin fasıla vermesi de bir diğer benzerlik. İki dizide de semboller önemli bir yer tutuyor. "Lost"ta hâlâ anlamını çözemediğimiz sekizgen Dharma logosu mevcut iken "Heroes"un simgesi ise bir çeşit helezon. S ve E harflerinin karışımı gibi duran bu işaret aslında "büyük yetenek" ve "tanrı vergisi"nin Japonca'daki karşılığının birleşimi. "Lost" ile karşılaştırılmaya en başından hazırlıklı olan "Heroes" ince bir espri ile bu rekabeti kızıştırmaktan geri durmuyor. Uçma yeteneğini gizlemekte ısrar eden Nathan, içinde bulunduğu özel durum hakkında şöyle bir yorumda bulunuyor: "Ben olsam herkesi (kendisi gibi bütün süper kahramanları kastediyor) toplar, ıssız bir adadaki laboratuvara tıkardım."

"Heroes"un yaratıcısı Tim Kring'in açıklamasına bakılırsa dizi dört sezon daha bizlerle beraber olacak. Diziye yeni kahramanlar ilave olurken "süper" olmanın insanoğluna bela mı yoksa şans mı getirdiğine dair sorular ise seyircinin kafasını kurcalamaya devam edecek.

Hazırlayan: Murat Emir Eren
meren@merkezdergi.com.tr

Walk The Line

Büyük müzisyen Johnny Cash'in yaşam öyküsünü perdeye taşıyan "Walk The Line", doğası gereği efsane bir soundtrack'e sahip. Albümün sürprizi ise, Reese Witherspoon ve Joaquin Phoenix'in harika performansları elbette...

1 Get Rhythm
Beste: John R. Cash (Johnny Cash)
Performans: Joaquin Phoenix

Country ve Rock N' Roll tınılarının çağından kopup gelen klasik bir şarkı. Dans pistinde Twist yapan gençlerin şimdilerde "hey gidi hey"lerle andığı dönemlerin moda eğilimine uygun, hareketli bir Cash parçası olan "Get Rhythm", filmde E. Presley, J. L. Lewis ve Cash'in birlikte çıktığı turnenin (dolayısıyla Cash ve Teenesse Üçlüsü'nün) ilk konser deneyimlerinden birinde yer alıyordu.

2 I Walk The Line
Beste: Johnny Cash
Performans: Joaquin Phoenix

James Mangold imzalı filmin en önemli yönlerinden biri, Cash şarkılarının, sanatçının yaşamındaki hangi evrelerden sonra yazıldığına açıklık getirmesi, parçaların hikayelerini de dramatik yapıya dahil etmesiydi. Bu açıdan, filme ismini veren "I Walk The Line" efsanesinin çıkış noktası da, neredeyse filmdeki her şey gibi Carter-Cash ilişkisiydi ve Carter'ın fazla alkol alan Cash'e yöneltiği bir ithamın izdüşümüydü (Ya'll can't walk no line /Düz çizgide bile yürüyemezsiniz!). Filmde şarkı bir konser sırasında devreye giriyordu yine.

3 Wildwood Flower
Beste: A. P. Carter
Performans: Reese Witherspoon

Eşiyle boşanmanın eşiğine gelen, aynı zamanda June Carter'a olan tutkusu arttıkça artan Cash, uzun zamandır görmediği (gerçek hayatta tam on yıl) ve günün birinde karşılaştığı Carter'ı turnesine davet eder. İşte o turne sırasında Carter'ın sahnede söylediği şarkılardan biri de kendisinin country müziğe yıllarını veren ailesinden yadigar "Wildwood Flower"dır.

4 Lewis Boogie
Beste: Jerry Lee Lewis
Performans: Waylon Malloy Payne

Cash, Elvis Presley ve Jerry Lee Lewis gibi müzik efsanelerinin aynı akşam aynı sahnede sırayla arz-ı endam eylediği bir turne, bugünün şartlarında mümkün olur mu, bu büyüklükte isimlerin hele ki kapalı bir salonda sahneye çıkması nasıl bir arbedeye sebep olur bilemiyoruz. Lakin filmdeyer alan bu turnelerde Jerry Lee Lewis de yer alıyor, kendisini Waylon M. Payne başarıyla canlandırıyordu. "Lewis Boogie" ise, aktörün ağzından işittiğimiz bir Lewis şarkısı olarak yerini alıyordu filmde.

5 Ring Of Fire
Beste: June Carter ve Merle Kilgore
Performans: Joaquin Phoenix

Bahsettiğimiz gibi şarkıların hikayeleri de filmde önemli yer tutuyor. June Carter'ın yazıp bestelediği ve bir diğer country şarkıcısı Merle Kilgore'un elinde son şeklini bulan "Ring Of Fire" da, Cash'in uyuşturucu bağımlılığı sonucu düştüğü durumların (ateşler içinde günlerce yatağa bağlı kalmak gibi), Carter'da yarattığı hissiyata karşılık geliyor. Carter, Cash'in bu sorununu fark ettikten sonra bu şarkıyı bestelerken geliyor karşımıza.

6 You're My Baby
Beste: Johnny Cash
Performans: Johnathan Rice

Filmin önemli bir kısmını oluşturan turnelerde dikkat çeken bir diğer unsur da, bugünlerin efsanesi ama o dönemin genç yıldızları olan sanatçıların paslaşmaları. Filmde Roy Orbison'ı canlandıran Johnathan Rice'ın sesinden işittiğimiz Casn şarkısı You're My Baby de bunlardan biri tabii ki. Bu anlara canlı olarak şahit olmak, güneşin görevini aya teslim etmesine şahit olmak gibi bir şeydi muhtemelen.

7 Cry Cry Cry
Beste: Johnny Cash
Performans: Joaquin Phoenix

Cash ve müzisyen arkadaşları, yaptıkları ilk stüdyo kaydında, stüdyo sahibi tarafından "kendilerine özgü bir şeyler" çalmadıkları için azar işitir önce. Ancak aynı ekip hemen sonra, stüdyo sahibine sonradan listelerde 14'üncü sıraya yükselecek olan "Cry Cry Cry"ı çalıp feleğini şaşırtır. Sağ olsunlar... Filmin DVD'sinde yer alan silinmiş sahnelerde, bu parçayla ilgili hoş bir anekdot mevcut.

8 Folsom Prison Blues
Beste: Johnny Cash
Performans: Joaquin Phoenix

Filmin hemen açılış sekansında, şarkıda bahsi geçen ve Cash'in efsanevi kayıtlarından birini gerçekleştirdiği Folsom Hapishanesi'nde buluyoruz kendimizi. Mahkumlar tempo tutuyor, Cash ise sahne arkasında bir hızarın önünde duruyor ve aniden çocukken kaybettiği ağabeyini hatırlıyor. Bu açıdan mekan ve parça hem Cash'in yazdığı ilk şarkının ilham kaynağı, hem de filmin önemli figürlerinden biri olarak karşımıza çıkıyor...

9 That's All Right
Beste: Arthur Crudup
Performans: Tyler Hilton

Blues gitaristi Arthur Crudup'un bu şarkısını, Elvis rolünde başarılı bir oyun çıkaran Tyler Hilton'dan dinliyoruz filmde.

10 Juke Box Blues
Beste: H.Carter ve M.Carter
Performans: Reese Witherspoon

Kendisine bir nevi aile yadigarı olan "Juke Box Blues", June Carter'la filmdeki ilk karşılaşmalarımızdan birinde, Reese Witherspoon'un başarılı yorumuyla dinlediğimiz, hayli neşeli bir parça.

11 It Ain't Me Babe
Beste: Bob Dylan
Performans: Joaquin Phoenix ve Reese Witherspoon

Cash ve Carter'ın birlikte çıktığı turnede söylenen şarkının yer aldığı bölüm çok ilginçtir. Bob Dylan'a ait olan şarkı, Cash ve Carter'ın bir düetiyle seslendirilir filmde, ancak bu sırada seyirciler arasında Cash'in eşi de vardır. "Ne istediğini biliyorum ama o adam ben değilim" temalı şarkıyı sanki Cash eşine söyler, Carter ise adeta Cash'e "Ben sana göre değilim" mesajı verir. Bu açıdan parçanın denk geldiği sahne çok manidardır.

12 Home Of The Blues
Beste: Johnny Cash, Lillie McAlpin, Douglas Gelnn Tubb
Performans: Joaquin Phoenix

Oldukça duygulu bir şarkı olarak filmin içersinde apayrı bir yer tutan şarkı, Johnny Cash'in "Now Here's Johnny Cash " albümünde yer almıştı.

13 Milk Cow Blues
Beste: Kokomo Arnold
Performans: Tyler Hilton

Albüm, filmde kullanılanlardan çok sahnede seslendirilen şarkılardan oluşuyor. Turne sahnelerinde, efsane müzik yıldızlarını canlandıran oyuncuların şarkılan albümün asıl nimetleri. İşte bunlardan biri de Elvis'i canlandıran ve kendisi de aynı zamanda şarkıcı olan Tyler Hilton'un seslendirdiği, Kokomo Arnold'a ait blues klasiği "Milk Cow Blues".

14 I'm A Long Way From home
Beste: Hank Cochran
Performans: Shooter Jennings

Filmdeki hoş detaylardan biri de, yine bir turne sahnesinde bu şarkıyı seslendiren Shooter Jennings'in varlığıydı şüphesiz. Zira Shooter Jennings, filmde Counrty'nin büyük isimlerinden Waylon Jennings'i, yani babasını canlandırıyordu.

15 Cocaine Blues
Beste: T.J. Arnall
Performans: Joaquin Phoenix

Filmde, Johnny Cash'in Folsom Hapihanesi'nde verdiği konserin açılış şarkısıdır "Cocaine Blues". Cash'le konser öncesinde görüşen hapishane müdürü, "Mahkumlara hapishanede olduklarını hatırlatacak şarkılar söylememesini" rica eder. Cash de "Sizce bunu hiç unutuyorlar mı?" diyerek sahneye çıkar. Konserin ilk şarkısı da, Bob Dylan'ın imzasını taşıyan ve kokain çekip, karısını öldüren bir adamın öyküsünü anlatan bu klasik eser olur.

16 Jackson
Beste: Jerry Leiber ve Billy Edd Wheeler Performans: Joaquin Phoenix

June Carter'ın biten evliliği sonrasında, Cash ile birlikte çıktıkları başarılı turnede seslendirilen parça, hoş bir Jerry Leiber/Billy Edd Wheeler bestesi. Şarkının gerçek yaşamda da Carter-Cash ikilisi tarafından defalarca söylendiğini hatırlatalım.

NOT: Albümde ayrıca Internet destekli birkaç bonus materyal de bulunuyor. Filme konmayan birkaç performans videosunu, albümdeki linkler vesilesiyle internet üzerinden izlemeniz mümkün.

DVD Rehberi

Hazırlayanlar:
Murat Erşahin, Kerem Akça

KRİTİK

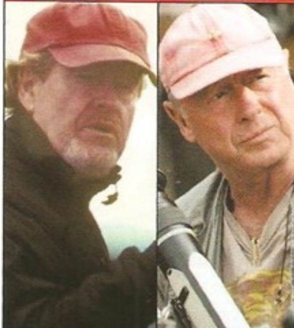
- Ayın DVD'si/ Casino Royale
- Ayın sürpriz DVD'si/ Idiocracy / Ahmaklar (2006)

İNDEX

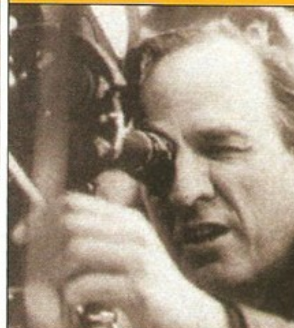
Casino Royale	✪✪✪✪
Idiocracy / Ahmaklar	✪✪✪
Kader	✪✪✪✪✪
Abre Los Ojos / Aç Gözünü	✪✪✪✪✪
Sınav	✪✪✪✪
Suspiria	✪✪✪✪✪
Babel / Babil	✪✪✪✪✪
Dondurmam Gaymak	✪✪✪
Hollywoodland / Hollywood Ülkesi	✪✪✪
The Last King of Scotland / İskoçya'nın Son Kralı	✪✪✪
Tony Takitani	✪✪✪✪✪
Snow Cake / Kar Pastası	✪✪✪✪
A Good Year / İyi Bir Yıl	✪✪✪
Déjà vu	✪✪
Mediterraneo / Akdeniz	✪✪✪
Tsotsi	✪✪✪
Elling	✪✪
Les Choristes / Koro	✪✪✪
Sa Som i Himmelen / Cennetin Müziği	✪✪
Joyeux Noel / Ateşkes	✪✪✪
Gycklarnas Afton / Çıplak Geceler	✪✪✪✪
Kvinnodröm / Düşler	✪✪✪✪
Sorstalansag / Kadersizlik	✪✪✪
Hayatımın Kadınısın	✪✪✪
Dear Frankie / Sevgili Frankie	✪✪✪
Dünyayı Kurtaran Adamın Oğlu	✪✪
Everyone's Hero / Küçük Kahraman	✪✪✪
The Heart is Deceitful Above All Things / Aldatan Yürek	✪✪✪
Last Days / Son Günler	✪✪✪
Voksne Mennesker / Tutunamayanlar	✪✪✪✪
Eve Dönüş	✪✪✪
Beynelmilel	✪✪✪
Open Season / Çılgın Dostlar	✪✪✪
Altered / Av	✪✪
Idlewild / Tutku Kulübü	✪✪✪
Samaria / Fedakar Kız	✪✪✪
The Matador	✪✪✪
Alila	✪✪✪
Stay Alive / Ölüm Oyunu	✪✪
La Tigre e La Neve / Kar ve Kaplan	✪✪
Gallipoli / Gelibolu	✪✪✪✪
Masumiyet	✪✪✪✪

RIDLEY ve TONY SCOTT

Sinemaya yakın tarihlerde başlayan ancak birbirinden farklı yollardan ilerleyen Ridley ve Tony Scott'ın sinemalarını karşılaştırdık.

INGMAR BERGMAN

Yedinci sanatın 'baba'larından olan İsveçli usta sinemacının ilk döneminin en bilinmeyen hazinelerinden ikisi DVD'de.

NASIL OSCAR ALINIR?

Özellikle son 10-15 senede ödül alan filmlere bakılırsa Yabancı Dilde Film dalında Oscar almak belli şartara bağlı gibi görünüyor.

DVD KLASİK: EASY RIDER

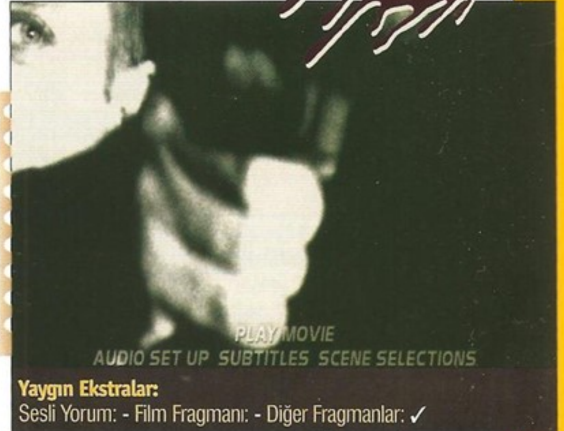
DVD Kritik

AYIN DVD'Sİ

Casino Royale (2006)

İki Diskli Özel Versiyon

Casino Royale: 2 Diskli Özel Versiyon (2006)
Y: Martin Campbell
O: Daniel Craig, Eva Green
Bölge: 2 (Türkiye) 139 dakika
2.40:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce / Türkçe 5.1 Dolby Digital / Türkçe / İngilizce Altyazı / Sony Pictures HE

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: ✓

Beyazperdenin ünlü karakterlerinden James Bond 007, 21. filmiyle yeniden karşımızda. Yeni 'Bond'umuz, Daniel Craig. Craig, filmdeki üstün performansıyla, 'sarışın Bond olur mu, olmaz mı, Bond böyle sert mi olmalı, nerede eski salon adamı karizmatik ve çapkın Bond'lar' gibi söylemlere noktayı çoktan koydu.
Ian Fleming'in ilk Bond kitabından uyarlanan film, ajanın aslında yazılmış ilk macerası. Yani film, bir prequel (serinin ilk filmi, başlangıç öyküsü). James Bond'un ilk görevini anlatan ve 1953'te yayınlanan "Casino Royale", 1954'te 50 dakikalık bir televizyon filmine, 1967'de ise David Niven ve Peter Sellers'lı kadrosuyla bir casusluk parodisine uyarlanmıştı. Bu filmse, romanın hakiki adaptasyonu. 007 ajan kimliğiyle göreve başlayan James Bond'un görevi, dünyadaki hemen hemen bütün teröristlere finansal kaynak sağlayan Chiffre'yi (Mikkelsen) ortadan kaldırmaktır. Öncelikle planladığı şey, kumar tutkunu Chiffre'yi, Casino Royal'de oynanacak olan yüksek bahisli poker oyununda yenmektir. Oyuna katılması için kendisine sağlanacak parayı teslim etmek üzere İngiliz hükümeti, Vesper Lynd (Green) adlı kadını görevlendirmiştir. İşler kızışınca roller de değişir. Filme imza atan isim, 1995 tarihli Pierce Brosnan'lı Bond filmi "GoldenEye"ı da yöneten Martin Campbell. Yedi dalda İngiliz Oscar'ları olarak anılan BAFTA'ya aday olan ve bu ödülü 'En İyi Ses' dalında kazanan filmin senaristlerinden biri de, Oscar'lı "Crash'i yazan ve yöneten ünlü senarist Paul Haggis. Daha önce "The Dreamers" ve "Cennet Krallığı" gibi ünlü filmlerde izlediğimiz güzeller güzeli Eva Green, yeni Bond kızımız. Dev aktris Judi Dench'i 'M' rolünde izliyoruz bir kez daha. Filmin kötü adamıysa, yetenekli Danimarkalı aktör Mads Mikkelsen. James Bond'u kumar masasında, sıkı bir pokerci olarak gördüğümüz "Casino Royale", şimdiye dek izlediğimiz Bond filmleri içinde en farklısı ve belki de en iyisi. Avantür olarak nitelenen Bond filmlerine, özellikle gerçekçi aksiyon anlamında yeni bir soluk getirdiği ve ünlü ajan 007'nin karizmasını zedelemeden yenilediği için mutlaka izlenmeli. Türün ve serinin meraklıları zaten kaçırmayacaktır.

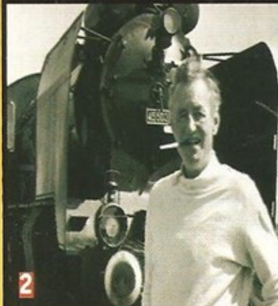
Kutu: İki diskli klasik şeffaf.
Diğer Ekstralar: İkinci diskte karşımıza çıkan eklerde, üç özel bölüme ulaşabiliyoruz. 'Becoming Bond' (26 dk), Daniel Craig'in Bond oluşundan, ilk Bond romanının farklılığına kadar birçok konuyu aydınlatan özel bir yapım belgeseli. Belgesel, bazı özel sahnelerin çekimlerine de odaklanıyor. 'James Bond: For Real' (24 dk), daha çok dublörlerle ve ilginç numaralarla, filmin önemli sahnelerinin nasıl oluşturulduğunu açıklayan bir bölüm. 'Bond Girls are Forever', üçe ayrılıyor. Toplamı 50 dakikaya ulaşan bu ekler, önemli Bond kızlarıyla bir Bond kızının yaptığı röportajlardan oluşuyor. İlginç detaylar sunan ilgi çekici bir yapım belgeseli. Bunların dışında, Chris Cornell'in video klibine de ulaşabiliyoruz (4 dk). Eklerde maalesef Türkçe altyazı bulunmuyor.
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

Bu DVD'den neler öğrendik?

1

1 - Daniel Craig'in Prag'daki özel bir stüdyoda gerçekçi aksiyon sahneleri için özel dövüş eğitimi aldığını.
2 - Ian Fleming'in gençliğindeki görünümünü ve romanları bekarken yazdığını.
3 - Yapımcı Michael G.Wilson'ın fikriyle "The Spy Who Loved Me"de kullanılan inşa aşamasındaki otelin, bu filmde de kullanıldığını.
4 - Yaya kovalama sahneleri için, Sebastian Foucaun'ın yarattığı ve TV'de özel programları yayınlanan 'Freerunning' sporunun koreografisinden esinlenildiğini.
5 - Ursula Andress ile birinci ağızdan yapılan özel röportajın içeriğini.

4
'Jump London'
Courtesy of Channel 4

2

3

5

Idiocracy / Ahmaklar (2006)

AYIN SÜRPRİZ DVD'Sİ

Bilimkurgu filmlerinde çizilen gelecek portreleri, distopik, ütopik veya fütüristik dünyalar sunar izleyiciye. Kimi filmlerde çok gelişmiş, kimi filmlerde çok ilkel, kimilerinde ise günümüzdeki gerçekliğine yakın dünyalar olur bunlar. Gelişmiş bir gelecek portresi çizenler siberpunk, karanlık ve ilkel bir tablo çizenlerse kıyamet sonrası bilimkurgu diye anılır genellikle. Günümüzle yakın bir tablo çizen filmlerse, sosyal (ya da soft) bilimkurgu gibi bir alt türle tanımlanabilir. İşte "Idiocracy", abartılarak çizilen bu gelişmiş dünya portresini eleştiren bir politik taşlama ve bir bilimkurgu parodisi. İki koldan da işleyerek, iki farklı amaca ulaşmaya çalışan bir film. Tiyatrodaki burlesque (seks içerikli komedi) kavramını, slapstick komediyi, tuvalet komedisini ve kitsch (bayağılık estetiği) öğeleri devreye sokup, bilimkurgunun bildik öğelerini tamamıyla ters yüz ederek, bir parodi yapısı kuruyor. Ayrıca TV ve reklam estetiğini uygulayan bir görsel yapısı var. Böylece hem hicvettiği yapay dünyanın görsel karşılığını yaratmış oluyor hem de kitsch efektler kullanarak kusursuz görsel efektli bilimkurguları 'ti'ye alıyor. İlk olarak bir dış ses devreye giriyor ve ülkedeki doğum-ölüm oranına dair bir tanıtım videosu gösteriliyor. Ekranın üzerine yerleştirilen yazılarla, büyüyen ailelerin çarpıklaştığını ve tek bireye düşen ailelerin nesillerinin de çabucak tükendiğini gösteriyor. Evrim teorisinin, dünyada kesin bir sistem kuramadığını, her şeyin ters gittiğini ima ediyor. Alaycı dış sesimiz, çizilen mükemmel gelecek portresini eleştiren ve bu tezinin altını dolduran görüntüler sunuyor. Tanrı'nın ve hükümetin dünyayı götürdüğü yönü

```
Y: Mike Judge
O: Luke Wilson, Maya Rudolph
Bölge: 2 (Türkiye) 81 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Fox / Tiglon
```


iyiden iyiye eleştiriyor. Ardından sıradan bir asker olan Joe Bauers'e (Luke Wilson) geçiş yapıyoruz. Karakterimiz, dünyayı bu durumdan kurtarmak için bir sene ileriye gönderilecek ve o zaman diliminde, yeni bir tür yaratarak sistemi değiştirecek. Yanına, bir fahişe olan Rita (Maya Rudolph) veriliyor. İki karakter, ileride uyandırılmak üzere donduruluyorlar. İlk dönem bilimkurgularda sıkça karşımıza çıkan bir öğe bu (Bkz. 2001: A Space Odyssey). Ancak dünyayı kurtaracağı iddia edilen bu 'sosyal savaşçılar'ın ikisi de birer anti-kahraman adeta. Biri fahişe, diğeri de ordunun en düşük zekâya sahip adamı. Ordudaki yüksek rütbeli bir askerin, fahişenin işvereniyle bağlantısı ortaya çıkınca, ülkede darbe oluyor ve bütün askeri üs yıkılıyor. 2505 yılına kadar bütün sistem değişiyor. Daha önceden de varsayıldığı gibi insan IQ'su düşüyor. Bütün insanlar, sadece seksle ve fiziksel durumlarıyla ilgileniyorlar. İlginç bir şekilde, kahramanlarımız 2505 yılında uykudan uyandırılıyorlar. Karşılarına çıkan dünya ise; konuşmayan salak insanların var olduğu, bütün sistemin değiştiği, camp (bilinçli bayağılık estetiği) diye tanımlanabilecek bir dünya. Çoğu kıyamet sonrası ve siberpunk bilimkurgu filminde olduğu gibi, her insanın kolunda kodlanmış bir numara var. Ancak film, daha çok 'kıyamet sonrası' (post-apocalyptic) bilimkurgunun kodlarını kullanıyor. Yani 'hiççi' bir dünya kuruyor; aynen türün "Planet of The Apes" ya da "Mad Max" benzeri ana eserlerinde olduğu gibi. Ancak sonradan devreye bir kaçış hikâyesi eklenerek Philip K. Dick'in siberpunk dünyasına da yakın seyreden bir aksiyon başlıyor. Böylece, alt türler arasında bir geziye çıkıyoruz. Filmin politik tarafına geçtiğimizdeyse, karşımıza sivri dilli bir hiciv çıktığını söyleyebiliriz. Amerikan Başkanı'nın siyahi bir boks şampiyonu olup, Beyaz Saray'ı geneleve çevirdiği bir sistem görüyoruz. Aynı zamanda filmdeki mahkeme ve mecliste geçen bölümler de yaratıcı biçimde, disko sahneleri gibi çekilmiş. "Office Space" ile tanıdığımız TV geçmişli Mike Judge'ın bu ikinci sinema filmi, hınzır bir hiciv ve uçuk bir bilimkurgu parodisi olarak dikkat çekiyor. Film, son dönemde izlediğimiz "Borat" gibi abartılı ve uçuk bir mizah anlayışı kullanıyor; yani, parodinin ustası olarak niteleyebileceğimiz Mel Brooks'un yaptığı gibi. "Idiocracy", 'Salakrasi' olarak çevrilebilecek ismindeki yaratıcılıkla daha baştan ilg içekiyor ve enteresan bir distopya portresi sunuyor.

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: Beş silinmiş sahne, toplamda yaklaşık 4 dakikayı buluyor. Bunlarda Türkçe altyazı bulunmuyor.

Film: ✪✪✪

Ekstralar: ✪

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: -

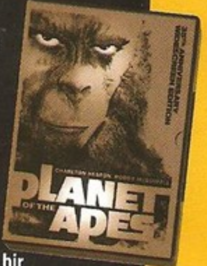
ESİN KAYNAKLARI:

1 Spaceballs (1987) (1. Bölge - Collector's Edition)

Mel Brooks'un bilimkurgu filmlerine el attığı parodisi, yönetmenin oyunculuğuyla da dikkat çektiği bir yapımdır. Daha çok "Star Trek" ve "Star Wars" gibi uzay operası alt türündeki filmler ile sinema tarihinin önemli eserleri üzerine giden yapım, zamanının en iyi parodileri arasında yer alır.

2 Bananas (1971) (1. Bölge)

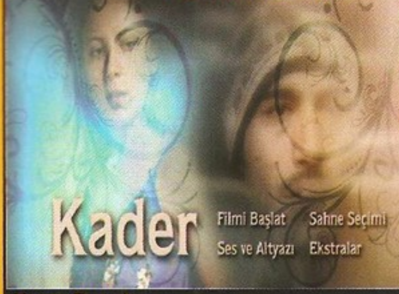

Woody Allen'in ilk dönemindeki uçuk ve slapstick komedi anlayışını yansıtan film, sinema tarihinin en sivri dilli hicivlerindendir. Yönetmen-oyuncu, kendisini bilinmedik bir ülkede diktatör rolüne yerleştirir ve devamı gelir.

3 Planet of The Apes / Maymunlar Cehennemi (1967) (Fox / Tiglon)

Franklin J. Schaffner'ın imzasını taşıyan film, sinema tarihinin ilk A tipi bilimkurgusu olarak bilinir. Aynı zamanda, 'kıyamet sonrası bilimkurgu' alt türünde çekilmiş ilk film olarak da önemli bir yere oturur. Charlton Heston'ın, maymunların hâkimiyetindeki bir bölgede verdiği yaşam mücadelesini perdeye taşır.

DVD Kritik

2 DVD'Lİ KOLEKSİYONCU VERSİYONU

Y: Zeki Demirkubuz
O: Ufuk Bayraktar, Vildan Atasever
Bölge: 2 (Türkiye) 102 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
TR 5.1 Dolby Digital / İNG Altyazı
Mavi Film / Kanal D Home Video

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Kader (2006)

Bu sezon Antalya Film Festivali (En İyi film) ve İstanbul Film Festivali'nden ödülle dönen (Fipresci-En İyi Film, Ulusal Yarışma En İyi Yönetmen, En İyi Erkek Oyuncu) "Kader", yakın dönem Türk Sineması'nın en önemli yönetmenlerinden biri olan Zeki Demirkubuz'un imzasını taşıyor. Yönetmen filmde, "Masumiyet"le hayatımıza soktuğu Bekir ve Uğur'un öyküsüne dönerek, iki karakter arasındaki hastalıklı ilişkinin başlangıç safhasına götürüyor bizleri... Sıradan bir mahalle çocuğu olarak karşımıza çıkan Bekir, adı bir şekilde kötüye çıkmış cevval mahalle kızı Uğur'u görür görmez tutulur. Ki kendi kapalı dünyasında ve o dünyanın belli kurallarıyla yuvarlanıp giden insanlarla örülü yaşantısında, Uğur'un yırtıklığı, dişiliği ve hayata karşı güçlü duruşuna kapılıp gitmemesi de bir yerde mümkün değildir. Uğur, başlarda onunla oynamayı zararsız görse de, Bekir'in hislerinin çok farklı olduğunu gördüğünde ona bakış açısı değişir. Zira Uğur, Zagor Orhan'ı sevmektedir, hapishanede olan Zagor ise suç işlemeyi... Bekir, Uğur ve Zagor arasındaki bu hastalıklı tutku nedeniyle hayatlar feda edilir, evlilikler yıkılır, aileler dağılır, sokak kavgaları edilir, iki kuruşluk kasaba otellerinde, pavyon köşelerinde hayatlar tüketilir. Film, kader kavramını, karakterlerin kendi kararlarıyla yok olan hayatlarını açıklamak için getirdikleri bir bahane olarak resmeder. Demirkubuz "Kader"de yalın anlatımı ve abartısız görselliğiyle sinemasının tüm marifetlerini sergilerken, önceki filmlerine nazaran daha çok karaktere sahip bu filminde senaryo ve diyalog açısından da iyi bir sınav vermiş. Başta Ufuk Bayraktar, Vildan Atasever, Müge Ulusoy ve Engin Akyürek olmak üzere oyuncuların performansı da gerçekten görülmeye değer. Filmin iki disklik versiyonunda, Demirkubuz'un zor kararlarla filmden çıkardığı ilgiye değer sahnelerin yer aldığını da belirtelim.

Kutu: 2 diskli klasik siyah.

Diğer Ekstralar: Birinci diskte Fotoğraf Galerisi görülebilirken; ikinci diskte 3 standart bölüm bulunuyor. 'Kamera Arkası' (43 dk), çekim aşamasındaki çalışmaları ortaya koyan bir yapım belgeseli. 'Röportajlar', 6'ya ayrılıyor: 'Zeki Demirkubuz' (26 dk), 'Ufuk Bayraktar' (11 dk), 'Vildan Atasever' (6 dk), 'Müge Ulusoy' (7 dk), 'Engin Akyürek' (5 dk) ve 'Hikmet Demir' (2 dk). 'Çıkartılmış Sahneler' ise, 42 dakikalık bir seçki sunuyor.

Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

Murat Emir EREN

Abre Los Ojos / Aç Gözünü (1997)

90'ların sonlarında İspanyol bir yönetmen, korku, psikolojik-gerilim, bilimkurgu gibi türlerde verdiği ilginç eserlerle bütün dünyada dikkatleri üzerine çekti. 1996'da "Thesis / Tez", ardından "Abre Los Ojos / Aç Gözünü" ve 2000'li yıllarda ülkesi dışına çıkarak çektiği "The Others". Amerikan tür sinemasından beslenen Avrupalı bir yönetmendi Alejandro Ameanabar. 2005 yılında "Mar Adentro / İçimdeki Deniz" ile önceki filmlerinden farklı bir yola girdi ve bu filmiyle 'En İyi Yabancı Film' dalında Oscar kazandı. "İçimdeki Deniz"in bilinçli olarak Oscar'a ulaşmak için çekilmiş bir film olduğunu öne sürdükler de oldu. Yönetmenin ikinci filmi "Abre Los Ojos"a dönecek olursak filmi sinema tarihinin kilit filmlerinden biri olarak niteleyebiliriz. Yapım, aynı zamanda "Fight Club", "Memento" gibi sonradan modern klasik ilan edilen filmlerin de esin kaynağı. Bir kazada yüzünü kaybeden konformist bir burjuvanın yaşadıklarını öznel bir şekilde anlatan film, gizemli havasıyla David Lynch filmlerine de yakın duruyor. Yüzü, her şeyi olan bir burjuva, rüyayla gerçeğin iç içe geçtiği bir hayat yaşamaktadır. Bu, yüzünü kaybettikten sonra da devam eder. Bir anda ameliyatla eski haline dönmesiyle birlikte, filmde soru işaretleri oluşmaya başlar. Rüya ve gerçeklik arasında gidip gelerek, 'bellek' ile ilgilenen bir yapı üzerine oturan film, bu yapıyı bilimkurgusal öğelerle tamamlıyor. Sonunda ulaştığı noktada, bilimin gelişmiş koşullarını devreye sokuyor. Tanrı'dan bağımsız bir yaşam yaratımını destekleyen muhalif bir tavır koyuyor. Yani film, "The Matrix" ve "Dark City" öncesi bilimkurguda yenilikçi bir tavır sergilerken, korku ve psikolojik-gerilim öğelerini bilinçli bir şekilde kullanıp ters yüz etmesiyle dikkat çekiyor. Bunu yaparken, günümüz toplumuna selamlarını yollaması da filmin değerini arttırıyor. Bilimkurgu-gerilim ya da sosyal bilimkurgu alt türüne dahil olabilecek film, dönemine göre çok farklı yapıda bir eser. Bu saklı hazinenin, Bir Film'in DVD haklarını satın almasıyla arşivlerimize girmesi ise fazlasıyla sevindirici.

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: -

Kutu: Kabartmalı karton kutulu klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: Sadece yazılı bilgiler sunan 'Yapım Notları' ile 'Oyuncular ve Yapım Ekibi' bulunuyor.

Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

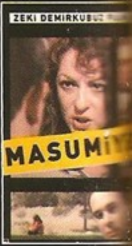
Y: Alejandro Amenabar
O: Eduardo Noriega, Penelope Cruz
Bölge: 2 (Türkiye) 115 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İSP / TR 5.1 DD
TR Altyazı
Bir Film / Tiglon

YENİDEN ÇIKAN DVD

Masumiyet (1997)

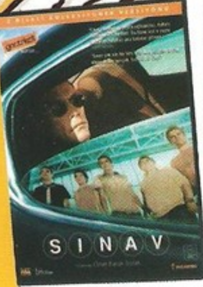
Film: Cezaevinden çıkan Yusuf, sakat bıraktığı ablasını görmek için İzmir'e gelir. Ancak, orada gördükerine dayanamaz ve bir otele yerleşir. Burada tanıştığı üç kişiyle beraber ne yapacağını ve nereye gideceğini bilmeksizin beklemeye başlar. Demirkubuz'un ikinci filmi, çoğu eleştirmene göre hala yönetmenin en iyi filmidir.

Ne Değişti? : 1- İlk olarak Palermo'nun piyasaya sürdüğü DVD, Kanal D Home Video etiketiyle yeniden piyasaya çıktı.
2- 1.33:1 tam ekran görüntü transferi, yerini yüksek çözünürlüklü anamorfik 1.85:1 geniş ekran transfere bıraktı.
3- Zeki Demirkubuz röportajının yerini, yeni bir röportaj aldı (34 dk).
4- DVD için özel olarak, filmden 10 yıl sonra yapılmış Derya Alabora (5 dk), Güven Kıraç (6 dk) ve Haluk Bilginer (4 dk) röportajları eklendi.
5- "Yazgı" ve "Bekleme Odası"nın Kamera Arkası belgeselleri çıkarıldı.
6- Türkçe altyazı seçeneği çıkarıldı.
7- Yeni kapak ve menü tasarımı yapıldı.

Film: ✪✪✪✪
Gelişim: ✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

KOLEKSİYONCULARA ÖZEL 2 DİSKLİ VERSİYON

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Sınav (2006)

Türk ticari sineması son zamanlarda belli bir kıpırdanma içine girerek, tür sineması örnekleri üretmeye başladı. Bununla beraber, yönetmenlik sanatını bilinçli şekilde uygulayan 'endüstri yönetmenleri' doğdu. Bunlardan Sinan Çetin, Osman Sınav, Abdullah Oğuz gibi isimleri, "klasik sinema yapanlar' grubuna dahil edecek olursak, reklam arka planlı Ömer Faruk Sorak'ı da 'formalist sinema yapanlar' grubunda değerlendirebiliriz gibi görünüyor. Daha önceden "Vizontele"de Yılmaz Erdoğan'la, "G.O.R.A."da Cem Yılmaz'la çalıştığı için sinema vizyonunu tam olarak sergileyemeyen Sorak, bu filmde yönetmenliğini büyük bir özgürlükle sergileme şansı buldu; hem de bütün film stoklarını kullanan, kısa planları hızlı bir kurguyla birleştiren, müziği ana madde olarak gören ve bir saniye bile durmadan sürekli biçimsel müdahalede bulunan bir sinema anlayışıyla. Yapım, MTV ile dünya sinemasına gelen video klip estetiğinin en son gelişmelerini kullanan bir Türk filmi. Hikâyeye bakacak olursak, Hollywood'un 'gençlik filmi' iskeletini kullanan popüler bir tür filmi diyebiliriz. "The Perfect Score" gibi 'hızlı' bir Amerikan filmini örnek alan "Sınav", okuldaki öğretim sisteminden bunalan bir grup öğrencinin dünyasına giriyor. ÖSS sorularını çalmalarını anlatan bir öykü iskeleti kuruyor. Film, melodram gibi seyretse de, kendisiyle dalga geçen tavrıyla farklılaşıyor. 'Ömer Faruk Sorak, popüler sinemaya hâkim bir iş çıkarmış' diyebiliriz.

Y: Ömer Faruk Sorak
O: Yağmur Atacan, İsmail Hacıoğlu
Bölge: 2 (Türkiye) 120 dakika / 1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik) / TR 5.1 Dolby Digital / İNG Altyazı / Böcek Yapım / Palermo

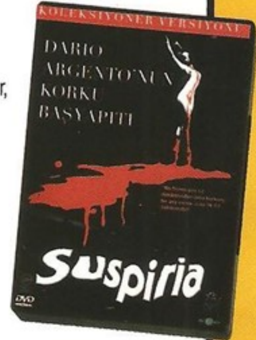
Kutu: Özel karton iki disklik koleksiyon kutusu.
Diğer Ekstralar: 'Kamera Arkası' (37 dk), standart bir yapım belgeseli. Bunun dışında, 6 Çıkartılmış Sahne (toplam 13 dk), 3 Video Klip (toplam 12 dk), teaser, TV spotları, Fotoğraf Galerisi, Afiş Galerisi ve Biyografiler'i bulabiliyoruz. Ama DVD'nin esas bombası, bir Türk filmi DVD'sinde ilk kez karşımıza çıkan sürpriz yumurtalar. Birinci diskte 'Adem ile Havva Kısa Filmi'ne (1 dk); ikinci diskte ise, 'Okuma Provaları'na (5 dk) ulaşabiliyoruz. Bunları izlemek için, alt menülerde sağ üst köşedeki Sınav yazısını bulmanız yeterli.
Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Suspiria (1977)

KOLEKSİYONER VERSİYONU

Y: Dario Argento
O: Jessica Harper, Alida Valli
Bölge: 2 (Türkiye) 94 dakika 2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İTA 5.1 EX, TR 2.0 DD
TR Altyazı
Intermedia Marmara / Palermo

Bütün zamanların gelmiş geçmiş en korkunç filmlerinden biri, belki de en ürkütücüsüdür "Suspiria". Işık ve müziğin kusursuz ve tekinsiz atmosferidir filmi benzersiz kılan. Türün büyük ustası Dario Argento imzalı 1977 tarihli İtalyan yapımı, The Goblins'in özgün müzik çalışmasıyla daha da ürkütücü bir kimlik kazanır. Luciano Tovoli'nin karakteristik ve özenli kamera kullanımı da, filmin ürkütücü atmosferini yaratmada büyük bir katkı sağlar. Başlıca rollerini Jessica Harper, Stefania Casini, Barbara Magnolfi, Alida Vali, Flavio Bucci, Miguel Bose, Joan Bennett ve Udo Kier'in paylaştıkları korku filmi, dünyaca ünlü özel bir bale okulunda geçer. Amerikalı genç bale öğrencisi Suzy Bannion (Harper), bale okuluna gelip yerleştikten sonra, en yakın arkadaşlarından birinin gizemli ölümüyle büyük bir kabusun içinde bulur kendini. Olayın ardında yatan gizemi araştırmaya karar veren Suzy, okulun tuhaf tarihini keşfetmekle başlar işe. Cinayetlerin sayısı arttıkça, genç kız kendini, kara büyü ve kötülükle örülmüş bir lanetin kalın duvarları arasında bulacaktır. Filmin afişinde yer alan 'bu filmin son 12 dakikasından daha korkunç bir şey varsa; o da ilk 92 dakikasıdır' tanıtım cümlesi film hakkında her şeyi en iyi biçimde özetlemektedir. Dario Argento'nun tüyleri diken diken eden başyapıtı, gerçek bir korku klasiği. Özellikle koleksiyoncular ve türün iflah olmaz meraklıları için bir başucu filmi.

Kutu: Özel kabartmalı karton kaplı, klasik siyah.
Diğer Ekstralar: Filmin Hikayesi (52 dk), röportajlarla ilerleyen bir yapım belgeseli. Dario Argento'nun özel yorumlarıyla şekillenen ek, oyuncularla birlikte teknik ekipten önemli isimlerin de yorumlarını alıyor. Belli bölümlere ayrılarak, kapsamlı bir retrospektif belgeseline dönüşüyor. Türkçe altyazılı eklerde bunun dışında, bir TV, üç de radyo tanıtımı mevcut.
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

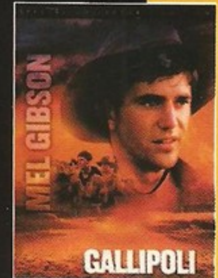
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓(iki tane) Diğer Fragmanlar: -

YENİDEN ÇIKAN DVD

Gallipoli / Gelibolu (1981)

Film: Usta yönetmen Peter Weir'ın yönettiği 1981 Avustralya yapımı "Gallipoli / Gelibolu", savaşın keskin ve acıtan gerçekliğini sorgularken trajik bir öyküyü başarıyla beyazperdeye yansıtıyor. 1. Dünya Savaşı sırasında iki Avustralyalı asker kendilerini, daha önce ismini bile duymadıkları bir yer olan, Türkiye'de, Gelibolu yarımadasında bulurlar. Film, Çanakkale'de yazılan Türk destanını değil, savaşın acıtıcı yüzünü, bireysel değerlerin savaş ortamında nasıl yok olduğunu ve iki arkadaşın dostluğunu öykülüyor. Başrollerini o günlerde henüz adını duymadığımız, günümüzün ünlü aktör ve yönetmeni Mel Gibson ile Mark Lee paylaşıyorlar. Frank Dunne (Gibson) ve Archy Hamilton (Lee), Avustralyalı iki iyi koşucudurlar. Olimpiyatta yarışmak yerine kendilerini başka bir ülkenin topraklarında savaşırken bulan iki Anzak, savaşın yıkımını ve trajik sonuçlarını yaşayacaklardır.

Ne Değişti?: 1- Palermo'dan piyasaya çıkmıştı. Paramount'un dağıtım hakları, Palermo'dan Tiglon'a geçince, Tiglon etiketiyle yeniden piyasaya çıktı.
2- Özel şeffaf koleksiyon kabı ve karton kutu ile yeniden yapılandırıldı.
3- Mel Gibson röportajı kaldırıldı.
4- 6 bölümlük özel yapım belgeseli (54 dk) eklendi.
Film: ✪✪✪✪
Gelişim: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

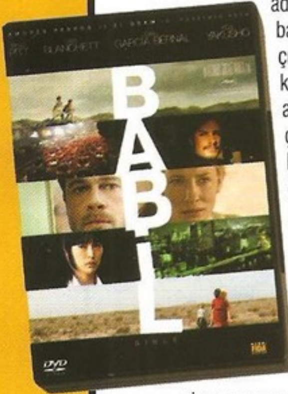

Babel / Babil (2006)

"Amores Perros / Paramparça:Aşklar ve Köpekler" ile çıkış yapan, "21 Grams" ile ününe ün katan Meksikalı yönetmen Alejandro Gonzalez Innaritu, asıl payeyi son filmi ile topladı."Babel / Babil", 80'i aşkın adaylıkla aralarında bir Oscar heykelciğinin de bulunduğu 19 ödül alarak bu sezona damgasını vurdu. Yönetmen, senarist Guillermo Arriaga, görüntü yönetmeni Rodrigo Prieto ve besteci Gustavo Santaolalla'dan oluşan uyumlu ekibiyle, auteur olma yolunda emin adımlarla ilerlediğini kanıtladı. Innaritu, Amerikan bağımsız sinemasının ruhunu taşıyan eserlerle öne çıkarken, John Cassavetes'in film modelini ve karakter dramasını, postmodern bir sinema anlayışıyla yeniden şekillendiriyor. Robert Altman'ın çok hikâyeli film modelinden de etkilenmesine karşın, farklı film stoklarını kullanmasıyla kendine özel bir alan açıyor. Yönetmen, ilk filminde Meksika toplumuna, ikinci filminde Amerikan banliyösüne uyarladığı film modelini, "Babil"de uluslararası bir zemine oturtuyor. Üç farklı ülkede geçen üç hikâye yoluyla, küreselleşen dünyamızdaki iletişimsizliği modern bir sinema diliyle masaya yatırıyor. Babil kulesini, iletişimsizlik metaforu olarak kullanarak da, sinemasına soyut bir anlam katıyor. Fas'ta vurulan bir Amerikalı kadın, Japonya'da kişisel sorunlarla boğuşan sağır bir genç kız ve Meksika-Amerika sınırı arasında kalan bir Meksikalı göçmen, filmin ana karakterleri. Yönetmen, ekibinin büyük desteğiyle, bu öyküleri somut olarak iç içe geçiriyor, ancak sinema dilini, daha çok soyut anlamda kullanıyor; şiirsel anlarla -ki bu, önceki filmlerine göre bir yenilik-yabancılaşmayı görselleştiriyor ve "Babil"i, üçlemesinin tamamlayıcı halkası olarak sinema tarihine yazdırıyor.

Y: A.Gonzalez Innaritu
O: Koji Yokusho, Brad Pitt
Bölge: 2 (Türkiye) 138 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG 5.1 DD, TR 2.0 DS
TR Altyazı
Fida Film / Tiglon

KOLEKSİYONCULARA ÖZEL 2 DİSKLİ VERSİYON

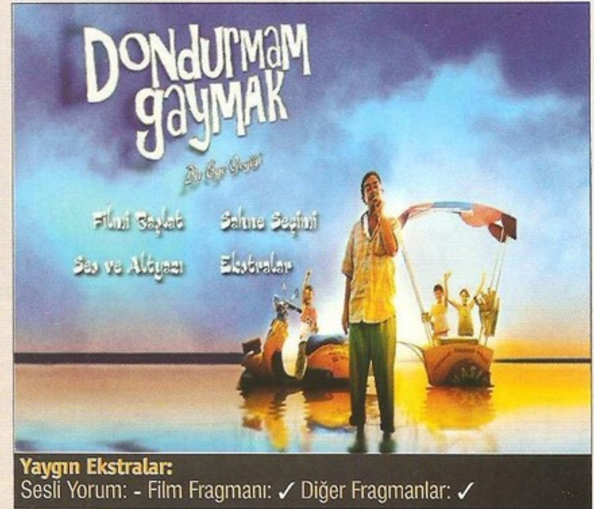
Kutu: 2 diskli klasik siyah.

Diğer Ekstralar: İkinci diskteki 'Yapım Belgeseli' (88 dk), DVD'nin tek eki olarak öne çıkıyor. Bu kapsamlı ekstra, filmin yapım aşamasının detaylı bir öyküsünü sunuyor. Bu ekte, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: -

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Dondurmam Gaymak (2006)

Sosyal gerçekçi sinema, 50'li yıllarda İtalya ve İngiltere'nin başı çektiği birçok Avrupa ülkesinde hâkimdi. Bunlara kendi sosyal gerçekliklerini perdeye yansıtan diğer ülke sinemaları da katıldı. 90'lara gelindiğinde ise, İran ve Güney Amerika sineması, böyle bir eğilim içerisine girdi ve dünya çapında büyük ilgi gördü. Yüksel Aksu, "Dondurmam Gaymak" ile 'sosyal gerçekçi sinema'nın başlangıç noktasına gidiyor. Alt sınıftan insanların hikayelerini, sade ve gerçekçi bir anlatımla perdeye yansıtan sosyal gerçekçi sinemaya özgü yapıyı Türkiye'ye uyarlayan film, Muğla'da dondurma yapıp satan sıradan bir köylünün hikayesini anlatıyor. Bu arada yöre halkından ilginç kişilikleri de katıyor hikayeye. İtalyan Yeni Gerçekçiliği'nde olduğu gibi amatör oyuncular kullanıp 'gerçek'in peşine düşüyor. Ancak işin içine mizahı da katarak hem güldürüp hem düşündüren bir ton tutturan film, yola çıkış noktasının aksine, daha çok Jiri Menzel'in 50'ler-60'lar Çek sinemasında ve Charlie Chaplin'in 20-30'lar Amerikan sinemasındaki sosyal gerçekçi filmlerini andırıyor. En önemli sorunu ise, dondurmacının kaybolan motosikletini bulma çabalarına odaklanan basit bir hikayeyi, bu tür basit hikayeler için asgari süre olarak kabul edilen 90 dakikada pekala anlatabilecekken, bu süreyi 15 dakika kadar aşmış olması. Buna rağmen, özellikle çıkış noktasındaki fikir ve ortaya çıkan işteki samimiyet bakımından takdiri hak eden bir yapım.

Y: Yüksek Aksu
O: Turan Özdemir, Mehmet Amca
Bölge: 2 (Türkiye) 105 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
TR 5.1 Dolby Digital
İNG Altyazı
Hermes Film / Kanal D Home Video

Kutu: Kabartmalı karton kaplı klasik siyah.

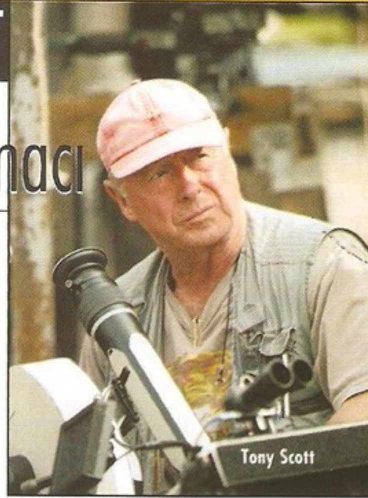
Diğer Ekstralar: 'Kamera Arkası' (24 dk), dikkat çekiyor. Ancak, setteki görüntülerle kurulan bu ekin yanına röportajların da eklenmesini tercih ederdik. Onun dışında, 'Gala Korteji' (6 dk), Fotoğraf Galerisi, Afiş Galerisi ve üç adet teaser'a ulaşabiliyoruz.

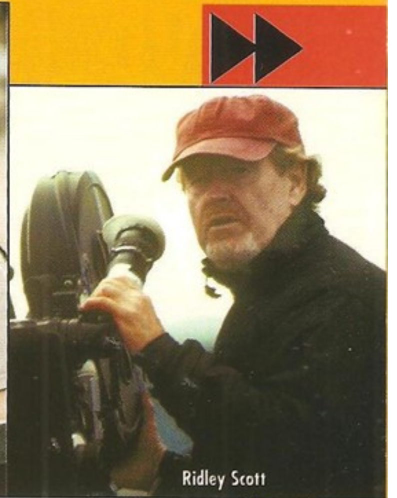
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

RIDLEY SCOTT ve TONY SCOTT

İki kardeş, iki farklı sinemacı

Ridley Scott ve Tony Scott, sinema dünyasına neredeyse aynı zamanlarda girmiş iki yönetmen. 1970'lerde doğan İngiliz formalist yönetmenler ekolünün en popüler temsilcileri. Bu iki kardeşin çıkış noktaları aynı olmasına karşın, kariyerlerinin şekillenişi dikkat çekici derecede farklı...

Tony Scott

Ridley Scott

İngiliz sineması, ulusal kimliğini kazanmaya başladığı dönemde, 1970'li yıllarda yeni bir yönetmenler ekolü ortaya çıkardı. Bu sanatçılar; Karel Reisz, Lindsay Anderson (50'ler ve 60'lar) gibi erken dönem, Ken Loach, Mike Leigh gibi geç dönem (70'ler ve sonrası) sosyal gerçekçi filmler çeken minimalist yönetmenlere karşıt olarak doğmuştu. Biçimci sinemacılar ekolü, çıkardığı yönetmenlerle dünya sinemasını derinden etkiledi. Nicolas Roeg, Ken Russell, Richard Lester gibi isimlerin yanına, 70'lerin sonlarına doğru Ridley Scott, 80'lerin başlarında ise kardeşi Tony Scott katıldı. Bu isimler, Wachowski Kardeşler, Oliver Stone, David Fincher gibi Amerikan konvansiyonel sinemasının içinde doğan ve formaliste yakın eserler veren yönetmenleri de derinden etkiledi. Ridley Scott, sinema kariyerine 1977'de, kardeşi Tony Scott ise 1983'te başladı. Tom Cruise gibi ortak oyuncuları filmlerinde oynatmalarına karşın, yönetmenlik sanatına yaklaşımları birbirinden çok farklı bir gelişim izledi... Ridley Scott, Amerikan tür sinemasını uygulayan eserler verirken; Tony Scott daha çok kendi özgün yönetmenlik kimliğini oturtmak için çaba sarf etmiştir. İki yönetmenin sinemaya bakış açıları, tercih ettikleri görsel ve dramatik yapılar birbirinden farklı olsa da kendi içinde tutarlı ve görsel olarak kusursuz eserler vermelerini sağlamıştır. Ridley Scott büyük filmlerin ya da önemli gişe filmlerinin yönetmeni olarak anılırken; Tony Scott daha mütevazı ama belirli bir kitleyi hedef alan, kendine özgü filmleriyle tavan yapmıştır. Stüdyo sisteminin içinde tür filmleri çektiği zamansa, kendini dizginlemek zorunda kalmıştır. Ridley Scott, bilimkurgu, kara film, fantezi, yol, savaş, drama gibi birçok ciddi sayılan türde eserler verirken; Tony Scott, aksiyon ağırlıklı bir kariyere sahiptir. Genelde, aksiyonun başı çektiği tür kırması filmler çekmiştir. Büyük bütçelerle çok fazla çalışmamış, kalabalık set ortamını solumamıştır. Ridley Scott ise, genelde bol figüranlı ve uzun süreli epik-tarihi filmlerin yönetmeni olarak bilinir. Özellikle de 90'lardan sonra. Bu nedenle de, Tony Scott'dan kalın bir çizgiyle ayrılır. Ridley, eline aldığı senaryoyu zanaatkârca bir yaklaşımla perdeye yansıtır. Öncelikle, senaryonun nasıl bir görsellikle yansıtılacağını belirler. Karakterlerin ruh haline göre veya hikâyenin gücüne göre farklı yapılar kullanır. "Kingdom of Heaven", "Gladiator" gibi filmlerde renklerle oynasa da, kendini izleyiciye hissettirmeyen görsel yapılar kurmuş, hikâyenin öne çıkmasını sağlamıştır. Ancak, "Matchstick Men", "A Good Year" gibi filmlerde başkarakterlerin ruh hallerine göre, 'jumpcut'lara (sıçramalı kurgu) dayalı bir yönetmenlik sergilemiş, hızlı kurguya yakın seyretmiştir. Elindeki senaryoyu nasıl görselleştirebileceğini, ne şekilde sinema perdesine aktarabileceğini iyi bilen bir yönetmendir. Zaman zaman biçimci olsa da, aslında klasik sinemayı uygulayan bir isimdir Ridley Scott. Her şeyden önemlisi, büyük filmlerin yönetmenidir. Bu yönleriyle, Amerikan tür sinemasının içindeki daha önce bahsettiğimiz yönetmenlere yakındır. Tony Scott ise kardeşinin tersine, kendi tarzını filmlere uygulamaya çalışır. Elindeki senaryoyu, kendi yönetmenlik stiline uyarlar. Filmlerini, bu öznel çatıyla kurar. "The Hunger", "True Romance", onun ilk döneminin en önemli eserleridirler ve çekildikleri dönemin reklam-klip estetiğini sergilerler. Son on yılda ise, "Enemy of The State", "Spy Game", "Man on Fire", "Domino" gibi örneklerle, yönetmenliğinin günümüz sinemasına ve dünyasına ayak uydurduğunu göstermiştir Tony Scott. Bu filmler, interaktif yapılarıyla ve kimilerine göre zorlama formalist numaralarıyla dikkat çeker ve Tony Scott'ın auteur kimliğini temsil eder. Tony Scott; hızlı kurgu, yüksek tempo, kısa planlar, dar açı objektifi kullanır. Filmlerini, bu yapıya uygun kurmaca bir iskeletin üzerine inşa eder. Tür filmleriyle karşılaşınca ise tutuklaştığını ve kendi kimliğini yeterince ortaya koyamadığını görüyoruz (Bkz. Deja Vu). Bu farkın getirdiği ana sonuç şudur: "Blade Runner" gibi modern bir klasik, bir Ridley Scott filmi olarak değil de siberpunk alt türünü ortaya çıkaran bir klasik olarak anılırken; "Domino" ya da "The Hunger" gibi iki önemli Tony Scott filmi sadece Tony Scott'ın adıyla anılır. Yani Ridley Scott Amerikan tür sinemasına katkıda bulunan bir yönetmenken, Tony Scott dünya sinemasındaki yönetmenlik fikrinin izini süren ve kendini sürekli yenileyen bir yönetmendir. Öyleyse Ridley Scott'ın klasik sinemayı uygulayan bir zanaatkar; Tony Scott'ınsa formalist bir auteur olduğunu iddia edebiliriz.

SCOTT KARDEŞLERİN YENİ ÇIKAN DVD'LERİ

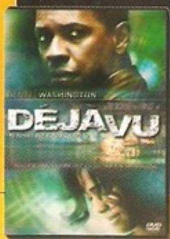
A Good Year / İyi Bir Yıl (2006)

Fox / Tiglon - 2.35:1
ING / TR 5.1 DD - TR Alt
DVD: Kusursuz transferiyle dikkat çekiyor. DVD'deki özel 'Provence'dan Mektuplar' bölümünün ise, filme paralel olarak akan yapısı önemli bir nokta.
Ekstralar: 'Provence'dan Mektuplar' (9 bölüm - 41 dk), 'Russell Crowe ve Ridley Scott Tanıtım' (3 dk), 'Video Klipler' (3 tane - 12 dk), 2 Fragman
Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Deja Vu (2006)

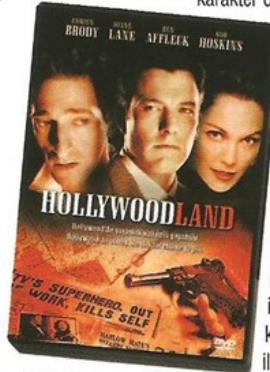
Buena Vista/Tiglon - 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD - TR Alt
DVD: Özenli görüntü aktarımı ve ses transferiyle dikkat çeken DVD, filmin temasına uygun bir ek seçeneğiyle öne çıkıyor. 'Gözetim Penceresi' bölümü filme paralel olarak akan ve gerekli anlarda set görüntüleri ile merak edilen detayları devreye sokan interaktif bir özellik. En önemlisi ise DVD'nin, Türkiye'de ilk kez üretilen özel bir koleksiyon karton kabıyla satışta olması!
Ekstralar: 'Gözetim Penceresi' (9 Bölüm - 31 dk), Genişletilmiş Sahne (1 dk)
Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Hollywoodland / Hollywood Ülkesi (2006)

Y: Allen Coulter
O: Adrien Brody, Ben Affleck
Bölge: 2 (Türkiye) 122 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 DD
TR / İNG Altyazı
Buena Vista / Tiglon

'Hollywood konulu filmler' deyince aklımıza birçok tür ve model gelir. Bunların çoğunluğu, yörenin içinde yaşanan çeşitli oyunları sergilemeyi, entrikaları ortaya çıkarmayı amaçlar. Bu filmlerin arasında genelde, film-noir (kara film) türü hâkimdir. Ancak zaman zaman melodramlar, karakter dramaları veya komediler izleriz. Son dönemde, özellikle "Where The Truth Lies / Gerçeğin Ötesinde" ve "The Black Dahlia / Cehennem Çiçeği" ile soluduğumuz bölge atmosferi, geçtiğimiz yıl bir filmle daha kendini gösterdi. "Hollywoodland" 1959'da işlenen bir cinayetin arkasındaki gerçeklere odaklanıyor. TV'deki Superman dizisinin oyuncusu George Reeves'in öldürülmesinin kaynağına inmeye çalışıyor. Ama aslında olay, tam olarak böyle gelişmiyor. Evet, bir cinayet işleniyor. Ancak film, bu cinayetin araştırılmasına odaklanıyor gibi yapsa da, noir öğeleri taşımıyor. İlk sinema filmini çeken yönetmen Allen Coulter, noir öğelerini görsel olarak hiç kullanmıyor, dramatik olarak ise, her şeyi açıkta bırakıp amacını belli ediyor. Onun filmi çekmekteki amacı, olayla oluşan psikolojik ve dramatik atmosferi ele almak. Karakterlerin, Hollywood'un yeniden yükselişe geçeceği bir dönemin hemen öncesinde, bu kara lekeye karşı tepkilerini sinemasallaştırmak. Yani "Hollywoodland"in esas gayesi, şöhret dünyasının ardındakini anlatmak değil, yörenin tarihindeki önemli bir olayın insanlar üzerindeki etkilerini inceleyen bir karakter draması olmak. Bunun için de yönetmen, dedektif olarak Adrien Brody'nin canlandırdığı Louis Limo'yu ele alıyor. Onu birçok kadın oyuncu ve sanığı (Diane Lane, Robin Tunney gibi oyuncuların canlandırdığı) sorgulamaya yolluyor. Bu, esas olarak sosyopolitik durumu işlemeye yarıyor. Simo karakterinin, George Reeves ile flashbackler yoluyla kurduğu duygusal ilişki ise, filmin en sinemasal yönü oluyor. "Hollywoodland", "L.A. Confidential" gibi kara filmleri değil de, Robert Altman'ın çektiği "The Player" gibi çok karakterli Hollywood dramlarını hatırlatıyor.

Kutu: Klasik siyah.

Diğer Ekstralar: Türkçe altyazılı eklerde, üç özel bölüm dikkat çekiyor. 'Hollywood'u Yeniden Yaratmak' (7 dk), 1950'ler Hollywood'una göre düzenlenen setlere değiniyor. 'Haberlerin Ötesi' (7 dk), cinayete farklı bakış açılarını yansıtıyor. 'Hollywood: Dün ve Bugün' (8 dk), 50'ler Hollywood'u ile günümüz Hollywood'unu karşılaştırıyor. Bunların dışında, 5 dakikalık çıkartılmış sahneler seçkisi de mevcut.

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: -

The Last King of Scotland İskoçya'nın Son Kralı (2006)

Y: Kevin Macdonald
O: Forest Whitaker, James McAvoy
Bölge: 2 (Türkiye) 78 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Fox / Tiglon

Doktor Nicholas Garrigan (James McAvoy), kendi isteğiyle Uganda'daki bir hastaneye atanır. Orada, General Idi Amin (Forest Whitaker) ile karşılaşır. Üstündeki futbol formasıyla dikkat çeken Nicholas, bir anda başkanın sağ kolu olur. Ancak aylar geçtikçe bu iletişim bozulur. Çünkü Idi Amin, kendisine karşı olan tepkiler yüzünden psikolojik bunalıma girer. Nicholas, izleyicinin yerine konan Avrupalı katharsis imgesidir. Uganda'nın sosyopolitik atmosferinin içine girdikçe kaybolur. Belgesel yönetmeni olarak tanınan Kevin Macdonald, bu önemli tarihi olayı, sosyal gerçekçi bir üslupla anlatmıyor. Politik ve sosyal olaylar üzerinde pek fazla durmayarak izlenmesi kolay bir yapı kuruyor ve Idi Amin rejimine dışarıdan bir bakış atmış oluyor. Bu, filmin dramatik yönünü zedelemiyor. Sadece daha farklı bir bakış açısı getiriyor. Yapım, önemli bir politik dönemle ilgili aydınlatıcı bilgiler veren kurmaca bir sinema eseri olarak ayaklarının üzerinde duruyor. Idi Amin ile ilgili daha fazla detay öğrenmek isteyenler, Barbet Schroeder'in 1974 yılında çektiği Idi Amin belgeselini tercih edebilirler.

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: Üç belgesel dikkat çekiyor. 'Capturing Idi Amin' (29 dk), Idi Amin'in ülkedeki önemine dair gerçek görüntülerle oluşturulan bir belgesel. 'Forest Whitaker - Idi Amin'(6 dk), Forest Whitaker'ın ağzından karakteri nasıl canlandırdığına dair bilgiler sunuyor. 'Casting Session' (9 dk), oyuncu seçimlerinin nasıl yapıldığını ele alan bir bölüm. Bunların dışında 'Silinmiş Sahneler' (7 tane - 12 dk), yönetmenin yorumu seçeneğiyle sunuluyor.

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

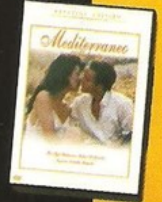
Nasıl Oscar alınır?

Özellikle son 10-15 yılda aday olan veya ödül alan filmlere bakınca, Yabancı Dilde Film dalında Oscar'a uzanmak belli şartlara bağlı gibi görünüyor. Popüler bir sinema dili, sosyopolitik bir hikâye ve ödül şampiyonluğu, 3 temel şart olarak öne çıkıyor.

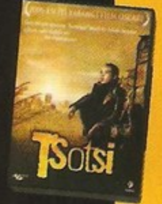

Oscar, Amerikan sinemasının simgesidir. Ülkenin bütün değerlerinin (politik veya sosyal) alttan alta sergilendiği ödül törenidir. Yani ihtişamının ve dikkat çekiciliğinin yanında, böyle bir özelliği de vardır. Akademiden ödül alan filmler, klasik Amerikan sinemasının ana eğilimlerini uygulayan filmler olurlar. Asla biçimci yönetmenlik şaheserleri (Fight Club gibi) veya sinema tarihini değiştiren tür sineması eserleri (The Matrix, Halloween gibi) ödül alamaz. Daha çok Amerikan klasik sinemasının ciddi ve olgun tarafını temsil eden dramlar ve epik filmler ödülü kucaklarlar. Clint Eastwood, Steven Spielberg gibi klasik Amerikan sinemasının görsel yönünü bütün hatlarıyla uygulayan yönetmenler (ya da bunlara uyum sağlayabilenler) ödül alan isimler olurlar. Peki, bu ana kural 'Yabancı Dilde Film' kategorisinde nasıl değişkenlik gösterebilir? İlk olarak, bu kategori Amerikan konvansiyonel sinemasının ana kurallarını ve ana akım sinemanın iskeletini kullanan yapımları öne çıkarır. Popüler sinema diliyle çekilen veya tür sinemasına göz kırpan eserler öne çıkar. Son 10-15 yıla bakacak olduğumuzda; Guiseppe Tornatore ("Cinema Paradiso"), Gabriele Salvatores ("Mediterraneo"), Fernando Trueba ("Belle Epoque"), Marleen Gorris ("Antonia's Line"), Nikita Mikhalkov ("Güneş Yanığı"), Walter Salles ("Central Station") gibi klasik Amerikan sinemasının görsel yapısına yakın seyreden yönetmenlerin 'klasik sinema' uygulayan işleri aday olmuş veya ödül almıştır. Bu yönetmenlerin bir kısmı da sonradan ABD'ye transfer olarak, ülke sinemasının kurallarına uygunluklarını kanıtlamışlardır. Tabii, ilk filmlerinde ABD'deki klasik sinemaya uygun filmler çeken yönetmenlerden ("Joyeux Noel", "Elling", "Ondskan", "Everybody's Famous", "Les Choristes", "Tsotsi" gibi filmleriyle), aday olup da ödül alamayanlar da mevcuttur. Bu filmlerin tamamı akıcı bir sinema diliyle, hızlı bir tempoyla, tür sinemasının kurallarını kullanarak, iyi-kötü ayrımını çok keskin bir şekilde yaparak ve katharsis anlayışına uygun bir dramatik yapı kurarak öne çıkmaya çalışırlar. Seyirciyi hedef alırlar. Başta dikkat çekip, sonda dramatik vuruşu yapmayı amaç edinirler. Hatta ve hatta 'Avrupa popüler sineması' diye tanımlayabiliriz bu formül filmlerini. İkinci olarak ise, sosyopolitik içerik öne çıkar. Yani Akademi üyeleri, ülkelerin yerel ama dışarıda dikkat çekebilecek sosyal veya politik sorunlarını ele alan filmleri es geçmez. "No Man's Land", "Paradise Now", "Downfall" gibi önemli politik olayları belgeleyen filmler; "Water", "Yesterday", "Fresa Y Chocolate / Çilek ve Çikolata", "El Crimen Del padre Amaro / Rahip Amaro'nun Günahı" gibi önemli sosyal olayları ele alan eserler es geçilmemiştir. Her yıl kontenjanın büyük kısmını, bu iki özelliğe veya ikisine birden sahip olan filmler oluşturur. Üçüncü ana özellik ise, ABD dışındaki önemli festivallerde ödüller almaktır. Dünya sinemasındaki gelişmeler, es geçilmemeye çalışılsa da fazla önemsenmez aslında. Daha çok Aki Karusmaki, Zhang Yimou, Alejandro Amenabar, Pedro Almodovar gibi ABD'ye transfer edilmek istenen yönetmenler önemsenir. Yani Akademi, dünya sinemasının şekillenişini çok fazla dikkate almaz. Daha çok Amerikan sinemasına uygun filmleri aday yapmayı tercih eder. Yapı bozucu bir yönetmenin çok fazla şansı yoktur (yurt dışındaki festivallerde ödül almadıkça). Önemli olan filmin iskeletinin Amerikan konvansiyonel sinemasına uymasıdır. Bu nedenle de özellikle son yıllarda ülke sinemasına uygun olan Güney Amerika sineması örnekleri, Oscar'a çokça aday olmuşlardır. Tabii son yıllarda yukarıda belirttiğimiz 'yönetmenlere ABD'de film çektirme' mantığının yanına, Sony Pictures Classics, Paramount Classics gibi yabancı filmlerin haklarını satın alan ABD şirketleri de eklenmiştir. Bu alımlar sayesinde, filmlerin pazarlanma şansı artmış ve "Amélie", "Pan's Labyrinth", "Hable Con Ella", "City of God" gibi filmler, bazı teknik kategorilerde aday olup çeşitli ödüller almışlardır. Tabii bu filmlerin yönetmenleri de dünyaca tanınmış olmalıdır. Kısaca, Türkiye'den de bir aday çıkarabilmek açısından bu üç önemli nokta gözümüze çarpıyor. Bunlardan uluslararası festivallerden toplanan ödülleri kapsayan üçüncü özellik, şu anda ülkemiz sinemasına en uygulanabilir olanı. Bu nedenle de stratejiyi ona göre belirlemek lazım deriz.

OSCAR ÖDÜLLÜ FİLMLERİN YENİ ÇIKAN DVD'LERİ

Mediterraneo / Akdeniz (1991)
1.85:1 - ITA 5.1 / TR 2.0 - TR alt
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Tsotsi (2005)
2.35:1- AFR / TR 5.1 - TR alt
Ekstralar: 'Yapım Aşaması' (13 dk), 'Kısa Film' (21 dk), 'Video Klip' (3 dk), Alternatif Sonlar (2 tane-4 dk), Silinmiş Sahneler (3 tane-8 dk), Fragmanlar
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

OSCAR ADAYI FİLMLERİN YENİ ÇIKAN DVD'LERİ

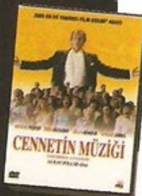

Elling (2001)
1.85:1- NOR 5.1 / TR 2.0 - TR alt
Ekstralar: Fragmanlar
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪

Les Choristes / Koro (2004)
2.35:1 - FR DTS / TR 2.0 - TR alt
Ekstralar: 'Kamera Arkası' (16 dk), 'Kısa Film' (15 dk), 'Koro Türkiye Galası' (17 dk), Fragmanlar
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Sa Som i Himmelen / Cennetin Müziği (2004)
1.85:1 - ISV / TR 5.1 - TR alt
Ekstralar: 'Kamera Arkası' (27 dk), Fragmanlar
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪✪

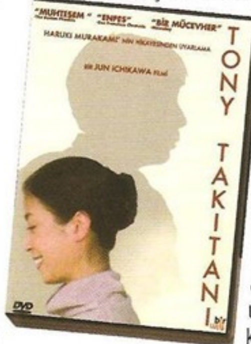
Joyeux Noel / Ateşkes (2005)
2.35:1 - ORJ DTS / TR 5.1 - TR alt
Ekstralar: Alternatif Son, Çıkartılmış Sahneler, Fragmanlar
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Tony Takitani (2004)

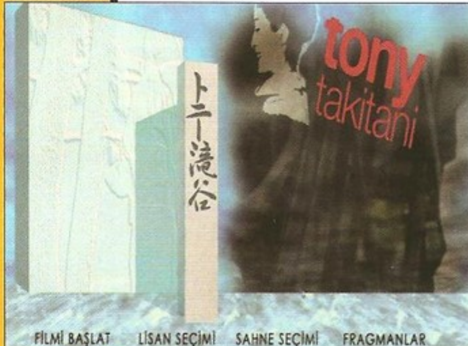
Y: Jun Ichikawa
O: Issey Ogata, Rie Miyazawa
Bölge: 2 (Türkiye) 76 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
JAP / TR 2.0 DD
TR / İNG Altyazı
Bir Film / Palermo

Piyasaya çıktığı yıl dünya çapında ödüller toplayan film, Japon sinemasında 20 senelik geçmişe sahip Jun Ichikawa'nın kariyerinin en fazla öne çıkan filmidir. Bir edebiyat uyarlaması olan yapım, aile ilgisizliğinden mustarip bir karakterin gerçek hikâyesine odaklanır. Masalsı ve mistik öğeleri; dengeli, mesafeli ve minimalist bir yapıyla kullanır. Karakterin toplum içindeki çaresizliğini başarıyla yansıtır. Tony Takitani, yalnız bir çocukluk geçirmiştir. Bunun nedeni, babasının İkinci Dünya Savaşı döneminde yaşaması ve sürekli yurt dışı seyahatlerine çıkmasıdır. Ressamlık yapan adam, oğluna, tanıştığı bir Amerikalı'nın ismini takmıştır. Yani Tony, hayata bir kayıpla başlamıştır. Kimsenin yüzüne bakamayacak derecede 'yabancı' bir isimle doğarak. Yalnız bir çocukluk geçiren karakterimiz, yaşamının ilerleyen bölümünde moda tasarımcılığına başlar. Biriyle evlenir, eşini kaybeder ve olayların devamı gelir. Film, kurmaca bir biyografidir. Bir dış sesle, Japon tiyatrosunun masal geleneğini kullanır. Amerikan isimli yalnız Japon karakterini, büyük şehrin içine atarak kapitalizmi eleştirir.

Başkarakterin masalsı ismini de, filmin hipnotik, minimalist ve masalsı havasının içine yedirir. Tony, Japon toplumundaki sanayileşmenin içinde kaybolmuş bir bireydir. Yönetmen Jun Ichikawa onu, uzun planlar, sabit kamera kullanımı ve geniş kafa boşlukları ile işler. Böylece, büyük şehrin içinde kaybolmuşluğun çeşitli imgeleri oluşur. Bunun yanına, sürekli giyim eşyası alan tüketim toplumu simgesi bir kadınla evlenmesi de eklenince, yap-bozun bütün parçaları birleşir. Film, modern yaşamla dertleri olan, bunu da modern sinema anlayışıyla veren eşsiz bir başyapıttır. Kulandığı sinema dili bakımından, yeni bir model getiren "Amélie"nin öznel ve yaratıcı dünyasını yansıtır. Ama film, esas olarak Japon kültüründen beslenen ve toplumsal mesajlar içeren bir masaldır.

Kutu: Klasik şeffaf.
Diğer Ekstralar: Yok
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Snow Cake / Kar Pastası (2006)

Y: Marc Evans
O: Alan Rickman, Sigourney Weaver
Bölge: 2 (Türkiye) 108 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 2.0 DD
TR Altyazı
Kanal D Home Video

Kanada-ingiltere ortak yapımı yürek burkan dram, Marc Evans imzası taşıyor. Başrollerini usta oyuncular Alan Rickman, Sigourney Weaver ve Carrie-Anne Moss'un paylaştıkları duygu dolu film, tanıtımında yer aldığı gibi; 'bazen hayat yolculuğunda en önemli bölümün durup dinlenmek olduğunun' altını çiziyor. 56. Berlin Film Festivali'nin açılış filmi olan yapım, yarışmanın büyük ödülü olan 'Altın Ayı' için de yarışmıştı. Arabasına aldığı otostopçu Vivienne ile birlikte bir kaza geçiren ve genç kızın ölümüyle kendini suçlu hisseden Alex, Vivienne'nin annesi Linda'yı ziyaret etmeye gider. Linda'nın otistik olduğunu görünce de, cenaze işlerine yardımcı olmak için kadının yanında kalmaya karar verir. Linda, farklı, anlaşılması zor bir dünyada yaşamaktadır. Linda'nın komşusu Maggie ile bir ilişki yaşamaya başlayan Alex, bu süre içinde acı dolu geçmişi ve Linda'nın kendine özgü gerçekleriyle yüzleşmek zorunda kalır. Bir edebiyat eseri değerinde yazılmış zarif metni, güçlü oyunculukları, kusursuz yönetimiyle, insan yüreğine seslenen, yumuşak tonlu duygusal film, içi dolu sorular sordurmanın yanında, hayat dediğimiz uzun yolculukta bir mola verip, nerede ve kim olduğumuzu düşünmemiz gerektiğinin altını çiziyor. Beyazperdeye yansıyan naif ve içli hesaplaşma, fazlasıyla duygulandıran başanlı bir dram.

Kutu: Kabartmalı karton kutulu klasik şeffaf.
Diğer Ekstralar: Tek ek olan Türkçe altyazılı 'Yönetmen ve Oyuncular ile Film Hakkında' bölümü (40 dk), filmle ilgili yapılan söyleşileri ardı ardına yerleştiriyor. Yönetmen Marc Evans ve üç başrol oyuncusuna sorular sorduruyor.
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

BU AY ÇIKANLAR

TİGLON
Blood Diamond
Curse of The Golden Flower
Dreamgirls
Fight Club:SE
Invincible
Isolation
Malice
Man Trouble
Midnight Cowboy
Music & Lyrics
Renaissance
Son Osmanlı Yandım Ali
Stranger Than Fiction
Texas Chainsaw Massacre: The Beginning
The Inconvenient Truth
The Last King of Scotland
Wrongfully Accused

PALERMO
Allegro
Backstage
C.R.A.Z.Y.
Dying Gaul
Emret Komutanım: Şah Mat
Gomeda
Imaginary Heroes
Mean Creek
Prime
Seks ve Felsefe
The Descent
The Phantom of The Opera
Winter Passing

KANAL D HOME VIDEO
50 Pills
Barda
C Blok
Come Early Morning
Fast Food Nation
Final Destination 3
Küçük Kıyamet
The Good Shepherd
The Return
The Ugly Duckling and Me

SONY PICTURES
All The King's Men
Catch and Release
Flight of Fury
Gardens of Stone
Gridiron Gang
Half Past Dead 2
Motives 2
Paprika
Reign Over Me
The Covenant
Wind Chill

INGMAR BERGMAN

Yaşayan en büyük ustalardan biri

Yedinci sanatın 'baba'larından olan İsveçli sinemacı, 1918'den beri ayakta duran görkemli bir çınar.

Ingmar Bergman, "Laterna Magica / Büyülü Fener" adlı kitabında, yapıtlarını yaratış sürecine değinirken en önemli meselelerinden birinin, geçmişi, çocukluğunu yeniden kurmak olduğunun altını çiziyor. Böylesine bir duyarlılıkla karşılaştığınız için çok mutlu oluyorsunuz aniden. Bergman, sizi tarifsiz hüzünlere sürüklerken, yaşadığınızı duyumsatıyor. Çağın ve insan ömrünün anlamı üzerine düşündürüyor ve geçip giden çocukluğa, masumiyete ve o en değerli 'eski anlara' saygı duruşunda bulunuyor. İnsanın yolculuğuna tanıklık ediyor. 14 Temmuz 1918'de Uppsala'da dünyaya gelen İsveçli sinemacının babası, İsveç kraliyetinde görevli bir Luther papazı, annesi ise Belçika kökenli bir ev kadınıydı. Evleri, kasvetli ve sürekli ağırbaşlı bir sessizliğin egemen olduğu hüzünlü bir evdi. Ağır bir din eğitimi, katı ahlak kurallarıyla yemek sofralarından yatağa, gündelik hayatın her anına taşınıyordu. Bu hüznü dağıtmak için oyunlara, kukla tiyatrosuna ve sirke sığınıyordu Bergman. Özellikle tiyatro onu derinden etkiliyordu. Sanat hayatı boyunca tiyatroyu asla bırakmadı. 'Sinema her şeyden önce tiyatrodur' dedi ve bu sözünün arkasında oldu hep. İsveç sinemasının kendinden önceki ustalarından, Sjöström, Stiller, Molander, Alf Sjöberg gibi ustalarından etkilendi. Dreyer'den, Marcel Carne'den, şiirsel gerçekçilik akımından, Rossellini, Mizoguchi ve Kurosawa'dan da etkilendi büyük sinemacı. Ama sayısız ismi de etkiledi. Tarkovsky'yi, Saura'yı, Kieslowski'yi, Cassavetes'i, en çok da, 'Bergman gibi filmler çekmek istediğini' daima açıklayan Woody Allen'ı. Genel olarak gerçek dünyadan uzak, dünyevi ağırlıklardan sıyrılmayı başarmış, melankolik ve kapalı bir sinema yaptı. Çalışmasının çıkış noktası insan yüzüydü. Kamera, insan yüzüne nesnel bir gözlemci olarak yaklaşıyor, oyuncuların etkili ifade araçları olan bakışlarını yakalıyordu. Tarifsiz bir duyarlılık, içsel bir devrimdi sineması. İlk dönem filmleri, büyük bir umutsuzluğun izlerini taşıyor, ülkesinin İkinci Dünya Savaşı sonrası ruhsal durumunu yansıtıyordu. Karakterleri genellikle, varoluş sıkıntılarına gömülmekte, umutsuz bir yalnızlığın içinde debelenmekte ve kimi zaman da intihar girişimlerinde bulunmaktaydılar. Bu karanlık eğilimin doruk noktası, "Cezaevi" adlı filmiydi. "Bunalım", "Aşkımızın Üstüne Yağmur Yağıyordu" ve "Susuzluk" ilk dönem sinemasının temel örnekleri oldular. Ustanın ikinci dönemi, aşk, sevgi ve ayrılık temalarını içerir. Kadınlara yönelik eğilim bu dönem filmlerinde ağırlıktadır. Zaten Bergman, hemen bütün filmlerinde kadınlardan yana olmuştur. "Neşeye Doğru", "Yaz Oyunları", "Kadınların Bekleyişi", "Monika ile Geçen Yaz", "Bir Aşk Dersi", "Kadın Düşleri" ve Cannes Film Festivali'nde jüri özel ödülünü kazanıp, bütün dünyada tanınmasını sağlayan 1955 tarihli "Bir Yaz Gecesi Tebessümleri" bu çıkış döneminin filmleridir. Başyapıtlarından "Yedinci Mühür" (1956) ile başlayan dönemde, objektifini gökyüzüne çevirir büyük usta. Tanrının varlığı veya yokluğu tartışması, ölüm ve ölümden sonrasının içerdiği belirsizlik gibi sorular arasında cevaplar arayan çaresiz birey. İnsanın ruhuna seslenen siyah-beyaz görüntü çalışması, sonradan kaybolan dışavurumcu tarz, ışık-gölge ve ayna oyunları ve çok usta bir oyuncular grubunun (Gunnar Bjornstrand, Erland Josephson, Max von Sydow, Ingrid Thulin, Harriet Andersson, Gunnel Linblom, ve sonraları Bibi Andersson, Liv Ulmann, Lena Olin) katkısıyla zirvede yer alan filmler. Tabii ki ustanın sağ kolu olan iki büyük görüntü ustasını unutmamak gerek. Önce Gunnar Fischer, ardından büyük isim Sven Nykvist. Ölümü karşılamaya hazırlanan yaşlı bir adamın yaşam karşısındaki yalnızlığını anlatan "Yaban Çilekleri", "Yaşamın Eşiğinde", "Yüz", "Kaynak" gibi önemli filmleri, ustanın üç filmden oluşan oda sineması dönemi izler. 1961, 62 ve 63'de çektiği üç film, "Aynanın İçinden", "İbadet Edenler" ve "Sessizlik", tanrı meselesine son bir kez bakar ve tanrının ölümünü ilan ederler. "Persona", "Kurdun Saati" ve "Utanç", bambaşka bir dönemin filmleridir. 1966 tarihli "Persona"da psikanalizden çokça etkilenen Bergman, kişilik değişimini, gerçek ve hayal olanın iç içe geçmiş ilişkilerini, görkemli bir biçimde beyazperdeye aktarır. Filmde yakın planlar hayranlık verici biçimde kullanılmış, savaş ve insan, çılgınlık ve yalnızlık, ustanın favori temaları haline gelmişti. 70'lerin hemen başında artık bir efsaneydi Bergman. "Çığlıklar ve Fısıltılar", "Bir Evlilikten Sahneler" ve "Yüz Yüze"nin ardından vergi sorunları nedeniyle ülkesinde sıkıntılar yaşayan sinemacı, 76'da Almanya'da yaşamaya başladı. "Yılanın Yumurtası", "Güz Sonatı", "Fanny ve Alexandre" ve TV için çektiği "Provadan Sonra", sonraki döneminin önemli filmleri oldular. Beş kez evlenen, hemen hemen bütün kadın oyuncularıyla özel yaşamını paylaşan ve Liv Ullmann'la büyük bir aşk yaşayan Bergman, hâlâ yazmaya ve TV için film yönetmeye devam ediyor. 2005'te Time dergisi tarafından 'yaşayan en önemli sinemacı' seçilen yönetmen, gerçek bir sanat çınarı.

EN İYİ 5 INGMAR BERGMAN FİLMİ:

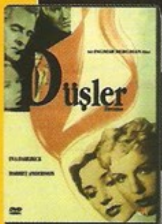
1. **Det Sjunde Inseglet / Yedinci Mühür (1957) (Saga / A.E. Film)**
2. **Persona (1966) (Saga / A.E. Film)**
3. **Smultronstallet / Yaban Çilekleri (1957) (Saga / A.E. Film)**
4. **Viskningar Och Rop / Cries and Whispers (1972) (Türkiye'de Çıkmadı)**
5. **Tystnaden / The Silence (1963) (Türkiye'de Çıkmadı)**

YENİ ÇIKAN INGMAR BERGMAN DVD'LERİ

Gycklarnas Afton / Çıplak Geceler (1953)
Palermo - 1.37:1
İSV / TR 1.0 - TR alt

DVD: Ingmar Bergman'ın ilk döneminin en bilinmeyen hazinelerinden ikisi DVD'de. Hem de orijinal tam ekran ve kusursuza yakın transferiyle! Ekstrasız olsa da, ilk kez Türkiye'de çıkması fazlasıyla önemli. Filmlerin haklarını DVD için alan Bir Film'e ve dağıtımını yapan Palermo'ya teşekkürler.
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪

Kvinnodröm / Düşler (1955)
Palermo - 1.37:1
İSV / TR 1.0 - TR alt
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪✪

DVD Retro

Tokyo Monogatari / Tokyo Story (1953)

CRITERION COLLECTION

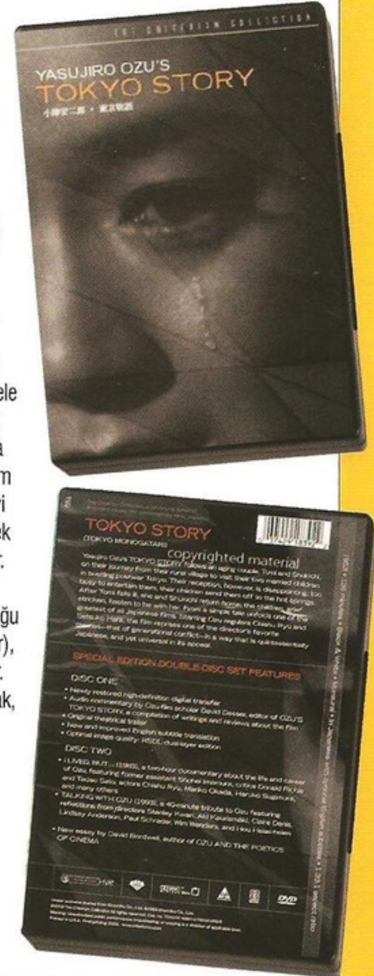
THE CRITERION COLLECTION
TOKYO STORY DISC 1
PLAY THE MOVIE
CHAPTERS
COMMENTARY
SUBTITLES
THEATRICAL TRAILER

Y: Yasujiro Ozu
S: Yasujiro Ozu ve Kogo Noda
O: Chishu Ryu, Chieko Higashiyama, Setsuko Hara, Haruko Sugimora, So Yamamura, Kuniko Miyake, Kyoko Kagawa, Eijiro Tono
1.Bölge
Çıkış Tarihi: 28 Ekim 2003
Koleksiyon No: 217

Sinema tarihinin en önemli minimalist yönetmenlerindendir Yasujiro Ozu. 1903'den 1963'e kadar süren kariyerinde sayısız eser vermiştir. 1953 yılında çektiği "Tokyo Story", en önemli filmi olarak kabul görmüş, dünya çapında tanınmasını sağlamıştır. Sinemanın sessiz dönemi sona ermeden 5 yıl önce kariyerine başlayan yönetmen, ikisi dışında bütün eserlerini siyah-beyaz çekmiştir. "Tokyo Story"ye de imza attığı, olgunluk yılları olarak sayılabilecek 1950'ler sonrasında, yazar Kogo Noda, görüntü yönetmeni Yuuharu Atsuta, kurgucu Yoshiyasu Hamamura ve besteci Kojun Saito ile sürekli beraber çalışmıştır. Yönetmenin sinemasının ortak temalarında, oturmuş görsel ve düşünsel yapısında bu isimlerin katkısı büyüktür. Ozu, Kenji Mizoguchi'den sonra Japonya'dan çıkmış en önemli minimalist sinemacı olarak kabul görmüştür. Aynı zamanda, Akira Kurosawa'nın "Rashomon"undan (1950) sonra, adını uluslararası alanda duyuran ikinci isim olmuştur. 1953 yapımı "Tokyo Story"nin önemi, bu açıdan da büyüktür. Yönetmen, Fransız Şiirsel Gerçekçilik akımının has bireyleri olan Jean Renoir, René Clair gibi isimlerin sinema tarzlarına yakın bir sinemayı benimsemiştir. Onların 1930'larda kullandığı sinema anlayışını, sessiz sinema döneminden 1960'lara kadar devam ettirmiş, modern sinemanın çıkış döneminde, 1963 yılında hayata gözlerini yummuştur. Godard, Antonioni, Fellini gibi yönetmenlerden önce, kendini 'auteur' olarak kabul ettirmiş bir sinemacıdır Ozu. Genelde siyah-beyaz çalışmış olması, sinemanın ilk dönemine göz kırptığını kanıtlar. Hatta ve hatta günümüzde ilk minimalist sinema örnekleri olarak kabul edilebilecek Lumiere Kardeşler'in filmlerinden dahi esinlendiğini söyleyebiliriz. Ozu, 1940'ların sonuna kadar genelde komedi filmlerine imza atmış; 1950'lerin başında, olgunluk dönemine girmiştir. 30'larda çektiği filmleri, bağlı olduğu Shochiku şirketi (ki o dönem, Japon sinema endüstrisinin en büyük şirketlerindendi) için yeniden çekmiştir. Filmleri genelde, "Bir Güz Öğleden Sonrası", "Bir İlkbahar Sabahı", "Yazın Sonu" gibi natüralist isimlere sahiptir. Hepsinde hümanist bir yaklaşım öne çıkar. Filmlerinde sık yer alan Tokyo, Japonya'nın başkentidir ve üstadın ilgilendiği en büyük sorun olan sanayileşmenin merkezidir. Yani yönetmen, modern sinemanın içine dahil olmasa da, filmlerinde modernizmin ana sorunlarını incelemiştir. Böylece eserleri, dönemine göre yenilikçi söylemler içermiştir. Ozu, "Tokyo Story"de alışıldık teması olan aile meselesine, kuşak farkları yoluyla girer. Osaka'da bir huzurevinde yaşayan yaşlı bir çifti ele alır. Ölüm arifesindeki bu ikiliyi, Tokyo'daki oğullarının yanına getirir. Ancak bu çift, burada oğullarından ve onun eşinden ilgi göremezler. İlgisizlikten mustarip olan ikili, çaresiz bir şekilde yalnızlıkla baş başa kalır. Bunun sebebi iş dünyasının, insan hayatına olan değeri azaltmasıdır. Orta yaşlı çift, mesailerini ayarlamaya çalışsalar da, onlara ayıracak zaman bulamazlar. Onları gezdirmek için, başka arkadaşlarını yollamayı denerler. Ancak bu, sadece geçici bir çözüm olur. Sonunda onları otele yerleştirmek zorunda kalırlar. Tabii bu acıklı ve umutsuz son, daha da nihilist hale gelir. Film aslında, ölüm ve yaşam ile ilgili basit bir hikâyeyi ele alır. Sıradan karakterlerle gerçek ve etkileyici bir hikâye yapısı kurar. Ozu, hiç hareket ettirmediği sabit kamerasını (çaresizliği, umutsuzluğu ve yalnızlığı yansıtmak için kullanır), genelde geniş açı olarak yerleştirir. Ancak dar açı objektifleri kullanarak, karakterleri belli bir alanın içine sokar, perdede daha büyük görünmelerini sağlar ve çerçevelerin üç boyutluluğunu arttırır. Bu geniş planları, zaman zaman orta planla keserek, karakterlerin konuşmalarına odaklanır. Yakın planı ise asla kullanmaz. Genelde ön plana kapitalizme veya insanlığa ait zıt objeler yerleştirerek, mekânın boyutunu işlevsel hale getirir. Ozu, sıradan hayatları, sıradan açılarla anlatır. Neredeyse bütün filmlerinde ana teması ve odaklandığı nokta, "Tokyo Story"ninkiyle aynıdır. Bu filmin en beğenilen filmi olmasının nedeniyse, uluslararası alanda duyulması ve sinema tarihinin kilit yılları olarak dikkat çeken 50'lere denk gelmesidir. Ozu, dünya sinemasından Ingmar Bergman, Michelangelo Antonioni, Jim Jarmusch, Aki Karusmaki; Uzak Doğu'dan ise, Hou Hsia-Hsien, Tsai Ming-Liang, Takeshi Kitano, Stanley Kwan gibi yönetmenleri derinden etkilemiştir.

Bu ay çıkan Criterion DVD'leri:

- If... (Lindsay Anderson, 1968)
- La Jetée / Sans Soleil (Chris Marker, 1962-1983)
- Late Ozu: Early Spring, Tokyo Twilight, Equinox Flower, Late Autumn, The End of Summer (1956-1957-1958-1960-1961)
- Sweet Movie (Dusan Makavejev, 1974)
- The Two of Us / Le Vieil Homme et L'Enfant (Claude Berri, 1967)

Easy Rider (1969)

Yönetmen : Dennis Hopper
Senaryo : Dennis Hopper, Peter Fonda, Terry Southern
Oyuncular : Peter Fonda, Dennis Hopper, Jack Nicholson, Luke Askew, Antonia Mendoza, Phil Spector, Warren Finnerty, Tita Colorado, Luana Anders
1969 / ABD / 94 dk.
İngilizce / Türkçe altyazılı
2. Bölge (Türkiye)

DVD KLASİK

1968 ruhunun beyazperdede vücut bulmuş halidir "Easy Rider". Uyuyanları silkeleyip uyandıran, genç olmanın yeni tarifini sunan, insanın sınırsız özgürlük hakkını gelecek kuşaklara yayan bir hareketin, devrimci bir gençlik ruhunun adı olan 68 hareketi, beyazperdede kendini en net şekilde "Easy Rider" ile açıklıyordu. 68 yılının kaynayan Amerika'sında, marjinal bir aktör ve yazar olan Dennis Hopper (günümüz sinemasının çılgın ve kötücül karakteri) öyküsünü dostları, o zamanlar Henry Fonda'nın genç oyuncu adayı olan oğlu Peter Fonda ve Terry Southern ile birlikte senaryolaştırıyor ve bağımsız sinemanın belki de en önemli örneğine, yönetmen olarak imza atıyordu. Film, iki hippie dostun, Bill (Hopper) ve Wyatt'ın (Fonda) 'chopper' olarak tabir edilen motosikletleriyle Amerika'yı bir uçtan diğerine dolaşmalarını anlatıyordu. İki marjinal, New Orleans'daki caz festivaline doğru yola çıkıyorlar, yol boyunca ülkelerinin kendilerine asla böylesine net ve açık gözükmemiş gerçek yüzünü keşfediyorlardı. Tipik bir Amerikan tarzı yol filmi olan "Easy Rider", ABD'yi aramaya çıkan ama aradıklarını asla bulamayanların öyküsü, 'derin Amerika'nın kalbine ve ruhuna bir yolculuktu. Film süresince, iki Amerika karşı karşıya geliyordu. Derin Amerika, bu farklı gençleri dostça karşılamıyor ve düşmanca davranıyordu. Her türde uyuşturucu, özgür seks, uzun saçlar, motosiklet tutkusu, çılgın bir rock müzik ve özgürlük, geleneksel, tutucu ve 'derin' kanat tarafından en acımasız biçimde cezalandırılıyordu. Billy ve Wyatt, hapiste tanıdıkları çılgın avukat George Hanson (Nicholson) ile çıktıkları yolculuk sırasında ülkelerinin alışkanlıklarını değiştirmek isterler. Vietnam savaşını ve bütün savaşları durdurmak, ülkenin yönetiminin daha açık olmasını sağlamak, sosyal eşitsizliklerin üstüne gitmek, toplumdan istedikleri şeyler ve inandıkları değerler için tolerans, hoşgörü istemek gibi. Ama Amerika onların isteklerini hoş karşılamaz. Toleransını yitirmiş, katı, gerici ve çok tutucu bir Amerika vardır karşılarında. Değişime hazır değillerdir ve değişmek istemezler. Derin Amerika'nın yanıtı çok sert, hatta ölümcüldür. Dünyayı barışçıl yoldan değiştirmek isteyen çiçek çocukları için uygun bir yer değildir orası... Unutulmaz performansıyla olağanüstü bir karakter resmi çizen Jack Nicholson, ana yaratıcılar Dennis Hopper ve Peter Fonda'nın dışında filme damga vurmuş bir diğer isim görüntü yönetmeni Laszlo Kovacs'dır. Farklı çekim tekniklerini zor çekim koşullarında gerçekleştiren usta isim, filmin özgür atmosferini daha da özgürleştirmiştir. Steppenwolf, The Byrds, Bob Dylan, Robbie Robertson, Jimi Hendrix, Elelctric Prunes, Roger McGuinn, Mike Bloomfield ve The Band şarkılarıyla yüklü soundtrack en az film kadar güçlüdür. O dönem için büyük önem taşıyan uyuşturucu kullanımı son derece doğal biçimde yer almıştır filmde. Kokain, marijuana ve dönemin vazgeçilmezi LSD. Genç bir kalabalığın 'lsd' ile rüyalara daldıkları sahne, gerçek bir uyuşturucu partisinde 16 mm. olarak çekilmiş ve orijinal filme aktarılmıştı. Özgür aşk ve seks, özgürlük tutkusu ve konvansiyonelliğe karşı değerleriyle, büyük bir tehditti bu gençler derin Amerika için. Amerika, bütün geleneksel güçlerini kullanarak acımasızca yargılıyordu karşısındakileri ve ceza gecikmiyordu. Özgürlük ortadan kaldırılmalıydı ve yeni dünyada ancak onların, sistemin sunduğu özgürlük vardı yenilikçi gençler için. Western mitlerine sırtını dayayan film, toprakları elinden alınıp, hırpalanmış Kızılderililer'e de bir ağıt niteliğindeydi. '68 ruhunu tam anlamıyla beyazperdeye yansıtan 94 dakikalık filme, Akademi de kayıtsız kalamadı. Film, 'En İyi Senaryo' ve 'En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu' (Jack Nicholson) dallarında Oscar adayı oldu. 1969'da Cannes'de 'Altın Palmiye' için yarıştı ve Hopper'a 'En İyi İlk Film' ödülünü kazandırdı. Belgesele yakın gerçekçiliği, etkileyici ve sarsıcı tahlilleri, dönemin özgür ruhunu cesaretle beyazperdeye yansıtmasıyla bugün bile etkileyiciliğini ve yeniliğini koruyan özel bir film, değerli ve vazgeçilmez bir külttür "Easy Rider".

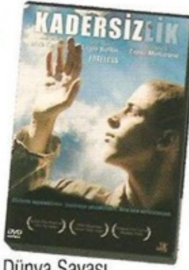

DVD Kritik

Sorstalansag / Kadersizlik (2005)

Palermo - 2.35:1
ORJ 5.1 DD - TR 2.0 DD - TR alt

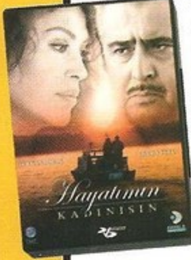
14 yaşındaki Macar György Köves, bir gün işe giderken yaptığı büyük bir hata yüzünden Auschwitz kampına gönderilir. Acı dolu ve zor bir yaşam onu beklemektedir. İkinci Dünya Savaşı dönemine odaklanan biyografi, Imre Kertesz'in kaleminden, Istvan Szabo'nun görüntü yönetmeni Lajos Koltai'nin yönetmenliğinde görsel bir şölene dönüşür.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪

Hayatımın Kadınısın (2006)

Kanal D HV- 1.85:1
TR 5.1 DD - TR alt

80'li yılların ünlü şarkıcısı Asuman Karaca ve Tophaneli Tayfur'un günümüzde geçen hüzün dolu aşk ve yalnızlık öyküleri, Uğur Yücel'in "Hayatımın Kadınısın" adlı yeni filminin öyküsünü oluşturuyor. Başrollerini, Türkan Şoray ve UğurYücel'in paylaştıkları duygusal filmin senaryosu da Uğur Yücel imzalı. Ayakları yere basan bir melodram olan film, İstanbul'a, onun küçük insanlarına, eski değerlere ve bozulmayıp temiz kalmış her şeye bir ağıt ve selam niteliğinde. Orhan Gencebay'ın orijinal şarkılarıyla renklenen film, eski Yeşilçam filmlerine saygı duruşunda bulunuyor ayrıca. Uğur Yücel'in "Yazı Tura"nın ardından gelen ikinci yönetmenlik denemesi, iyi çekilmiş, iyi yazılmış, iyi oynanmış, iyi kurgulanmış bir film. Görüntü yönetmeniyse dünyaca ünlü Alman usta Jürgen Jürges. "Hayatımın Kadınısın", güçlü, sıcak ve dokunaklı bir melodram.

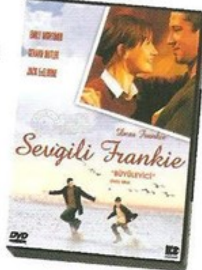

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Dear Frankie / Sevgili Frankie (2004)

Palermo - 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD - TR altyazı

Lizzie, oğlu Frankie'ye ölen babasıyla ilgili yalan söylemektedir. Babasının ağzından mektuplar yazarak, adamın yaşadığına inandırmaktadır. Ancak Frankie ve Lizzie babasının çalıştığı yere gidince bu beyaz yalan, korunamaz hale gelir. Lizzie de babasının yerine başka bir adamla anlaşır. Böylece gerçekçi bir melodrama tanık oluruz.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Dünyayı Kurtaran Adamın Oğlu (2006)

Tiglon - 1.85:1
TR 5.1 DD - TR alt

Dünyayı kurtaran adamın oğlu Kartal Kaptan, kayıplara karışan Türk astronotu Gökmen'i aramaktadır. Uzay boşluğunda, bir korsan olan Zaldabar'la karşılaşır. Zaldabar, kendisine çok benzemektedir. Babasının öğütleriyle ilerlediği yolda karşısına ne gibi şeyler çıkacaktır? Film, orijinal versiyonunun kitsch (bayağılık estetiği) yapısını, bilinçli hale getiren yüksek bütçeli bir gişe filmi olmak için büyük çaba sarf ediyor. Ne kadar başarılı olup olmadığı ise, tartışma konusu.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪

Everyone's Hero / Küçük Kahraman (2006)

Tiglon - 1.85:1
İNG / TR 5.1 DS - TR alt

Küçük bir New York Yankees fanatiği, ünlü beysbolcu Bebek Ruth'un sopasını çalmakla suçlanır. Ancak suçlu, rakip takımdan biridir. Çocuk, konuşan beysbol topunun yardımıyla sopayı elde eder. Film de, onun New York Yankees'in final maçına giderken çıktığı yolculuğa odaklanır. Beysbol topu, beysbol sopası gibi öğeleri 'konuşur' hale getirerek eğlendiren animasyon, üç boyutlu çizgileriyle dikkat çekiyor.

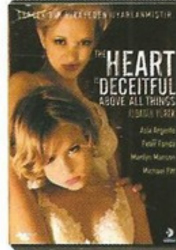

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

The Heart is Deceitful Above All Things / Aldatan Yürek (2004)

Kanal D HV - 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD - TR alt

J.T.Leroy'un tartışmalı büyüme hikâyesi, kurmaca bir biyografiyle karşımızda. Annesi tarafından uyuşturucu, alkol ve fahişeliğe sürüklenen karakterimizin, belirsiz cinsiyeti üzerine derin tartışmalar açan bu muhalif yol filmi, Amerikan bağımsız sineması ekolünden besleniyor. Asia Argento'nun ilk yönetmenlik denemesi, başarılı ve stilize bir film olarak öne çıkıyor.

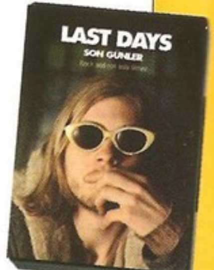

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Last Days / Son Günler (2004)

Tiglon - 1.85:1
İNG 5.1 DD - TR alt

Kurt Cobain'in hayatını andıran bir bireyin hikayesini, Gus Van Sant'in minimalist üslubuyla sinemalaştırın. Başrole Michael Pitt'i koyun. Ana tema olarak, yalnızlık ve ölümü alın. İşte karşınızda "Last Days". Son yılların en dikkat çekici sinemacılarından biri olan Gus Van Sant'ın takipçileri kaçırmayacaktır.

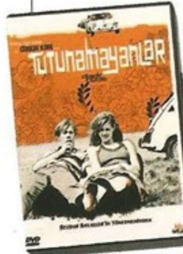

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Voksne Mennesker / Tutunamayanlar (2005)

Palermo - 1.85:1
DAN / TR 5.1 DD - TR alt

2003 yapımı "Noi Albinoi / Buzdan Hayaller" ile dikkat çeken İzlandalı yönetmen Dagur Kari'nin Danimarka-İzlanda ortak yapımı filmi, topluma ayak uyduramayan grafiti sanatçısı Daniel, en yakın dostu olan 'büyükbaba' lakaplı Roger, Daniel'in pastanede çalışan sevgilisi güzel Franc ve mutsuz bir yargıç üzerine küçük ama önemli bir öykü anlatıyor. Toplumun yerleşik kurallarına ayak uydurmayan-uyduramayan bir grup insanın öyküsü, aslında alabildiğine karanlık. Öyküye uygun olarak siyah-beyaz çekilen filmdeki tek renklilik ise, tek bir karede göze çarpan 'sevgilinin huzur içinde uyuduğu sahne'. Sistemin, hâlâ düşleri olan sıradan insanı nasıl yok olmanın eşiğine getirdiğini, hatta çaresizlik, anlamsızlık ve mutsuzluk içinde yok olmasını izlediğini gösteriyor izleyiciye Kari. Cannes Film Festivali'nin 'Belirli Bir Bakış' bölümünde gösterilen film, gerçek dünyaya benzemeyen sinemasal bir dünya yaratmayı başarmış. Hayata bir tarafından tutunamamış küçük ve sahici insanların akıp giden çıldırmış günler içinde varolma serüvenleri samimi, zeki ve esprili bir dille anlatılıyor.

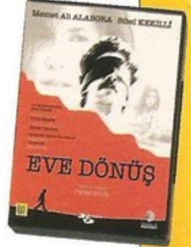

Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Eve Dönüş (2006)

Kanal D HV - 1.85:1
TR 5.1 DD - İNG altyazı

Mustafa ve Esma, kıt kanaat geçinen evli ve çocuklu bir çifttir. Takvimler, 12 Eylül 1980'i gösterdiğinde polis, eve baskın yapar. Mustafa'yı sebepsiz alıkoyar. Onu, suçluymuş gibi hapse atar. Devrimci fikirleri olduğu gerekçesiyle, işkenceye maruz bırakır. Yönetmen Ömer Uğur, yakın geçmişimizdeki acılı günleri, cesurca anlatmaya çalışıyor ama biraz eski bir sinemayla.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Beynelmilel (2006)

Kanal D HV - 1.85:1
TR 5.1 DS - TR alt

1982 yılında bir Güney kasabasında geçen film, bir müzik grubunun hayatla ve sistemle olan mücadelesini anlatıyor. Basit bir aile ve mahalle arkadaşlarının arasında samimi bir seyirliğe dönüşen film, 12 Eylül'den sonraki baskıcı yönetime göndermeler yapan trajikomik bir yapım. 26. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde 'Jüri Özel Ödülü' ve 'En İyi Kadın Oyuncu' ödülü (Özgü Namal) kazanan sıcak dram, 18. Uluslararası Ankara Film Festivali'nde de 'En İyi Film' seçilmiş, filmin iki yönetmeninden biri olan (diğeri Muharrem Gülmez) Sırrı Süreyya Önder, 'En İyi Senaryo' ile ödüllendirilmişti.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Open Season / Çılgın Dostlar (2006)

Sony HE - 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD - TR alt

Beth adlı doğal hayat koruyucusunun evinde kalan evcilleştirilmiş ayı Boog, bir gün Elliott ile karşılaşır. Elliott, peşine kötü avcı Shaw'u takmış bir geyiktir. Boog'u kötü yola sokar ve monoton hayatını değiştirir. Böylece sahibi Beth, Boog'u vahşi doğaya bırakma kararı alır. Hem de tam av sezonunun ortasında. Geyik ve ayı karakterlerinde, Martin Lawrence ile Ashton Kutcher'ın ağız dalaşıyla eğlendiren, eli yüzü düzgün bir üç boyutlu animasyon.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Altered / Av (2006)

Kanal D HV - 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD - TR altyazı

Bir grup arkadaş, ormanda bir yaratıkla karşılaşırlar. Onu, rehabilitasyon merkezine almalarıyla birlikte gerilim başlar. Film, erken dönem B filmlerinin derin etkileriyle yol alır. "Blair Cadısı"nın yönetmeni Eduardo Sanchez'den vasat ve alışıldık bir bilimkurgu-korku denemesi olarak öne çıkmaya çalışan yapım, ürkütücü anlar içeriyor.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪

Idlewild / Tutku Kulübü (2006)

Tiglon - 2.35:1
İNG 5.1 DD - TR alt

ABD'nin güneyinde doğan zenci Percival ve Rooster, Idlewild adlı bir gece kulübünde sahne alan iki yakın arkadaştırlar. Film, müzik kültürünü değiştiren şarkıcı Rooster ile piyanist Percival'in hikâyesine uzanır. 30'larda geçen film, bir müzikal-gangster kırması olarak öne çıkıyor. Video klip yönetmeni Bryan Barber'ın katkısıyla; günümüz popüler müziğiyle akan, MTV estetiğiyle kurgulanmış sekanslar, klasik müzikal yapısının içine yerleştiren ilginç bir karışıma dönüşüyor.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪

Samaria / Fedakar Kız (2004)

Palermo - 1.85:1
KOR 5.1 DD - TR 2.0 DD - TR alt

Jae-yeong, ortaokulda okuyan genç bir fahişedir. Arkadaşı Yeo-jin'in yardımıyla müşteri bulmaktadır. Bir gün polis baskın yapar. Jae-yeong, durumu gururuna yediremeyerek intihar eder. Bundan sonra Yeo-jin, arkadaşının ölümüyle yaşadığı vicdan azabından kurtulmaya çalışır. Koreli yönetmen Kim Ki-Duk, bu basit ve duygu sömürüsüne açık hikâyeyi, mesafeli, minimalist yaklaşımıyla etkili bir sinema eserine dönüştürmeyi başarıyor.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

The Matador (2004)

Palermo - 1.85:1
İNG 5.1 DD - TR 2.0 DD - TR altyazı

'James Bond' karakteriyle ün yapan yakışıklı oyuncu Pierce Brosnan, alışılmış karakterinden sıyrılıp kendini sinemaya vermiş ve beyazperde, yetenekli bir aktör kazanmış. Brosnan'ın büyük bir başarıyla canlandırdığı kiralık katil 'Julian Noble' çok lezzetli ve unutulmaz bir karaktere dönüşmüş. Bezgin, yorgun ve bedbin tetikçi rolü, izleyiciye, 'sen daha önce nerelerdeydin Pierce Brosnan' dedirtiyor. Çok kaliteli bir kara komedi olan yapım, hüzün ve mizahı harmanlayan zeki ve dinamik senaryosuyla dikkat çekici. Greg Kinnear ve Hope Davis gibi iki usta oyuncunun Brosnan'a eşlik ettiği filmin ilk gösterimi Ocak 2005'te 'bağımsız sinemanın kalesi' Sundance'da yapılmıştı. Ölüm, hayat, dostluk, aşk ve profesyonellik üzerine unutulmaz bir film "Matador". İyi bir Matador, boğayı ilk kılıç darbesinde öldürendir...

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Alila (2003)

Palermo - 1.85:1
İbranice / Türkçe 5.1 DD - TR alt

Film, İsrail'deki bir apartmandan manzaralar sunar. 10 civarında karakterin hikâyesine odaklanarak, ülkenin toplumsal portresini çıkarır. Evlilik dışı ilişkiler, uyuşturucu ticareti ve daha birçok öğe, alt kültüre dair gözlemler üzerine oturuyor. Sinema dünyasının en uç minimalist yönetmenlerinden İsrailli Amos Gitai, filmi plan sekansların yoğun olduğu bir görsel yapıyla destekliyor.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Stay Alive / Ölüm Oyunu (2006)

Tiglon - 2.35:1
İNG 5.1 DD - TR alt

'Stay Alive', lanetli bir oyundur. Oyunu oynayıp ölenler, gerçek hayatta da öbür dünyayı boylamaktadır. Bir gün, bir grup genç oyunu oynamaya karar verir. Ancak lanetten korktukları için yarıda keserler. Bu noktadan sonra ölüm, peşlerini bırakmayacaktır. "Final Destination"ı andıran ilgiye değer bir korku filmi diyebiliriz.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪

La Tigre e La Neve / Kar ve Kaplan (2005)

Palermo - 1.85:1
İTA / TR 5.1 DD - TR alt

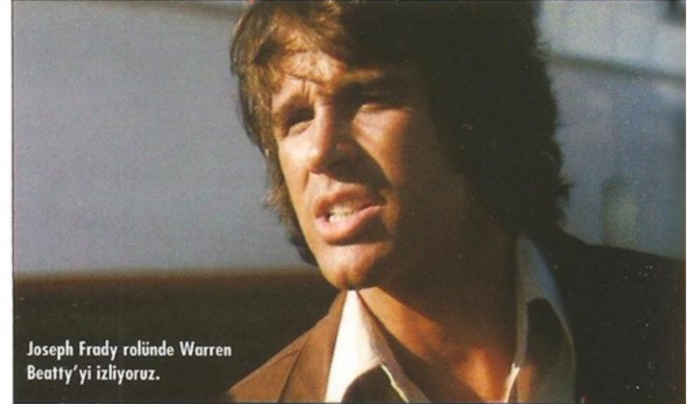
Atilio (Roberto Benigni) başarılı bir edebiyatçıdır. 2003 yılında Irak Savaşı patlak vermesine rağmen, kendi dünyasında yaşamayı sürdürür. Meslektaşı Vittoria'ya (Nicoletta Braschi) olan aşkını defalarca ilan etmesine karşın, buna karşılık alamaz. Evlilik tekliflerine ret cevabı alır. Bir gün Vittoria, Iraklı şair Fuad'ın (Jean Reno) biyografisini yazmak üzere ülkeye gider. Orada Vittoria'nın yaralandığı haberini alan Atilio, yüreğinin sesini dinler. Savaş fonunda geçen trajikomik bir film. Mayasının tutup tutmadığı ise tartışma konusu.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@merkezdergi.com.tr

The Parallax View (Alan J. Pakula, 1974)

Paranoya, komplo, çözümsüzlük, yalnızlık. "THE PARALLAX VIEW" bu dört kelimeden iskeletini oluşturan politik gerilimlerin en umutsuzu ve ayrıca en arka planda kalmış örneklerinden birisi. Film hakkında neredeyse olumsuz tek bir eleştiriye rastlanmasa da Alan J. Pakula deyince akla pek gelmeyen bir film.

Joseph Frady rolünde Warren Beatty'yi izliyoruz.

Hikaye: Bir gazetede çalışmakta olan Joseph(Joe) Frady bir senatörün öldürülmesine tanık olur. Frady, bir takım tesadüfler sonucu bu olayla daha fazla ilgilendikçe kendini tehlikeli bir güç ağının yeni hedefi haline gelir. Bu güç ağı politik suikastlar düzenleyen bir şirkettir.

Baştan belirtmek gerek: Alan J. Pakula dramatik tansiyonu politik bir olay üzerine kurulan ya da yan hikaye olarak politik yozlaşmayı gözler önüne süren filmlerle dolu bir kariyere sahip. Ancak "The Parallax View" birçoklarına göre bu tarzdaki en nitelikli filmi olmasına rağmen ne Pakula'nın kariyerinde ne de 1970'ler Amerikan sinemasında çok önemsenen bir film değil. Aslında, eğer bir yerlerde filmden söz edilirse muhakkak ki olumlu düşüncelere rastlanıyor. Ancak sorun şu ki 1970'lere dair birçok önemli Amerikan yönetmeninin kariyerinde bazı filmlerden neredeyse hiç ama hiç söz edilmiyor. Halbuki "JFK"den "Syriana"ya eşdeğer birçok filmden bahsederken "The Parallax View"i bir hatırlamak gerekiyor. Bu nedenle filmi değerlendirirken ait bulunduğu alt-janrdan bağımsız değerlendirmek neredeyse imkansız sayılabilir.

Hatırlanacağı gibi Alan J. Pakula özellikle 1970'lerdeki paranoya üçlemesi ile ses getirmişti. Üçlemenin son ayağı, Dustin Hoffman'lı ve Robert Redford'lı Watergate hikayesi "All the President's Men" en bilindik örneği teşkil ederken; ilk ayağı, üçlemenin en iyisi diye iddia edilebilecek "Klute" bir dedektif ile bir fahişe arasındaki ilişkiye odaklanıyordu. 1974'te üçlemenin ikinci halkasını oluşturan "The Parallax View" ise hem bu üçlemenin hem de politik gerilim filmlerinin muhtemelen eşi benzeri görülemeyecek kadar karamsar bir örneğini teşkil etmişti. Velhasıl, yönetmenin kendisi de 1976 yılında Film Comment'te şöyle diyordu: "'The Parallax View' olup bitenlerin bende uyandırdığı korkuyu, 'All the President's Men' de umutlanmı temsil ediyor". Gerçekten de öyleydi "All the President's Men" siyah takım elbiselerle dolaşan kötü adamlarının karşısına ışıl ışıl gazete ofisini ve hırslı muhabirlerini yerleştiriyordu. "The Parallax View"de ise ne belli bir kötü adamdan ne de belli bir iyi adamdan söz edilebilir. Geriye dönüp bakıldığında filmden geriye kalan, bir kahraman güveni vermekten uzak olan Frady'dir (Warren Beatty). John Orr'un da belirttiği gibi Warren Beatty'nin canlandırdığı Frady karakteri arzulanamayacak kadar güçsüz, soytarı, çılgın ve saplantılı gibidir. Nitekim Pakula da klasik anlamda özdeşleşmeyi ve geleneksel Hollywood kahramanı tiplemesini yapı-bozumuna uğratmak istediğini belirtir. Frady, izleyicisine güven vermeyecek başına buyruk bir adam olarak filme girişini yaptıktan sonra izleyici genellikle Frady ile baş başadır: Onun gördüklerini görür, onun gittiği yerlere gider, gördüğü olaylara tanık olur. Amerikan sinemasında politikayı inceleyen John Hill, politik içeriğin her zaman Amerikan izleyicisini sıkacak bir unsur olduğunu vurgular ve izleyiciye hitap etmek için bu tarz filmlerin bir dedektif hikayesi benzeri bir yapı oluşturduğundan bahsederdi. Politik gerilim filmleri için bu terkibin geçerli olduğu aşikardır: Kahramanımız kendisini ne olup bittiğini anlayamadığı bir durumun içerisinde bulur, araştırdıkça bilgi kazanır ve olayı çözerdi. İzleyici de ancak kahraman bilgi kazandıkça bir şeyler öğrendiği için kahramanla sıkı bir özdeşleşme içerisine girerdi ("Akbaba'nın 3 Günü" tipik bir örnek sayılabilir). Pakula'nın "The Parallax View"de yaptığı ise bu formülü aynen alıp hem bilgiyi vermemek hem de özdeşleşmeyi sağlamamaktan ibaret. Filmin anlatım stratejisi özenle bunun üzerine kuruluyor. Ne "All the President's Men"deki gibi araştırıp bilgileri öğrenip kötüleri cezalandıran kahramanlar; ne de "Akbabanın 3 Günü"ndeki gibi araştırması başarılı sonuçlansa da kötüleri cezalandıramayan ancak çekiciliği sayesinde özdeşleşmeyi tam kuran bir kahramandan söz edilebilir. Warren Beatty karizması ve cazibesi yüksek bir Amerikan aktörü olmasına rağmen Pakula'nın anlatımı bunları engelliyor. Frady karakteri, baktığı yerleri gösteren planların muğlak genel planlardan ibaret olması, çözdüklerini bir araya getiremeyen sinik karakteristiği ve de nihayet saçıyla başıyla duruşuyla bir kahramandan ziyade anti-kahraman özelliği taşıyor. Film boyunca geleneksel çerçeveleme yöntemlerinin reddedilişi (Frady genellikle kadrajda ortalanmıyor veya kadrajın karanlık kısmında bırakılıyor) ve izleyicinin bilgi olarak Frady'den hep bir adım önde oluşu klasik özdeşleşmeyi imkansız hale getiriyor. Üstelik izleyicinin öfkesini veya nefretini yöneltebileceği elle tutulur bir 'kötü adam' figürü de yok. Pakula'nın anlatımı izleyiciyi bir mesafeyle olaylara Frady'den farklı bakmaya doğru itiyor.

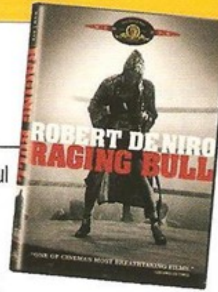
Kuşkusuz Pakula'nın dramaturjik tercihleri tam olarak bir politik gerilim filmi olan "The Parallax View"ü türdeşlerinden ayırıyor. Genellikle politik gerilimler muğlak başlayan hikaye dünyasını izleyiciye netleştirir, yozlaşmanın ve kötülüklerin sorumlusunu bireylere veya kurumlara indirger. Ve bu kötü bireylerden kurtulunması durumunda mutlu ve aydınlık bir tablo vaat eder. Bu kolaycı yaklaşımı seçmeyen "The Parallax View" ise tam zıt bir noktada konuşlanıyor ve mayasında baştan sona umutsuzluğu taşıyor. Kahramanın kendisini ne olup bittiğini anlayamadığı olayların ortasında bulduğu Hitchcockyen gerilimlerden hoşlanıyorsanız, Pakula'nın 1960'lar sonrası Amerikan toplumundaki kuşkuculuğa dair bu tasvirine bir göz atın. Zaten filmin afişinde dediği gibi "Ortada bir komplo yok, sadece 12 kişi öldü".

Filmin DVD'sini "Parallax Esrarı" adıyla ülkemizdeki DVD satan mağazalardan bulabilirsiniz. DVD'de sinema fragmanı dışında bir ekstra bulunmuyor.

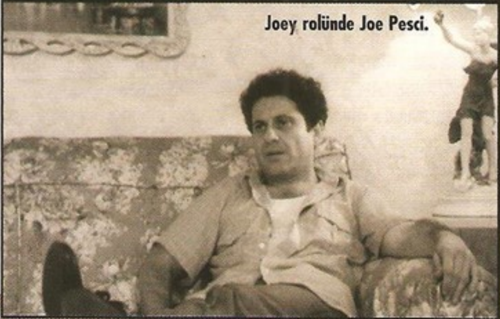
Klasik sahne

Raging Bull

"Raging Bull" birçoklarına göre Martin Scorsese'nin hikaye anlatımında doruğa çıktığı film. De Niro'nun kendini hırpalayan oyunculuğu, Joe Pesci'nin ilk ciddi rolü, Michael Chapman'ın titiz görüntü çalışması ve de en önemlisi Thelma Schoonmaker'ın Oscar tescilli kurgu çalışması, filmi Amerikan sinema tarihinin en iyileri arasına sokmuştu. Hatırlanacağı gibi "Raging Bull" Akademi tarafından büyük ödüllerde es geçilmişti. Fakat yine de bu, Jake LaMotta'nın hayatını anlatan filmin Scorsese-De Niro işbirliğinin en iyi ürünü olarak anılmasını engellemedi.
Aşağıda seçtiğimiz anlar "Arizona Dream"de Paul karakterinin sinemada perdenin önüne kendini atıp canlandırmaya çalıştığı sahneye denk düşüyor. "Did you fuck my wife? / Karımla yattın mı?" adıyla anılan bu sahnede Jake televizyonu tamir etmeye çalışırken Joey ile tartışıyordu. Başlarda her iki karakter için aynı seviyede olan kamera açısı, Jake'in tepesinin atmasından itibaren Joey'nin de ayağa kalkmasıyla karakterlerin ruh hallerine göre dikkate değer bir yüksek açı/alçak açı kompozisyonu oluşturuyordu.

Jake rolünde Robert De Niro.

Joey rolünde Joe Pesci.

Joey: Sallama şunu. Yapılacak en zararlı şeyi yapıyorsun
(Vickie içeri girer. Merhaba derken Joey'yi dudağından öper.)
Vickie: Demek evdesin.
Joey: Merhaba Vic.
Vickie: Merhaba Joey.
Jake: Neredeydin?
Vickie: Sokağa çıktım. Ne oldu?
Jake: TV çalışmıyor. Nereye gittin?
Vickie: Dışarı. Alış veriş, ablama uğradım.
(Vickie odadan çıkar)
Jake: Neyin var senin? Neden onu dudağından öptün?
Joey: Merhaba dedim. Onu öpemez miyim yani?
Jake: Yanağından öpmek yetmiyor mu?
Joey: Yapma...
Jake: Ben annemi bile böyle öpmüyorum. Sanki birden Romeo oldun.
Joey: Çünkü anneni dudağından öpmemen gerekir
Jake: Ben de bunu diyorum ya. Bu nasıl?
Joey: Galiba görüntü geliyor. Geri çekil. Göbeğin varken bir şey göremiyorum. Neden kötü kötü bakıyorsun? Artık şampiyonsun. Yarını yokmuş gibi yemek yiyorsun. Bu ünvanı almak için uzun yıllar nasıl çalıştığını unutma. Gelecek ay ünvanını korumak için maça çıkacaksın. Yemeye devam et. Sanki mantıksız konuşuyormuşum gibi bakıyorsun bana.
Jake: Salvy ile aranızda ne oldu? Onu dövdüğün gece.
Joey: Kafasını taksinin kapısına vurduğum, suratında bardağı patlattığım geceyi mi diyorsun? Sana anlatmıştım, değil mi?
Jake: Hayır.
Joey: Hiç anlatmadım mı?
Jake: Hayır anlatmadın.
Joey: Önemli bir şey değildi. Bardağı yüzüne çarptım. Zaten sarhoştu. Saçmalıyordu. Sonra Tommy'ye gidip işi düzeltmek zorunda kaldım tabii. Ama artık bu olay unutuldu.
Jake: Neden bana hiç anlatmadın?
Joey: Seninle ilgisi yoktu da ondan.
Jake: Olayın benimle ilgisi yok mu? Öyleyse kimle ilgilisi var? Vickie'yle mi?
Joey: Olup biteni sana anlattım işte. Olay benimle Salvy'nin arasında geçti. Eğer seninle ya da Vickie'yle bir ilgisi olsaydı sana söylerdim.
Jake: Ama bana öyle demediler Joey.
Joey: Bu da ne demek?
Jake: Ben başka türlü duydum.
Joey: Öyle mi? Ne duydun?
Jake: Başka şeyler.
Joey: Salvy ve beni mi duydun?
Jake: Başka şeyler duydum Joey.
Joey: Onu perişan ettiğimi duymuşsundur. Ne duymuş olabilirsin ki?
Jake: Bir şeyler duydum.
Joey: Bir şeyler duydun. Endişelenmeye başlama. Endişelenmek mi istiyorsun? Gelecek ayki unvan maçın hakkında endişelen. Endişelenmen gereken onlar.
Jake: Salvy, Vickie'yle yattı mı?
Joey: Ne?
Jake: Salvy, Vickie'yle yattı mı?
Joey: Yine başlama Jake. Hayır, gerçekten başlama.
Jake: Sana, ona göz kulak ol demiştim, değil mi?
Joey: Ben de oldum.
Jake: O zaman neden Salvy'yi dövdün?
Joey: Anlattım ya. Meselenin ne olduğunu söyledim. Seninle ilgisi yoktu. Salvy kendini bir bok sanıyor.
Jake: Bana yalan söyleme.
Joey: Yalan söylemiyorum.
Jake: Sen beni ne sanıyorsun?
Joey: Ben senin kardeşinim, bana inanman gerekir. Bana güvenmiyor musun?
Jake: Hayır güvenmiyorum.
Joey: Demek öyle.
Jake: Onunla ilgili olduğu zaman kimseye güvenmiyorum. Bana olanları anlat.
Joey: Anlattım Biraz ileri gitti, onu dövdüm. Tommy olayı düzeltti, konu kapandı.
Jake: Bana o bakışı atma. Cevabını kabul etmek zorundayım. Ama haberin olsun eğer bir şey duyarsam, annemin üzerine yemin ediyorum birini öldürürüm. Kesin birini öldürürüm Joey.
Joey: Haydi o zaman herkesi öldür seni sert herif. Git ve insanları öldür. Vickie'yi öldür. Salvy'yi öldür, Tommy'yi öldür. Elin değmişken beni de öldür. Hiç umurumda değil. Zaten bu şekilde yiyerek kendini öldürüyorsun, seni lanet şişko! Şu haline bak.
Jake: Ne demek istedin? Seni neden öldürecekmişim? Anlamadım.
Joey: Beni. Beni öldür. Önce beni öldür. İyilik yapmış olursun. Çünkü beni deli ediyorsun. Sen zaten katilsin.
Jake: Seni neden öldürecekmişim?
Joey: Yani? Bu ne demek?
Jake: Beni derken ne kastettiğini bilmiyorsun.
Joey: Bir anlamı yok. Bir anlamı var Joey. Tommy dedin, Salvy dedin. Sonra ben dedin. Yani kendini onların arasına kattın. Başka bir isim verebilirdin. Oysa kendini ve onları söyledin.
Joey: Bu kızın hayatını mahvetmesine izin mi vereceksin? Kendine bir baksana. Seni ne hale getirmiş. Aklını kaçırmış durumdasın. Seni bu hale o getirdi.
Jake: Karımla yattın mı?
Joey: Ne?
Jake: Karımla yattın mı?
Joey: Bana böyle bir soruyu nasıl sorarsın? Nasıl sorarsın, ben senin kardeşinim. Bu cesareti nereden buluyorsun?
Jake: Sadece söyle.
Joey: Sana cevap vermeyeceğim. Bu soruya cevap vermeyeceğim. Çok aptalca.
Jake: Çok zekisin Joey. Bana bir sürü cevap veriyorsun ama doğru cevabı vermiyorsun. Tekrar soruyorum. Karımla yattın mı yatmadın mı?
Joey: Cevap vermeyeceğim. Bu saçma bir soru. Ve sen de hasta bir adamsın.

Sinema Çıkışı

Bülent Emin Yarar

MURAT EMİR EREN

Son olarak, geçtiğimiz aylarda gösterime giren "Zincirbozan" filminde, Bülent Ecevit rolünde izlediğimiz aktörle bir film üzerine konuştuk. Hangi filmden bahsettiğimizi bulup bize göndermek size düşüyor. Doğru cevabı meren@merkezdergi.com.tr adresine gönderen ilk on kişi "Frida" filminin DVD'sini kazanıyor.

a-Yaratık (The Host) b-Zaman c-300 Spartalı d-Başkalarının Hayatı

Devlet Tiyatrosu'nda yıllardır sahneye çıkan ve aynı zamanda konservatuarda tiyatro öğrencilerine ders veren aktör rol aldığı filmlerle sinema izleyicilerini de kendisinden mahrum bırakmıyor. Derviş Zaim'in "Çamur", Reha Erdem'inse "Kaç Para Kaç", "Korkuyorum Anne" ve "Beş Vakit" filmlerindeki başarılı performanslarıyla tanıdığımz aktör, son olarak da "Zincirbozan" filmiyle perdeye yansımıştı. Rol aldığı her filmde farklı bir portre çizmeyi başaran oyuncu, "Beş Vakit"teki rolüyle Adana Film Festivali'nde En İyi Erkek Oyuncu ödülüne layık görülmüş, Siyad Ödülleri'nde de En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu ödülüne aday olmuştu. Bülent Emin Yarar'la, sanatçının evinin de bulunduğu semtte, Kuzguncuk'ta görüştük.

Film seçerken nelere dikkat ediyorsunuz?

Aslında hiçbir zaman sistemli bir sinema izleyicisi olamadım. Olmayı istemekle beraber, olmak için fazla bir çaba da harcamadım açıkcası. Çünkü hayatım hep tiyatro ağırlıklı gitti. Fakat festival zamanı gidip bir sürü film izlemeyi her zaman çok sevmişimdir. Kimi zaman da eşin dostun tavsiyesiyle gidip bir filme girmişimdir, arayıp bulup o filmi izlemişimdir. Eşim Bennu Yıldırımlar sinemayla benim olduğumdan daha çok içli dışlıdır, daha iyi takip eder. Ondan tüyolar alırım bazen. Çok fazla kaptırınca da işin içinden çıkamıyorsunuz. Alıp götürüyor sizi. Bununla birlikte, elbette bir işini sevdiğim yönetmeni takip etmeye çalışırım. Ülke sineması olarak ayırırsak da İran sinemasını gerçekten çok beğeniyorum ve takdir ediyorum. Kore sineması da öyle. Yine de sistemli bir izleyici olduğumu söyleyemem...

Güzellik kavramıyla ilgili ne düşünüyorsunuz? Güzellik anlayışınız nasıldır?

Öğrencilerime zaman zaman anlattığım bir şey vardır. Sahne sanatlarıyla uğraşan insanlar, hatta bir çoğumuz diyeyim, olduğumuzdan farklı görünmeye çalışarak, kndimize başka bir yüz edinerek yaşamaya çalışıyoruz. Bunları da ortalama bir güzellik anlayışına yaklaşmak için yapıyoruz ama aslında çirkinleşiyoruz, kendi kendimizi çirkinleştiriyoruz. Aydınlık görünen, dolu dolu bakan, geniş bakan insan güzelleşiyor bence. Bunun sahne dünyasında çok örneği vardır. Çok güzel olduğunu iddia edemeyeceğimiz ama insanların yüzünü görmekten, onu izlemekten zevk aldığı bir sürü insan vardır. Çünkü hepsi kendisinin farkında, aydınlanmış, geniş açıdan bakabilen insanlardır. Komplekssiz, tasasız insanlardır. Bu nedenle de hepsi gayet çekicidir. Bundan da kadın erkek arasındaki çekiciliği kast etmiyorum, yani bir yere girdiği zaman dönüp herkesin şöyle bir bakacağı insanlardan bahsediyorum. Öğretilen güzellikse başka bir şey. Modaya, zamana göre değişen şeyler bunlar ve hep olacak.

Filmin tüm bunlara bağlı olarak dert edindiği meselelerden biri de estetik ameliyatlar. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Sizin bakış açınız nedir, film kadar sert mi yoksa biraz daha farklı mı...

Sanırım sonsuz bir şey haline gelen, artık çok yaygınlaşan ve benim epey uzağımda duran bir olgu estetik ameliyat. Neden yapılıyor bilmiyorum. İnsanlar neden buna bu kadar ihtiyaç duyuyor (zaruri haller haricinde) bilmiyorum. Bunun arkasında sürekli genç kalmaya, sürekli güzel görünmeye dayalı olarak, ölümsüzlük hissi de olabilir diye düşünüyorum. Şahsım adına, dişimi çektirdiğim zaman bile, benden bir şey eksildiği için kendimi tuhaf hissediyorum. Bir parçam gitti diye düşünüyorum. Filmdeki yeri ve filmdeki karakterlerin hayatındaki yeri açısından beni en çok etkileyen şeyse, bu kadar fiziksel değişikliğe rağmen insanların hayatında hiçbir şeyin değişmemesi. Bu çok hoş bir gözlem bence.

Hikayede yönetmen uluorta kavga etmeyi adet haline getiren çiftlerle, sürekli didişen, ilişkisini didişme ve dırdır üzerine kurmuş çiftlerle dalgasını buluyor. Siz etrafınızda gözlüyor musunuz bu tür bir eğilim? Ve genel anlamda ne düşünüyorsunuz bu tür ilişkiler üzerine...

Sanırım bizler biraz daha sakin bir jenerasyonuz bu gibi konularda. Bir ilişkide didişmenin olmaması mümkün değil. Elbette olur... Ama şimdi durum biraz farklı. Artık tüm bu gerginlikler insanların genel anlamda güvensiz hissetmesinden, karşısındakine ve kendisine güvenmemesinden kaynaklanıyor. İnsanlar insanlara güvenmiyor pek. Sadece kadın erkek ilişkisinde değil, normal insan ilişkilerinde de durum böyle. Ama kadın erkek ilişkisinde böyle anlara şahit olmak genelde komik de geliyor bana tabii. Kafamızı çevirip bakıyoruz hepimiz, dikkat çekiyor...

"Uluorta sevgili kavgaları" en az filmdeki kadar komik biçimde sokakta karşımıza çıkabiliyor. Bunu yapan insanlarda, biraz kendini ya da hayatındaki en önemli şey olarak gördüğü "ilişkisini" başkalarına izletme, gösterme güdüsü de olabilir mi sizce? Bir oyuncu olarak ve sahneyi iyi bilen biri olarak ne dersiniz? Bu ara sokaktaki herkesin televizyona çıkıp çekinmeden hayatını sergilediğini göz önüne alırsak...

Etrafımıza baktığımızda, insanlarda bir kamera sevdası gözlemleyebiliriz. Çünkü varolan diğer gözler, herkes için bir kamera oluyor sonuçta ve o kameralara oynanan oyunlar da mevcut. Kendisini kaybedenleri izlemek biraz daha anlamlı fakat yaşadığının gerçekten bir oyun olmaya başladığını (izlendiğini) sezdiğinde mesele daha da felaket bir hal alıyor. Geçenlerde bir maç çıkışına denk geldim. Bağıran çağıran, zaman zaman önüne geleni iteleyip kakalayan bir taraftar topluluğu vardı etrafta. Ortalıkta haber kameraları da var. Bu sırada bir kız taksi çevirmeye çalıştı, fakat taksi onu almadı. O sırada taraftarlardan biri gidip taksiye "Alacaksın bu arkadaşı!" diye çıkıştı, kameralar oraya yönelince "Sen kamu hizmeti veriyorsun nasıl almazsın!" diye bağırıp resmen rol yapmaya başladı. Gayet de iyi oynadı, beğendim (Gülüyor).

SİNEFİL KİMLİĞİ:

Favori filmleri:
"Boş Ev", "Kader", "Korkuyorum Anne", "Beş Vakit".

Favori oyuncular:
Samimi bulduğum her oyuncu beni çekiyor. Yüzünü izlemeyi sevdiğim bütün oyuncular. Bazen figüran da olabiliyor, isimlerini hiç bilmiyorum.

Favori yönetmenler:
Theo Angelopoulos, Abbas Kiorastomi, Nuri Bilge Ceylan, Zeki Demirkubuz, Çağan Irmak, Derviş Zaim ve Reha Erdem.

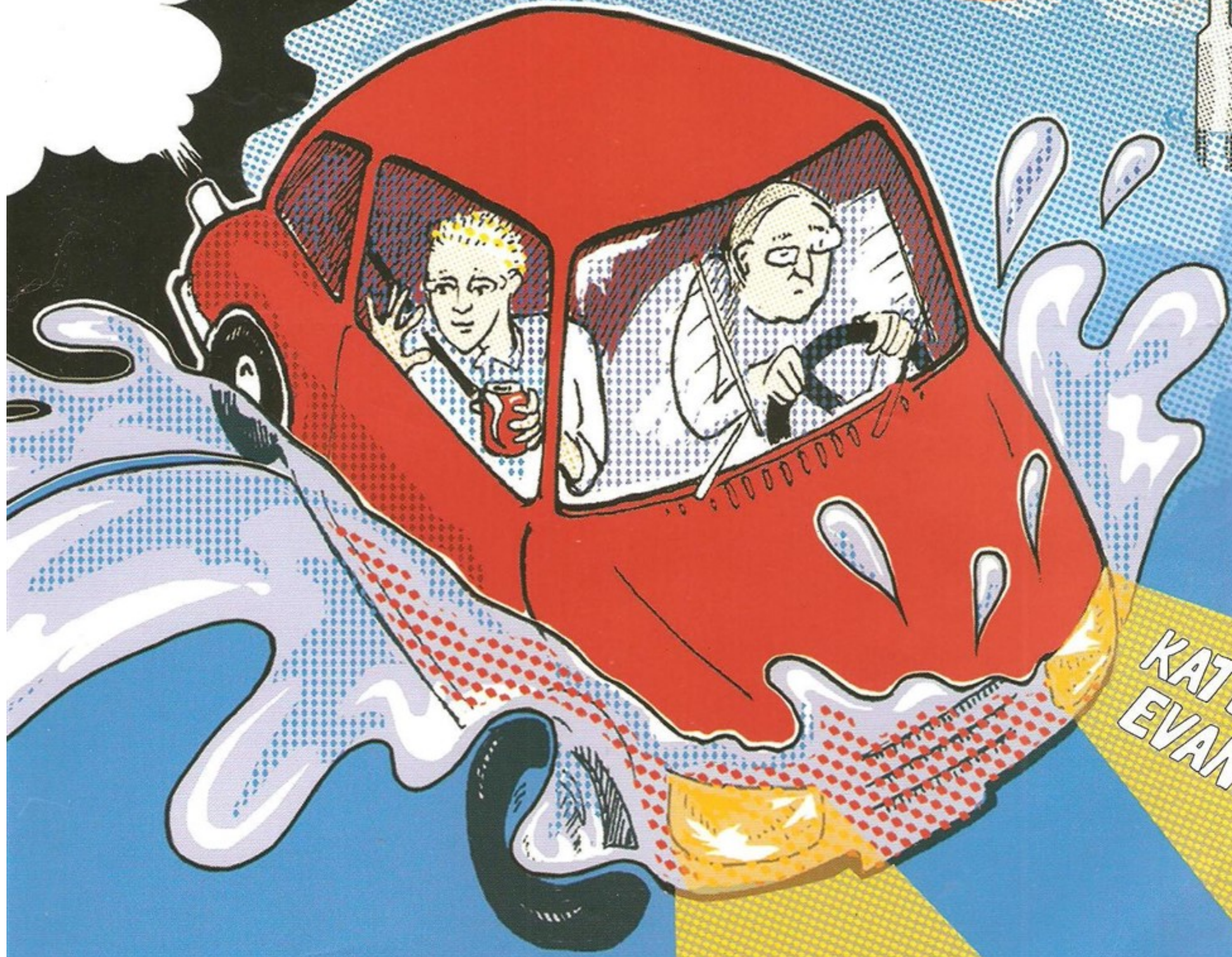
Çalışmak istediğiniz yönetmenler:
Theo Angelopoulos

Yarısında çıktığınız film:
Çıkmak istediğim oldu ama hiç çıkmadım.

ACAYİP HAVALAR

BU KİTABI HAYATINI DEĞİŞTİRMEK İÇİN KULLAN,
NKÜ BUNDAN SONRA OLACAKLAR
SENİN ŞİMDİ
NELER
APACAĞINA
BAĞLI.

TARİHİN İLK
KÜRESEL ISINMA
ÇİZGİ ROMANI
ACAYİP HAVALAR
TÜM KİTABEVLERİNDE!

KATE EVANS

ÇEVİREN: ÖZLEM DALKIRAN

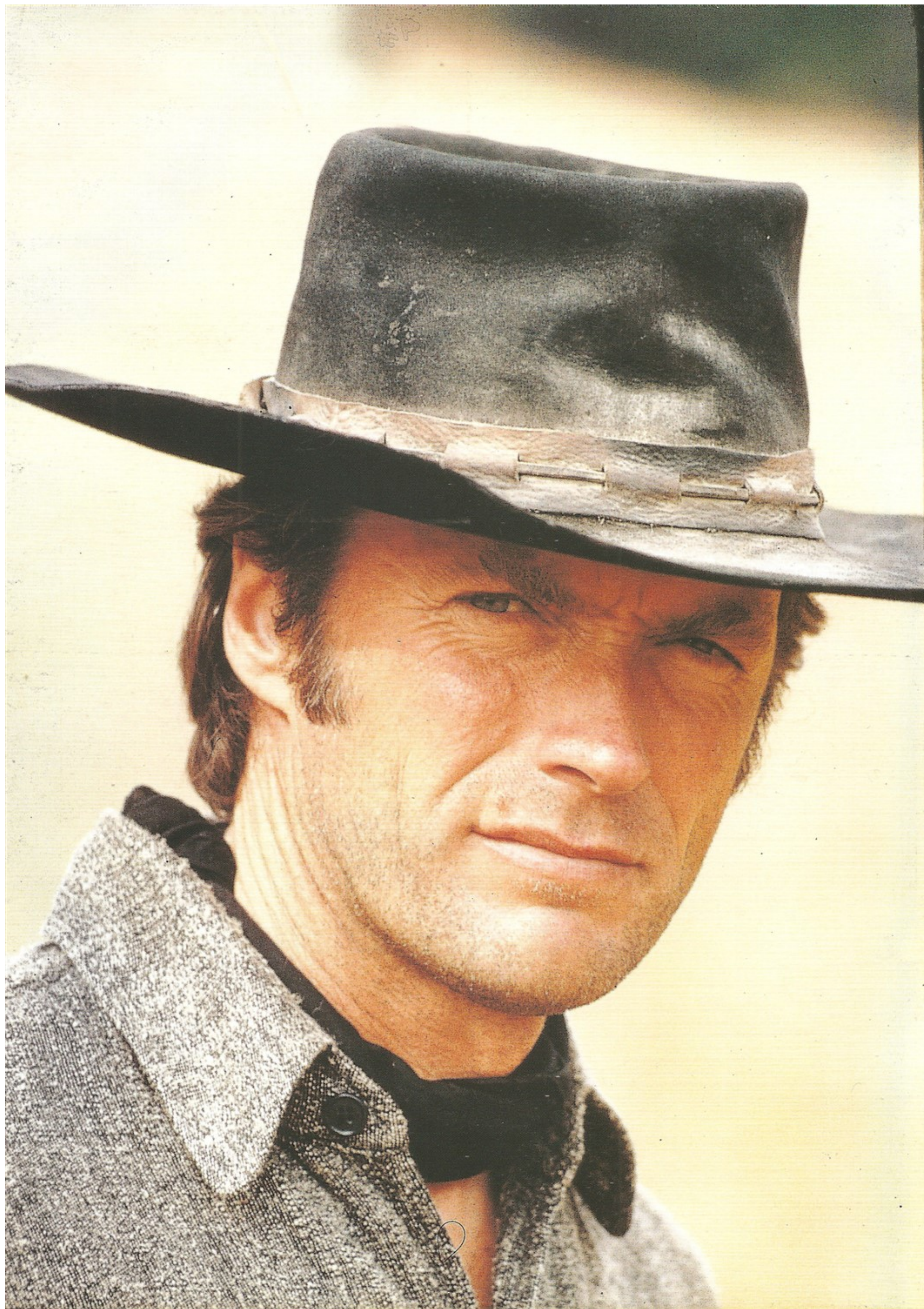
GEORGE MONBIOT VE
ÖMER MADRA'NIN
ÖNSÖZLERİYLE

"Açık Radyo." Kitapları

HANG 'EM HIGH (1968)

Yönetmen Ted Post'un imzasını taşıyan "Hang 'Em High", Sergio Leone'nin "Dolar Üçlemesi"nden sonra aktör Clint Eastwood'un rol aldığı ilk westerndir. Film, işlemediği bir suçtan ötürü bir kaç kendini bilmez tarafından yakalanıp asılan Jed Cooper'ın öyküsünü anlatır. Cooper, saatlerce asılı kalmasına rağmen düzgün biçimde asılmadığı için ölmemiştir ve darağacından indiğinde kendisine bu cehennem azabını yaşatanların sonu pek de parlak olmayacaktır... Tahmin edilebileceği üzere Eastwood filmde adalet peşinde koşan cefakar Jed Cooper rolündeydi. Delici bakışları ve soğukkanlı görünümüyle aktör bir kez daha mahmuzları çekmiş, haksızlıklarla mücadele etmeye hazırlanmıştı.

Eastwood'un arz-ı endam ettiği efsane western'ler dikkate alındığında daha zayıf bir film olsa da aktörün filmin ötesine geçen olağanüstü performansıyla akıllarda kalan "Hang 'Em High"dan geriye Eastwood'un harika oyunu ve bu poz kaldı...

KARIMI VURDUM... KOLAYSA KANITLA.

ANTHONY HOPKINS • RYAN GOSLING

CİNAYET GECESİ

FRACTURE

WHAT IF YOU COULD LIVE FOREVER?

HUGH JACKMAN

RACHEL WEISZ

A FILM BY DARREN ARONOFSKY

THE FOUNTAIN

KARANLIK GÜNLER GELİYOR

"28 GÜN SONRA" VE "TRAINSPOTTING" FİLMLERİNİN YÖNETMENİNDEN

GÜN IŞIĞI

SUNSHINE

SERÜVEN TAM GAZ DEVAM EDİYOR !

T4XI

KAYNAK
THE FOUNTAIN

Yönetmen: Darren Aronofsky. **Oyuncular:** Hugh Jackman, Rachel Weisz, Ellen Burstyn, Mark Margolis, Stephen McHattie, Fernando Hernandez, Cliff Curtis, Sean Patrick Thomas, Donna Murphy, Ethan Suplee. **Senaryo:** Darren Aronofsky. **Görüntü Yönetmeni:** Matthew Libatique. **Kurgu:** Jay Rabinowitz. **Müzik:** Clint Mansell. **Yapım Tasarımcısı:** James Chinlund. **Yapımcı:** Arnon Milchan, Iain Smith. **Süre:** 96 dk. **Yapım:** ABD (2006). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 11 Mayıs

Konu: Üç farklı zamandan üç farklı yolculuk... 16. yüzyıl Ispanya'sında yaşayan Tomas (Hugh Jackman), kraliçesinin hayatını kurtarmak amacıyla, sonsuz yaşam sağladığına inanılan Hayat Ağacı'nı bulmak için yollara düşer. Günümüzde ise Tommy, sevgili eşi Izzi'yi (Rachel Weisz) yavaş yavaş ölüme götüren hastalığı durdurmak için çabalayan bir bilim adamıdır. Izzi, yazmakta olduğu ve "The Fountain" adını verdiği kitabı tamamlama görevini kocasına devreder. 26. yüzyılda astronot Tom, bin yıldır zihnini kurcalayan hayatın sırrını çözmek üzeredir. Bu üç öykü, tek bir gerçekte birleşir...

Yönetmen: Darren Aronofsky "Pi" ve "Requiem for a Dream"i yönetti.

Oyuncular: Rachel Weisz "Death Machine", "Stealing Beauty", "Chain Reaction", "Going All the Way", "Bent", "Swept from the Sea", "The Land Girls", "I Want You", "The Mummy", "Sunshine", "This Is Not an Exit: The Fictional World of Bret Easton Ellis", "Beautiful Creatures", "Enemy at the Gates", "The Mummy Returns", "About a Boy", "The Shape of Things", "Confidence", "Runaway Jury", "Envy", "Constantine" ve "The Constant Gardener"da rol aldı.

sinema

CINAYET GECESİ
FRACTURE

Yönetmen: Gregory Hoblit. **Oyuncular:** Anthony Hopkins, Ryan Gosling, David Strathairn, Billy Burke, Rosamund Pike, Embeth Davidtz, Xander Berkeley, Cliff Curtis, Bob Gunton, Fiona Shaw. **Senaryo:** Daniel Pyne, Glenn Gers. **Görüntü Yönetmeni:** Kramer Morgenthau. **Kurgu:** David Rosenbloom. **Müzik:** Jeff Danna, Mychael Danna. **Yapım Tasarımcısı:** Paul Eads. **Yapımcı:** Charles Weinstock. **Süre:** 112 dk. **Yapım:** ABD (2007). **İthalatçı:** D Productions. **Dağıtımcı:** 35 Milim.

Gösterim Tarihi: 18 Mayıs

Konu: Ted Crawford (Anthony Hopkins) genç karısı Jennifer'ın bir ilişki yaşadığını öğrenince, onu öldürmek üzere kusursuz bir cinayet planı yapar. Cinayetin ardından, suç mahaline gelen polis ekipleri arasında, olay yerine girmeye izni olan tek yetkili Dedektif Rob Nunally'dir (Billy Burke). Crawford, işlediği cinayeti hiç tereddütsüz üstlenir. Ancak Nunally, kanlar içinde yerde yatan kadının sevgilisi olduğunu fark edince şok olur. Crawford'ın suçunu beklenmedik bir şekilde kabullenmesi, bölge başsavcı yardımcısı olan Willy Beachum'ı (Ryan Gosling) olayın gerçek yüzünü su üstüne çıkarmak için harekete geçirir. Bu olay, Beachum'ın mesleğinde yükselebilmesi için büyük bir fırsat olacaktır. Ancak hiçbir şey göründüğü kadar basit değildir.

Yönetmen: Gregory Hoblit "Primal Fear", "Fallen", "Frequency" ve "Hart's War"u yönetmişti.

Oyuncular: Ryan Gosling "Frankenstein and Me", "Remember the Titans", "The Believer", "The Slaughter Rule", "Murder by Numbers", "The United States of Leland", "The Notebook", "Stay" ve "Half Nelson" adlı uzun metrajlarda rol aldı.

sinema

TAXI 4

Yönetmen: Gérard Krawczyk. **Oyuncular:** Samy Naceri, Frédéric Diefenthal, Bernard Farcy, Emma Sjöberg, Edouard Montoute, Jean-Christophe Bouvet, Jean-Luc Couchard, François Damiens, Mourade Zeguendi, Djibril Cissé. **Senaryo:** Luc Besson. **Görüntü Yönetmeni:** Pierre Morel. **Kurgu:** Frederick Thoraval. **Müzik:** Masta, Tefa, Wealstarr - DA. Octopusss. **Yapım Tasarımcısı:** Hugues Tissandier. **Yapımcı:** Luc Besson, Michele Petin, Laurent Petin. **Süre:** 91 dk. **Yapım:** Fransa (2007). **Dağıtımcı:** Chantier Films.

Gösterim Tarihi: 1 Haziran

Konu: İşlediği suçlardan dolayı tüm Avrupa'da aranan ve 24 saat boyunca Marsilya polisinin nezaretinde tutulan Belçikalı bir suçlu, yargılanmak üzere Afrika'da gönderilecektir. Bu transfer işinde ne yazık ki Emilien (Frédéric Diefenthal) de görevlidir. Tutuklu, kendisinin masum olduğuna Emilien'i ikna eder. Oyuna gelen Emilien, suçlunun gitmesine izin verir. Bu sırada Emilien'in güzel karısı (Emma Sjoberg) Belçikalı suç örgütünde casusluk yapmakla görevlidir. Fakat bu olay o kadar gizlidir ki, kendi kocası bile olaydan habersizdir. Kandırıldığını anlayan Emilien, suçluyu yakalayıp hapse geri göndermek için taksi şoförü eski dostu Daniel'den (Samy Naceri) yardım ister ve Marsilya sokaklarının savaş alanına döneceği büyük macera böylece başlar.

Yönetmen: Gérard Krawczyk "Je Hais Les Acteurs", L'été En Pente Douce", " Héroines", "Taxi 2", "Wasabi", "Taxi 3", "Fanfan La Tulipe" ve "La Vie Est à Nous!"yu yönetti.

Oyuncular: Polis memuru Emilien'i canlandıran Frédéric Diefenthal "La Totale!", "Les Gens Normaux N'ont Rien D'exceptionnel", "Douce France", "Une Histoire D'âmour à La Con", "Capitaine Conan", "Taxi", "Je Veux Tout", "Taxi 2", "Six-Pack", "Jeu De Cons", "Belphégor - Le Fantôme Du Louvre", "Les Ames Fortes", "Une Affaire Privée", "Taxi 3", "Dédales", L'incruste", "Nos Amis Les Flics", "Le Souffleur", "Avant Qu'il Ne Soit Trop Tard" ve "Voisins, Voisines"de rol aldı.

sinema

GÜN IŞIĞI
SUNSHINE

Yönetmen: Danny Boyle. **Oyuncular:** Chris Evans, Cillian Murphy, Rose Byrne, Michelle Yeoh, Mark Strong, Troy Garity, Cliff Curtis, Hiroyuki Sanada, Benedict Wong. **Senaryo:** Alex Garland. **Görüntü Yönetmeni:** Alwin H. Kuchler. **Kurgu:** Chris Gill. **Müzik:** Karl Hyde, John Murphy, Rick Smith. **Yapım Tasarımcısı:** Mark Tildesley. **Yapımcı:** Andrew Macdonald. **Süre:** 107 dk. **Yapım:** İngiltere (2007). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 11 Mayıs

Konu: Yıl 2057... İnsanlık, güneşin her geçen gün giderek yok olmasını izlemektedir. Bu durum aynı zamanda insanlığın da yok olması demektir. Dünya'nın son umudu, Kaptan Kaneda (Hiroyuki Sanada) liderliğindeki Icarus II adlı uzay gemisindeki sekiz kişilik ekiptir. Ekibin görevi, güneşi tekrar harekete geçirmesi ve beslemesi beklenen bir nükleer başlığı taşımaktır. Bu yolculuk sırasında uzay gemisinin Dünya ile radyo bağlantısı kesilir. Ekip bundan 7 yıl önce aynı amaçla göreve çıkarılan Icarus I'den değişik sinyaller almaya başlar. Yaşadıkları garip bir kaza onları görevlerini bir yana bırakıp hayatları için savaşmak zorunda bırakacaktır.

Yönetmen: Danny Boyle daha önce "Shallow Grave", "Trainspotting", "A Life Less Ordinary", "The Beach", "28 Days Later" ve "Millions" adlı sinema filmlerini yönetmişti.

Oyuncular: İrlandalı aktör Cillian Murphy "The Tale of Sweety Barrett", "Sunburn", "The Trench", "On the Edge", "How Harry Became a Tree", "Disco Pigs", "28 Days Later", "Zonad", "Girl with a Pearl Earring", "Cold Mountain", "Batman Begins", "Red Eye", "Breakfast on Pluto" ve "The Wind That Shakes the Barley"de oynadı.

sinema

BAŞTAN ÇIKARAN YENİ TAT

YUMUŞAK İÇİMLİ ARMUT AROMALI VOTKA